

The Project Gutenberg eBook of Musta nuoli: Kertomus Ruusujen ajalta, by Robert Louis Stevenson

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Musta nuoli: Kertomus Ruusujen ajalta

Author: Robert Louis Stevenson

Release date: October 14, 2015 [EBook #50215]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MUSTA NUOLI: KERTOMUS RUUSUJEN AJALTA

Produced by Tapio Riikonen

MUSTA NUOLI

Historiallinen romaani

Kirj.

R. L. STEVENSON

Suomennos.

Ilmestynyt ensimmäisen kerran
Otavan kustantamana Helsingissä 1913.

MUSTA NUOLI

SISÄLLYS:

Alkusanat: John Kostaja.

Ensimmäinen kirja: Kaksi nuorukaista.

1. Aurinko Kettlebyssä. 2. Suolla. 3. Lautta. 4. Vihreän metsän veljeskunta. 5. Verinen ajo. 6. Päivän kuluessa. 7. Valepukuinen mies.

Toinen kirja: Tunstallin Mont House.

1. Dick kyselee. 2. Kaksi valaa. 3. Kappelinpäällinen kammio. 4. Salakäytävä. 5. Dick vaihtaa puoluetta.

Kolmas kirja: Lordi Foxham.

1. Talo rannalla. 2. Kahakka pimeässä. 3. Pyhän Briden risti. 4. "Hyvä toivo." 5. Hyökkäys ja pako.

Neljäs kirja: Valepuku.

1. Luola. 2. Vihollisen talossa. 3. Kuollut urkkija. 4. Luostarinkirkossa. 5. Lordi Risingham. 6. Kapteeni Arblaster.

Viides kirja: Richard Kyttyräselkä.

1. Torventoitotus. 2. Shorebyn tappelu. 3. Shorebyn tappelu (jatkoa). 4. Shoreby ryöstetään. 5. Yö metsässä. Alicia risingham. 6. Dick ja Joanna. 7. Dickin kosto. 8. Loppu.

ALKUSANAT

John Kostaja

Eräänä loppukevään iltapäivänä kuultiin Tunstallin Moat Housen kellon soivan sellaiseen aikaan, jolloin se tavallisesti oli äänetönnä. Lähellä ja kaukana, jokivarren metsässä ja kentillä jätti kansa työnsä rientääkseen kohti ääntä. Ja Tunstallin pienessä kylässä oli joukko talonpoikia kokoontunut ihmettelemään ja keskustelemaan siitä, mitä tuo kutsu mahtoi tarkoittaa.

Tunstallin kylä oli tähän aikaan, vanhan kuningas Henrik kuudennen hallitessa, melkein samannäköinen kuin se on vielä tänäkin päivänä. Parikymmentä paksuista tammihirsistä kyhättyä rakennusta sijaitsi siellä täällä pitkässä vihreässä, jokeen päin viettävässä laaksossa. Laakson pohjassa vei silta joen poikki, ja toisella puolen jokea tie taas nousi ja hävisi metsänreunaan matkallaan Moat Houseen ja sieltä eteenpäin Hollywoodin luostarille. Puolitiessä sillan ja kylän väliä seisoj kirkko punakatajien ympäröimänä. Vihreät jalavat ja vihreään pukeutuvat tammet kaunistivat kummallakin puolen tienvarrtta ja rajoittivat näköalaa.

Aivan sillan korvassa seisoj kivinen risti kunnaalla, ja sinne oli tuo kansanjoukko kokoontunut — puoli tusinaa naisia ja pitkä tummanuntuinen mies — tiedustellen mitä tuo kellonääni merkitsi. Puoli tuntia sitten oli pikalähetti kulkenut läpi kylän. Kiireen takia hän ei ollut uskaltanut astua maahan, vaan oli hevosenselässä istuen juonut kipun olutta. Hän ei itse tiennyt mitä oli tekeillä, sanoi vain vievänsä suljetun kirjeen sir Daniel Brackleyltä papille, sir Oliver Oatesille, joka isännän poissa ollessa isännöi Moat Housessa.

Mutta nyt kuului kaviontöminää, ja pian sen jälkeen tuli metsänrinteestä näkyviin ratsastaja, joka jatkoi matkaansa yli kumisevan sillan. Se oli nuori herra Richard Shelton, sir Danielin holhotti. Hän ainakin osaa tehdä asiasta selkoa, he arvelivat. He huusivat hänelle ja pyysivät häneltä tietoja, ja suostuen juttusille hän pysäyttikin hevosensa. Hän oli nuori, ei vielä kahdeksantoistavuotias, päivettynyt, harmaasilmäinen nuorukainen. Yllänsä hänellä oli hirvännahkainen nuttu, kaulus mustasta sametista ja päässä harmaa hytyrä, selässä teräksinen varsijousi. Hänen puheensa mukaan pikalähetti oli todellakin tuonut tärkeitä uutisia. Oli tulossa taistelu. Sir Daniel oli antanut käskyn, että joka

miehen, joka kykeni virittämään jousen tai kantamaan keihästä, tuli kiireimmiten saapua Kettleyhin hänen ankaran suuttumuksensa uhalla. Mutta kenenkä puolesta oli taisteltava tai missä tappelu oli odotettavissa, sitä Dick[2] ei tietänyt mainita. Sir Oliver itse oli pian saapuva, ja Bennet Hatch, joka oli tuleva joukon johtajaksi, varustautui jo paraikaa.

"Se on tämän rakkaan maan häviö", sanoi muuan nainen. "Kun paronit käyvät sotaa, saa maamies syödä juuria."

"Oh!" sanoi Dick, "joka mies, joka on mukana, saa kuusi pennyä[3] päivältä, ja jousimies kaksitoista."

"Niin, voinevat saada, jos jäävät eloon", nainen vastasi, "mutta entä jos kaatuvat, nuori herra, kuinkas silloin?"

"Eivät he voi arvokkaammin kuolla kuin luonnollisen isäntänsä puolesta", Dick sanoi.

"Ei ainakaan minun luonnollinen isäntäni", sanoi tuo tummanuntuinen mies. "Minä ja kaikki muutkin olimme Walsinghamin puolella Brierleyn tappeluun saakka kaksi vuotta sitten kynttilänpäivästä. Ja nyt minun täytyy liittyä Brackleyhini! Laki sen teki; sitäkö te sanotte luonnolliseksi? Mutta nyt, huolimatta sir Danielista ja huolimatta sir Oliverista — joka on paremmassa tuttavuudessa lain kuin rehellisyyden kanssa — ei minulla ole toista luonnollista herraa kuin kuningas Henrik kuudes -raukka, Jumala häntä suojelkoon! Se viaton raukka ei ymmärrä erottaa oikeata kättänsä vasemmasta."

"Te käytätte pahaa kieltä, ystävä", Dick vastasi, "kun samassa hengenvedossa soimaatte hyvää isäntäänne ja herraani kuningasta. Mutta kuningas Henrik — pyhimysten olkoon kiitos! — on jälleen tointunut järjilleen ja on sovinnossa järjestävä kaikki hyvään kuntoon. Ja mitä sir Danieliin tulee, olette kovin urhoollinen hänen selkänsä takana. Mutta en ole kielikello — ja siinä tarpeeksi."

"En soimaa teitä, nuori herra Richard", talonpoika vastasi. "Te olette vielä nuorukainen, mutta kun ehditte miehen ikään, huomaatte kyllä olevanne puilla paljailla. En sano sen enempää; pyhimykset auttakoot sir Danielin naapureita ja Pyhä Neitsyt varjelkoon hänen holhottejaan."

"Clipsby", sanoi Richard, "te puhutte semmoista, mitä minun ei kunnolla sovi kuunnella. Sir Daniel on minun hyvä isäntäni ja holhoojani."

"No, selittäkää minulle arvoitus", Clipsby vastasi, "kenen puolella on sir Daniel?"

"En tiedä", Dick vastasi punastuen hiukan, sillä hänen holhoojansa oli näinä levottomina aikoina alinomaan vaihtanut puoluetta, ja jokainen vaihdos oli tuottanut lisää hänen kukkaroonsa.

"Niin", vastasi Clipsby, "eikä sitä tiedä kukaan muukaan. Sillä semmoinen hän on, että panee maata lancasterilaisena ja nousee yorkilaisena."

Silloin hevosen rautakengät panivat sillan jymisemään, väkijoukko kääntyi sinnepäin ja näki Bennet Hatchin tulevan ratsastaen täyttä laukkaa. Tämä oli tummaihoisen ja harmahtavatukkainen, vankkakätinen ja tuimakasvoinen mies. Aseina hänellä oli miekka ja keihäs, päässä teräskypärä ja yllänsä nahkanuttu. Hän oli mahtava mies näillä seuduilla, sir Danielin oikea käsi rauhassa ja sodassa ja tähän aikaan isäntänsä vaikutuksesta kihlakunnan vouti.

"Clipsby", hän huusi, "pian Moat Houseen ja lähetä kaikki muut kuhnustelijat samaan paikkaan. Bowyer antaa teille asepuvut ja kypärät. Meidän täytyy lähteä ennen kuin iltakello soi. Ja muista: se joka viimeisenä ruumisportille saapuu, on saava vastaavan palkinnon sir Danielilta. Paina tarkoin mieleesi tämä! Tiedän että olet aika nahjus, Nance", hän lisäsi yhdelle naisista, "onko Appleyard kylässä?"

"Missäpä hän muuallakaan olisi", nainen vastasi, "varmaankin pellollaan."

Sitten väkijoukko hajosi. Clipsby käveli kiirettä pitämättä yli sillan, Bennet ja nuori Shelton ratsastivat kylän kautta eteenpäin kirkon ohi.

"Saatte nähdä", Bennet sanoi, "että tuo vanha mörökölli kuluttaa enemmän aikaa mörisemiseen ja lavertelemiseen Henrik viidennestä, kuin mitä kuluu hevosen kengittämiseen. Ja kaikki tämä siitä syystä, että hän on ollut mukana Ranskan sodassa."

Tupa, jonnepäin he olivat menossa, oli kylän äärimmäinen, se oli siellä erillään sireenien ympäröimänä. Sen takana oli kolmella puolen viljelysmaata, joka ulottui metsänrintaan saakka.

Hatch astui hevosen selästä, kietaisi ohjakset kiinni aitaan ja käveli Dickin pysyessä hänen kintereillänsä sinnepäin, missä vanha soturi polviin saakka kaalimaahansa painuneena näkyi kaivavan maata, silloin tällöin särkyneellä äänellä hyräillen jotain laulunpätkää. Hän oli ylt'yleensä

nahkapuvussa, ainoastaan hytyrä ja laaja kaulus olivat mustaa nukkakangasta ja tulipunaisilla nauhoilla reunustetut. Hänen kasvonsa olivat saksanpäihinän näköiset sekä värin että ryppyjen puolesta. Mutta hänen vanhat harmaat silmänsä olivat vielä kirkkaat ja hänen näkönsä oli heikkenemätön. Kenties hän oli huonokuuloinen, kenties hän ei pitänyt vanhan, Azincourtin taistelussa olleen jousimiehen arvon mukaisena ottaa huomataksaan kaikenlaisia pikkuhäiriöitä, sillä ei hätäkellon kaiku eikä Bennetin ja nuorukaisen lähestyminen näyttänyt laisinkaan herättävän hänen huomiotaan. Hän vain itsepintaisesti jatkoi kaivamistaan ja lauleli heiveröisellä, vapisevalla äänellään:

Nyt, rouva armahainen, pyydän sua sydämes suosioista säälimähän mua...

"Nick Appleyard", sanoi Hatch, "sir Oliver sulkeutuu suosioosi ja käskee sinun tunnin kuluessa tulla Moat Houseen ottaaksesi päällikkyuden haltuusi."

Vanha soturi nosti silmänsä.

"Jumala varjelkoon teitä, hyvät herrat!" hän sanoi irvistäen. "Ja mihin herra Hatch lähtee?"

"Herra Hatch lähtee Kettleihin ottaen mukaansa joka miehen, jonka voimme asettaa hevosenselkään", Bennet vastasi. "On tulossa taistelu, kuten näyttää, ja isäntäni odottaa lisäväkeä."

"Oh, todellako", Appleyard vastasi, "ja mitä sitten jätätte minulle linnaväeksi?"

"Jätän sinulle kuusi vankkaa miestä ja sir Oliverin päälliköksi."

"Se ei riitä linnan puolustamiseen", Appleyard sanoi. "Lukumäärä on liian vähäinen, pari tusinaa on tarpeen."

"No niin, siitähän syystä tulimmekin tänne sinun puheillesi, vanha veikko", toinen vastasi. "Kukapa muu kuin sinä kykenisi jotain toimittamaan semmoisessa talossa semmoisella linnaväellä?"

"Vai niin! Kun rupeaa jalkaa likistämään, muistatte vanhaa kenkää!" Nick vastasi. "Ei ole teissä ainoatakaan, joka kykenisi istumaan kunnollisesti hevosenselässä tahti pitelemään tapparakeihästä. Ja mitä jousella ampumiseen tulee, niin — pyhän Mikaelin kautta! — jos vanha Henrik viides nousisi haudastaan, hän olisi valmis asettumaan teille maalitauluksi farthingista[4] joka ampumalta!"

"Eipä niinkään, Nick, onhan vielä yksi ja toinen, joka kykenee jouta virittämään", sanoi Bennet.

"Virittämään jouta!" Appleyard huudahti. "Niin, mutta kuka kelpaa ampumaan nuolen pilkkaan? Siihen on tarkka silmä tarpeen ja pää paikallaan. Kuulkaa, Bennet Hatch, mitä oikeastaan sanotte pitkäksi ampumamatkaksi?"

"Noh", sanoi Bennet katsoen ympäriinsä, "pitkä ampumamatka olisi ehkä tästä metsään."

"No niin, se olisi pitkähkö ampumamatka", vanhus sanoi ja kääntyi katsahtamaan olkansa yli. Sitten hän varjosti silmiänsä kädellään ja jäi tuijottamaan metsään päin.

"Noh, mitä katselet?" Bennet tokaisi hihittäen. "Näetkö kuningas Henrik viidennen?"

Sotavanhus yhäti vain äänetönnä tähysteli mäkeä. Aurinko valaisi koko terältänsä kenttää, jolla joitakin valkoisia lampaita kävi laitumella. Kaikki oli hiljaista, ainoastaan kellon kumahtelu kuului kaukaa.

"Mitä katselet, Appleyard?" Dick kysyi.

"Katselen lintuja", sanoi Appleyard.

Ja todellakin näkyi parvi lintuja levottomasti lentelevän sinne tänne puitten latvojen ylitse eräässä paikassa, missä metsänkieleke pistäytyi peltojen väliin, päättyen muutamiin lehteviin jalaviin noin ampumamatkan päässä siitä missä he seisoivat..

"Minkä tähden lintuja katselet?" Bennet sanoi.

"Oh", Appleyard vastasi, "olettepa te viisas mies mennäksenne sotaan, herra Bennet. Linnut ovat hyvä sotavartio. Metsämaissa ne ovat etumaisimpana rintamana. Katsokaa, jos tässä nyt olisimme leirissä, saattaisi tuolla metsässä hiiviskellä jousimiehiä väijymässä meitä, ja me täällä vain istuisimme levollisina, aavistamatta mitään."

"Mutta kuulepas, vanha veitikka", Hatch sanoi, "nyt ei ole jousimiehiä sen likempänä meitä kuin sir Danielin väki Kettleissä. Täällä olemme yhtä hyvässä turvassa kuin Lontoon Towerissa, ja sinä koetat meitä pelästyttää muutamilla peipposilla ja varpusilla!"

"Kuules sitä!" Appleyard sanoi irvistäen. "Eiköhän näillä seuduin vain ole Jumala ties kuinka monta roistoa, jotka luopuisivat kahdesta korvalehdestään saadakseen sijoittaa nuolen jompaan kumpaan meistä! Pyhän Mikaelin kautta, mies! He vihaavat meitä kuin ruttoa!"

"Niinpä kyllä, he vihaavat sir Danielia", Hatch sanoi totisena.

"He vihaavat sir Danielia ja vihaavat joka miestä, joka on hänen palveluksessaan", Appleyard sanoi, "ja heidän vihansa ensimmäisiä kohteita ovat Bennet Hatch ja vanha jousimies Nick. Katsokaa! Jos tuolla metsänreunassa olisi rohkea jousimies ja jos te ja minä seisoisimme täällä alttiina heidän nuolillensa — niinkuin, pyhä Mikael, seisommekin — kummanko meistä he valitsisivat?"

"Sinut, sen veikkaan", Hatch sanoi.

"Panen vetoa takkini teidän nahkavyötänne vastaan, että te se olisitte", vanha jousimies huusi. "Te poltatte Grimstonen, Bennet — sitä he eivät milloinkaan anna teille anteeksi, hyvä herrani. Mitä minuun tulee, pääsen Jumalan avulla pian semmoiseen talteen, etteivät nuolet, eivät tykinluodit eivätkä minkäänlaiset konnanjuonet minua tapaa. Minä olen vanha mies ja lähestyn nopeasti kotia, missä vuode on minulle valmiina. Mutta te, Bennet, te jätte tänne omalle vastuullenne, ja jos te elätte minun ikääni joutumatta hirsipuuhun, niin kylläpä oikea vanha englantilainen henki on kuollut."

"Sinä olet ilkein vanha vahingonvaakkuja koko Tunstallin metsässä", Hatch vastasi, silmännähtävästi hieman kammahtaen moista kaameata ennustusta. "Tartu aseisiisi ennen kuin sir Oliver tulee, ja jätä lavertelut pitkäksi aikaa. Jos olisit laverrellut yhtä paljon Henrik viidennelle, olisi hänen korvissaan ollut enemmän tavaraa kuin hänen taskuissaan."

Samassa silmänräpäyksessä soi ilmassa nuoli kuin herhiläisen surina. Se sattui Appleyardiin, lapaluiden väliin, ja lävisti hänet tykkänään, niin että hän kaatui kasvoillensa kaaleihin. Hatch päästi tukahdutetun huudahduksen ja karkasi pystyyn, sitten hän kumarassa hiipi tuvan taakse suojaan. Sillä aikaa Dick Shelton oli vetäytynyt sireenipensaan taakse, virittänyt jousensa ja asettanut sen poskelleen terävästi tähystellen metsän rинnettä.

Ei lehtikään liikahtanut. Lampaat kävelivät levollisina syömässä, linnutkin olivat rauhoittuneet. Tuossa makasi vanha mies, kyynärän pituinen nuoli ruumiissaan. Hatch pysyi tuvan suojassa ja Dick makasi sireenipensaan takana, valmiina ampumaan.

"Näettekö mitään?" Hatch kysyi.

"Ei oksakaan liiku", Dick vastasi.

"On häpeä jättää hänet makaamaan", Bennet sanoi astuen taas esille epäröivin askelin ja kovin kalpeana. "Pitäkää metsää tarkasti silmällä, nuori herra Shelton — pitäkää tarkasti silmällä. Pyhimykset päästäkööt meidät synnistä! Sepä oli aika ampuja!"

Bennet nosti vanhan jousimiehen polvivaraan. Hän ei vielä ollut kuollut, hänen kasvonsa värähtelivät, hänen silmänsä sulkeutuivat ja aukenivat konemaisesti ja hän näytti kärsivän kauheita tuskia.

"Pystytkö kuulemaan, vanha Nick?" Hatch kysyi. "Onko sinulla mitään viimeistä toivomusta, ennen kuin lähdet, vanha veikko?"

"Vetäkää ulos nuoli ja antakaa minun kuolla, pyhän Marian nimessä!" Appleyard läähätti. "Olen suorittanut välit vanhan Englannin kanssa. Vetäkää se ulos!"

"Nuori herra Dick", Bennet sanoi, "tulkaa tänne ja riuhtaiskaa nuoli haavasta. Hän haluaa kuolla, syntisparka."

Dick laski jousensa maahan ja vetäisi voimakkaalla otteella nuolen vanhuksen ruumiista. Verisuihku kumpusi haavasta, vanha jousimies nousi puoleksi pystyyn, huusi vielä Herraa Jumalaa avukseen ja kaatui sitten kuolleena maahan. Polvillansa kaalimaassa Hatch rukoili hartaasti lähteneen puolesta. Mutta rukoillessakin hänen mielensä oli silmin nähtävästi kääntyneenä kahtaalle päin, sillä herkeämättä hän tarkkaan tähysteli metsän sitä kohtaa, mistä nuoli oli tullut. Lopetettuansa hän nousi seisaalleen, veti rautakintaan kädestään ja pyyhkäisi kalpeita kasvojaan, jotka olivat tuskanhiestä kosteat.

"Oh", hän sanoi, "tulevalla kerralla on minun vuoroni."

"Kuka tämän on tehnyt, Bennet?" kysyi Richard, joka vielä piti nuolta kädessään.

"Niin, pyhimykset sen tietävät", Hatch sanoi. "Täällä on runsaasti parikymmentä kristittyä sielua,

jotka olemme ajaneet pois kodista ja konnulta, hän ja minä. Hän on maksanut velkansa, miesparka, eikä viipyne kauankaan, ennen kuin ehkä minäkin maksan omasta puolestani. Sir Daniel pitelee väkeä liian kovakätisesti."

"Tämähän on harvinainen nuoli", nuorukainen sanoi katsellessaan kädessään olevaa nuolta.

"Niinpä onkin, kunniani kautta!" Bennet huudahti, "musta, ja musta on sulkakin. Tämä on pahaenteinen nuoli, se on varma, sillä mustan sanotaan ennustavan hautajaisia. Ja tähän on jotakin kirjoitettu. Pyyhkikää pois veri. Mitä näette?"

"*Appleyard John Kostajalta...*" Shelton luki, "mitä se merkitsee?"

"Tuo ei minua miellytä", Bennet Hatch vastasi pudistellen päätään. "John Kostaja! Se on konnan nimi kaikkien parempionnisten silmissä! Mutta miksi seisomme täällä nuolien kohteina? Ottakaa, hyvä herra Shelton, häntä polvista, niin minä nostan olkapäistä ja viekäämme hänet huoneeseensa. Tämä on paha isku sir Oliver raukalle, hän varmaankin käy kalpeaksi kuin palttina ja pälpättää rukouksia kuin tuulimylly."

He nostivat vanhan jousimiehen ja veivät hänet huoneeseen, missä hän yksinäisenä oli eleskellyt. Siellä he sitten laskivat hänet lattialle, jotteivät ryvettäisi vuodevaatteita, ja koettivat kykynsä mukaan ojentaa ja sovitella hänen jäseniään.

Appleyardin huone oli siisti ja yksinkertainen. Siinä oli sinipeitteinen vuode, astiakaappi, iso arkku, pari laskutuolia, takanurkassa laskupöytä ja seinässä vanhan soturin varustukset, jousia ja puolustusaseita. Hatch alkoi uteliaasti katsella ympäriinsä.

"Nickillä oli rahaa", hän sanoi. "Lienee ollut hyvinkin viisi-, kuusikymmentä puntaa arkun pohjalla. Haluaisin saada ne päivänvaloon! Paras lohdutus, nuori herra Richard, kadottaessamme vanhan ystävän, on periä hänen omaisuutensa. Katsokaa tuota arkkua, panen vetoa, vaikka paljostakin, että siinä on kosolta kultaa. Hänellä oli tanakka käsi ottamaan vastaan ja luja käsi pitämään, mitä oli ottanut, niin oli Appleyard-jousimiehellä, Jumala olkoon hänen sielulleen armollinen! Pian kahdeksankymmentä vuotta hän oli liikkunut ja hommannut ja aina hän hyötyi, mutta nyt hän makaa selällään, miesparka, eikä enää kaipaa mitään, ja jos hänen kolikkonsa joutuisivat hyvän ystävän haltuun, luulisinpä hänen iloitsevan taivaassaan."

"Malttakaa, Hatch", Dick sanoi, "kunnioittakaa hänen sammuneita silmiään. Tahtoisitteko ryöstää mieheltä aivan hänen ruumiinsa ääressä? Muistakaa että hän voi nousta kummittelemaan."

Hatch teki monta ristinmerkkiä mutta oli jälleen toipunut ennalleen, eikä ollut helppoa saada häntä luopumaan aikomuksestaan. Huonosti olisi arkun käynyt, jollei samassa veräjä olisi narahtanut ja heti sen jälkeen tuvan ovi auennut. Sisään astui kookas ja muhkea, punakka, mustasilmäinen noin viisikymmenvuotias messukasukkaan ja kauhtanaan pukeutunut mies.

"Appleyard", rupesi vastatullut puhumaan astuessaan sisään, mutta vaikenä äkisti. "Ave Maria!" hän huudahti. "Pyhimykset varjelkoot meitä! Minkälaiset pidot täällä ovat menossa?"

"Kylmät pidot ne ovat Appleyardille, herra pastori", Hatch vastasi varsin levollisena. "Ammuttu oman ovensa eteen ja seisoo kai parhaillaan kiirastulen portilla. Heh, siellä hän ei suinkaan kaipaa lämmitystä eikä valaistusta, jos ihmisten puheissa on perää."

Sir Oliver kompuroi vaivalloisesti laskutuoliin, jolle hän vaipui istumaan kalpeana ja hervotonna. "Tämä on Jumalan tuomio! Julkea teko!" hän mutisi ja rupesi latelemaan rukouksia.

Sillä aikaa Hatch riisui kypäränsä ja lankesi kunnioittavasti polvilleen.

"Bennet", sanoi pappi hiukan toivuttuansa, "mitähän tämä oikein merkitsee? Mikä vihamies on tehnyt tämän?"

"Tässä, sir Oliver, on nuoli. Katsokaa, tässä on kirjoitus", Dick sanoi.

"Oh", sanoi pappi, "huonoja uutisia! John Kostaja! Sepä nimi! Ja musta, paha enne! Hyvät ystävät, tämä kirottu nuoli ei minua miellytä. Nyt ovat hyvät neuvot tarpeen. Kukahan lienee tuon lähettäjä? Koetapas aprikoida, Bennet. Kuka monista vihamiehistämme uskaltaisi näin rohkeasti uhaten astua meitä vastaan? Simnel? Tuskinpa. Walsinghamit? He eivät vielä ole niin masentuneet, he toivovat vielä lain avulla voivansa voittaa meidät, kun ajat muuttuvat. Mutta entäpä Simon Malmesbury? Mitä arvelet, Bennet?"

"Mitä luulette Ellis Duckworthista, herra pastori", Hatch kysyi vuorostaan.

"Ei, Bennet, ei milloinkaan. Ei, ei hän", pappi sanoi. "Kapinanhenki ei milloinkaan ala alhaaltapäin, Bennet — siinä kohden kaikki arvostelukykyiset historiantutkijat ovat yksimielisiä. Kapina kulkee aina ylhäältäkäsin alaspäin ja jos Pekat, Tuomaat ja Heikit tarttuvat aseisiin, niin tutki tarkoin asiaa päästäksesi selville siitä, mikä ylimys on jutun takana. No nyt, kun sir Daniel on taas yhtynyt kuningattaren puolueeseen, hän on Yorkin herrojen mustassa kirjassa. Sieltä päin, Bennet, isku tulee — kenen kädessä ase on, sitä en vielä kykene erottamaan, mutta siinä on tämän onnettomuuden ponsi."

"Teidän suosiollanne, sir Oliver", Bennet vastasi, "pyörien akselit ovat tässä maassa niin kuumat, että jo kauan aikaa olen tuntenut tulenkäryä. Ja niin teki tämä Appleyard-parkakin. Ja paha sana: ihmisten mielet ovat niin kiihtyneet meitä kaikkia vastaan, ettei tarvita Yorkia eikä Lancasteria usuttamaan heitä meitä vastaan. Minun halpa ajatukseni on tämä: te, joka olette kirkon mies, ja sir Daniel, joka purjehtii joka tuulen mukaan, olette ryöstäneet omaisuuden monelta mieheltä ja tuominneet tai hirtättäneet yhden ja toisen. Teidät vaaditaan nyt edesvastuuseen siitä. Oikeudessa jutut ovat aina ratkenneet niin, että te pääsette voitolle, en tiedä millä keinoilla, ja te luulette että kaikki on sillä hyvä. Mutta sallikaa minun sanoa, sir Oliver: mies, jolta olette ryöstäneet omaisuuden ja jota olette suomineet, on sitä vihasempi, ja jonakin päivänä, kun paholainen on liikkeellä, se mies tarttuu jouseensa ja lähettää kynnäräisen nuolen sisälmystenne läpi."

"Ei, ei Bennet, sinä olet väärässä. Bennet, sinun olisi paras pitää järkesi aisoissa", sir Oliver sanoi. "Sinä olet lörpöttelijä, Bennet, suunpieksäjä, hölökieli; sinun suusi on avonaisempi kuin kaksi korvaasi. Ota ojentuaksesi, Bennet, ota ojentuaksesi."

"Heh, en sano sen enempää, käyköön teille niin kuin mielenne tekee", Bennet sanoi.

Pappi nousi tuoilta ja otti kirjoituslippaasta, joka riippui hänen kaulastaan, sinettivahan, vahakynttiläkierukan ja tulukset. Näillä välineillä hän sir Danielin sinetillä sulki arkun ja astiakaapin, Bennetin seisoessa nyrpeän näköisenä katselemassa. Sitten koko seurue hiukan pelokkaana poistui tuvasta ja nousi hevosenselkään.

"Tähän aikaan meidän pitäisi jo olla matkalla, sir Oliver", sanoi Hatch pitäessään papille jalustinta, kun tämä nousi selkään.

"Niin, mutta Bennet, olot ovat muuttuneet", pappi vastasi. "Ei nyt ole Appleyardia — rauha hänen sielulleen! — komentamassa linnaväkeä. Minun täytyy varata sinut, Bennet. Minä tarvitsen vankkaa miestä, johon voin luottaa tänä mustien nuolien päivänä. 'Nuoli, joka lentää päivällä', sanoo evankeliumi... en muista jatkoa. Oh, minä olen keho pappi, olen vaipunut liian syvälle maallisiin asioihin. Kas niin, vouti Hatch, laskekaamme nyt laukkaa, ratsumiehet ovat kai jo kirkolla."

He ratsastivat tietä myöten, tuuli liehutteli papin vaipan liepeitä. Heidän takanansa rupesi nousemaan pilviä, himmentäen laskevan auringon valon. He olivat sivuuttaneet kolme niistä hajallansa olevista taloista, jotka muodostivat Tunstallin kylän, kun tien polvekkeessa kirkko tuli heidän näkyviinsä. Kymmenkunta rakennusta sijaitsi taajana ryhmänä kirkon ympärillä, mutta sen takana oli niittyjä ja peltoja. Ruumisportin kohdalla oli parikymmentä miestä, joista toiset istuivat hevosenselässä, toiset taas seisoivat hevosten päitten kohdalla. Miesten asut ja ratsut olivat kovin erilaisia. Toisilla oli keihäät, toisilla tapparakeihäät, toisilla jouset; muutamien hevoset olivat äsken vetäneet auraa ja olivat vielä saven tahraamia. Sillä nämä miehet olivat maan alhaisinta kerrosta, kaikki paremmat miehet varusteineen olivat jo sir Danielin kanssa sotaretkellä.

"Tämä ei näytä huonolta, kiitetty olkoon Holywoodin risti! Sir Daniel tulee kyllä tyytymään toimiimme", huomautti pappi, arvioiden mielessään miesten lukua.

"Kuka tuolla? Seis, jos olet kunnollinen mies", huudahti Bennet.

Mies hiipi kirkkotarhan punakatajien seassa. Kuullessaan Bennetin huudahduksen hän nousi eikä koettanut enää piilotella, vaan pötki nopeasti metsään päin pakoon. Portin kohdalla seisovat miehet, jotka eivät olleet häntä ennen huomanneet, heräsivät nyt ja hajaantuivat sinne tänne. Ne heistä, jotka olivat astuneet hevosenselästä, rupesivat kiipeämään satulaan, toiset ajoivat juoksevaa miestä takaa, mutta heidän oli pakko kiertää kirkkotarhan vihitty maa, ja pian kävi selväksi, että saalis oli pääsevä heidän ulottuviltaan. Hatch koetti kiroten ja pauhaten pakottaa hevosensa aitauksen yli, sulkeaksensa takaa-ajetulta pakotien, mutta hevonen teki tenän, karkasi pystyyn ja heitti ratsastajan lokaan koipiensa pyristelemään. Ja joskin hän heti nousi ja tarttui ohjaksiin, oli aika jo ehtinyt liukua hänen käsistään, ja pakeneva mies oli päässyt niin pitkälle, ettei ollut toivoakaan enää saada häntä kiinni.

Toisia neuvokkaampi oli Dick Shelton ollut. Sen sijaan, että hän olisi ruvennut turhaan takaa-ajoon, hän oli tarttunut varsijouseensa, virittänyt sen ja asettanut nuolen paikalleen. Ja nyt, kun muut olivat lakanneet takaa-ajostaan, hän kääntyi Bennetin puoleen ja kysyi, pitikö hänen ampua.

"Ammu! Ammu!" huusi pappi verenhimoisen rajusti.

"Laittakaa että häneen osutte, nuori herra Dick", Bennet sanoi.
"Ampukaa hänet maahan kuin kypsän omenan."

Pakenijalta puuttui ainoastaan pari askelta päästäkseen suojaan, mutta mäki jyrkkeni, joten hänen juoksunsa hidastui. Iltahämärä ja karkaajan epäsäännölliset liikkeet vaikeuttivat tähtäämistä, ja suunnatessaan joutaan Dick tunsi vähän sääliä, jopa melkein toivoi ampuvansa sivuitse. Nuoli lensi.

Mies horjahti ja kaatui maahan. Hatch tovereineen päästi riemuhuudahduksen. Mutta he olivat myyneet nahan ennen kuin karhu oli ammuttu. Mies oli vikkelästi heittäytynyt maahan, mutta vikkelästi nousutkin. Sitten hän kääntyi, heilutti hattuansa pilkallisesti ja seuraavassa silmänräpäyksessä hävisi metsään.

"Rutto hänet periköön!" Bennet huusi. "Hänellä on varkaan jalat, kylläpä hän osaa juosta, pyhän Banburryn kautta! Osasitte kuitenkin häneen, nuori herra Shelton, hän on varastanut nuolenne, enkä silti häntä kadehdi."

"Mutta mitä hän kirkon luona toimitti?" kysyi pappi. "Clipsby, hyvä mies, astupas alas hevosenselästä ja haeskele tarkoin punakatajien alta."

Ei ollut Clipsby montakaan aikaa ollut poissa, kun hän jo palasi paperiliuska kädessään.

"Tämä kirjoitus oli naulattu kirkon oveen", hän sanoi ojentaessaan paperin sir Oliverille. "En muuta löytänyt, herra pastori."

"Mutta, pyhän Kirkko-Äidin kautta, tämä on melkein pyhänhäväistystä. On toista, jos kuninkaan suosioksi ja linnanherran hyödyksi naulataan julistuksia. Mutta että jokainen vihreänuttuinen mieronkiertäjä kiinnittää ilmoituksia kirkonoveen — niin, se on jo melkein pyhänhäväistystä, — moni mies on vähemmästäkin roviolla palanut! Mutta mitä tämä kirjoitus sisältää? Ilta hämärtyy nopeasti. Hyvä herra Richard, sinulla on tarkat silmät. Lue tämä herjauskirjoitus."

Dick Shelton otti paperin ja luki sen ääneen. Se sisälsi muutamia epätasaisia runosäkeitä, käsiala oli huonoa, kirjaimet isoja ja kirjoitus kovin virheellistä. Hiukan korjattuna se kuului näin:

Neljä mulla vyössä on mustaa nuolta, neljä niille, jotka toi mulle tuskaa ja huolta. Neljä miestä minulle paha aiki, katalasti tielleni kuoppaa kaivoi.

Jo lensi jousesta yksi nuoli,
ja vanha Appleyard äkkiä vaipui ja kuoli.

Pian Bennet Hatch toisen saa läpi rinnan,
hän poroksi poltti Grimstonen linnan.

Kolmas kostaa Oliver Oatsin juonet.
Hän katkoi Harry Sheltonin kaulasuonet.

Sir Daniel on neljännen päämäärä.
Ei sano kenkään, että sen suunta on väärä.

Sydän teillä oli mustempi syttä,
siksi kantaa mustia nuolia kytä.

Alas polvistukaa ja rukouelkaa.
Veren verestä, konnat, te olette velkaa.

Vihreän metsän Kostaja ja hänen iloiset kumppaninsa.

Item. Meillä on enemmänkin nuolia ja hyvää hamppunuoraa teikäläisten varalle.

"Mutta pyhän laupeuden ja Jumalan armon nimessä!" sir Oliver voivotteli. "Hyvät ystävät, paha on maailma, jossa elämme, ja pahemmaksi se joka päivä käy. Vannon Hollywoodin ristin kautta, että olen niin viaton kuin äsken syntynyt lapsi. Olen sekä ajatuksissa että työssä viaton tuon hyvän ritarin kuolemaan. Eikä häneltä kurkkua leikattukaan, siinäkin he erehtyvät, on vielä elossa luotettavia todistajia, jotka voivat sen toteen näyttää."

"Turhaan puhutte, herra pastori", Bennet sanoi. "Turha on tuhlata sanoja enää siihen asiaan."

"Ei, ei, vouti Bennet, ei niin. Pysykää aisoissanne, hyvä Bennet", pappi vastasi. "Minä tahdon saada viattomuuteni toteen näytetyksi. En millään ehdolla tahdo erehdyksen takia menettää henkikulkaani."

Otan kaikki läsnäolijat todistajiksi, etten ole syyppää tuohon tekoon. En silloin edes ollut kotona Moat Housessa. Minut lähetettiin asialle ennen kello yhdeksää —"

"Sir Oliver", keskeytti hänet Bennet Hatch, "koska ette suvaitse pitää suutanne kiinni, täytyy minun ryhtyä toisiin keinoihin. Goffe, soita lähtöön ja mars!"

Torven soidessa Bennet lähestyi hämmästynyttä pappia ja kuiskasi vihaisena pari sanaa hänen korvaansa.

Dick Shelton huomasi papin pelästyneenä vilkaisevan häneen. Hänellä oli kylliksi syytä miettimiseen, sillä tuo puheena oleva sir Henry Shelton oli hänen oma lihallinen isänsä. Mutta sanaakaan hän ei lausunut, eivätkä hänen kasvonsakaan osoittaneet mitä hän ajatteli.

Hatch ja sir Oliver pitivät vähän aikaa keskenänsä neuvoa siitä, mihin toimenpiteihin nyt oli ryhdyttävä, kun Appleyardin kuolema oli muuttanut asiointilan. Kymmenen miestä päätettiin jättää suorittamaan linnaväen palvelusta sekä saattoväeksi sir Oliverille hänen matkallaan läpi metsän. Koska Bennet Hatch oli jäävä linnan päälliköksi, uskottiin kootun apujoukon päällikkyyks nuorelle Sheltonille. Muuta neuvoa ei ollut. Miehet olivat hitaita, typeriä ja tottumattomia sotatoimiin, Shelton sen sijaan oli väen suosiossa ja sitä paitsi päättäväinen ja vakaantunut paljon enemmän kuin hänen ikäisensä tavallisesti. Vaikka hän oli kasvanut näissä yksinkertaisissa maalaisoloissa, hän oli saanut kirjallistakin kasvatusta sir Oliverin johdolla, ja Bennet Hatch itse oli opettanut hänelle aseittenkäyttöä ja päällikkyyshäntä alkeita. Bennet oli aina ollut ystävällinen ja avulias häntä kohtaan. Hän oli niitä miehiä, jotka ovat julmia kuin tiikeri niille, joita he pitävät vihollisinaan, mutta juromaisen ystävällisiä ja uskollisen hyväntahtoisia ystävilleen. Sillä aikaa kun sir Oliver astui lähimpään mökkiin kirjoittaakseen hienolla ja näppärällä kynällään sir Daniel Brackleylle kertomuksen päivän tapauksista, tuli Bennet oppilaansa luo toivottaakseen hänelle menestystä matkalle.

"Teidän täytyy kiertää silta, nuori herra Shelton, vaikka tie onkin pitempi, suojellaksenne henkeänne! Pankaa luotettava mies kulkemaan tähystelijänä viisikymmentä askelta edellä, ja ratsastakaa hiljaa siksi kun olette päässyt metsän ohi. Jos roistot hyökkäävät teidän kimppuunne, niin kannustakaa eteenpäin, seisahtumisesta ei ole apua. Ja yhä eteenpäin, nuori herra Shelton, älkääkä palatko takaisin, jos henkenne on teille rakas, sillä täällä Tunstallissa ei ole apua saatavissa, muistakaa se. Ja kun nyt lähdette tuohon suureen kuningassotaan ja minä jään tänne henkeni uhalla ja ainoastaan pyhimykset tietävät, tapaamme toisiamme enää täällä maan päällä, niin annan teille viimeiset neuvoni lähtiessänne. Pitäkää sir Danielia tarkoin silmällä, häneen ei voi luottaa. Älkää myöskään mustatakkiin luottako — hän ei tarkoita pahaa, mutta hän juoksee toisten asioita. Hän on sir Danielin käsiputki! Valitkaa itsellenne hyvä isäntä ja hankkikaa mahtavia ystäviä, pitäkää huolta siitä. Ja ajatelkaa joskus Bennet Hatchia. Onhan pahempia konnia maailmassa kuin Bennet. Ja Jumalan haltuun!"

"Ja Jumala olkoon teidänkin kanssanne, Bennet", Dick vastasi. "Te olette ollut hyvä ystävä minulle, sitä en unohda."

"Ja kuulkaa, nuori herra", Hatch lisäsi hiukan hämillään, "jos tuo John Kostaja lähettäisi ruumiiseeni nuolen, ehkä suvaitsisitte uhrata kultarahan tahi pari sieluraukkani puolesta, sillä luultavasti menen suoraa tietä kiirastuleen."

"Niin kuin tahdotte, Bennet", nuori Shelton vastasi. "Mutta mitä joutavia! Kyllä me vielä toisemme tapaamme siellä, missä kippo olutta on paremmin onneksemme kuin messut."

"Pyhimykset sen suokoot, nuori herra Shelton", toinen vastasi. "Mutta tuossa tulee sir Oliver. Jos hän olisi yhtä näppärä käyttämään jousta kuin kynää, hän olisi oivallinen soturi."

Sir Oliver jätti nuorelle Sheltonille sinetillä suljetun mytyn, jonka päällekirjoitus kuului näin: "Korkeasti kunnioitetulle herralleni, sir Daniel Brackleylle, ritarille, kiireessä lähetetty."

Shelton pisti kirjeen nuttunsa povitaskuun, antoi tunnussanan ja lähti joukkoineen kylästä länteen päin.

ENSIMMÄINEN LUKU

Majatalo "Aurinko" Kettlebyssä

Samana yönä, jolloin "alkusanoissa" mainitut asiat olivat tapahtuneet, istui sir Daniel Kettleyn majatalossa. Koska ympäristö oli rämeistä, tuntui yö kylmältä, ja Tunstallin ritarin täytyi turvautua takkavalkeaan pysyäkseen lämpimänä. Siitä huolimatta hän oli ollut jalkeilla keskiyöstä asti, vaikkei hänellä ollut mitään syytä pelkoon, koska vartio oli vahva. Mutta hänen levottomuuteensa olivatkin syynä aivan toiset seikat.

Sir Daniel oli näet niitä miehiä, jotka eivät koskaan lepää, kun rahojen hankkiminen on kysymyksessä, eivätkä kammo mitään keinoja, ei huonojakaan. Niinpä ei hänen itaruutensa sinäkään yönä suonut hänelle lepoa.

Kello kahden paikkeilla aamulla hän jo istui kapakkahuoneen takkatulen ääressä. Hänen vieressään oli pullo höystettyä olutta. Hän oli riisunut silmikolla varustetun kypäränsä, yllänsä hänellä oli veripunainen lämmin vaippa, ja kaljua, laihaa, tummahahmoista päätään hän nojasi käteensä. Oven luona oli tusinan verran sotilaita; toiset seisoivat vartiona ovella, toiset viruivat penkeillä nukkumassa. Vähän likempänä makasi lattialla vaippaansa kääriytyneenä noin kaksi- tai kolmetoistavuotias nuorukainen. "Auringon" isäntä seiso i mahtavan miehen edessä.

"Pane nyt, isäntä, mieleesi", sanoi sir Daniel, "ja noudata tarkoin käskyjäni, niin saat minusta hyvän herran. Minä tarvitsen luotettavaa väkeä poliisimieheksi ja minä tahdon Adam-a-Moren heidän ylikonstaapelikseen. Pidä huolta siitä. Jos valitset toisenlaisia miehiä, niin paha sinut perii. Niitten suhteen, jotka ovat maksaneet veroa Walsinghamille, aion ryhtyä sopiviin keinoihin — sinä, isäntä, olet yksi niitä."

"Hyvä ritari", isäntä vastasi, "vannon Holywoodin ristin kautta, että maksoin veroa Walsinghamille ainoastaan pakosta. Niin, jalo ritari, en rakasta Walsinghamin veijareita, he ovat köyhiä kuin varkaat, jalo ritari! Toista on semmoinen herra kuin te, jalo ritari! Niin, tehkää hyvin ja kysykää naapureilta, minä olen kova Brackleyn puolustaja."

"Olkoon niin", sir Daniel sanoi kuivasti. "Te maksatte siis kaksinkertaisesti."

Majatalon isäntä irvisti pahasti tämän kuullessaan. Mutta siihen aikaan tällainen menettely oli niin tavallista, että vuokraaja saattoi iloita päästessään niinkin vähällä.

"Tuo tänne tuo veijari tuolta, Selden", huusi ritari.

Yksi palvelijoista toi hänen eteensä vanhan köyryselkäisen miesraukan, joka oli kalpea kuin kynttilä ja värisi suokuumeesta.

"No ukkoseni", sir Daniel kysyi, "mikä on nimesi?"

"Teidän suosiollisella luvallanne", mies vastasi, "nimeni on Condall — Shorebyn Condall —, teidän ylhäisyytenne luvalla."

"Sinusta on minulle kerrottu rumia juttuja", ritari sanoi, "sinä hommaillet maanpetosta, lurjus; sinua epäillään pahasti monen miehen murhasta. Olet rohkea veijari, mutta kyllä minä ylpeytesi masennan."

"Korkeasti kunnioitettu herrani", mies huudahti, "tuon kaiken ovat häijyt kielet keittäneet teidän korkean selkäne takana. Olen vain halpa mies enkä ole ketään loukannut."

"Alituomari kertoi minulle kovin pahoja juttuja sinusta", ritari sanoi.

"Tuo Shorebyn Tyndall on vangittava", hän sanoi."

"Condall, hyvä herra, Condall on minun halpa nimeni", sanoi onneton mies.

"Condall tai Tyndall, samantekevä", sir Daniel vastasi tylysti. "Täällä sinä nyt vain olet, ja minä kovin epäilen kunnollisuuttasi. Jos tahdot niskasi pelastaa, niin sinä heti kirjoitat minulle kahdenkymmenen punnan suuruisen sitoumuksen".[5]

"Kahdenkymmenen punnan, hyvä herra!" Condall huusi. "Sehän on ilmeistä hulluutta. Minun koko omaisuuteni ei nouse seitsemääntoista sillinkiin!"

"Condall tai Tyndall", sir Daniel vastasi irvistellen, "minä vastaan tappiostasi, kirjoita minulle kaksikymmentä, ja saatuani kaikki mitä voin sinulta saada, olen sinulle hyväntahtoinen herra ja annan sinulle loput anteeksi."

"Voi surkeata, hyvä herrani, se on mahdotonta, en osaa kirjoittaa", Condall vaikeroi.

"Ai, ai", ritari vastasi, "asia näyttää pahalta. Olisin kumminkin mielelläni tahtonut pelastaa sinut, Tyndall, jos omatuntoni olisi sallinut. Selden, hirtä tämä vanha jörri lähimpään puuhun, jotta voin häntä tervehtiä ratsastaessani ohi. Hyvästi, hyvä herra Condall, rakas herra Tyndall, pääsette pikapostilla paratiisiin, onnea matkalle."

"Ei, ei, leikkisä herrani", Condall vastasi pakottaen itsensä nöyrästi hymyilemään, "koska olette noin ankara, niin minäkin koetan noudattaa teidän hyväntahtoista käskyänne, heikon kykyni mukaan."

"Ystäväni", sir Daniel sanoi, "nyt sinä kirjoitat neljäkymmentä puntaa. Nopeasti! Selden, katso että hän kirjoittaa kunnollisen sitoumuksen, ja toimita se todistetuksi."

Ja sir Daniel, joka oli varsin leikkisä ritari, nielaisi kulauksen höystettyä olutta ja nojautui nauraen taapäin.

Sillä aikaa alkoi lattialla makaava nuorukainen liikkua, nousi istumaan ja silmäili pelästyneen näköisenä ympärillensä.

"Tänne", sir Daniel sanoi. Poikanen nousi ja lähestyi häntä hitaasti. Sir Daniel heittäytyi taapäin ja nauroi täyttä kurkkua. "Pyhän ristin kautta!" hän huudahti, "vankka poika!"

Poika punastui vihasta ja heitti mustista silmistään leimuavan katseen sir Danieliin. Nyt kun hän oli pystyssä, oli varsin vaikea arvata hänen ikäänsä. Hänen kasvojensa ilme näytti hiukan vanhemmalta, mutta hänen ihonsa oli hieno kuin nuoren lapsen, hänen ruumiinrakenteensa tavattoman hento ja hänen käyntinsä tuntui hiukan kömpelöltä.

"Olette kutsunut minut, sir Daniel", hän sanoi. "Sitäkö varten, että saisitte nauraa kurjaa tilaani?"

"Oh, salli minun nauraa", ritari sanoi. "Salli minun nauraa, senkin veitikka. Jos voisit nähdä itsesi, nauraisit itse ensimmäisenä, minä vakuutan."

"Hyvä", nuorukainen sanoi punastuen, "te saatte vastata tästä kuten kaikesta muustakin. Naurakaa niin kauan kuin vielä voitte."

"Oh, rakas serkku", sir Daniel vastasi vähän totisempänä, "eihän pieni pila liene kiellettyä näin sukulaisten ja hyvien ystävien kesken. Tahdon toimittaa sinulle tuhannen punnan arvoisen naimakaupan. Mitä siitä arvelet? Suhtauduin sinuun tosin hiukan törkeällä tavalla, olojen pakosta, mutta tästä lähtien tahdon auliisti sinua elättää ja ystävällisesti kohdella. Sinusta on tuleva rouva Shelton — lady[6] Shelton, kautta kunniani, sillä pojasta lupaa tulla kelpo mies. Kas niin, älä pelkää kelpo naurua, se poistaa alakuloisuuden, konnat eivät naura, serkkukulta. Hyvä isäntä, toimita ateria serkulleni, nuori herra Johnille. Istu, kultaseni, ja syö."

"En", sanoi poika, "en tahdo suurusta. Olette pakottanut minut tähän syntiseen tilaan, ja minä aion paastota. Mutta, hyvä isäntä, pyydän kohteliaasti, antakaa minulle lasi raitista vettä, niin olen teille kiitollinen."

"Syntinen tilasi! Kyllä sinut synnistäsi päästetään, älä pelkää!" ritari lausui, "ei sinun synnintunnustuksesi vaikeaksi käy, totta tosiaan! Tyydy nyt ja syö."

Mutta nuorukainen oli itsepäinen, joi lasin vettä, verhoutui vaippaansa ja meni syrjäiseen nurkkaan, jossa hän sitten istui synkissä mietteissä.

Pian sen jälkeen syntyi vilkas liike kylässä, kuultiin aseitten räminää ja kavionkapsetta, ja ravintolan ovesta astui sisään joukko miehiä, etunenässä nuori Shelton liejuisena ja savisena.

"Jumala varjelkoon teitä, sir Daniel", hän sanoi.

"Kuinka! Dick Shelton!" ritari huudahti, "miksi ei Bennet Hatch tullut?" Sheltonin nimeä mainittaessa toinen nuorukainen loi uteliaan katseen tulijaan.

"Tehkää hyvin, herra ritari, ja lukekaa tämä sir Oliverin lähettämä kirje, joka ilmoittaa kaiken. Ja vielä

tehkää hyvin ja rientäkää kiireesti Risinghamin luo. Tapasimme matkalla pikälähetin, joka ratsasti hurjaa vauhtia. Hän vei kirjeitä ja kertoi lordi Risinghamin olevan huutavassa hädässä ja että hän suuresti tarvitsee teidän apuanne."

"Mitä sanot? Huutavassa hädässä?" ritari vastasi. "Hoh, me siis pysymme 'kiireesti' alallamme, hyvä Richard. Nykyoloissa ratsastaa turvallisimmin se, joka pitää pienintä kiirettä. Ja kuten sananlasku sanoo: liika hoppu, huono loppu, pane se mieleesi, Dick. Mutta katsokaamme ensiksi minkälaista karjaa olet tänne tuonut. Selden, soihtu tänne!"

Sir Daniel astui ulos kylätielle ja tarkasti soihdun punaisessa valossa äsken tullutta väkeä. Hän oli vihattu naapuri ja vihattu isäntä, mutta sotapäällikkönä häntä rakastivat ne, jotka seurasivat hänen lippuaan. Hänen hyökkäystapansa, hänen taattu rohkeutensa, hänen huolenpitonsa sotilasten hyvinvoinnista, jopa hänen törkeät pilapuheensakin olivat kaikki hänen soturiensa tapojen ja mielenlaadun mukaisia.

"Ah, mutta pyhän ristin kautta!" hän huusi, "mitä poloisia koiria nämä ovat? Toiset ovat käyriä kuin jousi, toiset taas hoikkia kuin keihäs. Ystävät, teidät pannaan ensimmäiseen taisteluriviin, teistä ei minulle ole mitään hyötyä, ystävät. Katsokaa tuota talonpoikaa tuossa papurikon selässä. Kaksivuotias lammas sian selässä näyttäisi uljaammalta! Haa! Clipsby, sinäkö siellä olet, vanha kettu. Sinunkaltaisestasi minä voin ihan itkemättä luopua, sinä saat kulkea kaikkien muiden edellä, maalaamme ison pilkun sinun nuttuusi, jotta jousimiehet sinuun paremmin osaisivat. Sinä lurjus saat näyttää meille tietä."

"Minä kyllä näytän tien minne tahansa, sir Daniel, mutta en vihollisen puolelle", Clipsby vastasi jörösti.

Sir Daniel purskahti nauruun.

"Hyvin sanottu!" hän virkkoi, "sinulla on ovela kieli. Annan sinulle tuon hauskan sanan anteeksi. Selden, toimita ruokaa sekä miehille että elukoille."

"Ja nyt, Dick-ystäväni", hän sanoi, "tulepas. Täällä on hyvää olutta ja kinkkua. Syö sillä aikaa kun minä luen kirjeen."

Sir Daniel avasi kirjeen, ja lukiessa hänen kasvonsa synkistyivät. Luettuansa hän kotvan aikaa istui miettimässä. Sitten hän katseli terävästi holhottiansa.

"Dick", hän sanoi, "oletko nähnyt tämän sepustuksen?"

Nuorukainen vastasi myöntäen.

"Siinä on mainittu isäsi nimi", ritari jatkoi, "ja joku mielipuoli syyttää poloista pastoriamme hänen murhastaan."

"Hän kiisti sen hyvin kiihkeästi", Dick vastasi.

"Niinkö?" ritari huudahti terävästi. "Älä ota korviisi mitä hän lavertelee. Hänellä on höllä kieli, hän visertää kuin varpunen. Jonakin päivänä, Dick, kun on parempi aika, tahdon itse sinulle laveammalta selittää nämä asiat. Siitä syytettiin erästä Duckworthia, mutta ajat olivat levottomia eikä ollut mahdollista laillista tietä päästä asian perille."

"Tapahtuiko se Moat Housessa?" Dick pisti väliin hänen sydämensä pamppaillessa.

"Se tapahtui Moat Housen ja Hollywoodin välillä", sir Daniel vastasi tyyneesti. Mutta hän loi salaa epäluuloisen katseen Dickin kasvoihin. "Ja nyt", hän jatkoi, "syö nopeasti, sinun pitää palata Tunstalliin viemään kirjelippu minulta."

Dickin kasvot synkistyivät.

"Sir Daniel", hän huudahti, "lähettäkää joku miehistä, minä rukoilen teitä, päästäkää minut tappeluun, minä osaan kyllä iskeä, sen lupaan."

"En epäile sitä", sir Daniel vastasi ja istui kirjoittamaan. "Mutta tässä ei niitetä kunniaa, minä jään Kettleihin siksi kunnes saan varmat tiedot sodasta, ja silloin yhdyn voittajaan. Älä puhu pelkurimaisuudesta, se on vain viisautta, Dick. Tämä maa raukka on niin täynnä kapinaa, ja kuninkaan nimi vaihtuu niin usein, ettei yksikään mies tiedä, mitä huomispäivä tuo myötään. Hupsut yltiöpäät pitävät hoppua, mutta järkimies maltaa odottaa."

Sen sanottuaan sir Daniel kääntyi selin Dickiin ja jatkoi pitkän pöydän päässä kirjettään, suu pahasti vinossa, sillä tämä mustan nuolen juttu huolestutti häntä kovasti.

Sillä aikaa nuori Shelton kiitettävällä ahkeruudella osoitti aterialleen kunniaa. Äkkiä hän tunki jonkun koskettavan käsivarttansa, ja hyvin hiljainen ääni kuiskasi hänen korvaansa.

"Älkää olko huomaavinanne", ääni sanoi, "laupeuden nimessä neuvokaa minulle suorin tie Holywoodiin. Hyvä poika, auttakaa vaarassa ja suuressa hädässä olevaa ihmisraukkaa ja neuvokaa minulle tie turvapaikkaani."

"Kulje tuulimyllyn tietä lauttapaikalle ja tiedustele siellä sitten tarkemmin", Dick kuiskasi päätään kääntämättä ja keskeyttämättä syömistään. Mutta kun poika hiipi hiljaa ovesta ulos, heitti Dick häneen salavihkaa nopean silmäyksen.

"Mitä!" hän ajatteli, "yhtä nuori kuin minä ja kuitenkin hän sanoi minulle: 'hyvä poika!' Jospa vain olisin sen huomannut ennen kuin rupesin häntä auttamaan, niin kyllä minä! No, jos hän kulkee suon tietä, tapaan hänet kyllä, ja silloin minä lämmitän hänen korviaan."

Puolen tunnin kuluttua sir Daniel antoi Dickille kirjeen ja käski hänen mitä pikimmin viedä sen Moat Houseen. Ja puoli tuntia sen jälkeen saapui Risinghamin herran pikalähetti, joka ilmoitti seuraavaa: "Tappelu alkoi varhain tänä aamuna, ja olemme lyöneet etujoukon ja hajoittaneet vihollisen oikean siiven. Ainoastaan keskusta pitää vielä puoliaan. Jos teidän vereket joukkonne olisivat mukana, voisimme työntää vastustajat pian virtaan. Toden totta, sir Daniel, missä viivytte? Kunnianne tähden, joutukaa! Tahdotteko jäädä viimeiseksi — omaksi vahingoksenne?"

"Olen juuri tulossa", ritari vastasi. "Selden, soita torvea. Tulen heti, herra lähetti, lisäjoukkoni on vasta äsken saapunut. Ohoi pojat, joutukaa."

Torvi soi, joka kulmalta hyökkäsivät sir Danielin miehet pääkadulle ja asettuivat ravintolan edustalle. Kymmenen minuutin kuluttua oli sata hyvin aseistettua ja hyvään sotakuriin tottunutta miestä koossa valmiina lähtemään tappeluun. Enimmät olivat sir Danielin väreissä, tummanpunaisessa ja sinisessä, ja näyttivät niissä komeilta. Ensimmäisinä marssivat parhaat joukot ja viimeisenä yöllä saapunut kurja apujoukko.

Sir Daniel katseli väkeään ylpeänä, ja lähettikin arveli: "Uljaita miehiä nuo tosiaan, vahinko vain etteivät ennemmin ole lähteneet."

"Ei haittaa", sir Daniel vastasi noustessaan hevosenselkään. Mutta sitten hän äkkiä huudahti: "Mitä tämä on? John! Joanna! Pyhän ristin kautta! Missä hän on? Missä on tyttö?" hän kysyi kääntyen majatalon isännän puoleen.

"Tyttö?" sanoi majatalon isäntä, "en minä ole mitään tyttöä nähnyt."

"No poika sitten, vanha narri", ritari sanoi, "etkö jaksanut nähdä, että hän oli tyttö? Se, jolla oli tummanpunainen vaippa — joka joi vettä suuruksen asemesta, hölmö, missä hän on?"

"Kaikkien pyhimysten nimessä! herra ritari, sanoittehan häntä nuoreksi herra Johniksi, en minä voinut mitään muuta epäillä. No niin, hän on poissa. Näin pojan — tytön — näin hänet tallissa noin tunnin aikaa sitten, siellä hän satuloi harmaan hevosen."

"Pyhän ristin kautta!" ritari huusi, "tyttö oli minulle enemmän kuin viidensadan punnan arvoinen."

"Herra ritari", huomautti katkerasti lähetti, "sillä aikaa kun te täällä pidätte melua viidestäsadasta punnasta, ratkaistaan muualla taistelu Englannin kuninkuudesta."

"Oikein", ritari vastasi. "Selden", hän jatkoi, "ota kuusi jousimiestä ja sieppaa hänet kiinni. Maksoi mitä maksoi, mutta palatessani Moat Houseen hänen täytyy olla siellä. Muista se niskasi kaupalla, Selden."

Ja nyt joukko lähti menemään täyttä ravia. Selden ja hänen kuusi seuralaistaan jäivät töllistelevien kyläläisten pariin kadulle.

TOINEN LUKU

Kuuden paikkeilla aamulla Dick alkoi ratsastaa suota kohti kotiin päin. Hän oli koko yön istunut satulassa, mutta hänen mielensä oli hilpeä, hänen ruumiinsa jäntevä, ja kaunis oli sääkin. Iloisena hän ratsasti eteenpäin yhä alemmas suoseudulle, kunnes kaikki hänen ympärillään oli autiota erämaata. Muuta tienviittoa ei näkynyt kuin Kettleyn tuulimyllyn pyörivät siivet hänen takanansa ja Tunstallin tummansininen metsänharja hänen edessään. Oikealla ja vasemmalla ei ollut muuta kuin suota ja jälleen suota, vireään tuulen mukaan notkuvaa ruo'ikkoa ja pajukkoa ja siellä täällä jokin pettävä allikko, jonka sen vihreä peite teki vielä vaarallisemmaksi.

Tämän suomaan keskitse vei suora, muinaisroomalaisten sotamiesten rakentama tie. Paikoittain se oli vajonnut suohon niin että satoja metrejä oli veden peitossa. Eräässä paikassa tämmöinen veden vallassa oleva syväne oli tavallista pitempi ja syvempi, eikä tottumaton millään muotoa voinut erottaa tien suuntaa. Huolimatta siitä, että vesi nousi hevosen polviin asti, Dick ratsasti rauhallisesti eteenpäin vedenalaisella kovalla tiellä, pitäen merkkinänsä tuulimyllyn siipiä ja Tunstallin metsäylännettä. Mutta hän ei voinut tukahduttaa jonkinmoista levottomuutta ajatellessaan tuota toista, seutuun perehtymätöntä nuorukaista, jolle hän oli antanut tiestä niin epämääräisiä tietoja.

Päästyänsä niin pitkälle, että hän jo saattoi huomata tien, joka nousi syvänteen toiselle puolelle, hän kuuli äkkiä kovaa molskinaa oikealta puoleltaan, ja luodessaan silmänsä sinnepäin hän huomasi harmaan hevosen, joka oli vatsaa myöten vajonnut suohon ja vielä kaikin voimin ponnisteli henkensä puolesta.

Ikään kuin eläinraukka olisi aavistanut avun lähestyvän, se rupesi surkeasti hirmahtelemaan. Pelosta hurjistuneena se mulkoili vertyneillä silmillään, ja piehtaroi van hevosen ympärillä nousi rämeestä koko pilvi pisteleviä hyönteisiä.

"Taivas varjelkoon!" Dick ajatteli. "Olisiko nuorukaisparka sortunut suohon? Tuo on hänen hevosen, aivan varmaan — kelpo harmo! Niin, ystävä, koska noin surkeasti valittelet, tahdon tehdä mitä voin, jottei sinun tarvitsisi noin kurjasti tuuma tuumalta vajota kuolemaan."

Näin sanoen hän otti varsijousensa ja lähetti nuolen läpi elukan päin.

Tämän kolkon laupeudentyön tehtyään hän ratsasti eteenpäin alakuloisena ja tarkoin katsellen ympärilleen, huomaisiko hän mitään jälkiä onnettomasta nuorukaisesta.

"Minun olisi pitänyt häntä paremmin neuvoa", hän ajatteli, "pelkään hänen hukkuneen rämeikköön."

Samassa hän kuuli äänen huutavan hänen nimeänsä tien varrelta, ja luodessaan silmänsä sinnepäin hän keksi nuorukaisen kasvot ruoikosta.

"Siinäkö oletkin!" hän sanoi pidättäen hevosen. "Olit niin ruokojen peitossa, että olin ratsastaa ohitse sinua huomaamatta. Näin hevosesi vajonneena rämeikköön ja lopetin sen tuskat. Se sinun olisi pitänyt itse tehdä, jos sinussa olisi ollut enemmän sääliväisyyttä. Mutta tule nyt pois piilostasi, ei täällä ole ketään sinua vainoamassa."

"Ei minulla ole asetta, hyvä poika, enkä kykenisi sitä käyttämään, jos olisikin", toinen vastasi kömpießään ruo'ikosta tielle.

"Minkä tähden sanot minua pojaksi?" Dick huusi. "Et sinä luullakseni ole meistä kahdesta vanhempi."

"Hyvä nuori herra Shelton", puhuteltu sanoi, "pyydän anteeksi. En millään muotoa tahdo teitä loukata. Päinvastoin. Minä olen nyt pahemmassa pulassa kuin milloinkaan, ja minun täytyy vedota teidän jalomielisyyteenne. Olen näet eksynyt tieltä ja kadottanut vaippani ja hevoseni. Minulla on jäljellä vain ratsuruoska ja kannukset. Ja ennen kaikkea", hän lisäsi katsellen vaatteitaan surullisen näköisenä, "ennen kaikkea olen surkean likainen."

"Ohoh!" Dick huudahti. "Sitäkö suret, että olet vähän likainen? Veri haavasta ja tomu matkasta, se on miehen kaunistus."

"Kyllä minä vain heistä enemmän pidän puhtaina", toinen arveli, "mutta sanopas, mitä minä teen. Hyvä nuori herra Shelton, auta minua viisaalla neuvolla. Jollen pääse turvallisesti Holywoodiin, olen hukassa."

"Autan paremmin kuin neuvolla", Dick sanoi astuen hevosen selästä, "ota sinä hevoseni, niin minä juoksen rinnalla kunnes väsyn, sitten vuorotellaan eteenpäin."

Niin sovittiin, ja sitten pyrittiin eteenpäin niin joutuisasti kuin huono ja epätasainen tie salli. Dick piti kättänsä toisen polvella.

"Mikä on nimesi?" Dick kysyi.

"Sano John Matcham", oli vastaus.

"Ja mistä syystä pyrit Holywoodiin?" Dick jatkoi.

"Pyytäkseni suojelusta sitä miestä vastaan, joka tahtoo minua sortaa", oli vastaus. "Holywoodin hyvä apotti on vankka turva vähäväkisille."

"Mutta mitenkä sinä olet joutunut sir Danielin seuraan?" Dick uteli edelleen.

"Oh", Matcham vastasi, "väkivallan pakosta! Hän ryösti minut väkisin maatilaltani, puki minut tähän pukuun, pakotti minut ratsastamaan kunnes olin väsymyksestä nääntyä, hän on pilkannut minua niin että itketti, ja kun muutamat ystäväni ajoivat meitä takaa vapauttaakseen minut hänen käsistään, hän asetti minut jälkijoukkoon nuolille alttiiksi. Jopa riipaisikin nuoli oikeata jalkaani niin että minun on vaikea kävellä. Mutta tulee vielä tilinteon aika, jolloin välimme selvitetään."

"Yritätkö ampua kuuta pyssyllä?" Dick sanoi. "Hän on voimakas ritari ja hänellä on rautainen käsi. Jos hän aavistaisi, että minä olen ollut jossain tekemisissä sinun pakosi kanssa, minun kävisi huonosti."

"Oi poika raukka", puhuteltu vastasi, "sinä olet hänen holhottinsa, kuten minäkin luullakseni olen, ainakin hän niin väittää, tai sitten hän on ostanut naittajaoikeuden minun suhteeni, en oikein tiedä. Kaikissa tapauksissa hänellä on jokin keino, jolla hän aikoo minut masentaa."

"Taaskin 'poika'!" Dick sanoi.

"No, pitääkö minun sanoa: tyttö?" kysyi matkatoveri.

"Tytöt hiiteen! Minä inhoan heitä, halveksin koko joukkoa", Dick vastasi.

"Sinä puhut poikamaisesti", Matcham sanoi, "sinä pidät heistä enemmän kuin tahdot myöntää."

"Minäkö?" Dick sanoi. "En heitä ajattelekaan. Tytöt hiiteen, sanon vielä! Toista on kun saa metsästä, tapella ja huvitella. En milloinkaan ole kuullut naisesta, joka olisi johonkin kyennyt, paitsi yhdestä ainoasta, ja se raukka poltettiin noituudesta ja siksi että hän huolimatta sukupuolestaan kävi miehenvaatteissa."

Nuori herra Matcham teki ristinmerkin ja näytti rukoilevan.

"Mitä teet?" Dick kysyi.

"Rukoilen hänen sielunsa puolesta", toinen vastasi äänellä, jossa oli säälin sävy.

"Noidan sielun puolestako?" Dick huudahti. "No rukoile vain hänen puolestaan, jos sinua miellyttää. Hän oli tosiaan paras tyttö Euroopassa, niin hän oli, tuo Jeanne d'Arc.[7] Vanha Appleyard juoksi häntä pakoon, niin hän itse sanoi, kuin olisi tyttö ollut ilmipaholainen. Niin, hän oli kelpo tyttö."

"Mutta, hyvä nuori herra Richard", Matcham vastasi, "jos noin halveksit tyttöjä, et ole oikea mies."

"Lörpötystä!" Dick sanoi. "Sinä olet piimäsuu lapsi ja sovit parhaiten tyttöjen seuraan. Enkö mielestäsi ole oikea mies? Koetapas astua maahan, niin opetan selällesi, olenko mies vai enkö?"

"Oh, ei minusta ole tappelijaksi", virkkoi toinen vilkkaasti, "en aikonut sinua loukata, laskin vain pilaa. Puhun tytöistä vain siksi, että satuin kuulemaan sinun pian menevän naimisiin."

"Minäkö naimisiin?" Dick huudahti. "Senpä kuulen ensimmäistä kertaa. Ja entä kenen kanssa?"

"Erään Joanna Sedleyn kanssa", puhuteltu vastasi punastuen. "Se on sir Danielin vehkeilyjä, aikoo kai ansaita rahaa kummaltakin puolen."

"No niin. Avioliitto samoin kuin kuolema on kerran meidän kaikkien osa", Dick sanoi alistuvaisesti.

"Tytönkin olen kuullut haikeasti valittelevan, hän näyttää siinä kohden olevan yhtä mieltä kuin sinäkin, tai kenties tuo sulhanen muutoin on hänelle vastenmielinen."

"Kylläpä nuo tytötkin ovat hätäisiä. Ruveta valittelemaan, ennen kuin on minua edes nähnyt. Valittelenko minä? En. Mutta jos minun on mentävä naimisiin, tahdon sen tehdä vetistelemättä. Tunnetko tytön? Minkälainen hän on? Onko hän kaunis vai ruma? Onko hän ikävä vai hauska?"

"Mitäpäsi siitä? Jos sinä menet naimisiin, niin menet naimisiin ja sillä hyvä. Yhdentekevähän silloin, onko morsian kaunis vai ruma. Sinähän et ole piimäsuu, kyllä sinä joka tapauksessa voit vetistelemättä naimisiin mennä", Matcham arveli.

"Hyvin sanottu", Dick tokaisi väliin, "minä en siitä välitä hölyn pölyä."

"Tyttö raukka, ei hän suinkaan miellyttävää miestä saa", huokasi toinen.

"Kuinka niin?" Dick kysyi.

"Kovaa on mennä noin puiselle miehelle", kuului vastaus.

"Kylläpä minä olenkin puusta tehty mies, kun tallustelen täällä jalkaisin ja sinä istut mukavasti hevoseni selässä. Mutta hyvää puuta olenkin", Dick arveli.

"Anna anteeksi, hyvä Dick", virkahti Matcham, "en tarkoittanut pahaa, sinulla on paras sydän koko Englannissa, hyvä Dick."

"Ole huoletti!" Dick vastasi hiukan hämillään. "En ole, Jumalan kiitos, niin närkäs. — Hiljaa! Kuuletko! Torventoitotusta takanamme!"

"Minä olen hukassa", Matcham sanoi kalmankalpeana, "he ovat huomanneet pakoni ja nyt minulla ei ole hevosta. Minä olen hukassa."

"Etpä niinkään", Dick vastasi tyynesti, "meillä on pitkä etumatka ja pian ehdimme lautalle. Ja minähän tässä ilman hevosta olen."

"Ei, ei, kyllä he minut tapaavat", kuului ratsun selästä. "Dick, hyvä Dick, auta minua, auta vähäisen, minä rukoilen hartaasti."

"Mikä sinun on?" Dick mutisi. "Enkö minä sinua auta minkä vain voin? Rohkaise toki mielesi! John Matcham — koska nimesi on John — kyllä minä, Richard Shelton, vien sinut turvallisesti Holywoodiin, tulkoon mikä tahansa, niin totta kuin pyhimykset minua auttakoot. No, rohkaise mielesi, sinä kalpeanaama! Tie tulee nyt paremmaksi, kannusta hevosta äläkä ole minusta huolissasi, minä osaan juosta kuin hirvi."

Ja niin he kiiruhtivat eteenpäin. Matcham hevosenselässä ja Dick juosten rinnalla. Pian he pääsivätkin suon päähän ja saapuivat virran rantaan lautturin mökin kohdalle.

KOLMAS LUKU

Lautta

Till-joki oli leveä, hitaasti juokseva ja savinen virta, joka liejuisten, pajukkoa kasvavien saarten välitse hiipi läpi soiden.

Tie päättyi poukaman rantaan, missä seisoj lautturin sievä savimökki. Dick avasi oven ja meni sisään. Siellä makasi lautturi vanhalla likaisella sarkatakilla, kalpeana ja laihana, väristen vilutaudista.

"Ohoi, nuori herra Shelton", hän virkkoi, "lauttaako te kysytte? Huonot ajat, huonot ajat! Pitäkää itse huolta asiastanne. Ei ole nyt lautturia. Kiertäkää ja menkää siltatietä."

"Ei käy laatuun, Tom-lautturi", sanoi Dick, "on kova kiire, joka minuutti on kallis."

"Semmoinen itsepäinen otus", lautturi mutisi. "Jos pääsette eheänä Moat Houseen, voitte kiittää onneanne, en sano sen enempää. Ahah, kuka tämä on?" hän kysyi huomattessaan toisen nuorukaisen.

"Sukulaiseni, nuori herra Matcham", Dick vastasi.

Matcham, joka oli laskeutunut hevosenselästä, lähestyi nyt ohjaten hevosta suitsista. "Hyvää päivää, lautturi-ystävä! Olkaa hyvä ja laskekaa aluksenne vesille, meillä on kova kiire."

Laiha, kuihtunut lautturi jäi seisoa töllistelemään suu auki.

"Pyhän neitsyen nimessä!" hän huudahti viimein purskahtaen leveään nauruun.

Nuori Matcham punastui korvia myöten, Dick puolestaan laski suuttuneena kätensä miehen olalle. "Mitä nyt, hölmö?" hän sanoi. "Ryhdy työhösi äläkä pilkkaa niitä, jotka ovat sinua parempia."

Lautturi irroitti mutisten aluksensa ja työnsi sen syvemmälle veteen. Dick talutti hevosen, lautalle ja viimeisenä seurasi Matcham.

"Te olette kovin hienorakenteinen, hyvä nuori herra!" sanoi mies katsellen häntä naurusuin. "Tässä piilee jotain — hm, siltä minusta näyttää. Mutta olen teidän miehiänne, nuori herra Shelton. Satuain vain luomaan syrjäkätseen nuoreen herra Matchamiin."

"Vaiti, mies! Ei sanaakaan enää, käännä selkäsi meihin päin", sanoi Dick. Lautturi tarttui airoihin.

He saapuivat nyt lahdelman suuhun ja saattoivat nähdä pitkin virtaa sekä ylös- että alaspäin. Se oli täynnä pieniä liejurantaisia, pajutiheikön peittämiä saaria. Ruo'ikot aaltoilivat ja pääskysel lentelivät iloisina liverrellen ja viilettivät liki vedenpintaa, johon taivaan kirkas sini kuvastui. Ihmishahmoa vain ei näkynyt tässä vesisokkelossa.

Lautturi oli kuitenkin levoton. "Minulla on paha aavistus, hyvä nuori herra", hän sanoi, "että Suo-John piileskelee täällä jossakin saarella. Hän vihaa kauheasti kaikkia, jotka jollain tavoin ovat yhteydessä sir Danieliin. Mitähän jos poikkeaisimme virtaa ylös ja nousisimme maihin noin nuolenkantaman päähän tiestä. Ei ole hyvä joutua tekemisiin Suo-Johnin kanssa."

"Kuinka niin? Onko hän sitä joukkoa, josta äsken mainitsit?" Dick kysyi.

"Parasta olla vaiti", vastasi lautturi, "mutta kyllä minä tahtoisin pyrkiä ylöspäin, nuori herra Dick. Mitä sanoisitte, jos nuori herra Matcham saisi nuolen hipiäänsä?" ja taas hän nauroi.

"Niinkuin tahdot, Tom", Dick vastasi.

"Kuulkaa nyt", jatkoi Tom, "virittäkää jousenne, noin, ja pankaa nuoli paikalleen — hyvä on. Kääntykää nyt minuun päin ja katselkaa minua ankarana näköisenä."

"Mitä tämä merkitsee?" Dick kysyi.

"Katsokaa, jos lauttaan teidät virran yli, täytyy näyttää siltä kuin tekisin sen pakosta", viekas lautturi vastasi, "muussa tapauksessa saan Suo-Johnista ikävän naapurin."

"Niinkö rohkeita nuo miehet ovat, että uskaltavat hallita sir Danielin omaa lauttaa?"

"Niin", kuiskasi Tom salaa vilkaisten. "Sir Daniel on jo tuomittu, hänen aikansa on tullut, mutta siitä vaiti!"

Soudettuaan kappaleen matkaa ylöspäin he tulivat ahtaaseen kanavaan likelle rantaa.

"Tässä minun täytyy laskea rantaan, pajukkoon", Tom sanoi.

"Mutta täällä ei ole laisinkaan tietä, ainoastaan pajusuota ja rämettä", vastasi Dick.

"Nuori herra Shelton", sanoi Tom. "Teidän oman henkenne tähden en uskalla teitä alemmaksi viedä. Hän vaanii jousi kädessä kaikkia, jotka jollain tavoin kannattavat sir Danielia, ja ampuu heidät kuoliaiksi niinkuin jänikset. Olen kuullut hänen vannovan sen pyhän ristin kautta. Jollen minä olisi tuntenut teitä pahasesta pojasta alkaen, olisin antanut teidän mennä omaa tietänne. Mutta vanhan tuttavuuden tähden ja kun teillä on seurassanne tämä lelu, joka ei kelpaa sotaleikkiin, olen omien korvieni uhalla kuljettanut teidät tänne. Tyytykää siis, muuta en voi, niin totta kuin tahdon tulla autuaaksi."

Lautturi oli tuskin lopettanut puheensa, kun lähimmän saaren pajukosta kuului kova huuto ja heti sen jälkeen kahinaa, ikään kuin voimakas mies olisi raivannut itselleen tietä.

"Kaikki pyhät! Hän olikin ylemmässä saarella", huusi Tom ja souti suoraa tietä kohti rantaa. "Uhatkaa nyt, hyvä Dick-herra, jousellanne minua — oikein selvästi. Olen tehnyt voitavani pelastaakseni teidät, pelastakaa te nyt minut."

Samassa alus kohahti tiheään pajukkoon. Dickin viittauksesta Matcham hyppäsi rannalle. Dick puolestaan tarttui hevosen suitsiin aikoen seurata, mutta raskas hevonen vajosi pohjattomaan liejuun ja sotkeutui taajaan viidakkoon, johon hänkin takertui.

"Ei käy laatuun", Dick sanoi, "ei tämä ole sopiva maihinnousupaikka." Hän ponnisteli voimainsa takaa päästäkseen irti, hevosen tuskallisesti hirnuessa ja potkiessa.

Silloin saaren rannalle ilmestyi äkkiä kookas mies, pitkä jousi kädessään. Dick näki vilahdukselta miehen, joka kiireesti jännitti jousensa.

"Kuka on matkustaja, Tom?" hän karjui.

"Nuori herra Shelton, John", vastasi lautturi.

"Seis, Dick Shelton!" huusi mies. "En tee teille mitään pahaa, pyhän ristin kautta! Seis, minä sanon. Takaisin, Tom-lautturi."

Dick huusi uhkaavasti: "Suu kiinni!"

"Ohoh", sanoi mies, "menkää sitten jalkaisin eteenpäin", ja samassa lensi nuoli, joka sattui hevoseen. Tuskissaan ja peloissaan tämä rupesi potkimaan niin että alus kaatui, ja seuraavassa silmänräpäyksessä kaikki pulikoivat sekaisin virrassa.

Kun Dick nousi vedenpintaan, hän oli vain muutaman jalan päässä rannasta, ja ennen kuin hänen silmänsä olivat ennättäneet selvitä liejuisesta vedestä, hänen kätensä tarttui koneellisesti johonkin lujaan ja kiinteään, joka heti rupesi vetämään häntä rantaan päin. Se oli hänen toverinsa ratsuruoska. Matcham oli näet kavunnut veden yli ulkonevalle puunrungolle ja ojentanut ruoskan hänelle.

"Pyhän messun nimessä", Dick huusi päästyään onnellisesti maihin.
"Oletpa totta tosiaan pelastanut henkeni. Minä uin kuin kivi."

Sitten hän kääntyi katselemaan saareen päin. Puolitiessä virtaa ui Tom aluksineen, ja rannalla seisoi Suo-John raivoissaan onnistumattomasta yrityksestä. Hän huusi täyttä kurkkua lautturille käskien tätä kiirehtimään.

"Tule, John", sanoi Shelton, "rientäkäämme pois ennen kuin Suo-John ennättää saada aluksen haltuunsa ja kuntoon."

He lähtivät kiitämään harpaten pajujen lomitse mättäältä mättäälle. Ehtimättä tarkemmin valita suuntaansa he koettivat vain päästä niin pitkälle virrasta kuin suinkin mahdollista.

Pian maa alkoi kohota, ja siitä Dick arvasi heidän olevan oikealla tolalla. Kohta he saapuivatkin jalavia ja pajuja kasvavalle niitynrinteelle.

Mutta nyt Matcham, joka oli jäänyt yhä jäljemmäksi, heittäytyi maahan ja huusi läähättäen: "Jätä minut, Dick, en jaksa enää."

Richard kääntyi ja palasi hänen luokseen.

"Minäkö jättäisin sinut, John! Sepä olisi kaunista. Olithan sekä hukkuu että tulla ammutuksi pelastaessasi henkeni. Niin — totta tosiaan — hukkuu, sillä pyhimykset yksin tietävät mistä se johtui, etten vetänyt sinua alas veteen."

"Silloin olisin pelastanut meidät molemmat, minä näetkös osaan uida."

"Osaatko todellakin?" Richard huudahti hämmästyneenä, sillä uiminen oli miehen taidoista ainoa, jossa hän ei ollut etevä. "Niin", hän jatkoi, "tästä näkee, ettei pidä halveksia ketään. Lupasin viedä sinut turvassa Holywoodiin, mutta näyttääkin siltä kuin sinä voisit paremmin pitää huolta minusta."

"Älkäämme siitä puhuko sen enempää. Olemmehan nyt hyviä ystäviä, Dick?" toinen arveli.

"Tietysti, emmehän milloinkaan ole muuta olleetkaan", Dick sanoi, "sinä olet kelpo poika omalla tavallasi, vaikka oletkin joissakin suhteissa lellipoika. En milloinkaan ole semmoista tavannut. Mutta koetapas nyt reipastua, meidän täytyy joutua eteenpäin. Tämä ei ole sopiva paikka lörpöttelyyn."

"Jalkaani särkee pahasti", Matcham valitteli.

"Oh, en muistanut kipeätä jalkaasi", vastasi Dick. "Hyvä, meidän täytyy siis kulkea hitaammin. Paha vain, etten oikein tiedä missä olemme. Mutta parempi onkin, kun oikein ajattelen, ettemme ole löytäneet oikeata tietä, sillä jos nuo lurjukset vartioivat lauttaa, niin kyllä he tietäkin pitävät silmällä. Tule John, nojaa olkapäättäni vasten, poikaraukka! Oh, sinä et yletä, et ole kyllin pitkä; vanhako oletkaan? — Kaksitoista vuotta?"

"Kuusitoista", Matcham vastasi.

"Mitä? No kylläpä olet pieni ikäiseksesi", sanoi Dick, "mutta tartuahan nyt käteeni, niin pyrimme verkalleen eteenpäin, olen henkeni sinulle velkaa, ja minun on tapana maksaa velkani, sekä pahat että hyvät."

Ja eteenpäin pyrittiin mäkeä ylös.

"Kyllä me löydämme tien, jahka ehdimme, ja sitten reippaasti eteenpäin", Dick jatkoi, "mutta kas, sinullapa on pieni käsi, minua oikein hävettäisi jos minulla olisi noin mitätön käsi. Kuules", hän jatkoi hihittäen, "usko pois, totta vie lautturi luuli sinua tytöksi!"

"Ei, ei!" huudahti Matcham punastuen.

"Kyllä hän luuli, eikä kummakaan, sillä olet todellakin hiukan oudonnäköinen pojaksi, tyttönä sitä vastoin olisit oikein sievä", Dick arveli.

"Mutta tiedäthän sinä, etten ole", vastasi toinen kovasti punastuen.

"Kyllä, kyllä, pilanpäiten vain niin sanoin", Dick lohdutteli.

Samassa he kulkivat tien varrella pulppuavan pienen lähteen ohitse. "Dick hyvä", sanoi Matcham, "odotapas kun juon. Ja voi, Dick, minun on kovin nälkä."

"Mikset sinä hupsu syönyt Kettlebyssä?" Dick kysyi. "Tässä on, syö nyt", hän lisäsi antaen eväspussinsa Matchamille.

Tämän syödessä Dick rupesi tarkemmin tutkistelemaan paikkaa, missä he olivat. Pienen lorisevan puron toisella puolen kasvoi suurempaa metsää, tammia ja koivuja, eikä ainoastaan viidakkoa, kuten tähän saakka.

Huomattuaan tammen, joka oli muita puita paljon korkeampi, hän rupesi kiipeämään sitä ylös. Päästyään sen latvaan hänellä oli lavea näköala. Hän näki koko suolakeuden Kettleihin saakka, hitaasti juoksevan Till-joen saarinensa ja toisaalle päin metsän läpi kiemurtelevan keltaisen tien. Lautturin alus oli nyt käännetty pystyyn ja oli keskellä jokea palaamassa toiselle rannalle. Hän aikoi jo ruveta pyrkimään alas, kun hän äkkiä huomasi keskellä suota pienen ratsujoukon, joka hyvällä vauhdilla Kettleystä päin lähestyi lauttaa. Nopeasti hän laskeutui maahan ja palasi toverinsa luo.

NELJÄS LUKU

Vihreän metsän veljeskunta

Kun Matcham oli levännyt ja virkistynyt, nuorukaiset jatkoivat matkaansa vielä suuremmalla nopeudella. Dick kertoi, mitä hän oli puun latvasta huomannut. Nopeasti he taivalsivat loppupuolen viidakkoa, menivät kenenkään estämättä tien poikki ja rupesivat nousemaan Tunstallin metsämäkeä. Puut ryhmittivät nyt yhä enemmän puistomaisiksi lehdoiksi, joitten välillä oli kanervaa kasvavia hietaisia aukeamia ja siellä täällä jokunen punakataja. Maanpinta kävi kuoppaiseksi ja yhä epätasaisemmaksi, ja mitä ylemmäksi he nousivat, sitä tuimemmaksi kävi tuuli, niin että pitkät puut notkuivat kuin ongenvavat.

He olivat juuri tulleet tuommoiseen aukeamaan, kun Dick äkkiä heittäytyi kasvoilleen risukkoon ja rupesi ryömimään takaperin lehdikön suojaan. Tyrmistyneenä Matcham seurasi toverinsa esimerkkiä, vaikka hän ei laisinkaan käsittänyt syytä tähän kummalliseen temppuun. Vasta kun he olivat päässeet tiheään viidakon suojaan, Dick selitti syyn käyttökseen, viitaten aukeaman toisessa päässä olevaan korkeaan kuuseen.

Puu nousi maasta suorana kuin pylväs, mutta noin viidenkymmenen jalan korkeudella se jakaantui kahdeksi vahvaksi haaraksi, ja haaraumassa seisoj vihreään asetakkiin pukeutunut mies tähyttämässä ympärilleen. Hänen tukkansa kiilteli auringon säteissä, kädellään hän varjosti silmiänsä paremmin nähdäkseen, kun hän konemaisesti käänteli päätään puoleen ja toiseen.

Nuorukaisten silmät kohtasivat toisensa.

"Kiertäkäämme vasemmalle", Dick sanoi, "olimmehan joutua suoraan suden suuhun."

Kymmenen minuutin kuluttua he saapuivat polulle, jota Dick ei tuntenut, mutta, "koettakaamme minne se vie", hän sanoi, ja niin he tekivätkin.

Tie johti ensiksi harjulle ja alkoi sitten jyrkästi viettää alaspäin, päättyen maljakkomaiseen syvänteeseen, jonka pohjasta orapihlajapensaiden joukosta kohosi pari noen mustaamaa rakennuksen päätyä ja yksi ainoa korkea savutorvi raunioineen.

"Mitä tämä merkitsee?" Matcham kuiskasi.

"En tiedä, pyhimysten nimessä!" vastasi Dick. "Olen kuin pilvistä pudonnut. Olkaamme varuillamme."

Sykkivin sydämin he kulkivat orapihlajapensaikon läpi. Siellä täällä he näkivät jonkun hedelmäpuun tai metsistyneen keittiökasvin, aurinkokello oli kaatunut maahan. Nähtävästi he olivat joutuneet entiseen kasvitarhaan.

Vielä jonkun askelen otettuaan he saapuivat raunioituneen talon edustalle. Se oli kaikesta päättäen ollut kaunis ja suuri herraskartano. Sitä ympäröi syvä ja leveä oja, joka nyt osaksi oli muurikivillä täytetty ja jonka yli pari puuta oli asetettu sillaksi. Koko rakennus oli tulen turmelemana raunioröykkiönä, paitsi takimmaisat seinät, jotka vielä seisoivat pystyssä.

"Nyt tiedän", Dick kuiskasi viimein, "tämä on varmaankin Grimstone. Se oli erään Simon Malmesburyn oma. Sir Danielin käskystä Bennet Hatch poltti hänen talonsa noin viisi vuotta sitten. Vahinko komeata linnaa."

Alhaalla laaksossa, missä tuuli ei käynyt, oli lämmin ja tyyni. Äkkiä Matcham kosketti Dickin käsivartta. "Hiljaa", hän sanoi, "kuulin jotain ääntä."

Omituinen ääni keskeytti hiljaisuuden. Se uudistui kolme kertaa, ja sitten he äkkäsivät että se oli kurkkuaan karistelevan miehen ääni. Ja heti sen jälkeen alkoi käheä, soinnuton ääni laulaa:

"Ja metsäpoikain kuningas se virkkoi: 'Miehet hoi,
Tunstallin metsään vihantaan mi toimi teidät toi?'
Ja vastas siihen Gamelyn ja katsoi kasvoihin:
'On metsän mies, ken olla saa ei kansaa kaupungin.'"

Laulaja herkesi, kuului heikkoa raudankilinää. Sitten oli kaikki hiljaa.

Nuorukaiset katselivat toisiinsa kalpeina. He eivät käsittäneet, mistä ääni tuli. Likellä se vain oli. Äkkiä Matcham ryömi siltahirsiä myöten kaivannon yli ja kiipesi varovasti yli soraläjän, joka täytti katottoman talon sisäpuolen. Dick, joka ei ehtinyt häntä pidättää, ei osannut muuta kuin seurata.

Eräässä raunion nurkassa oli pari hirttä muodostanut jonkinlaisen katoksen, joka ei ollut kirkonpenkkiä tilavampi. Tähän nuorukaiset hiljaa hiipivät. He olivat siellä täydellisesti piilossa ja entisestä jousen ampumareistä he saattoivat tähystellä. Mutta sanoin selittämätön oli heidän kauhistuksensa, kun he näkivät mitä siellä heidän edessänsä oli. Palata he eivät uskaltaneet, eivätkä hievahtakaan. Tuskin tohtivat hengittää. Tuolla, toisella puolen kaivantoa, noin kolmenkymmenen jalan päässä heistä porisi ja höyrysi rautainen kattila hehkuvalla tulella, ja vieressä seiso i kookas, punanaamainen, ränstyneen näköinen mies kuuntelevassa asennossa. Siinä oli siis laulaja. Hän oli ilmeisesti seisonut hämmentämässä kattilan sisällystä, kun jokin nuorukaisten varomaton liike oli herättänyt hänen huomionsa, sillä hänellä oli vielä rautalusikka kädessään. Vyössään hänellä oli torvi ja hirveä tikari.

Vähän matkan päässä makasi toinen mies nukkumassa verhoutuneena ruskeaan vaippaan, ja kukkivan orapihlajan oksilla riippui jousi ja kimppu nuolia.

Hetken aikaa mies seiso i kuunnellen, sitten hän tyyntyneenä nosti lusikan huulilleen maistellakseen keitosta, nyökäytti päätään ja rupesi uudestaan laulamaan:

"On metsän mies, ken olla saa ei kansaa kaupungin.
Ei paha meillä mieessä, mut paistiks ammutaan
me hirvi kunnon kuninkaan, jos missä kohdataan."

Laulaessaan hän tuon tuostakin otti lusikallisen keittoa kattilasta, puhalsi siihen ja maisteli, kuten tottunut keittäjä ainakin. Viimein keitos häntä tyydytti, hän otti vyöstä torvensa ja puhalsi siihen kolmesti.

Toinen mies heräsi, nousi istumaan, ajoi pois päänsä ympärillä liipottelevat perhoset ja virkkoi:

"Mitä nyt, toveri? Päivällinenkö?"

"Niin, hölmö", keittäjä vastasi, "päivällinenhän se on, ja kuiva päivällinen onkin, ei olutta eikä leipää. Ei ole nyt hauska elää vihreässä metsässä. Toista oli ennen aikaan, jolloin reipas mies saattoi elää täällä pulskasti kuin piispa ikään, ellei ota sadetta ja kylmää lukuun. Silloin oli olutta ja viiniä yllin kyllin, mutta nykyään ei ole enää miehenmieltä. Ja John Kostaja, Herra varjelkoon! ei ole muuta kuin kiltti narri vain, variksenpelätti."

"Ja sinä, Lawless, olet liiaksi ruokaan ja juomaan menevä. Maltahan, kyllä hyvä aika vielä palaa", vastasi toinen.

"Katsos", keittäjä jatkoi, "olen odottanut noita hyviä aikoja pienestä paitaressusta alkaen, olen ollut harmaaveli, olen ollut kuninkaallinen jousimies, olen merimiehenä purjehtinut valtameriä ja olen ennen tätä elänyt metsissä, toden totta, ampumassa kuninkaan hirviä. Mitä hyvää siitä on ollut? Eipä mitään! Viisaampaa olisi ollut jäädä luostariin. John Apotista on enemmän hyötyä kuin John Kostajasta. Pyhän neitsyen kautta, tuolla ne tulevat."

Parvi komeita kookkaita miehiä saapui nyt toinen toisensa jälkeen. Kukin heistä otti perille päästyään esille puukon ja sarvikupin, jolla varasi itselleen keittoa kattilasta ennen kuin istui.

He olivat varsin erilaisissa aseissa ja asuissa. Toiset ruosteenvärisissä mekoissa, aseinaan ainoastaan puukko ja vanha jousi, toisilla taas oli metsämiehen komea puku, vihreä nuttu ja hytyrä, sirot riikinkukonsulilla koristetut nuolet vyössä, torvi olkahihnassa ja miekka sekä tikari kupeella. Nälkäisinä he astuivat kattilan ääreen, töin tuskin murahtivat hyvän päivän ennen kuin kävivät ruoan kimppuun.

Noin kaksikymmentä miestä oli koolla, kun kuului riemuhuuto, ja hetken kuluttua orapihlajapensaista astui viisi kuusi miestä kantaen paareja. Etunenässä astui pitkä, rivakka, harmahtavatuukkainen mies, jonka kasvot olivat ruskeat kuin parkittu nahka. Hänen ryhtinsä oli käskijän, hänellä oli jousi selässään ja kiiltävä metsäkarjukehäs kädessään.

"Pojat!" hän huusi, "hyvät toverit ja iloiset ystävät! Kaikki te olette pitkät ajat eläneet laihosti ja laulaneet kuivin kurkuin. Mutta mitä minä olen aina sanonut? Odottakaa kärsivällisesti Onnetarta. Hän palaa, hän palaa joutuisaan. Ja katsokaahan, tässä on hänen esikoisensa — olutta, toverit, olutta."

Suosionhuuto kaikui kun kantajat samassa pysähtyivät, laskien kantamuksensa maahan, ja näkyviin tuli aika tynnyri.

"Ja nyt pojat, joutukaa", hän jatkoi, "me saamme aika urakan. Äsken saapui lautalle parvi tummanpunaisia ja sinisiä jousimiehiä. Ei yksikään heistä saa päästä tästä metsästä elävänä. Meitä on viisikymmentä, ja jok'ainoa meistä on kärsinyt mitä ilkeintä sortoa ja vääryyttä. Ystäviämme on tapettu, omaisuutemme on ryöstetty, henkipattoja olemme — kaikki sorron saaliina. Ja kuka on syypää kaikkeen tähän pahaan? Kukapa muu kuin sir Daniel, ystävät! Pyhän ristin kautta! Saako hän siis rauhassa järsiä meistä lihat, luut omista taloissamme? Pitääkö hänen saada häiritsemättä viljellä maitamme? Ei, totta tosiaan. Aina hän oikeudessa voittaa, olivatpa hänen asiansa kuinka kehnot tahansa — mutta nyt minulla on tässä vyössä kirjoitus, joka, pyhimyksille kiitos, on hänet kukistava."

Keittäjä Lawless oli juuri tyhjentämässä toista olutpikaria. Hän nosti pikarinsa ikään kuin juodakseen puhujan terveydeksi.

"Herra Ellis", hän sanoi, "te märehditte ainoastaan kosta — no, olkoon se teidän asianne. Mutta Vihreän metsän toverirukka, jolla ei milloinkaan ole ollut kotia eikä kontua, hän haluaa ensi sijassa jotain kouraantuntuvaa. Häntä miellyttäisi kultanoopeli[8] ja pullo kanarianviiniä paremmin kuin kaikki kiirastulen kosto."

"Lawless", vastasi toinen, "tullaksensa Moat Houseen sir Danielin täytyy kulkea tämän metsän halki. Me teemme hänelle tämän matkan kalliimmaksi kuin ikinä mikään tappelu. Kun hänen miehensä ja hänen ystävänsä ovat kaatuneet tai pötkineet kápälämäkeen, silloin me piiritämme tuon vanhan ketun ja teemme hänestä surkean lopun. Hän on lihava kauris, toverit! Hän riittää päivälliseksi meille kaikille."

"Niinpä kyllä", Lawless vastasi, "olen kyllä ennenkin syönyt monta sellaista päivällistä, mutta, hyvä herra Ellis, semmoisen päivällisen valmistaminen on varsin kuumaa työtä. Ja mitä me sitä ennen teemme? Me valmistamme mustia nuolia, kirjoitamme runonpätkiä — ja juomme kylmää vettä."

"Sinä lörpöttelet, Will Lawless! Sieraimiisi käy vieläkin haju harmaaveljesten ruoka-aitasta. Ahneutesi vie sinut vielä onnettomuuteen", Ellis vastasi. "Me otimme kaksikymmentä puntaa Appleyardilta ja viime yönä seitsemän markkaa[9] lähetiltä ja toissa päivänä viisikymmentä kaupparmieheltä."

"Ja tänään minä", sanoi yksi heistä, "seisautin lihavan anekauppiaan, joka oli matkalla Holywoodiin, ja otin häneltä kukkaron, tässä se on."

Ellis laski kukkaron sisällyksen.

"Sata sillinkiä!" hän murahti. "Narri, hänellä oli enemmän kengissään tai vaatteisiinsa ommeltuna. Sinä olet lapsi, ystäväni, sait käsiisi kultakalan ja annoit sen sitten uida luotasi."

Mutta siitä huolimatta Ellis varsin luontevasti pisti kukkaron taskuunsa. Hän seisoj nojaten

keihääseensä ja katseli miehiä, jotka istuivat erilaisissa asennoissa ja ahmivat lihakeittoa, helpottaen oluella sen vaellusta vatsaan. Heillä oli nyt hyvä päivä. Onnetar oli ollut heille suosiollinen. Mutta työ oli edessä, heidän täytyi joutua. Ensiksi saapuneet olivat jo lopettaneet syöntinsä. Jotkut heistä paneutuivat pitkälleen ja vaipuivat heti uneen, kuten jättiläiskäärme syötyänsä. Toiset pakinoivat tai tarkastelivat aseitaan, ja yksi, joka oli kovin iloisella tuulella, nosti olutsarvensa ja rupesi laulamaan:

"Viheriässä metsässä ei lain pakko paina, ja ruoka ja juoma on runsas meille aina; kaurispaisti makeasti maistuvi täällä, ja hauska meill' on olo suloisella säällä."

Kun tulee lumituiskut ja talvi päälle päätyy, kun räntää viikot viskoo ja virrat, järvet jäätyy, käy, veltto, kammioosi ja piile turkin taljaan ja laita roihu takkaan ja lämmin viini maljaan."

Sillä aikaa olivat molemmat nuorukaiset piilostaan katselleet ja kuunnelleet miesten elämää kuin jotain näytelmää. He eivät uskaltaneet liikahtakaan, Richard oli vain irroitannut jousensa vetokoukun voidakseen tarpeen vaatiessa ampua. Äkkiä kuultiin suhiseva ääni, sitten seurasi kilahdus, ja muurikiven sirusia sinkoili alas korkeasta savutorvesta.

Matcham ei voinut pidättää tukahutettua huudahdusta, ja Richardinkin kädestä pääsi vetokoukku, mutta samassa he molemmat älyivät, että varmaankin tuo puussa seisova tähystelijä, jonka he olivat nähneet, oli tällä tavoin antanut tovereilleen merkin.

Kaiketi miehet olivat odottaneet tätä merkkiä, sillä he karkasivat seisaalleen, toiset kiinnittivät vyötään, toiset koettelivat jousen jännettään tai tarkastelivat miekkaansa ja tikariaan. Ellis nosti kätensä; hänen kasvonsa olivat äkkiä muuttuneet hurjan tarmokkaiksi ja silmänvalkuaiset kiilsivät hänen ruskeissa kasvoissaan.

"Pojat", hän huusi, "te tiedätte paikkanne. Älkää päästäkö ainoatakaan sielua pakoon. Appleyard oli kuin ruokaryyppy, nyt menemme pöytään. Minä vaadin koston kolmen miehen puolesta: Harry Sheltonin, Simon Malmesburyn ja" — iskien leveään rintaansa — "ja Ellis Duckworthin, kautta pyhän messun."

Samassa hyökkäsi orapihlajapensaista esiin juoksusta punoittava mies. "Ei sir Daniel vielä tule", hän lähätti, "heitä on ainoastaan seitsemän. Onko nuoli lentänyt?"

"On äsken ikään", Ellis vastasi.

"Hitto vieköön!" mutisi sanantuojja. "Olinkin kuulevinani sen viuhunaa, en ole vielä saanut päivällistä."

Minuutin kuluttua kaikki "Mustan nuolen" miehet olivat hävinneet eri haaroille, kukin edeltäkäs määrätylle paikalleen. Jäljelle oli jäänyt ainoastaan kattila ja sammuva tuli sekä kuollut kauris, jonka miehet äsken olivat tuoneet ja jättäneet orapihlajapensaihin makaamaan.

VIIDES LUKU

Verinen ajo

Nuorukaiset makasivat liikkumatta, kunnes viimeiset askelten äänet olivat häipyneet tuuleen. Silloin he nousivat ja kömpivät jäykkinä ja väsyneinä raunioista takaisin toiselle puolen kaivantoa.

"Nyt", sanoi Matcham, "nopeasti Holywoodiin."

"Holywoodiinko!" Dick huudahti. "Kun hyvät toverini ratsastavat suoraa tietä surman suuhun. Ei toki. En vaikka mikä olisi!"

"Jätätkö minut, Dick?" Matcham kysyi.

"Jätän", vastasi Dick. "Ellen ehdi heitä varoittaa, tahdon kuolla heidän kanssansa. Pitäisikö minun pettää omat mieheni, joitten kanssa olen elänyt? Ei suinkaan. Anna minulle jouseni vetokoukku."

Mutta siihen Matcham ei ollut kovinkaan taipuvainen. "Dick", hän sanoi, "olet pyhimysten kautta vannonut vieväsi minut eheänä Holywoodiin. Tahdotko rikkoa valasi ja jättää minut?"

"Valaani en aio rikkoa", Dick vastasi, "niin pian kuin olen varoittanut miehiä, palaan tänne ja saatan

sinut Hollywoodiin."

"Sinä vain teet minusta pilkkaa", Matcham jatkoi, "juuri nuo miehet, joita auttaaksesi sinä jätät minut, ajavat minua takaa."

Dick raapi korvallistaan.

"En keksi mitään neuvoa", hän sanoi, "ei auta, sinä olet täällä turvassa, mutta heitä vartoo kuolema. Anna minulle vetokoukku!"

"Richard Shelton", sanoi Matcham katsoen häntä vakavasti silmiin, "tahdotko todellakin kuulua sir Danielin miehiin? Etkö kuullut mitä tuo Ellis sanoi? Etkö välitä omasta verestäsi, isästäsi, jonka he tappoivat? 'Harry Shelton' hän sanoi. Ja Harry Shelton oli sinun isäsi."

"Pitäisikö minun uskoa varkaita?" Dick huusi.

"Ei, mutta sen olen kuullut jo ennenkin", vastasi Matcham. "Käy yleinen huhu, että sir Daniel hänet tappoi, vieläpä hänen omassa talossaan. Taivas vaatii hänelle kostoa isäsi verestä — ja sinä, murhatun oma poika, menet taistelemaan murhaajan puolesta."

"Mitä minun sitten tulee tehdä?" Dick huudahti. "En tiedä, saattaa kyllä niin olla, mutta katso, sir Daniel on minua elättänyt ja kasvattanut, hänen väkensä kanssa olen metsästänyt ja leikkinyt. Pitäisikö minun nyt vaaran uhatessa pettää heidät? Ei ikinä! Jos niin tekisin, olisin kunnoton roisto. Ei, toveri, et voi semmoista minulta vaatia."

"Mutta isäsi?" Matcham sanoi. "Isäsi ja valasi? Sinä vannoit pyhimysten kautta."

"Isäni!" huudahti Dick. "Niin, isäni kehoittaisi minua menemään. Jos niin on, että sir Daniel tappoi isäni, niin minä kyllä sen hänelle maksan, kun aikani tulee — mutta pettää hänet ja hänen miehensä hädän hetkellä, sitä en tee. Ja mitä valaani tulee, hyvä ystävä, sinä varmaankin päästät minut siitä."

"Minäkö, Dick? En ikinä", Matcham vastasi. "Jos sinä minut jätät, olet valapatto."

"Vereni kiehuu", sanoi Dick, "anna minulle vetokoukku! Heti paikalla!"

"En anna", Matcham kiisti.

"Etkö?" huudahti Dick, "kyllä minä sinut opetan."

"Koetapas", Matcham vastasi.

Kotvan aikaa he seisoivat vastatusten katsoen vihaisesti toisiansa silmiin. Sitten Dick hypähti kohti. Matcham karkasi pakoon, mutta Dick saavutti hänet kahdella harppauksella, heitti hänet maahan ja väänsi vetokoukun hänen kädestään. Matcham makasi suullaan nurmikossa.

"Kyllä minä sinulle näytän", Dick huusi raivoissaan. "Mene sen kattilaan kaikkine valoinesi." Ja sitten hän rupesi juoksemaan. Matcham puolestaan karkasi pystyyn ja alkoi juosta hänen jäljessään.

"Mitä sinä tahdot?" Dick huudahti seisahtuen. "Minkä tähden juokset perässäni? Mene matkoihisi!"

"Tahdon seurata sinua", sanoi Matcham, "metsä on yhtä hyvin minun kuin sinunkin. Vai nostat sinä jousesi? No niin, ammu, ammu, olethan sinä aika sankari."

Dick laski jousensa hämillään. "Mene nyt tiehesi", hän sanoi, "olet jo tehnyt minulle kylliksi kiusaa. Mene hyvällä taikka minun täytyy pakottaa sinut menemään, jollet tule järkiisi."

"Hyvä", sanoi Matcham itsepintaisesti, "sinä olet väkevämpi, tee mitä tahdot, mutta minä seuraan sinua, ellet estä väkivoimin."

Dick seisoi tyrmistyneenä. Lyödä hän ei saattanut niin heikkoa ja turvatonta olentoa, mutta hän ei myöskään voinut keksiä keinoja, millä päästä tästä vastuksellisesta ja, kuten hän rupesi epäilemään, tuskin luotettavasta toveristaan.

"Sinä olet hullu", hän sanoi. "Minä riennän vihollistesi luo, ja sinä vain seuraat."

"En välitä", vastasi toinen, "jos sinä riennät kuoleman kitaan, minä tulen mukaan. Mieluummin joudun sinun kanssasi vankeuteen kuin jään vapaaksi ilman sinua."

"Hyvä!" sanoi Dick, "en jouda enää kiistelemään kanssasi. Tule siis mukaan, jos välttämättä tahdot. Mutta älä vaan rupea petolliseksi, sillä et pitkälle potki. Saat nuolen nahkaasi, poika."

Niin sanottuaan Dick rupesi nopein askelin kulkemaan eteenpäin viidakossa, ja Matcham seurasi häntä uskollisesti. Tultuansa aukeammalle maalle he huomasivat jonkin matkan päässä kummun, jonne Dick suuntasi kulkunsa saadakseen avaramman näköalan. He eivät kuitenkaan ehtineet monta askelta ennen kuin Matcham kosketti Dickin käsivartta ja osoitti kummun vasemmalla puolen olevaa notkoa, josta puolentusinaa vihreänuttuisia miehiä paraikaa astui ruosteenkarvaisen kanervan peittämää rinnettä myöten kummun laelle. Etunenässä käveli Ellis Duckworth, joka oli helppo tuntea metsäkarjukeihäästään.

Dick katsahti Matchamiin leppeämmin.

"Sinä siis kuitenkin olet uskollinen minulle", hän sanoi. "Pelkäsin sinun olevan toisten puolella."

Matcham rupesi nyhkimään.

"Mitä hulluja!" Dick sanoi. "Pyhimykset varjelkoot! Rupeatko vetistelemään yhdestä sanasta?"

"Sinä loukkasit minua, kun heitit minut maahan", Matcham nyhki. "On raukkamaista tehdä pahaa heikommalleen."

"Mitä jaarittelet?" vastasi Dick. "Sinulla ei ollut minkäänlaista oikeutta vetokoukkuuni, hyvä nuori herra. Minun olisi oikeastaan pitänyt antaa sinulle selkäsauna. Jos tahdot tulla seurassani, saat myös totella minua; ja nyt mennään."

Tällä aikaa olivat kaikki metsäsissit ehtineet kummun yli ja hävinneet toiselle puolen. Dick siis riensi hyvää vauhtia sinnepäin. Matcham puolestaan alussa epäröi, mutta päätti sitten seurata Dickiä. Tällä oli kuitenkin nopeammat jalat, ja maa oli kovin epätasaista, kanervikko sakeata ja pitkää, mäki jyrkkää, niin että Dick oli jo aikaa sitten ehtinyt kummun laelle ja piiloutunut korkeaan kanervikkoon, ennen kuin Matcham läähättäen ehti paikalle ja äänetönnä painautui hänen viereensä.

Alhaalla laakson pohjassa näkyi Tunstallin kylästä alas suolle päin vievä tie. Paikoittain sen varrella oli matalia metsikköjä ja viitoja, paikoittain aukeata maata kahden puolen. Kaukana alhaalla kiilui auringon valossa seitsemän teräskypärää. Sieltä he nyt olivat tulossa, nuo sir Danielin miehet, jotka hän oli lähettänyt ajamaan Matchamia takaa.

"Näetkö tuota puusaarentoa tuolla tien varrella?" Dick sanoi. "Kunpa vain pääsisin sinne, voisin antaa heille merkin. Mutta epätoivo valtaa sydämeni, heitä on vain seitsemän niin monta vastaan, ja pelkät varsijouset aseina, vihollisilla sitä vastoin pitkät jouset."

Sillä aikaa sir Danielin miehet, Selden etunenässä, lähenivät lähenemistään, vaaraa aavistamatta. Kerran he kuitenkin seisahtuivat ja kokoontuivat yhteen ikään kuin kuunnellakseen ja neuvotellakseen. Mutta se ääni, joka oli herättänyt heidän huomiotaan, oli aivan toista. Se oli kumeeaa tykinjyskettä, jonka kova tuuli aika ajoin kantoi kaukaiselta taistelulentältä. Ja äänen suunta ilmoitti heille, että taistelu oli siirtynyt itään päin ja että siis sir Danielin puolue, "Punaisen ruusun" herrat, olivat kärsineet tappion.

Pian kuitenkin tuo pieni joukko rupesi taas liikkumaan eteenpäin. Nyt he tulivat ihan aukealle paikalle, ainoastaan yksinäinen metsänkieleke ulottui tielle saakka. Kun he olivat edenneet tämän kohdalle, lensi metsiköstä nuoli. Yksi miehistä nosti kätensä ilmaan, hevonen karkasi pystyyn, ja molemmat, mies ja hevonen sortuivat maahan, yleisen hämmingin ja hälinän syntyessä toisten joukossa. Tämän kohtauksen saattoivat molemmat nuorukaiset varsin hyvin sekä nähdä että kuulla.

Hiukan tyyntyyttyään ensimmäisestä hämmästyksestään ja säikähdyksestään yksi miehistä rupesi astumaan alas hevosenselästä, kun jo toinenkin nuoli tulla suhahti heihin, tehden vielä enemmän tuhoa kuin ensimmäinen. Taas suistui satulasta mies, ja se joka jo oli astumaisillaan alas, päästi ohjokset käsistään, hevonen laukkasi täyttä vauhtia pakoan, laahaten mukanaan jalustimesta riippuvaa ratsastajaa, jota kivet ja hevosen kaviot pahoin runtelivat.

Nyt oli siis ainoastaan neljä miestä jäljellä. Heistä yksi kääntyi huutaen ja kiljuen takaisin suolle päin, muut kolme laukkasivat hurjaa vauhtia eteenpäin Tunstallin tietä, nuolien lentäessä jokaisesta puuryhmästä, jonka sivuitse he riensivät. Pian yksi hevonen kaatui ja ratsastaja jäi juoksemaan toisten perässä, kunnes uusi nuoli teki hänestä lopun. Kaksi oli enää jäljellä. Taas kierähti heistä toinen maahan, ja heti sen jälkeen kaatui toiselta hevonen. Koko joukosta oli siis yksi ainoa jäljellä ja hänkin oli nyt muuttunut jalkamieheksi. Kolmen valtoimeksi jääneen hevosen kavionkapse häipyi kaukaisuuteen.

Kaiken tämän tapahtuessa ei hyökkääjistä ollut näkynyt vilahdustakaan.

Ainoa henkiin jäänyt ratsastaja seisoi kauan aikaa kauhuissaan tiellä kaatuneen ratsunsa vieressä, tähystellen ympärilleen, eikö jo hänenkin vuoronsa tule. Mutta kun ei mitään tapahtunut, hänen

mielensä rohkaistui vähitellen ja hän irroitti varsijousensa ikään kuin hankkiutuakseen ampumaan. Hänen liikunnassaan oli jotakin, josta Dick heti tunsi hänet Seldeniksi.

Mutta metsästä hänen ympäriltään soi kaikuva nauru. Heti sen jälkeen lensi nuoli hänen olkapäänsä ylitse. Onneton mies harppasi taka-askelen. Sitten tuli toinen nuoli, joka tarttui maahan hänen viereensä. Sitten kolmas hänen eteensä. Ja sitten raikui taas tuo äänekäs ilkkunauru joka haaralta. Ilmeisesti hänen vihollisensa vain pilkkasivat häntä, kuten kissa leikkii hiirellä. Hän päästi vihanulvonnan, nosti jousensa ja lähetti umpimähkään nuolen metsään päin. Eikä turhaan, sillä nuolen viuhunaan vastasi tukahutettu kiljahdus metsästä. Silloin hän turvasi jalkoihinsa, heitti jousensa pois ja lähti juoksemaan täyttä vauhtia melkein suoraan sitä paikkaa kohti, missä Dick ja Matcham makasivat piilossa.

Nyt "Mustan nuolen" miehet rupesivat tekemään totta. Mutta paras hetkipä olikin heiltä jo livahtanut ohi. Aurinko paistoi heitä suoraan silmiin, vaikeuttaen tähtäämistä, ja Selden teki äkkimutkia harpatessaan pakoon.

Näytti jo siltä kuin hän pääsisi karkuun. Mutta äkkiä soi vihellyspilli kolme kertaa metsässä, sitten vielä kaksi kertaa. Siihen tuli vastaus toiselta taholta, ja metsästä kuului kovaa rytinää miesten syöksyessä läpi viidakon. Selden yhä vain juoksi. Silloin tällöin lensi nuoli hänen jälkeensä. Jännitetyin mielin ja vapisevin sydämin molemmat nuorukaiset katselivat tätä turman leikkiä. Dick piti joustansa valmiina auttaakseen pakenevaa miestä, ja Matchamkin oli unohtanut, että tämä oli hänen vihollisensa. Selden oli tuskin viidenkymmenen askelen päässä heistä, kun nuoli sattui häneen ja hän kaatui maahan. Hän nousi kuitenkin heti ja rupesi uudestaan juoksemaan, mutta nyt hän hoiperteli kuin sokea ja erehtyi suunnastaan.

Dick karkasi pystyyn. "Tännepäin!" hän huusi. "Tännepäin! Täällä on apua! Juokse mies, juokse!"

Mutta samassa tuli toinen nuoli, joka sattui Seldenin hartiaan, lävisti hänen rautarengaspaitansa saumauksen ja hänen nuttunsa sekä kaatoi hänet maahan kuin kiven.

"Oi, mies parka!" Matcham huudahti väännellen käsiään.

Dick seisoj kuin kivettyneenä mäellä, nuolten maalitauluna. Epäilemättä olisikin hänen viimeinen hetkensä heti tullut, jollei Ellis Duckworthin mahtava ääni olisi kajahtanut.

"Seis!" hän huusi. "Älkää ampuko! Ottakaa hänet elävältä! Se on nuori Shelton — Harryn poika."

Samassa soi taas vihellyspillin räikeä ääni monta kertaa perätysten, johon yhtäläinen ääni sieltä täältä metsästä vastasi. "Kostajan" sotapilli täten antoi käskynsä väelleen.

"Tuhat tulimmaista!" huusi Dick. "Nyt olemme hukassa. Nopeasti, toveri, nopeasti."

Samassa he kääntyivät ja puikkivat pakoon metsään, minkä käpelistä lähti.

KUODES LUKU

Päivän kuluessa

Onni oli nuorukaisille suopea. Joka haaralta "Mustan nuolen" miehet riensivät mäenrinnettä kohti ja muutamat olivat jo melkein ehtineet kummun laelle saakka, kun sen toisella puolen Dick ja hänen turvattinsa pujahdivat tammistoon, jossa maa oli kova ja pensaaton sekä loivan viettävä, niin että he saattoivat kiittää aika vauhtia. Sitten tuli eteen aukea maa, ja heidän täytyi poiketa vasemmalle pysyäkseen metsän suojassa, joten he lähenemistään lähenivät maantietä ja jokea jonka yli he aikaisemmin samana päivänä olivat tulleet.

Heidän takaa-ajajansa sitä vastoin kaartoivat

80

toisaalle, Tunstalliin päin, otaksuen nuorukaisten pyrkivän sinne sir Danielin linnan turviin. Ainoastaan joku heistä oli eksynyt vasemmalle, kuten nuorukaisetkin.

Huomatessaan ettei heitä ajettu takaa, nuorukaiset pysähtyivät hengähtääkseen. Dick koetti kuunnella korva maata vasten, mutta kova tuulen kohina metsässä esti saamasta täyttä varmuutta, minkä takia hän komensi: "Eteenpäin taas."

Huolimatta väsymyksestään ja vaikka Matchamille kävi vaikeaksi loukkaantuneella jalallaan nilkutella eteenpäin, he jatkoivat pakoansa milloin sakean tammiston milloin harvemman viidakon läpi.

"Seis!" jylisi äkkiä miehen ääni.

Puitten välissä, noin viidenkymmenen askelen päässä, seiso i kookas vihreänuttuinen mies, juoksusta hengästyneenä ja läähättäen. Hän ojensi jousensa heitä kohti. Matcham seisahtui kovasti kiljahtaen. Dick puolestaan paljasti väkipuukkonsa ja hyökkäsi nopeasti kuin salama miehen kimppuun. Joko pojan rohkeuden yllättämänä tai saamaansa kieltoa noudattaen tämä jätti ampumatta, seiso i vain typertyneenä, puolustautumatta, kun Dick tarttui hänen kurkkuunsa ja heitti hänet selälleen maahan. Jousi lennähti toiselle puolelle ja nuoli toiselle. Aseeton mies kävi hyökkääjään kiinni, mutta väkipuukko välkähti ja painui kahdesti. Pari huokausta kuului, Dick nousi ja seiso i liikkumattoman ruumiin ääressä.

"Pois, pois!" hän huusi, ja niin lähdettiin taas juoksemaan, Matcham nilkutellen perässä. Mutta jopa täytyi heidän hiljentää vauhtiaan. Dickiäkin rupesi väsymys painamaan, ja Matchamin jalkaa särki kovasti. Äkkiä he saapuivat metsän rajaan, ja Risinghamista tuleva tie oli heidän edessään. He seisahtuivat. Tie kulki kahden korkean metsäseinämän välitse.

Seisoessaan siinä neuvottomina he äkkiä erottivat epämääräistä ääntä, ensiksi ikään kuin vahvaa tuulenheimua, mutta se kasvoi ja läheni nopeasti, eikä ollut enää epäilemistä: se oli laukkaavien hevosten jalantöminää. Kohta ilmestyi kin tien mutkasta kokonainen komppania ratsuväkeä, joka epäjärjestyksessä ja hurjaa vauhtia ikään kuin henkensä edestä kiiti nuorukaisten ohitse, tuli ja hävisi. Nuorukaiset ehtivät kuitenkin huomata, että miehissä oli paljon haavoittuneita, ja joukossa laukkasi miehettömiäkin hevosia satulat verissä. Ilmeisesti pakolaisia siitä suuresta tappelusta, josta tykkien jyske jo oli tuonut tiedon.

Tuskin oli joukko ehtinyt hävitä näkyvistä, kun taas kuului kavionkapsetta. Mutta nyt ilmestyi ainoastaan yksinäinen ratsastaja, jonka loistava sota-asu ilmaisi hänet ylhäiseksi mieheksi. Häntä seurasi joukko kuormavankkureita, joitten ajajat pieksivät hevosiaan henkensä takaa. Nämä olivat varmaan jo aikaisin päivällä lähteneet pakoon, mikä ei heitä kuitenkaan pitkälle auttanut. Sillä juuri nyt heidän ehdittyään kummissaan katselevien nuorukaisten kohdalle heidät saavutti aseellinen mies, joka raivoissaan rupesi hakkaamaan heitä lyhyellä säilällään. Osa heistä pakeni metsään, mutta muut hän yhä sadatellen hakkasi maahan istuinlaudoiltaan.

Taaskin kaukainen kolina ilmoitti uusia tulijoita, ja tällä kertaa ääni kasvoi entistä paljon kovemmaksi. Vaunujen rytinä, kaviontöminä, miesten huudot, kauhea sekava melske täytti ilman. Kokonainen sotajoukko aaltoili tietä pitkin kuin tulvavesi.

Dick katseli synkkänä tätä näytelmää. Hän oli tuntenut Risinghamin herran värit ja hän käsitti että tappelu oli päättynyt Lancasterin, "Punaisen ruusun", täydelliseen tappioon. Mutta missä oli sir Daniel? Oliko hänet otettu vangiksi, oliko hän häviöön joutunut pakolainen vai oliko hän kunniapattoisena paennut vihollisen, Yorkin, "Valkoisen ruusun" puolelle?

Se olisi ruma juttu.

Dick oli aikonut seurata maantietä Hollywoodin tienhaaraan saakka, mutta nyt hänen täytyi muuttaa päätöksensä.

"Tule!" hän sanoi Matchamille synkkänä ja vakavana. He palasivat takaisin metsään ja kävelivät kotvan aikaa sanaakaan virkkamatta. Aurinko oli mailleen menemäisillään ja ilma kävi koleaksi.

"Olisipa jotain syötävää!" Dick huudahti.

83

Matcham istahti maahan ja alkoi itkeä.

"Kylläpä sinä nyt osaat itkeä illallisen tähden", sanoi Dick halveksivasti, "mutta kun kysyttiin seitsemän miehen henkeä sinun tähtesi, silloin oli sydämesi kova. Sinulla on seitsemän miehen kuolema tunnollasi, toveri. Sitä en milloinkaan anna sinulle anteeksi."

"Minun tunnollani?" Matcham huudahti katsellen häntä tuimasti. "Ja sinun väkipuukkos i on vielä punainen miehen verestä. Minkä tähden tapoit sen miesraukan? Hän viritti jousensa, mutta hän ei ampunut. Sinä olit hänen vallsaan, mutta hän säästi sinut. Olethan sinä urhoollinen sankari."

Dick seiso äänetönnä.

"Tein sen rehellisessä taistelussa", hän sanoi viimein, "hyökkäsin tähdättyä jouta vastaan."

"Teit raukkamaisesti", Matcham vastasi. "Olet vain suurisuinen kerskuri, nuori herra Dick. Sinä käytät väärin etuasi, kun olet yläkynnessä, mutta kun tulee joku sinua väkevämpi, kylläpä silloin olet nöyrä. Isäsi murhan jätät kostamatta, mutta jos tiellesi tulee turvaton naisparka, jolla ei ole voimia eikä asetaitoa, vaan tahtoi olla sovussa sinun kanssasi — kas silloin olet mies hänet masentamaan."

Dick oli siinä määrin raivoissaan, että häneltä jäi huomaamatta tuo "naisparka", joka liiassa innossa oli lipsahtanut Matchamin kieleltä.

"Sieluni kautta!" hän huusi. "Kahdesta on toinen väkevämpi. Väkevämpi sortaa heikompaa, jos tämä sen ansaitsee, ja sinä nuori herra Matcham olet ansainnut selkäsaunan pahankurisuudesta ja kiittämättömyydestä suojelijaasi kohtaan. Ja mitä sinä ansaitset, sen saatkin."

Sen sanottuaan hän tynesti rupesi irroittamaan vyötään.

"Tästä saat illallisen", hän sanoi tuimasti.

Matcham oli lakannut itkemästä. Hän oli kalpea kuin palttina, tuijotti vain liikahtamatta riitakumppaniaan kasvoihin. Dick astui askelen heilauttaen vyötään. Mutta uhrin silmät ja hennot väsyneet kasvot tyrmistyttivät häntä. Rohkeus oli pettämisillään.

"Tunnusta olleesi väärässä", hän sanoi hiukan epävarmana.

"En", sanoi Matcham, "olin oikeassa. Anna tulla, julmuri! Jalkani on loukkautunut, olen väsyksissä, en vastusta. En ole sinulle mitään pahaa tehnyt. Tule ja lyö — pelkuri!"

Noista sanoista vimmastuneena Dick nosti vyön lyödäkseen, mutta nähdessään kuinka toinen vavahti ja kyyristyi kokoon, hänen kävi sääliksi, käsivarsi hihnoineen vaipui ja hän jäi seisomaan neuvottomana.

"Paha sinut periköön!" hän sanoi viimein. "Kun olet noin heikko, sinun pitäisi hillitä kieltäsi. Mutta menköön pääni jos lyön sinua." Ja hän kiinnitti vyön taas paikoilleen. "En tahdo sinua lyödä", hän jatkoi, "mutta anteeksi en anna sinulle — en milloinkaan. En sinua tuntenut, sinä olit isäntäni vihollinen, lainasin sinulle hevoseni, päivälliseni olet syönyt, olet sanonut minua pelkuriksi ja kerskuriksi."

"Ja sittenkään et minua lyö", Matcham vastasi.

"Vaiti!" sanoi Dick, "vaiti! sanon minä sinulle. Olet mahtanut saada huonon kasvatuksen, mutta huomaan että sinussa on hyvä pohja, ja ennen kaikkea sinähän pelastit minut virrasta. Kas, sen unohdinkin kokonaan, olen ollut yhtä kiittämätön kuin sinäkin. Mutta nyt, menkäämme. Jos aiomme päästä Hollywoodiin tänä iltana — tahi aikaisin huomisaamuna, on parasta panna jalat liikkeelle."

Mutta nyt oli Matchamin vuoro. Vaikka Dick oli tyyntynyt, ei Matcham tahtonut antaa hänelle anteeksi. Hänen rajutensa, tapetun metsäsissin muisto ja ennen kaikkea tuon nostetun vyön näky ei mennyt hänen mielestään.

"Kiitän sinua muodon vuoksi", hän sanoi. "Mutta puhuakseni totta, hyvä nuori herra Shelton, kulkisin mieluummin yksin. Metsä on laaja, menkäämme kumpikin omaa tietämme. Olen sinulle velkaa aterian ja nuhdesaarnan. Hyvästi!"

"Niinkö?" sanoi Dick. "Jos vedät sitä virttä, olkoon menneeksi, ja paha sinut periköön!"

Niin he erosivat ja kumpikin rupesi kulkemaan omaa tietään välittämättä minnepäin, ajatellen ainoastaan riitaansa. Dick ei ollut kuitenkaan monta askelta astunut ennen kuin kuuli nimeänsä mainittavan: Matcham riensi hänen jälkeensä.

"Dick", hän huudahti, "olisihan sopimatonta erota näin jäykästi. Tässä on käteni ja sydämeni myös. Kaikesta hyvästä mitä olet minulle tehnyt, avusta ja neuvosta, kiitän sinua, en muodon vuoksi, vaan sydämestäni. Ja onnea matkalle!"

"Hyvä toveri!" vastasi Dick. "Onnea matkalle vain, jos onni suinkin voi sinua seurata. Sinä olet liian riitaisia."

Sitten he erosivat toistamiseen, mutta tällä kertaa taas Dick riensi heti Matchamin perään.

"Tässä on jouseni", hän sanoi, "ei sinun sovi kulkea ihan aseetonna."

"Jousi!" sanoi Matcham. "Ohoh, mitä minä sillä teen, en jaksa sitä jännittää enkä osaa tähdätä. Ei siitä"

ole minulle apua. Kuitenkin kiitän sinua."

Yö oli jo tehnyt tuloa ja puiden alla he eivät enää erottaneet toistensa kasvonilmeitä.

"Yö on pimeä", Dick sanoi, "minä kävelen hiukan matkaa kanssasi, ainakin siksi kunnes pääset polulle. Kunpa ei sinulle vain mitään tapahtuisi."

Enempää puhumatta hän rupesi kulkemaan eteenpäin, ja Matcham perässä, kuten ennenkin. Yhä synkemmäksi kävi pimeys. Siellä täällä metsänaukeamissa he näkivät tähtituikkeisen taivaanlaen. Kaukaisuudesta kuului yhä heikkenevä kaiku Lancasterin sotajoukon pakohälinästä.

Kuljettuansa puolen tuntia he tulivat aukealle kankaalle. Kanervat kimaltelivat tähtien valossa. Punakatajaryhmät siellä täällä näyttivät pieniltä saarilta. Nuorukaiset katselivat toisiaan.

"Sinä olet väsyksissä?" sanoi Dick.

"Niin, kovin väsyksissä", toinen vastasi, "suorastaan tahtoisin laskeutua maahan kuolemaan."

"Kuulen veden solinaa", sanoi Dick, "menkäämme sinnepäin, minua kovin janottaa."

He astuivat loivaa rinnettä alas, ja siellä noron pohjassa lorisi pensaitten reunustama puro. He laskeutuivat vatsalleen ja joivat viileätä vettä kyllykseen.

"Dick", sanoi Matcham, "nyt en jaksa enää, käyköön miten tahansa."

"Kulkiessamme tänne alas huomasin pienen hietakuopan", Dick sanoi, "menkäämme sinne nukkumaan."

"Hyvin mielelläni", sanoi Matcham.

Kuoppa oli kuiva, toisessa reunassa kasvoi sinivatukkapensaita, jotka muodostivat jonkinlaisen katoksen. Nuorukaiset laskeutuivat levolle likitysten pysyäkseen lämpiminä. Riita oli unohtunut ja pian he sikeästi nukkuivat levollista unta tähtitaivaan alla.

SEITSEMÄS LUKU

Valepukuinen mies

Päivän valjetessa, ennen kuin aurinko oli noussut, nuorukaiset heräsivät. Itäisen taivaanrannan väriloiste kuitenkin ilmoitti, että päivän ruhtinas oli tulossa, puissa jokin lintu silloin tällöin hiljaisella sirkutuksella valmistautui ottamaan häntä vastaan. Nälkiintyneinä ja väsyksissä nuorukaiset makasivat liikkumatta, suloiseen hervottomuuteen vaipuneina. Äkkiä heidät havahdutti kellon ääni.

"Kello!" huudahti Dick nousten istualle. "Olemmeko niin likellä Hollywoodia?"

Kotvasen kuluttua kello soi uudestaan, mutta tällä kertaa vielä likempänä. Ja sitten taas yhä uudestaan, aina vain likempänä.

"Mitähän tämä oikein merkinnee?" arveli Dick, joka nyt oli täysin valveilla.

"Joku liikkuu", Matcham sanoi, "ja hänen kävellessään soi kello."

"Sen kyllä älyän", sanoi Dick, "mutta mitä varten? Mitä hän Tunstallin metsissä toimittaa? Kolea sointi ei minua miellytä."

"Niin", sanoi Matcham väristen, "se kuuluu kaamealta. Ellei jo olisi päivä —"

Hän ei ehtinyt lopettaa ennen kuin kilinä kävi varsin kiireiseksi ja tiheäksi, sitten kuului yksinäinen kilahdus, ja sitten se taukosi.

"On niinkuin joku olisi ensin juossut ja sitten hypännyt puron yli."

"Nyt hän taas kulkee rauhallisesti", Matcham sanoi.

"Eipä niinkään", vastasi Dick, "ei niinkään rauhallisesti. Hän käy nopeasti ja levottomasti. Aivan kuin olisi hengenhädässä tahi kiireisissä asioissa. Etkö huomaa kuinka nopeasti kilinä lähenee?"

"Nyt se on ihan lähellä", Matcham huomautti.

He olivat kavunneet hietakuopan partaalle, ja kun kuoppa oli kummun rinteessä, heidän eteensä avautui kanervikkoaukio metsään saakka. Aukion poikki kiemurteli valkeana juovana polku, Dickin mielestä Moat Houseen päin.

Polkua myöten hoiperteli valkoinen olento. Nyt hän seisahtui ja katsoi ympärilleen. Sitten hän taas hitaasti eteni kumartuneena miltei kaksin kerroin. Joka askelella tiuku kilisi. Valkoinen päähine oli vedetty kasvoille ikään kuin silmikoksi niin syvälle, ettei niitä laisinkaan näkynyt. Kulkija näytti tunnustelevan tietä sauvallaan. Nuorukaisten selkäpiitä karmi.

"Spitaalinen", Dick änkytti.

"Se, jota hän koskettaa, on kuoleman oma", sanoi Matcham. "Juoskaamme."

"Ei", sanoi Dick. "Etkö näe? — Miesparka on sokea ja tunnustelee tietä sauvallaan. Hän on enemmän surkuteltava kuin pelättävä."

"Kyllä häntä surkuttelen, kun hän vain on mennyt ohi", Matcham arveli.

Sokea spitaalinen oli nyt tullut ihan likelle, ja samassa silmänräpäyksessä aurinko nousi ja valaisi kirkkaasti hänen valkoista päähinettään. Hän oli ollut pitkä mies ennen kuin tuo kauhea tauti oli hänet koukistanut, ja vieläkin hän astuskeli voimakkaasti. Tiu'un surullinen kilinä, sauvan kolahtelu maahan, silmäaukoton kasvojen peite ja tieto siitä, että hän ei ollut ainoastaan kärsimykseen ja kuolemaan tuomittu, vaan ihmisten seurastakin eristetty, saattoi nuorukaiset kammosta värisemään.

Tullessaan kuopan kohdalle hän seisahtui ja käänsi kasvonsa nuorukaisia kohti.

"Neitsyt Maria auttakoon meitä!" Matcham kuiskasi. "Hän näkee meidät."

"Vaiti!" kuiskasi Dick vastaan. "Hän vain kuuntelee. Onhan hän sokea, höperö."

Spitaalinen katseli tahi kuunteli muutamia sekunteja. Sitten hän taas rupesi liikkumaan eteenpäin, mutta ei montakaan askelta ennen kuin vielä kerran seisahtui ja kääntyi nuorukaisiin päin ikään kuin katsellakseen. Nyt myös Dick kalpeni ja ummisti silmänsä. Mutta pian tiuku taas kilisi ja spitaalinen sen enempää empimättä kulki eteenpäin metsään saakka, johon hän hävisi.

"Hän näki meidät", Matcham sanoi. "Sen vaikka vannon."

"Lorua!" sanoi Dick. "Hän vain kuunteli. Hän oli peloissaan, miesparka. Jos sinä olisit sokea ja aina kävelisit umpipimeässä, säikähtäisit jo lehden kahinaakin tai linnun piipitystä."

"Dick hyvä! Hän näki meidät", toisti Matcham. "Tuolla tavoin ei kukaan kuuntele. Hänellä on paha mielessä. Kuulehan, hänen tiukunsa ei soi enää."

"Se on totta", Dick sanoi. "Se ei tiedä hyvää. Menkäämme, pyhän messun kautta."

"Hän meni itään päin, menkäämme me länteen", sanoi Matcham. "En voi tyynesti hengittää ennen kuin tuo spitaalinen on selkäni takana."

"Olet liian pelkuri, John", vastasi Dick. "Aiommehan pyrkiä suoraa tietä Holywoodiin, niin suoraan kuin osaamme, ja meidän on siis mentävä pohjoiseen päin, ymmärtääkseni."

He rupesivat heti kävelemään ja päästyänsä kiveltä kivelle harpaten puron yli he pyrkivät jyrkempää äyrästä ylös metsään päin. Maa kävi epätasaiseksi, siellä täällä kasvoi yksinäinen puu tai puuryhmä. Oli vaikea pysyä selvillä suunnasta, ja lisäksi vielä nälkä sekä väsymys hidasti kulkua.

Äkkiä he eräältä mäennyppylältä näkivät spitaalisen parinsadan jalan päässä kävelevän poikittain heidän editseen. Tiuku ei nyt kilissyt eikä sauva survonut maata. Hän astui reippaasti ja varmasti, kuten näkevä ainakin. Seuraavassa tuokiossa hän oli hävinnyt pensaikkoon.

Nuorukaiset piiloutuivat säikähtyneinä kanervikkoon.

"Aivan varmaan hän ajaa meitä takaa", Dick sanoi. "Näitkö, hän piti tiu'un kielestä kiinni, jottei se soisi, nyt auttakoot meitä pyhimykset, spitaalista vastaan minä en pysty taistelemaan."

"Mitä hän aikoo?" Matcham huudahti. "Mitä hän tahtoo? Onko milloinkaan kuultu että spitaalinen,

vain pahaa tehdäkseen, on vainonnut onnettomia? Eikö hänellä ole tuo tiuku juuri ihmisiä varoittamassa? Dick, tässä piilee jotakin pahempaa."

"En käsitä mitä tämä tietää", kuiskasi Dick, "olen ihan hervoton. Pyhimykset auttakoot meitä!"

"Aiotko jäädä tähän loikomaan?" Matcham sanoi. "Palatkaamme aukiolle, siellä hän ei voi huomaamatta hiipiä kimppeemme."

"En minä", sanoi Dick. "Voimani on mennyttä. Ja kenties hän menee ohi meitä huomaamatta."

"Jännitä edes jousesi", toinen huudahti. "Oletko sinä olevinasi mies?"

Dick teki ristinmerkin. "Älä, älä!" hän sanoi. "Terveitä ihmisiä vastaan kyllä taistelen, mutta en aaveita vastaan — enkä spitaalisia. En tiedä kumpi on kimpussamme. Taivas meitä suojelkoon!"

"Jos miehen rohkeus on tuollaista, niin kylläpä hän on aika raukka!" Matcham sanoi. Silloin kuultiin taas tiu'un kilahdus. "Hän ei enää pidä kiinni tiu'un kielestä", Matcham kuiskasi. "Pyhimykset auttakoot! Kuinka likellä hän on!"

Dick ei vastannut sanaakaan; hänen hampaansa kalisivat.

Nyt vilahti jotain valkeata pensasten välistä, ja sieltä tuli näkyviin ensiksi pää ja sitten koko haamu. Äkkiä hän päästi huudon ja juoksi suoraan kohti nuorukaisia. Nämä pakenivat kirkaisten, yksi yhtäälle, toinen toisaalle. Mutta heidän kauhistava vihollisensa syöksyi Matchamin jälkeen, saavutti tämän muutamalla harppauksella ja tempaisi hänet käsiinsä.

Nuorukainen päästi parahduksen, johon kaiku vastasi läheltä ja kaukaa, hänen hento ruumiinsa värähteli, sitten hänen jäsenensä herpaantuivat ja hän lyhistyi taintuneena kiinniottajan käsiin. Dick kuuli parahduksen. Hän kääntyi ja näki Matchamin kaatuvan. Silloin hänen rohkeutensa ja voimansa palasi. Säälin ja vihan huuto pääsi hänen suustaan ja samassa hän jännitti varsijousensa. Mutta ennen kuin hän ehti ampua, spitaalinen nosti kätensä.

"Seis, Dick", huusi tuttu ääni. "Älä ammu, houkkio! Etkö tunne ystävääsi?"

Samassa hän laski Matchamin maahan ja paljasti kasvonsa.

"Sir Daniel!" Dick huudahti.

"Juuri niin, pyhän messun kautta, juuri sir Daniel", vastasi ritari. "Aiotko ampua kasvattajaasi, veijari? Mutta tässä on tämä —" Hän keskeytti ja osoittaen Matchamia hän kysyi: "Miksi häntä sanot, Dick?"

"Niin", sanoi Dick, "minä sanon häntä nuoreksi herra Matchamiksi. Ettekö häntä tunne? Hän sanoi teidän tuntevan hänet."

"Kyllä tunnen", sir Daniel vastasi hihittäen. "Hän on mennyt tainnoksiin ja, totta puhuen, vähemmästäkin hän olisi voinut pyörtyä. Hei Dick, pelästyitkö teidät pahastikin?"

"Pelästyitkö, sir Daniel, kyllä te meitä kauheasti pelästyitkö", sanoi Dick ja päästi vieläkin huokauksen muistellessaan sitä. "Teidän luvallanne, sir, olisin melkein mieluummin tahtonut kohdata itse mustan paholaisen. Ja totta puhuakseni minua värisyttää vieläkin. Mutta mikä saattoi teidät esiintymään tuommoisessa valepuvussa?"

Sir Danielin kasvot synkistyivät vihasta.

"Mikäkö minut saattoi?" hän sanoi. "Hyvä että muistutit minulle. Mikä? Minä piileskelen henkeni takia täällä omissa metsissäni. Jouduimme onnettomuudeksemme liian myöhään taistelupaikalle, juuri parhaiksi suuren pakopyörteen nieltäviksi. Missä ovat reippaat ratsumieheni? Pyhän messun kautta, Dick, en tiedä itsekään. Meidät pyyhkäistiin pois, jouduimme keskelle pahinta mellakkaa, en ole nähnyt ainoatakaan oman värini miestä sen jälkeen kun näin kolmen heistä kaatuvan. Minä itse pääsin eheänä Shorebyhin, ja 'Mustaa nuolta' muistellen hankin itselleni tämän puvun ja tiu'un ja rupesin hiljakseni pyrkimään Moat Houseen. Tämä valepuku on kerrassaan verraton, Dick. Tiu'un kilinä suojelee pahimmaltakin rosvolta, sen ääni panee joka ainoan kalpenemaan. Viimein satuin kulkemaan sinun ja Matchamin ohitse. En heti varmasti teitä tuntenut, päähine esti minua selvästi näkemästä ja sen lisäksi minun oli mahdoton käsittää, mitenkä te olitte joutuneet yhteen. — Mutta huomaa", hän keskeytti, "että tämä sinun toveriparkasi rupeaa näyttämään toipumisen oireita. Pari tippaa hyvää viiniä ei liene hänelle vahingoksi."

Näin sanoen hän veti tilavan kaapunsa alta isohkon pullon ja rupesi hieromaan Matchamin ohimoita

sekä kostuttamaan tämän huulia viinillä. Vähitellen pyörtynyt tointui, avasi silmänsä ja katseli kummastuneena vuorotellen sir Danielia ja Dickiä.

"Rauhoitu, Jack!" Dick sanoi, "ei se ollutkaan spitaalinen, se oli sir Daniel, näetkö!"

"Otapas kunnollinen kulaus tätä", sanoi ritari, "se palauttaa tarmosi. Sen jälkeen annan teille hyvän aterian ja sitten kiiruhdamme kaikki kolme kotiin Tunstalliin. Sillä tunnustanpa suoraan, Dick", hän jatkoi asetellessaan heidän eteensä leipää ja lihaa, "minulla on kiihkeä halu päästä neljän muurin turvaan. Siitä alkaen kun ensi kerran nousin hevosenselkään, en ole ollut näin kovassa ahdingossa; henkeni ja omaisuuteni on vaarassa, ja kaiken lisäksi nuo roistot ajavat minua takaa metsässä. Mutta en ole vielä hukassa. Kyllä jokunen joukko miehistäni pelastautuu kotiin. Bennet Hatchilla on kymmenen miestä, Seldenillä oli kuusi. Ei, kyllä me pian jälleen olemme entisissä voimissa. Kunhan vain pääsen sovintoon onnen suotta suosiman Yorkin herran kanssa, Dick, niin olen kyllä taas miestä ja valmis vaikka mihin."

Ritari täytti viinillä juomasarvensa juodakseen siinä vieressä seisoneen, tyrmistyneen näköisen Dickin terveydeksi.

"Selden", tämä änkytti, "Selden —", ja sitten hän vaikeni.

Sir Daniel laski juomasarvensa alas juomatta.

"Mitä!" hän huusi muuttuneella äänellä. "Selden! Puhu! Mitä hänestä tiedät?"

Dick kertoi änkyttäen, mitä oli tapahtunut.

Ritari kuunteli äänetönnä, viha ja murhe vääristivät hänen kasvojaan.

"Malttakaa", hän huusi, "vannon oikean käteni kautta, kyllä minä kostan! Minä murskasin tuon Duckworthin kuin ruo'on, poltin katon hänen päänsä päältä, saatoin hänet mieron tielle, ajoin hänet pois näiltä mailta, ja nyt hän palaa astuaksensa minua vastaan! Mutta odotapa, Duckworth, kyllä saat tämän velan maksaa!"

Hän seisoi kotvan aikaa äänetönnä. Hänen kasvoistaan kuvastui kova sisäinen taistelu.

"Syökää!" hän huusi, "ja sinä siinä, vanno minulle", hän jatkoi Matchamille, "että seuraat minua Moat Houseen."

"Kunniani kautta", Matcham vastasi.

"Viis minä sinun kunniastasi!" huusi ritari. "Vanno minulle äitisi autuuden kautta!"

Matcham vannoi vaaditun valan. Sir Daniel korjasi päähinettään, otti tiukunsa ja sauvansa.

"Syökää nopeasti", hän sanoi, "ja seuratkaa sitten minua kotiin!"

Niin sanoen hän poistui viidaksoon, ja heti rupesi tiuku jälleen kilisemään. Nuorukaiset istuivat kuunnellen kilinän häviämistä kaukaisuuteen.

"Sinä aiot siis Tunstalliin?" kysyi Dick.

"Totta kai", Matcham vastasi, "kun täytyy. Olen urheampi sir Danielin selän takana kuin hänen kasvojensa edessä."

He söivät sitten kiireesti ja alkoivat kulkea Tunstalliin päin. Pari tuntia kuljettuaan he näkivät Moat Housen punaisten muurien ja kattojen vilahtavan puitten välistä.

"Nyt", Matcham sanoi seisahtuessaan, "saat jättää ystäväsi John hyvästi, et enää koskaan häntä näe. Anna, Dick, hänelle anteeksi, jos hän on sinua loukannut, niinkuin hän sydämestään ja rakkaudella antaa sinulle anteeksi."

"Mitä tarkoitat?" kysyi Dick. "Jos me molemmat menemme Tunstalliin, tapaamme tietysti toisemme useinkin."

"Et sinä milloinkaan enää saa nähdä John Matcham parkaa", toinen vastasi, "häntä joka oli sellainen pelkuri ja niin vaivalloinen ja joka kuitenkin veti sinut virrasta. Kunniani kautta, Dick. Kun olemme saapuneet Moat Houseen, sinä et enää näe John Matchamia."

Hän avasi sylinsä ja ystävykset syleilivät toisiaan.

"Ja Dick", Matcham jatkoi, "minä aavistan, ettei hyvä meitä Tunstallissa odota. Sir Daniel ei ole enää sama kuin ennen. Onni on tähän saakka ollut hänelle myötäinen, mutta nyt, kun hänen kohtalonsa on kypsymäisillään ja hänen on taisteltava henkensä puolesta, pelkään että hänestä tulee huono isäntä meille kummallekin. Hän saattaa olla uskollinen tappelussa, mutta hänellä on vilpistelijän silmä. Hänen silmissään, Dick, piilee pelko, ja pelko on julma kuin susi! Me menemme sisään tähän taloon, Pyhä Maria auttakoon meidät siitä pois!"

Vähän matkaa äänettöminä käveltyänsä he astuivat ulos metsästä. Heidän edessänsä kohosi sir Danielin pyöreätorninen metsälinna. Linnankaivannon veteen kuvastuivat tummanpunaiset, siellä täällä sammaltuneet muurit. Heti kun nuorukaiset tulivat näkyviin, avautui linnan portti, nostosilta laskettiin alas ja sir Daniel itse, Hatch ja pappi hänen vieressään seisoivat valmiina ottamaan heidät vastaan linnan muurien sisäpuolelle.

TOINEN KIRJA

Tunstallin Moat House

ENSIMMÄINEN LUKU

Dick kyselee

Tunstallin linna sijaitsi vähän matkan päässä kuoppaisesta metsätiestä. Rakennus muodosti lujatekoisen neliön, jonka jokaisessa nurkassa oli pyöreä torni. Punaisista kivistä rakennetussa muurissa oli ampumareikiä, ja ylinnä oli rintavarustus sakaroinen. Sisäpuolella oli vähäinen piha. Koko rakennusta ympäröi noin kahdentoista jalan levyinen linnankaivanto, "moat", jonka yli yksi ainoa nostosilta vei linnanporttiin. Pienestä lammikosta johti oja vettä hautaan.

Kun pojat saapuivat linnaan, oli osa linnanväkeä pihalla puolustushankkeissa. Huolestuneina keskusteltiin piirityksestä, toiset tekivät nuolia, toiset hioivat miekkoja, jota tehdessään he epäilevästi pudistelivat päätään.

Sir Danielin ratsumiehistä oli kaksitoista hengissä palannut taistelusta. Näistäkin oli kolme pahoin haavoittunut, kaksi Risinghamin tappelussa ja yksi kotimatalla, sissien yllättäessä. Kun näitten lisäksi laskettiin sir Daniel itse, Bennet Hatch ja nuori Shelton sekä ne miehet, jotka ennestään olivat linnassa, niin linnaa puolustamassa oli kaksikymmentäkaksi miestä, siis kylläkin riittävästi väkeä, erittäinkin kun toivottiin pakolaisia vielä saapuvan.

Väenpuute ei siis painanut mieliä, siihen oli toinen syy. "Musta nuoli" se kummitteli miesten ajatuksissa. Yorkin puolueen vihollisuus ei heitä niinkään paljon huolestuttanut. "Olot muuttuvat pian", oli kansan tapana sanoa tähän aikaan. Mutta nuo metsänaapurit saivat heidät pelosta vapisemaan, sillä nämä eivät vihanneet ainoastaan sir Danielia. Kaikki hänen miehensä tiesivät meneteiksensä julmasti ja väkivaltaisesti koko lähiseudulla. He olivat kaikki olleet sir Danielin julmia käskyläisiä. Ja nyt oli parin tunnin taistelu — johon suurin osa heistä ei ottanut osaakaan — kokonaan muuttanut sir Danielin aseman, hän ja hänen miehensä olivat nyt vain pieni joukko valtionkavaltajia, jotka suojelusta vailla olivat suljetut mitättömään linnaan leppymättömien vihollisten lakkaamattoman vainon alaisina.

Yön kuluessa oli kokonaista seitsemän ratsua ilman ratsastajaa ja pelosta hirnuen saapunut ulkopuolelle linnan porttia. Kaksi kuului Seldenin joukolle, viisi oli niitä, joilla sir Danielin kanssa taisteluun lähteneet miehet olivat ratsastaneet. Ja päivän valjetessa hoiperteli haavoittunut keihäsmies linnanhaudan partaalle ja heitti siinä henkensä.

Rohkea Bennet Hatch oli myös huolissaan. Ja saatuaan Dickiltä kuulla

Seldenin kohtalon hän hervotonna vaipui kivirahille — ja itki. Hämmästyneinä ja kauhistuneina muut miehet katselivat häntä, mutta eivät rohjenneet mitään kysyä.

"Oi, nuori herra Shelton", sanoi Hatch viimein, "enkö minä sitä sanonut? Meidän täytyy kaikkien seurata. Selden oli luja mies, hän oli minulle kuin veli. Hän on mennyt toisena. Niin, meidän täytyy kaikkien seurata. Sillä mitä tuossa runossa sanottiin:

"Sydän teillä oli mustempi syttä,
siksi kantaa mustia nuolia kytä."

"Niin, Appleyard, Selden, Smith ja vanha Humphrey ovat menneet, ja John Carter raukka makaa kuolemankielissä ja huutaa pappia."

Dick säpsähti. Matalasta ikkunasta ihan läheltä kuului voihkinaa ja valitusta.

"Tuolla sisälläkö hän makaa?" hän kysyi.

"Niin, portinvartijan kammiossa", Hatch vastasi, "emme voineet viedä häntä edemmäs. Joka askelella luulimme hengen hänestä lähtevän. Mutta sielu nyt luullakseni enemmän kärsii. Hän huutaa taukoamatta pappia, mutta sir Oliver ei vain tule, en tiedä mistä syystä. Siitä syntyy pitkä rippi."

Dick lähestyi ikkunaa. Pieni kammio oli matala ja pimeä, hän saattoi kuitenkin erottaa olkivuoteella makaavan vaikeroivan miehen.

"Carter, ystäväparka, kuinka on laitasi?" hän kysyi.

"Oi, nuori herra Shelton", sai kuoleva kuiskatuksi, "taivaan tähden, hankkikaa tänne pappi. Minä olen mennyttä miestä. Rientäkää, se on viimeinen palvelus, jonka voitte minulle tehdä. Minulla on omallatunnollani jotain, joka vetää minut syvyyteen."

Silloin sir Daniel äkkiä ilmestyi hallin ovelle kirje kädessään.

"Miehet", hän sanoi, "kova isku on kohdannut meitä, minkä tähden koettaisimme sitä kieltää? Pyrkikäämme siis uudestaan nopeasti satulaan. Vanha Henrik kuudes on kohta mennyttä. Peskäämme siis hänet käsistämme. Minulla on hyvä ystävä, joka on herttuan lähin mies — lordi Wensleydale. No niin, hänelle olen kirjoittanut kirjeen, jossa pyydän hänen hyväntahtoista suosiotaan. Olen tarjonnut runsaan hyvityksen menneisyydestä ja riittävän vakuuden tulevaisuutta varten. Hän on varmaankin antava suotuisan vastauksen. Lahjaton pyyntö on kuin laulu ilman säestystä. En ole säästänyt lupauksia. Mutta vielä puuttuu jotakin. Tarvitsen kirjeenviejän — toimi on vaikea ja vaarallinen, en sitä salaa. Metsät ovat, kuten tiedätte, täynnä vihollisia. Nopeutta kysytään. Mutta nopeus ei yksin auta, tarvitaan myös viekkautta ja varovaisuutta. Kuka siis teistä ottaa viedäkseen tämän kirjeen lordi Wensleydalelle ja tuodakseen minulle hänen vastauksensa?"

Yksi miehistä nousi heti. "Minä kyllä sen vien, jos suvaitsette", hän sanoi.

"Ei, ei, jousimies Dicky", ritari vastasi. "Sinä olet kyllä viekas mutta et nopea, et kelpaa."

"Jos niin on, sir Daniel", sanoi toinen mies, "niin tässä olen minä."

"Pyhimykset varjelkoot", ritari sanoi, "sinä olet kyllä nopea mutta et viekas. Sinä syöksyisit suin päin John Kostajan leiriin. Kiitän teitä kumpaakin hyvästä tahdostanne ja rohkeudestanne, mutta ei kumpikaan teistä sovi."

Silloin Hatch tarjoutui. "Sinä olet täällä tarpeellinen, hyvä Bennet, sinä olet oikea käteni", ritari vastasi. Hetken aikaa valikoituaan sir Daniel määräsi erään miehen kirjeenviejäksi.

"Nyt", hän sanoi, "riippuu kaikki sinun nopeudestasi ja älystäsi. Tuo minulle hyvä vastaus, niin kolmessa viikossa puhdistan metsäni noista paholaisista, jotka silmiemme edessä levittävät kauhistusta ja kuolemaa ympärilleen. Mutta huomaa, Throgmorton: toimesi ei ole helppo. Sinun täytyy hiipiä matkaan yöllä ja liikkua kuin kettu. Ja mitenkä aiot päästä Till-joen yli? Et voi käyttää siltaa etkä lauttaa."

"Osaan uida", Throgmorton vastasi. "Olkaa huoleti, kyllä minä perille pääsen."

"Hyvä ystävä, mene nyt ruokailuhuoneeseen, syö ja juo vahvasti", sir Daniel vastasi ja palasi halliin.

"Sir Daniel on viisas", sanoi Hatch hiljaa Dickille. "Joku toinen olisi nykyisissä oloissamme koettanut kaunistella asioita, mutta hän puhuu suoraa kieltä miehilleen. Tässä on vaara, hän sanoo, ja tässä on

vaikeuksia, ja sitä sanoessaan hän laskettelee pilaakin. Totta tosiaan, pyhän Barbaran kautta, hän on syntynyt päälliköksi! Ei ole sitä miestä täällä, joka ei olisi äsken hänen puheestaan hiukan rohkaistunut. Näettekö millä vauhdilla he ryhtyvät työhön?"

Kuullessaan sir Danielia näin innokkaasti kiitettävän Dick vaipui mietteisiin.

"Bennet", hän sanoi, "kuinka oli isäni kuoleman laita?"

"Älkää kysykö!" sanoi Hatch. "Ei minulla ollut siinä osaa enkä siitä mitään tiedä. Sen enempää en puhu. Omista töistensä sopii puhua niinkuin itse tietää, mutta muitten töistä huhujen ja kulkupuheitten mukaan ei pidä puhua. Kysykää sir Oliverilta — niin, ja Carterilta, jos tahdotte, mutta ei minulta."

Ja Hatch poistui vartiokierrolle jättäen Dickin mietteisiinsä.

"Minkä tähden hän ei tahtonut minulle kertoa?" ajatteli nuorukainen. "Ja minkä tähden hän mainitsi Carterin? Carter — oliko hän ehkä syyllinen?"

Hän meni sisään ja astui kapean käytävän läpi kammioon, missä haavoittunut sotilas makasi.

"Oletteko tuonut papin?" kysyi tämä kiivaasti.

"En vielä", Dick vastasi. "Tahdon ensiksi puhua pari sanaa sinun kanssasi. Mikä oli syynä isäni, Harry Sheltonin kuolemaan?"

Miehen kasvot muuttuivat heti.

"En tiedä", hän vastasi lyhyesti.

"Sinä tiedät kyllä", vastasi Dick, "älä koeta minua pettää."

"En tiedä", Carter vastasi.

"Siis saat kuolla ripitönnä", sanoi Dick. "Täällä minä olen ja tänne jään. Et tarvitse pappia, sillä mitä hyödyttää katumus ja rippi, jollet aio korjata niitä väärintekoja, joissa olet ollut osallisena?"

"Ette tarkoita mitä sanotte, nuori herra Dick", sanoi kuoleva. "Ette voi niin kohdella kuolevaa miestä. Se ei olisi teidän arvoistanne eikä se teitä hyödyttäisi. Jääkää, jos tahdotte. Siten te kyllä syöksette sieluni kadotukseen — mutta itse ette sillä mitään voita. Se on viimeinen sanani." Ja hän kääntyi toiselle kyljelleen.

Dick huomasi puhuneensa malttamattomasti ja oli häpeissään.

"Carter", hän sanoi, "älä ymmärrä minua väärin. Tiedänhän minä että olit ainoastaan välikappaleena toisen kädessä. Sinun oli pakko totella isäntääsi, en tahdo sinulle mitään pahaa. Mutta minä olen ruvennut monesta syystä huomaamaan, että raskas velvollisuuteni on, vaikka olenkin nuori ja kokematon, kostaa isäni murhaajalle. Pyydän siis, hyvä Carter, unohda uhkaukseni ja auta minua hyvästä tahdostasi ja oikein katuaksesi."

Haavoittunut mies ei hiiskahtanut sanaakaan.

"Hyvä", sanoi Dick kotvan aikaa odotettuaan vastausta, "minä menen hakemaan pappia. Sillä olkoon syntisi minun ja omaisten suhteen kuinka suuri tahansa, en minä puolestani tahdo vahingoittaa miestä, joka tekee lähtöä."

Tätäkin puhetta vanha soturi kuunteli vastaamatta siihen mitään. Hänen valituksensakin olivat nyt lakanneet. Poistuessaan Dick ei voinut olla ihailematta miehen järkähtämätöntä lujuuutta.

"Ja kuitenkin", Dick ajatteli, "mitä hyödyttää lujuus ilman älyä. Jos hän olisi ollut syytön, hän olisi puhunut. Hänen vaitiolonsa tunnusti enemmän kuin hänen lausumatta jääneet sanansa. Niin, joka haaralta saan todistuksia siitä, että sir Daniel taikka hänen miehensä ovat sen rikoksen tehneet."

Raskaat mietteet painoivat hänen sydäntänsä. Pitikö hänenkin nyt, kun sir Danielin onnentähti oli laskemaisillaan, kun toiselta puolen "Musta nuoli" häntä vainosi ja toiselta puolen voittoa Yorkin puolue oli julistanut hänet lainsuojattomaksi, pitikö hänenkin kääntyä sitä miestä vastaan, joka oli hänen kasvattajansa.

"Jumala suokoon että hän olisi syytön", hän sanoi itsekseen.

Kuului askeleita käytävän kivilattialta, ja sir Oliver lähestyi synkännäköisenä.

"Teitä odotetaan hartaasti", sanoi Dick papille.

"Olenkin menossa, hyvä Richard", pappi vastasi. "Carter-parka! Hän on mennyt miestä."

"Ja vielä sairaampi kuin hänen ruumiinsa on hänen sielunsa", Dick vastasi.

"Oletko nähnyt häntä?" pappi kysyi säpsähtäen.

"Olen, tulen juuri hänen luotaan", vastasi Dick.

"Mitä hän sanoi — mitä hän sanoi?" pappi änkytti.

"Hän huusi vain kiihkeästi teitä, sir Oliver. Hyvä olisi jos rientäisitte", nuorukainen vastasi.

"Menen viipymättä", sanoi pappi. "Oh, me olemme kaikki syntisparkoja ja meidän täytyy kaikkien kuolla."

"Niin, sir, ja onnellinen se joka voi hyvällä omallatunnolla astua kohti kuolemaa", Dick vastasi.

Pappi loi silmänsä maahan ja kiiruhti pois jupisten hiljaista rukousta.

"Hänkin", ajatteli Dick hänen poistuttuaan, "hänkin, joka on opettanut minulle uskonoppia. Minkälaisessa maailmassa elämmekään jos kaikki, jotka ovat pitäneet huolta minusta, ovat syypäät isäni kuolemaan! Kosta! Kosta! Voi minua onnetonta, jonka täytyy kostaa ystäväilleni."

"Ystäväilleni", tämä sana johdatti hänen mieleensä Matchamin.

Muistellessaan omituista matkatoveriansa hän hymyili ja kummasteli ettei ollut poikaa nähnyt siitä alkaen kun he yhdessä astuivat sisään Moat Housen portista. Hän ikävöi häntä nähdä.

Noin tunnin kuluttua kokoontui talonväki halliin päivälliselle. Halli oli pitkä matala suoja. Seinät olivat peitetyt kudotuilla verhoilla, joihin oli kuvattu hurjia miehiä ja nuuskivia verikoiria. Siellä täällä riippui keihäitä, jousia ja kilpiä. Suuressa tulipesässä leimusi iloinen roihu, ja pitkin seiniä kulki verhottuja lavitsoita. Keskellä lattiaa seisoivat katettu ja runsaasti varustettu pöytä odottamassa päivällisvierasten tuloa. Ei sir Daniel itse eikä hänen puolisonsa ollut läsnä, ja sir Oliverkin, pappi, oli poissa. Samoin Matcham. Dick rupesi käymään levottomaksi. Hän muisteli toverinsa surullista ennustusta ja tuumi itsekseen, olisiko tälle tehty jotain pahaa.

Päivällisen jälkeen hän tapasi emännöitsijä Hatchin, joka kiiruhti lady Brackleyn luo.

"Emännöitsijä hyvä", hän sanoi, "missä on nuori herra Matcham? Näin teidän saattavan häntä sisään tullessamme tänne."

Vanha nainen nauraa hohotti. "Kylläpä teillä, nuori herra Dick, on terävät silmät päässä." Ja taas hän nauroi.

"No, mutta missä hän siis on?" Dick uteli.

"Ette milloinkaan enää saa häntä nähdä", nainen vastasi. "Ette milloinkaan, se on varma."

"Jollen saa häntä nähdä, tahdon tietää syyn siihen", vastasi nuorukainen. "Hän ei tullut tänne vapaaehtoisesti. Vaikka olenkin nuori, olen kuitenkin hänen paras suojelijansa, ja minä tahdon pitää huolta siitä, että häntä kohdellaan hyvin. Rupean vainuamaan merkillisiä salaisuuksia täällä ja alan niihin kyllästyä."

Hänen näin puhuessaan laskeutui raskas käsi hänen olalleen. Bennet Hatch oli heidän huomaamattaan lähestynyt heitä. Peukalonsa vihjauksella hän kehoitti vaimoansa poistumaan.

"Dick-ystävä", hän sanoi niin pian kuin he olivat kahden kesken, "oletteko vallon hullu? Jollette lakkaa sekaantumasta muutamiin asioihin, on merenpohja teille parempi vuode kuin Tunstallin Moat House. Te olette kysellyt minulta, te olette ahdistaneet Carteria ja te olette säikähdyttäneet mustatakkia. Viisastukaa, mieleton nuorukainen. Kun sir Daniel kutsuu teidät luoksensa, koettakaa näyttää tyyneeltä ja punnitkaa vastauksenne, sillä hän aikoo luultavasti kuulustella teitä perinpohjaisesti."

"Hatch", sanoi Dick, "tämä kaikki haiskahtaa pahalta omaltatunnolta."

"Jollette tahdo viisastua, saatte piankin haistella verta", Bennet vastasi. "Tahdon vain teitä varoittaa. Ja tässä tullaan teitä noutamaan."

Samassa tulikin lähetti käskemään Dickiä sir Danielin luo.

TOINEN LUKU

Kaksi valaa

Sir Daniel käveli vihaisennäköisenä edestakaisin hallissa takkatulen edessä. Sir Oliver istui arkana huoneen perässä lukien matalalla äänellä rukouskirjaansa.

"Olette kutsunut minut, sir Daniel", sanoi Dick.

"Olen todellakin kutsunut sinut", ritari vastasi. "Mitä minä kuulen? Olenko ollut sinulle niin tyyli holhooja, että sinulla on syytä ensi tilaisuudessa ruveta epäilemään minusta pahaa? Vai aiotko minut pettää, nähdessäsi onnenkin minua pettävän? Pyhän messun kautta, semmoinen ei isäsi ollut. Hän piti uskollisesti ystäviensä puolta myötä- ja vastoinkäymisissä. Mutta sinä, Dick, näytät olevan hyvänpäivänystävä ja koetat nyt päästä uskollisuuden velvollisuudestasi."

"Erehdytte, sir Daniel", Dick vastasi vakavasti. "Olen sekä kiitollinen että uskollinen, kun minun pitää niin olla. Ja ennen kuin jatkan, kiitän sekä teitä että sir Oliveria. Teillä on oikeus vaatia kiitollisuutta minulta, ja katala raukka olisin, jos sen unohtaisin."

"Hyvä on", sir Daniel sanoi, "mutta", hän lisäsi tuimistuneena, "kiitollisuus ja uskollisuus ovat sanoja, Dick Shelton. Minä vaadin tekoja. Tällä hädän hetkellä, kun nimeni on häväisty, omaisuuteni menetetty, kun metsät ympärillämme vilisevät sisseejä, jotka janoavat häviötäni, tällä hetkellä vaaditaan tekoja eikä sanoja. Mitä sinä puolestasi teet? Sinä koetat salaisilla kuiskimisilla myrkyttää sen vähälukuisen joukon mieltä, joka minulla nyt enää on jäljellä. Jumala minua varjelkoon semmoisesta kiitollisuudesta. Mitä sinä oikeastaan tarkoitat? Puhu! Minä vastaan."

"Sir Daniel", Dick vastasi. "Isäni sortui minun ollessani lapsi. Korviini on tullut, että vilppi ja rikos olivat syynä hänen kuolemaansa. Korviini on tullut sellainenkin huhu — tahdon olla suora — että te olette ollut joissakin tekemisissä isäni kuoleman kanssa. Ja totta puhuakseni, mieleni ei voi rauhoittua enkä voi teitä tarmokkaasti auttaa ennen kuin saan vastauksen epäilyksiini."

Sir Daniel istuutui. Hän nojasi leukansa käteen ja katseli tutkivasti Dickiä.

"Ja sinä luulet, että minä haluaisin olla sen nuorukaisen holhoojana, jonka isän olen murhannut?" hän sanoi.

"Antakaa minulle anteeksi", Dick vastasi, "jos puhun taitamattomasti, mutta tiedätte varsin hyvin, että holhoojan toimi on edullinen. Ettekö näinä holhousvuosina ole korjannut tulojani ja käskenyt miehiäni? Eiköhän teidän hallussanne vielä ole oikeus olla minun naittajanikin, josta on voittoa siitäkkin, en tiedä kuinka paljon? Pyydän vielä anteeksi, mutta tahdon olla suora: jos olette ollut kyllin halpamielinen murhataksenne suojeluksenne alaisen miehen, niin voisitte kyllä tehdä vähemmän halvan teon."

"Kun minä olin sinun iässäsi", ritari vastasi totisena, "ei minun mieleni ollut noin taipuvainen epäluuloihin. Ja sir Oliver, pappi", hän lisäsi, "kuinka saattaisi hän olla vikapää semmoiseen tekoon?"

"Sir Daniel", sanoi Dick, "minne isäntä kääntää, sinne koira menee. Tiettyä on, että tämä pappi ei ole muuta kuin teidän välikappaleenne. Puhun suoraa kieltä mitään peittelemättä. Ja pyydän suoraa vastausta. Mutta vastausta en saa! Te vain yhä kysytte. Jollette anna suoraa vastausta, lisäätte siten vain epäluulojani."

"Tahdon antaa sinulle suoran vastauksen, nuori herra Richard", sanoi ritari vihoissaan. "Tule minun luokseni, kun olet omavaltainen mies, enkä minä enää ole sinun holhoojasi, ja minä tahdon vastata niin kuin sinä ansaitset, korvapuustilla. Siihen saakka sinulla on kaksi tietä valittavana: joko peruutat loukkaavat sanasi, pidät suusi kiinni ja taistelet sen miehen puolesta, joka on elättänyt ja suojellut sinua lapsuudestasi alkaen; tahi — ovi on auki, metsät ovat täynnä vihollisiani — mene!"

Se uljuus, millä nämä sanat lausuttiin, ja se katse, joka niitä seurasi, horjutti Dickin mieltä, mutta sittenkään hän ei voinut olla huomaamatta, ettei hän nytkään saanut vastausta.

"En mitään niin halukkaasti toivo, sir Daniel, kuin että voisin uskoa teitä", sanoi Dick. "Vakuuttakaa minulle olevanne syytön."

"Hyväksytkö kunniasanani, Dick?" kysyi ritari.

"Hyväksyn", Dick vastasi.

"Kunniani kautta", sanoi ritari, "sieluni ikuisen autuuden kautta, niinkuin minä olen vastedes vastaava teoistani, vannon etten minä neuvoilla enkä teoilla ollut osallisena isäsi murhaan."

Hän ojensi kätensä, ja Dick tarttui siihen halukkaasti. Ei kumpikaan heistä huomannut pappia, joka juhlallisen valan kuullessaan kauhistuneena kohosi istuimeltaan seisaalle.

"Sir Daniel", huudahti Dick, "voitteko jalomielisesti antaa minulle anteeksi? Olin hölmö teitä epäillessäni. Mutta nyt en niin enää tee. Sanani ja käteni siitä."

"Annan sinulle anteeksi, Dick. Et tunne maailmaa. Se on täynnänsä panettelua ja parjausta", ritari vastasi.

"Olin sitä enemmän moitittava", sanoi Dick, "koska parjaajat eivät suorastaan tarkoittaneet teitä, vaan sir Oliveria — — —"

Tätä lausueessaan hän kääntyi pappiin päin, mutta katkaisi äkkiä puheensa. Tämä kookas, lihava ja tanakka mies oli sanalla sanoen luhistunut kokoon. Hänen kasvoistaan oli väri hävinnyt ja hänen valkeat huulensa supisivat rukouksia. Ja nyt, kun Dickin silmät äkkiä sattuivat häneen, hän parahti kuten säikähtynyt peto ja peitti käsillään kasvonsa.

Parilla askelella sir Daniel hyökkäsi hänen luokseen ja ravisti häntä kovasti olkapäistä. Dickin epäluulo heräsi uudestaan.

"Sir Oliverinkin tulee vanhoa, häntähän tarkoitettiin", Dick sanoi.

"Hänen pitää vanhoa", sanoi ritari.

Pappiraukka heilutteli käsiänsä saamatta sanaakaan suustaan.

"Pyhän messun kautta! Teidän pitää vanhoa", ritari huudahti ihan mielettömänä vimasta. "Mitä? Pitääkö minun epäillä teitä? Vannokaa, sanon minä, vannokaa."

Mutta pappi ei vieläkään saanut sanaakaan lausutuksi. Pelko ja kauhistus kuristi hänen kurkkuansa.

Samassa kuului kilinää, ja salin korkeasta värillisestä ikkunasta lensi musta nuoli. Se iski keskelle pöytää ja jäi siihen värisemään.

Ääneen huudahtaen pappi lankesi pyörtyneenä lattialle. Ritari ja Dick hyökkäsivät pihalle ja sieltä lähimpiä kiertoportaita ylös linnan rintavarustukseen. Vartiosoturit olivat kaikki varuillaan, päivä valaisi vihreitä niittyjä, joilla siellä täällä kasvoi jokin yksinäinen puu, ja näköalaa rajoittivat metsän kummut.

"Mistä tuo nuoli tuli?" ritari kysyi.

"Tuosta pensaikosta, sir Daniel", vastasi yksi satureista.

Vähän mietittyänsä ritari sanoi Dickiin kääntyen: "Jätän sinut tänne miehiä valvomaan. Mitä pappiin tulee, hänen pitää puhdistautua, muuten minäkin rupean häntä epäilemään."

Dick vastasi väkinäisesti, ja ritari loi häneen terävän silmäyksen. Tultuansa alas halliin hän otti ensiksi tuon mustan nuolen tutkittavakseen. Hän ei ollut näitä nuolia ennen nähnyt, ja tämän musta väri häntä hiukan kammotti. Nuoleen oli jotakin kirjoitettu, yksi ainoa sana: "*Haudattu*."

"Vai niin", arveli ritari, "he tietävät siis, että olen kotiutunut. Haudattu! Niin, mutta ei ole heissä koiraa, joka kykenisi kaivamaan minut pois tästä haudastani."

Tällä aikaa oli pappi hiukan tointunut. "Oi, sir Daniel", huokasi hän päästyään vaivoin seisaalle, "te olette vannonut kauhean valan — olette kadotettu ajassa ja iankaikkisuudessa."

"Olen", ritari vastasi, "olen vannonut valan, te! hölmö; ja te itse saatte vanhoa vielä kovemman valan. Teidän tulee vanhoa Hollywoodin pyhän ristin kautta. Muistakaa sitä ja valmistakaa sanat. Teidän tulee tänä iltana vanhoa."

"Valistakoon taivas teidän mieltänne!" vastasi pappi. "Taivuttakoon taivas sydämenne pois tästä vääryydestä!"

"Kuulkaa, hyvä isä", sir Daniel sanoi, "jos rupeatte hurskaaksi, en puhu sen enempää — se puuska tulee jotenkin myöhään, siinä kaikki. Mutta jos tahdotte olla viisas, niin kuulkaa minua. Tämä nuorukainen rupeaa minua ärsyttämään kuin ampiainen. Hän on minulle tarpeellinen, sillä hänen naittamisensa tuottaa minulle sievät rahat. Mutta jos hän jatkaa tätä menoa, niin hän saa seurata

isäänsä, sen sanon suoraan. Minä siirrän nyt hänet kappelinpäälliseen kammioon. Jos lujalla valalla ja vakaalla muodolla vannotte olevanne syytön, on hyvä. Säästän silloin pojan toistaiseksi. Mutta jos änkytätte tai kalpenette tai jollain tavoin vannoessanne arkaillette, niin hän ei usko teitä, ja siinä tapauksessa hän saa kuolla, sen lupaan pyhän messun kautta. Ajatelkaa asiaa!"

"Kappelinpäälliseen kammioon!" läähätti pappi.

"Niin juuri", vastasi ritari. "Siis, jos tahdotte pelastaa hänet, niin pelastakaa. Jollette, niin tehkää miten tahdotte, mutta jättäkää minut rauhaan. Jos olisin ollut äkkipikainen, olisin jo miekallani lävistänyt teidät sietämättömän pelkuruutenne ja hölmömäisyytenne takia. Oletteko valinnut? Sanokaa pian!"

"Olen valinnut", sanoi pappi. "Taivas antakoon minulle anteeksi. Pelastaakseni nuorukaisen hengen tahdon vanna, tahdon pahaa hyvän vuoksi."

"No niin, se on oikein!" sir Daniel sanoi. "Toimittakaa siis hänet nopeasti tänne. Te saatte olla kahden kesken, mutta tahdon kuitenkin pitää teitä silmällä. Minä jään tänne paneelikäytävään."

Ritari nosti kudottua seinäverhoa, vetäytyi sen taakse ja lasi sen sitten taas alas. Kuultiin lukon aukeavan ja sitten kuluneiden porrasten narinaa.

Jäätyänsä yksikseen pappi loi pelokkaan silmäyksen ylös verhottuun seinään ja teki kauhun ja tuskan vallassa ristinmerkin.

"Niin se on on, jos hänet tuodaan kappelikammioon", mumisi pappi, "minun täytyy pelastaa hänet, vaikkapa autuuteni uhalla."

Tullessaan halliin muutaman minuutin kuluttua Dick näki papin seisovan pöydän ääressä varmana mutta kalpeana.

"Richard Shelton", hän sanoi, "sinä olet vaatinut minulta valaa. Tahdon tehdä niin kuin vaadit. Hollywoodin pyhän ristin kautta, en ole isääsi murhannut."

"Sir Oliver, lukiessamme yhdessä John Kostajan kirjoitusta", sanoi Dick, "olin vakuuttunut syyttömyydestänne, mutta suvaitkaa minun tehdä kaksi kysymystä. Te ette murhannut isääni, hyvä. Mutta ettekö millään tavoin ollut murhaan avullinen?"

"En millään lailla", pappi vastasi, mutta samalla hän rupesi kummallisesti väänteleämään suutaan ja silmiään, ikään kuin varoittaaksensa Dickiä, uskaltamatta mitään sanoa.

Dick katseli häntä ihmeissään, sitten hän kääntyi ja katsoi ympärilleen joka taholle. "Mitä tarkoitatte?" hän kysyi papilta.

"Minäkö, en mitään", vastasi pappi nopeasti hilliten kasvonsa. "Minä vain tunnen tuskia, minä olen kipeä. Anna anteeksi, Dick, minun täytyy nyt poistua. Hollywoodin pyhän ristin kautta, olen yhtä syytön väkivaltaan kuin petokseenkin. Tyydy siihen ja tyynny, hyvä ystävä. Jumalan haltuun!"

Ja pappi poistui kiireesti.

Yksikseen jääneenä Dick seisoி tähytellen ympäri huonetta. Hänen kasvoistaan kuvastui kummastus ja epäluulo, joka yhä yltyi, saaden hänet pelkäämään pahinta. Hän nosti päätään ja säpsähti. Korkealla seinässä oli seinäverhoon kudottuna hurjan metsästäjän kuva. Se oli musta, sillä se esitti neekeriä, mutta takassa palava roihu valaisi huonetta, ja Dick huomasi selvästi, että neekeri räpäytti silmänsä ja että silmäluomi oli valkea.

Dick tuijotti tuohon merkilliseen silmään. Roihun levittämässä valossa se kiilsi kuin jalokivi — se oli kirkas, se oli elävä. Samassa silmä ummistui — ja hävisi.

Ei ollut enää epäilemistä, tuo silmä ilmoitti selvästi, että sir Daniel oli seinäverhon takana piillen seisonut kuuntelemassa papin valantekoa. Hän muisteli myös Hatchin varoitusta ja älysi nyt sen tarkoituksen ja tärkeyden. Hän oli keskustelussa papin kanssa uudestaan ilmaissut epäluulojaan sir Danielin kuullen, hän oli siis mennyt miestä, ellei jokin ihme tapahtuisi. "Ja Matcham-raukka", hän tuskitteli, "mihin käärmeenpesään olen hänet vienyt?"

Dickin vielä seisoessa noihin ajatuksiinsa vaipuneena tuli palvelija ilmoittamaan, että hänen piti muuttaa aseensa, vaatteensa ja harvat kirjansa kappelinpäälliseen kammioon.

"Sehän on kauan ollut asumaton", Dick sanoi. "Minkälainen huone se on?"

"Kyllä huone on hyvä", vastasi palvelija, "mutta sanotaan että siinä kummittelee", hän lisäsi alentaen

ääntään.

"Kummittelee", toisti Dick kauhistuen, "ja kuka sitten?"

Palvelija vilkaisi varovasti ympärilleen ja kuiskasi: "Pyhän Johanneksen sakristaani.[10] Hänet vietiin sinne yöksi, ja aamulla hän oli poissa. Piru oli yöllä hänet ottanut, ja kummakos se, kun hän edellisenä iltana oli juonut kamalasti."

Synkkien aavistusten valtaamana Dick seurasi palvelijaa.

KOLMAS LUKU

Kappelinpäällinen kammio

Päivä oli illastunut. Tähystelijät muurinharjalla eivät olleet havainneet ketään elävää olentoa linnan lähettyvillä. Yön tultua laskettiin siis sir Danielin kirjeenviejä, Throgmorton, varovasti alas sen huoneen ikkunasta, joka oli linnankaivannon kulman yläpuolella. Hiljainen loiske ilmoitti hänen uivan yli haudan, ja heti sen jälkeen nähtiin mustan olennon pensasten välitse ryömivän ylös kaivannosta ja häviävän korkeaan ruohikkoon.

Sir Daniel ja Bennet Hatch seisoivat kotvasen aikaa kuuntelemassa. Ei mitään ääntä. Lähetä oli siis päässyt eheänä matkalle. Sir Danielin otsa selkeni. "Bennet", hän sanoi kääntyen tämän puoleen, "tuo John Kostaja ei kuitenkaan ole muuta kuin ihminen. Hän nukkuu. Kyllä me viimein teemme hänestäkin lopun."

Iltapäivän ja illan kuluessa oli Dickiä käsketty milloin mihinkin työhön. Hänen päänsä kävi oikein pyörälle kaikista näistä käskyistä ja hommista. Hän olisi halunnut saada tavata sir Oliveria ja Matchamia, mutta kumpaakaan ei näkynyt. Hän ei nyt muuta ajatellut kuin paeta Tunstallin Moat Housesta mahdollisimman pian.

Illalla hän lamppu kädessään meni uuteen asuntoonsa. Tämä oli tilava, matala ja pimeänpuoleinen huone. Ikkuna oli korkealla, mutta siitä huolimatta varustettu lujalla ristikolla. Se antoi linnankaivantoon päin. Vuode oli pehmeä ja hieno, peite punainen, ruusukuviainen. Seinillä seisoivat astiakaappeja, kaikki lujissa lukoissa ja tummanväristen verhojen peittäminä. Dick tutkiskeli huonetta, koputteli paneelilaudoitusta, koetteli kaappeja, mutta ei saanut niitä avatuksi, ja huomattuaan että ovi oli vankka ja telki luja, hän istui. Mistä syystä, hän ajatteli, hänet oli muutettu tähän huoneeseen, joka oli tilavampi ja mukavampi kuin hänen entinen huoneensa? Oliko se ansa? Johtiko salainen ovi tähän huoneeseen? Kummitteliko täällä todellakin? Hänen verensä miltei jähmettyi siitä ajatuksesta.

Hänen päänsä päältä kuuluivat vartijasoturin askelet. Hänen allansa oli kappelin holvikatto, sen hän tiesi, ja kappelin vieressä oli halli. Epäilemättä hallin seinäverhon takana oli jokin salainen käytävä, siitä oli todistuksena tuo verhon takaa tähystelleyt silmä. Oli siis enemmän kuin luultavaa, että tuo käytävä ulottui kappelin kohdalle asti, ja siinä tapauksessa se päättyi siihen huoneeseen, jossa hän nyt oli. Varmaankin huoneessa oli salaovi.

Mieletöntä oli hänestä ruveta nukkumaan tämmöisessä pesässä. Hän pani aseensa kuntoon ja istui huoneen oventakaiseen nurkkaan. Jos jotain konnantyötä häntä vastaan aiottiin, hän aikoi myydä henkensä kalliista.

Jalkojen kopina hänen päänsä päällä, vartijain huudot ja tunnussanan lausuminen ilmoittivat vartionvaihdon tapahtuvan.

Ihan samana hetkenä Dick kuuli hiljaa koputettavan kammion oveen; koputus toistui hiukan kuuluvammin ja sitten seurasi kuiskaus: "Dick, Dick, minä se olen."

Dick hyökkäsi ovelle, veti teljen pois ja päästi Matchamin sisään. Tämä oli kovin kalpea. Toisessa kädessään hänellä oli lamppu, toisessa paljastettu tikari.

"Sulje kiireesti ovi", hän kuiskasi, "talo on täynnä vakoilijoita. Kuulin heidän hiipivän jäljessäni ja hengittävän seinäverhon takana."

"Tyynty, tyynty", Dick sanoi, "ovi on nyt varmasti suljettu. Saatamme tällä hetkellä olla turvassa, jos näiden muurien sisäpuolella turvaa ylimalkaan on. Sydämeni iloitsee kun näen sinut. Pyhän messun

kautta, poikaseni, luulin sinun jo olevan mennyttä kalua. Missä olit piilossa?"

"Ei siitä väliä", Matcham vastasi, "olemme nyt yhdessä. Mutta Dick, ovatko silmäsi auki? Onko sinulle kerrottu huomispäivän tapauksia?"

"Ei, en minä tiedä mitään", Dick vastasi, "mitä he siis huomenna aikovat panna toimeen?"

"Huomenna taikka jo tänä yönä he aikovat ottaa henkesi. Minä tiedän sen varmasti, kuulin heidän kuiskailevan keskenään, niin, melkeinpä he sen minulle ilmoittivatkin."

"Vai niin", Dick sanoi, "niinkö aiotaan? Johan sitä aavistin."

Hän kertoi Matchamille, mitä hänelle päivän kuluessa oli tapahtunut.

Nyt Matchamkin rupesi tutkimaan huonetta.

"En voi löytää muuta sisäänpääsyä", hän sanoi, "kuin tämän näkyvän, mutta varmasti tänne on jokin salaovi. Dick, minä jään tänne sinun luoksesi. Jos sinun täytyy kuolla, minäkin tahdon kuolla sinun kanssasi. Voinhan minä olla jollain tavalla sinulle avuksi. Kas minä olen varustanut itselleni tikarin, teen parastani. Kunpa vain voisimme löytää jonkin pääsyn täältä, niin ilolla kohtaisin mitä vaaroja hyvänsä paetakseni sinun kanssasi."

"John", sanoi Dick, "pyhimysten kautta, olet paras ja uskollisin olento koko Englannin valtakunnassa! Anna kätesi, John." Ja hän puristi äänetönnä ystävänsä kättä. "Kerron sinulle jotakin", sanoi Dick. "On muuan ikkuna, josta kirjeenviejä laskeutui alas. Köysi jäi kai siihen huoneeseen. On siis kuitenkin toivoa."

"Hys", kuiskasi Matcham.

Molemmat kuuntelivat. Lattian alta kuului ääntä. Se vaikenä ja toistui taas.

"Joku kävelee tämän alla olevassa huoneessa", Matcham kuiskasi.

"Ei", vastasi Dick, "tämän alla ei ole asuinhuonetta, vaan kappeli. Minun murhaajani siellä liikkuu salakäytävässä. Hyvä! Tulkoon vain, hän saa kovan pähkinän purrakseen." Ja hän kiristeli hampaitansa vihoissaan.

"Sammuttakaamme lamput", sanoi Matcham, "kenties hän tulee näkyviin."

He sammuttivat lamput ja pysyivät äänettöminä. Astunta oli varsin pehmeätä, mutta kuului kuitenkin selvästi. Se lähestyi ja loittoni taas pari kertaa. Nyt kuului avain työntyvän lukkoon, sitten oli taas pitkä hiljaisuus.

Hetkisen perästä kuului uudestaan askeleita, ja äkkiä tunkeutui valonsäde perimmäiseen nurkkaan laudoituksen raosta. Se kasvoi, laskuovi avattiin, ja sisään virtasi leveä valokuuva. Vahva käsi nosti laskuovea. Dick kohotti varsijousensa valmiina tähtäämään päätä, kun se näyttäytyisi aukosta.

Mutta äkkiä tuli keskeytys. Jostakin linnan kaukaisesta osasta kuului huutoja, kuultiin ensiksi yhden, sitten monen äänen huutavan jotain nimeä. Tämä hälinä nähtävästi häiritsi murhaajaa, sillä hän laski taas hiljaa oven alas, ja askelet etääntyivät nopeasti. Vielä kerran ne kulkivat sen paikan alitse, missä nuorukaiset istuivat.

Nämä saivat nyt hetkisen ajattelemisen aikaa. Melu kasvoi linnassa yhä, ovia avattiin ja suljettiin, tuntui siltä kuin olisi koko linna ollut liikkeellä. Ja kaiken melun keskeltä kuului sir Danielin äänekäs huuto: "Joanna!"

"Jonna?" toisti Dick, "kuka kumma se on? Ei tässä talossa ole eikä milloinkaan ole ollut ketään Joannaa. Mitä se tarkoittaa?"

Matcham ei virkkanut mitään. Hän näytti vain vetäytyneen syvemmälle pimeään nurkkaan, jossa he istuivat.

"John, en ymmärrä missä olet ollut koko päivän", sanoi Dick. "Oletko sinä tuota Joannaa nähnyt?"

"En", Matcham vastasi, "en ole häntä nähnyt."

"Etkä kuullut hänestä puhuttavan?" Dick jatkoi.

Kuului lähestyviä askeleita. Pihalla jyrisi vielä sir Danielin ääni yhäti huutaen: "Joanna, Joanna!"

"Kuulitko hänestä puhuttavan?" Dick toisti.

"Kuulin", sanoi Matcham. "Äänesi vapisee. Mikä sinun on?" Dick kysyi. "Tuo Joannan juttu on meille onneksi, se saattaa heidät hetkeksi unohtamaan meidät."

"Dick", huudahti Matcham, "minä olen hukassa, me olemme molemmat hukassa! Paetkaamme jos vielä on aikaa. He eivät rauhoitu ennen kuin ovat löytäneet minut. Taikka, Dick, anna minun mennä. Kun he ovat löytäneet minut, sinä voit paeta. Anna minun mennä, Dick — hyvä Dick, päästä minut pois!"

Hän hapuili telkeä, ja Dick ymmärsi viimeinkin. "Oi taivas!" huudahti hän. "Sinä et olekaan Jack, sinä olet Joanna Sedley, se tyttö, joka ei tahtonut mennä minun kanssani naimisiin."

Nuori tyttö seiso i äänetönnä ja liikahtamatta. Dick oli myös hetken aikaa puhumatta, sitten hän taas alkoi puhua.

"Joanna", hän sanoi, "sinä olet pelastanut henkeni ja minä olen pelastanut sinun henkesi. Me olemme olleet ystäviä — ja vihollisia, sillä minä aioin lyödä sinua vyölläni, koko ajan luulin näet sinua pojaksi. Mutta nyt olen kuoleman oma, minun aikani on lopussa. Ennen kuin kuolen, minun täytyy kuitenkin sanoa sinulle: sinä olet paras ja uskollisin tyttö taivaankannen alla, ja jos minä saisin elää, naisin sinut. Elävänä tai kuolleena rakastan sinua."

Tyttö ei vastannut mitään.

"Puhu", Dick jatkoi, "sano jotakin, John. Ole nyt kiltti tyttö ja sano että rakastat minua."

"Oi, Dick!" puhkesi tyttö puhumaan, "olisinko muutoin tullut tänne?"

"Kas niin", jatkoi Dick, "kunhan vain eheinä pääsemme tästä luolasta, menemme naimisiin. Ja jos meidän täytyy kuolla, kuolemme yhdessä. Mutta sanopas, mitenkä löysit kammioni."

"Kysyin rouva Hatchilta", tyttö vastasi.

"Emännöitsijä Hatch on luotettava", sanoi Dick, "hän ei petä sinua. Meillä on vielä aikaa."

Samassa kuului askeleita oven takaa, ja luja nyrkki iski kovasti oveen.

"Hoi!" huusi ääni. "Aukaiskaa, nuori herra Dick, aukaiskaa!"

Dick ei liikkunut eikä vastannut.

"Nyt on kaikki lopussa", tyttö valitteli ja kietoi käsivartensa Dickin kaulaan.

Mies toisensa jälkeen komusi portaita ylös, ja viimein tuli sir Daniel itse. Silloin melu äkkiä hiljeni.

"Dick", ritari huusi, "älä ole aasi. Tämmöisestä hälinästä olisi pahinkin unikeko herännyt. Tiedämme tytön olevan luonasi. Avaa siis ovi, poika."

Dick pysyi äänetönnä.

"Ovi sisään", sanoi ritari, ja samassa hänen miehensä rupesivat jaloin ja käsin "muokkaamaan" ovea. Ovi oli tosin tukevaa työtä, salpakin oli luja, mutta ei se kuitenkaan olisi kestänyt kauan. Silloin taaskin sattuma sekaantui asiain menoon.

Kovemmin kuin iskujen jyrinä kaikui vartiosoturin huuto. Se toistui ja eteni etenemistään pitkin rintavarustusta, ja metsästä tuli vastaus. Kuului siltä kuin aikoisivat metsäläiset ottaa linnan rynnäköllä. Sir Daniel ja hänen miehensä jättivät heti paikalla oven rauhaan ja hyökkäsivät alas puolustaakseen muureja.

"Nyt olemme pelastetut", Dick huusi. Molemmin käsin hän tarttui vanhaan jykevään sänkyyn siirtääksensä sen oven eteen. Mutta turhaan Dick ponnisteli, sänky ei liikahtanut.

"Auta minua, John", hän sanoi. "Käypäs kaikella voimalla kiinni, henkesi on kysymyksessä." Kovalla ponnistelulla he viimein yhteisvoimin saivat tuon raskaan tammiesineen vedetyksi ovelle, pääty vasten ovea.

"Teemme täten tilamme vain pahemmaksi", arveli tyttö, "nyt he kaikki tulevat laskuoven kautta."

"En luule", Dick vastasi, "tuskinpa sir Daniel uskaltaa ilmaista salaisuuttaan niin monelle. Laskuoven kautta me voimme paeta. Hys! Hälinä on vaiennut. Se oli kai vain väärä hälytys."

Niin olikin asian laita. Joukko pakolaisia Risinghamin väestä oli pimeän suojassa onnellisesti hiipinyt metsän läpi. Heidät oli päästetty sisään linnan suuresta portista. Pihalla oli nyt hevosten kaviontöminää

ja aseitten kalsketta.

"Hän palaa pian", Dick sanoi, "tällä kertaa laskuovelle!"

Hän sytytti lampun, ja yhdessä he riensivät huoneen vastakkaiseen nurkkaan. Pian he löysivät raon, josta valonsäde vielä tunkeutui. Dick otti vankan miekan vähäisestä asevarastostaan, pisti sen rakoon ja väänsi kaikella voimallaan. Laskuovi liikkui ja viimein se kokonaan aukeni. Alapuolella oli lyhyt porraskäytävä, jonka juurelle sisään pyrkinyt murhaaja oli jättänyt lamppunsa palamaan.

Kohtalotoverit astuivat nopeasti alas. "Ota sinä lamppu ja käy edellä, minä tulen heti, suljen vain laskuoven", Dick sanoi.

NELJÄS LUKU

Salakäytävä

Se käytävä, johon pakenijat nyt joutuivat, oli kapea, likainen ja lyhyt. Sen toisessa päässä oli ovi raollaan — arvattavasti sama ovi, jonka he olivat kuulleet miehen avaavan. Laesta riippui hämähäkinverkkoja ja kivilattia kajahteli heidän kävellessään.

Tästä ovesta vei kaksi suorakulmaisesti ristikkäistä käytävää. Dick valitsi arviolta toisen. Siellä täällä oli seinässä pieniä vakoilureikiä. Dick loi yhdestä katseen alaspäin ja näki selvästi kappelin, alttarin palavine vahakynttilöineen ja sen astuimilla sir Oliverin kohotetuin käsin.

Käytävän toisesta päästä vei pari porrasta alaspäin. Käytävä tuli yhä kapeammaksi. Toinen seinä oli puuta, raoista tunki silloin tällöin puheensorinaa ja valonsäteitä. Eräästä pyöreästä, ihmissilmän suuruisesta reiästä Dick koetti katsoa alas. Hän näki koko suuren salin ja puoli tusinaa nahkanuttuihin pukeutuneita miehiä, jotka istuivat ruoalla ja juomalla runsaasti varustetun pöydän ympärillä. Nämä olivat arvattavasti ne miehet, jotka äsken olivat tulleet linnaan.

"Tästä ei ole apua", Dick sanoi, "kääntykäämme takaisin."

"Ei", sanoi Joanna, "kenties käytävä ulottuu pitemmälle." Ja hän astui edelleen. Pian heidän kuitenkin täytyi palata takaisin, oli näet mahdotonta päästä pakoon niin kauan kuin soturit istuivat salissa juomassa.

Palattuaan siihen paikkaan, mistä käytävä haaraantui, he koettivat toista haaraa myöten päästä eteenpäin, tietämättä minne se vei. Tämä oli vielä kapeampi ja monimutkaisempi, siellä täällä joku porras. Se kävi viimein niin kapeaksi, että kookas mies töin tuskin pääsi liikkumaan eteenpäin. Seinät kävivät kosteiksi ja limaisiksi, ja kauempana heidän edessään kuului rottien vikinää ja hyppyjä. "Olemme arvattavasti vankitornissa", Dick huomautti.

"Eikä pois pääsystä merkkiäkään", lisäsi toinen. "Niinpä niin. Mutta sittenkin täytyy tästä olla ulospääsy", Dick vastasi.

He saapuivat nyt terävään kulmaukseen, ja siinä käytävä päättyi pariin portaaseen. Portaiden yläpuolella oli vankka laskuoven tapainen kivilaatta. He nojasivat selkäänsä sitä vasten ja koettivat yhteisvoimin sitä painaa, mutta se ei liikahtanut.

"Joku pitää toisella puolen vastaan", Joanna arveli.

"Sitä en luule", sanoi Dick. "Vaikka hänellä olisi jättiläisen voimat, liikahtaisi luukku kumminkin jonkin verran. Mutta tämä on luja kuin kallio, luultavasti on jokin paino asetettu sen päälle. Ja nyt, rakas Jack, olemme kuin olemmekin ansassa, en näe missään ovea. Istukaamme hetkiseksi neuvottelemaan. Kotvasen kuluttua voimme palata katsomaan joko soturit ovat saleista poistuneet, ja kenties voimme silloin kenenkään huomaamatta hiipiä ulos. Minun mielestäni olemme kuitenkin nyt miltei vankeina."

"Dick", sanoi tyttö, "onneton se päivä, jolloin satuin sinun tiellesi, sillä minä tyttöpoloinen olen kiittämättömyydelläni saattanut sinut tähän onnettomaan tilaan."

"Lorua!" Dick vastasi. "Niin oli kohtalon kirjassa määrätty, ja mikä on määrätty, se tapahtuu, kysymättä meidän tahtoamme. Mutta kerro nyt minulle, kuka sinä oikeastaan olet ja mitenkä olet

joutunut sir Danielin haltuun. Se on parempi kuin vaikeroida omaasi tai minun osaani."

"Olen orpo kuten sinäkin", Joanna sanoi. "Ja pahaksi onneksi sekä itselleni että sinulle olen niin sanottu rikas perijätär. Lordi Foxham oli holhoojani, mutta sir Daniel lienee kuninkaalta ostanut naittajanoikeudet ja maksanut siitä hyvänkin hinnan. Siten lapsena ollessani nuo kaksi rikasta miestä taistelivat edullisesta naittajanoikeudesta. Valtiolliset olot vaihtelivat, tuli uusi kuninkaallinen kansleri, ja lordi Foxham osti minut takaisin. Sitten tuli taas vaihdos, jolloin sir Daniel jälleen osti minut. Olen ollut todellisena kauppatavarana. Mutta minä jäin kuitenkin lordi Foxhamin huostaan, ja hän oli minulle kovin hyvä. Viimein päätettiin, että minun piti mennä naimisiin, toisin sanoen että minut myytäisiin, ja lordi Foxhamin oli määrä saada minusta viisisataa puntaa. Hamley oli sulhaseni nimi, ja juuri huomispäivä oli määrätty kihlauspäiväkseni. Jollei sir Daniel olisi tullut väliin, Dick, olisin epäilemättä joutunut naimisiin, ja silloin en olisi milloinkaan saanut nähdä sinua, Dick — rakas Dick."

Tyttö tarttui Dickin käteen ja suuteli sitä. Dick vastasi tähän hellään rakkaudenosoitukseen samalla tapaa.

"No niin", tyttö jatkoi. "Sir Daniel ryösti minut äkkiarvaamatta puutarhasta, missä kävelin, pakotti minut pukeutumaan miehen vaatteisiin, mikä naiselle on kuolemansynti, ja sen lisäksi vaatteet eivät minulle sopineet. Hevosella hän vei minut Kettlelyhin, niinkuin itse näit, ja sanoi että minun täytyy mennä sinun kanssasi naimisiin. Mutta itsekseni päätin mennä Hamleylle, hänen kieltonsa uhallakin."

"Vai niin, sinä rakastit siis tuota Hamleytä", Dick huudahti.

"En suinkaan", Joanna vastasi, "mutta vihasin sir Danielia. Ja silloin, Dick, esiinnyit sinä ja olit niin hyvä ja uljas, että sydämeni taipui sinun puoleesi tahtomattanikin — ja nyt, Dick, jos suinkin on mahdollista, tahdon mennä naimisiin sinun kanssasi. Mutta jos kova kohtalo sen estää, tahdon aina pitää sinua rakkaana. Niin kauan kuin sydämeni sykkii, olen oleva sinulle uskollinen."

"Niin minäkin", Dick sanoi, "minä joka en ennen ole rahtuakaan välittänyt kenestäkään työstä, minä rupesin pitämään sinusta jo silloin kun luulin sinua pojaksi. Minun oli sinua sääli, en tietänyt mistä syystä. Olinhan kerran lyödä sinua, mutta käsi ei totellut. Ja nyt, kun sanoit olevasi tyttö, John — minä sanon sinua yhä Johniksi — nyt tiedän että olet juuri se tyttö, joka on minulle määrätty. St", hän keskeytti, "joku tulee."

Raskaita askeleita kuului. Dick harkitsi asemaansa. Jyrkkä kulmaus oli hänelle eduksi. Muurin suojaamana hän saattoi esteettömästi ampua. Mutta lamppu oli liian lähellä, hän siirsi sen nopeasti edemmäs, käytävän keskelle, ja palasi sitten.

Heti sen jälkeen tuli Bennet Hatch näkyviin käytävän toisesta päästä. Hän oli yksin, kädessään hänellä oli palava soihtu, joten hän näkyi vielä selvemmin.

"Seis, Bennet!" huudahti Dick. "Askel vielä, ja olette kuollut mies."

"Vai täällä te olette", Bennet vastasi tirkistellen pimeään, "en voi teitä nähdä. Olettepa ollut varovainen, Dick, kun panitte lampun edemmäs. Totta tosiaan, vaikka teitte sen voidaksenne lähettää nuolen ruumisparkani läpi, iloitsen nähdessäni teidän hyötyneen opetuksestani! Mutta sanokaa mitä täällä toimitatte? Mitä haette? Minkä tähden tahdotte ampua vanhaa uskollista ystävää? — Ja onko meidän nuori neitimme täällä teidän kanssanne?"

"Minun sopii paremmin kysellä teiltä, Bennet", Dick sanoi. "Minkä tähden olen täällä hengenvaarassa? Minkä tähden hiivitätän luokseni murhaamaan minua salaa vuoteeseeni? Minkä tähden minun täytyy paeta oman holhoojani talosta ja niiden ystävien luota, joiden kanssa olen elänyt millään tavalla heitä loukkaamatta?"

"Nuori herra Dick, nuori herra Dick", sanoi Bennet, "mitä minä teille sanoin? Te olette uljas mutta mielettömin nuorukainen, minkä milloinkaan olen nähnyt."

"Olkoon", Dick vastasi, "huomaan että te olette juonien perillä ja että tuomioni on valmis. Hyvä! tässä olen ja tänne jään. Ottakoon sir Daniel minut pois, jos voi."

Hatch mietti.

"Kuulkaa", hän sanoi sitten, "minä palaan nyt sir Danielin luo, kertoakseni hänelle missä olette, sillä totta puhuen sitä tiedustelemaan minut lähetettiin tänne. Mutta olette pölkkipää, ellette pakene ennen kuin minä palaan."

"Ellen", Dick toisti. "Olinhan jo varhemmin paennut, jos vain olisin tietänyt millä tavoin se kävisi laatuun. En voi tätä laskuovea liikuttaa rahtuakaan."

"Pistäkää kätenne nurkkaan ja katsokaa mitä sieltä löydätte", Bennet vastasi. "Throgmortonin köysi on vielä ruskeassa kammiossa. Hyvästi!"

Niin sanoen Bennet Hatch kääntyi ja hävisi käytävän kierroksiin.

Dick toi heti lamppunsa ja noudatti kiireesti Bennetin vihjausta. Laskuoven yhdessä kulmassa oli syvä kolo muurissa. Dick pisti kätensä siihen ja tapasi rautaisen salvan, jonka hän kaikella voimallaan työnsi ylöspäin. Kuului napsahdus, ja kivilaatta laskeutui heti.

He pääsivät nyt ulos käytävästä. Vähäisellä ponnistuksella he saivat oven taas nostetuksi paikalleen. He saapuivat nyt holvattuun kammioon, joka antoi pihaan päin, missä pari miestä suki äsken tulleiden pakolaisten hevosia. Seinässä olevaan rautarenkaaseen pistetty soihtu valaisi lekottavalla valollaan pihamaata.

VIIDES LUKU

Dick vaihtaa puoluetta

Dick sammutti lampun, jotta se ei herättäisi huomiota. Ruskeassa kammiossa oli köysi yhä sidottuna raskaaseen sänkyyn: Dick vei koko vyyhden ikkunalle ja rupesi varovaisesti laskemaan sitä alas. Joanna seiso vieressä katsomassa, mutta kun nuoran laskemisesta ei näkynyt tulevan loppua, alkoi häntä pelottaa.

"Dick", hän sanoi, "onko todellakin noin syvää? Silloin en uskalla yrittää, minä ihan varmaan putoaisin, hyvä Dick."

Tämän kuullessaan Dick säpsähti niin että köysivyyhden koko laskematta jäänyt loppuosa luiskahti hänen kädestään ja putosi loiskahtaen vallihautaan. Tornin rintavarustuksesta kuului heti vartijan ääni. "Kuka siellä?"

"Surma syököön!" Dick huudahti, "nyt olemme hukassa — nopeasti alas, tartu köyteen."

"En voi", tyttö sanoi peräytyen.

"Jollet sinä voi, en minäkään voi", sanoi Dick "Kuinka minä voisoin päästä vallihaudan yli sinun avuttasi, enhän osaa uida."

"Dick", huohotti Joanna, "en voi, voimani ovat lopussa."

"Pyhimysten kautta", Dick huudahti, "silloin olemme hukassa."

Samassa hän kuuli askeleita ja juoksi ovelle lykätäkseen salvan eteen, mutta ennen kuin hän ehti sitä tehdä, olivat jäntevät kädet ulkoapäin työntäneet oven auki. Turhaan ponnisteltuaan vastaan Dick hyökkäsi ikkunalle.

Tämän tapahtuessa nuori tyttö oli pyörtnyt. Liiallinen ruumiin- ja hengenvoimien ponnistelu oli hänet kokonaan uuvuttanut. Hädissään ei Dick ehtinyt sen enempiä ajatella, salaman nopeudella hän hypähti ylös ikkunalaudalle, tarttui molemmin käsin solmuilla varustettuun köyteen ja liukui alas. Tottumattomana tämmöiseen voimisteluun hän ei voinut välttää sitä että hänen päänsä samoin kuin kätensäkin kerta kerralta iskivät muuriin ja saivat naarmuja.

Tuuli suhisi hänen korvissaan ja allansa hän näki tähtien kuvastuvan vallihaudan veteen. Hänen päätänsä huimasi ja äkkiä höltyivät hänen kätensä, hän päästi köyden ja putosi suin päin vallihaudan jääkylmään veteen.

Noustessaan jälleen pinnalle hän tapasi käteensä heiluvan köyden, jonka avulla hän jollakin tavoin pääsi kaivannon toiselle puolen, missä sai kiinni veden yli ulottuvasta pajupensaasta oksasta.

Rintavarustuksessa seisovat vartiosoturit olivat kuitenkin kuulleet vedenloiskeen, ja luodessaan katseensa taakse- ja ylöspäin Dick huomasi, että koko rintavarustus oli soihtujen valaisemana ja nuolia ja kaikenlaisia heittoesineitä sateli alas, mutta kun oli aivan pimeä, he eivät voineet erottaa Dickiä, ja heidän nuolensa iskivät tyhjiin veteen. Äkkiä rintavarustuksesta lennähti palava soihtu, se tarttui hetkeksi vallin reunaan ja valaisi kuten ilotuli ympäristön. Mutta Dick oli silloin jo ehtinyt hiipiä

pensasiin, joten häntä ei näkynyt, ja pian soihtu sitten sammuikin.

Soihtu oli kumminkin täyttänyt tarkoituksensa: ampujat näkivät pajuvarvikon, johon Dick oli kömpinyt, ja siihen he nyt tähtäsivät nuolensa. Ikään kuin ihmeen kautta Dickin onnistui kuitenkin paeta edemmäksi. Hän juoksi henkensä takaa, mutta ihan eheänä hän ei kuitenkaan leikistä päässyt. Yksi nuoli hipaisi häntä olkapäähän ja toinen haavoitti häntä lievästi päähän.

Tietämättä ja ajattelematta minne menisi, Dick juoksi suoraan eteenpäin. Nuolet häntä vielä seurasivat, ja haavojen tuottama tuska kasvatti siivet hänen jalkoihinsa. Viimein hän seisahtui. Hän oli nyt jo päässyt melkoisen matkan päähän Moat Housesta, mutta näki vielä soihtujen leimuavan valon muurien rintavarustukselta.

Dick nojautui puuhun väsyneenä, verissään, haavoittuneena ja yksinänsä. Hän oli kuitenkin pelastanut henkensä. Hänen oli tosin täytynyt jättää Joanna jälkeensä sir Danielin haltuun, mutta hän ei voinut itseänsä siitä syyttää, koska hänen oli ollut mahdotonta muulla tavoin menetellä. Hän ei myöskään pelännyt Joannalle mitään pahaa tapahtuvan. Sir Daniel oli tosin julma, mutta tuskin oli luultavaa että hän osoittaisi väkivaltaista julmuutta nuorta aatelisneitiä kohtaan, jolla oli voimakkaita suojelijoita. Luultavampaa oli, että hän mitä pikimmin koettaisi naittaa tämän jollekulle ystävälleen.

"No niin", Dick ajatteli, "ennen sitä kykenen kai rankaisemaan kavaltajaa hänen ilkitöistään, sillä, kaikkien pyhimysten kautta, kyllä minä nyt olen kaikista kiitollisuuden ja velvollisuuksien siteistä vapaa, ja niin kauan kuin maassa on sota, ei keinoja puutu."

Tällä hetkellä hän kuitenkin oli jotenkin tukalassa tilassa.

Kappaleen matkaa hän vielä hoiperteli eteenpäin läpi metsän. Mutta väsymys, haavojen synnyttämä tuska, yön pimeys ja mielenliikutus masensi hänet niin, että hän pian huomasi mahdottomaksi jatkaa matkaansa läpi valkean viidakon, ja niin hän viimein pakostakin istui maahan ja nojasi selkensä paksua puuta vasten. Ja siihen hän nukahti.

Vasta päivän sarastaessa Dick havahtui horrosmaisesta unestaan. Kolea tuuli suhisi heilutellen puitten oksia. Hänen silmänsä sattuivat johonkin mustaan esineeseen, joka jonkin matkan päässä hänestä virui maassa. Dick hieroi silmiään. Lisääntyvä, päivänvalo ja hänen selvenevä ajatuskykynsä teki hänelle viimein mahdolliseksi erottaa mitä hän näki. Esine oli miehen ruumis. Dick ponnistihe pystyyn ja saaden puusta tukea hoiperteli sen ääreen.

Hän paljasti ruumiin kasvot ja säikähti. Kuollut mies oli Throgmorton, sir Danielin kirjeenviejä. Ei hän siis pitkälle ollut päässyt ennen kuin kova kohtalo hänet saavutti. Hänen nuttunsa taskusta pisti esiin paperi, joka arvattavasti oli jäänyt "Mustan nuolen" miehiltä huomaamatta. Dick otti paperin. Se oli sir Danielin kirje lordi Wensleydalelle.

"Ahaa", Dick arveli, "jos olot vielä muuttuvat, on tässä todistus, joka on saattava sir Danielille häväistystä — ehkäpä kuolemankin."

Hän pisti paperin omaan taskuunsa, luki rukouksen kuolleen miehen puolesta ja jatkoi matkaansa metsän läpi.

Hänen väsymyksensä ja voimattomuutensa lisääntyivät yhä, hänen käyntinsä kävi horjuvaksi ja vähän väliä hän melkein menetti tajuntansa verenvuodon takia, joten hän usein eksyi oikealta tieltä. Viimein hän saapui maantielle lähelle Tunstallin kylää.

Tuima ääni huusi: "Seis!"

"Seis", toisti Dick, "olenpa vähällä kaatua", ja samassa hän kaatuikin pitkälleen maahan.

Kaksi vihreänuttuista, varsijousella, nuoliviinellä ja lyhyellä miekalla varustettua miestä tuli esiin viidakosta.

"Hei, Lawless, sehän on nuori Shelton", sanoi nuorempi miehistä.

"No totta tosiaan, olipa tämä herkkupala John Kostajalle", Lawless vastasi. "Mutta totisesti, hän on ollut kahakassa, hänellä on päässä naarmu, josta on mahtanut juosta runsaasti verta."

"Ja olkapäässä", toinen lisäsi, "on reikä, joka sekin kyllä on vienyt voimia. Kukahan tämän on tehnyt? Jos se on joku meikäläisistä, hän saa sitä katkerasti katua. Ellis ei silloin turhia siekaile eikä köyttää säästä."

"Nosta poika maasta ja heitä hänet selkääni", Lawless sanoi.

Kun niin oli tehty ja Dickin käsivarret kiedottu Lawlessin kaulan ympäri, tämä lisäsi:

"Pysy sinä vartiopaikallasi, toveri Greensheve, kyllä minä jaksan yksinkin viedä hänet perille."

Greensheve palasi siis väijytyspaikkaansa tien varrelle, ja Lawless astui viheltäen mäkeä alas, pyörtynyt nuorukainen selässään.

Aurinko nousi samana hetkenä kun Lawless astui ulos metsästä ja näki Tunstallin kylän vastapäisellä kummulla. Kaikki näytti rauhalliselta, mutta kummallakin puolen tietä sillan korvalla loikoi tusina jousimiehiä etuvartiona. Niin pian kuin he huomasivat Lawlessin kuorminensa he hypähtivät pystyyn ja rupesivat kuten ainakin varovaiset etuvartijat sovittelemaan nuoliansa jänteeseen.

"Kuka siellä", kuului päällikön ääni.

"Will Lawless, kaikkien pyhimysten kautta. Tunnetan sinä minut yhtä hyvin kuin oman kätesi", vastasi henkipatto välinpitämättömästi.

"Tunnussana, Lawless", vastasi päällikkö.

"Hohoo! Taivas valistakoon ymmärryksesi, sinä pöllöpää", Lawless vastasi. "Enkö minä itse sinulle tunnussanaa määrännyt? Mutta tuo sotamiesleikki on pannut teidän kaikkien pään pyörälle. Ollessani metsässä noudatan metsän tapoja, ja minun tunnussananani tällä kertaa on: hiiteen koko sotakomento."

"Sinä annat huonon esimerkin, Lawless. Lausu nyt tunnussana, vanha pilkkakirves."

"Mutta jos olen sen unohtanut?"

"Jos sinä olet sen unohtanut — varmastikaan et ole, sen tiedän — niin totta tosiaan lähetän nuolen paksuun ruumiiseesi", toinen vastasi.

"No niin, jollet laisinkaan ymmärrä pilaa", Lawless sanoi, "niin tässä on tunnussana: 'Duckworth ja Shelton'. Ja sen tunnussanan kuvana kannan nyt selässäni nuorta Sheltonia Duckworthin luo."

"Saat mennä, Lawless", vartija sanoi.

"Ja missä John oleskelee?" kysyi entinen harmaamunkki.

"Hän pitää hovia ja nostaa veroja niin kuin olisi siihen toimeen syntynyt", mies vastasi.

Ja niin olikin asian laita. Kun Lawless saapui kylän pieneen kapakkaan, hän tapasi siellä Ellis Duckworthin, joka sillä oikeudella, jonka hänen jousimiehensä hänelle hankkivat, kylmästi nosti veroa sir Danielin vuokramiehiltä ja antoi heille siitä kirjoitetut kuitit. Vuokramiesten kasvoniilmeet kyllä selvästi osoittivat, mitä he tästä verotuksesta pitivät, he kun syystäkin tiesivät saavansa maksaa veroa kahteen kertaan.

Heti kun Ellis sai tietää, mikä oli syynä Lawlessin tuloon, hän lähetti jäljellä olevat miehet menemään ja käski liikutetun ja huolestuneen näköisenä kantaa Dickin kapakan sisempään kammioon. Siellä nuorukaisen haavoja tutkittiin ja hoideltiin, ja yksinkertaisilla keinoilla hänet herätettiin tajuntaan.

"Rakas nuori ystävä", sanoi Ellis puristaen Dickin kättä, "olette ystävän hallussa, ystävän joka rakasti isäanne ja isänne tähden rakastaa teitä. Levähtäkää nyt rauhallisena, sillä olette melkein lopussa. Sitten kerrotte minulle, mitä teille on tapahtunut, ja kaikki muuttuu kyllä vielä hyväksi."

Myöhemmin päivällä Dick heräsi virkistävästä unesta, hänen sielun- ja ruumiinvoimansa alkoivat palata, joskin hän vielä oli raukea. Hetkisen kuluttua tuli Ellis, istui hänen viereensä ja käski hänen kertoa, mistä syystä hän oli paennut Tunstallin Moat Housesta. Ellis Duckworthin käytöksessä oli jotain kunnioitusta herättävää. Hänen rehelliset päivettyneet kasvonsa, hänen selvät terävät silmänsä pakottivat Dickin häntä tottelemaan. Peittelemättä hän Eilisille kertoi kahden viimeisen päivän tapaukset.

"Hyvä on", Ellis sanoi, kun Dick oli lopettanut kertomuksensa, "katsokaa, mitä leppeä kohtalo on tehnyt teidän hyväksenne, Dick Shelton. Se on pelastanut henkenne silminnähtävästä turmasta ja saattanut teidät minun haltuuni, joka en parempaa halua kuin auttaa isänne poikaa. Olkaa vain uskollinen minulle — näenhän minä että olette kunnollinen — niin kyllä me yhdessä toimitamme tuolle viekkaalle kavaltajalle hyvin ansaitun rangaistuksen hänen ilkitöistään."

"Aiotteko rynnäköillä ottaa linnan?" Dick kysyi.

"En suinkaan, mieletöntähän se olisi", Ellis vastasi. "Hänen linnansa on siksi vahva ja hyvin varustettu. Ei, Dick, teidän ja minun ja kaikkien meidän urhoollisten jousimiestemme pitää päinvastoin mahdollisimman pian pyrkiä pois metsästä ja jättää tie vapaaksi sir Danielille."

"Olen kovin huolissani John-ystäväni puolesta", nuorukainen sanoi.

"Johnin?" toisti Ellis, "ahaa — ymmärrän, tytön puolesta. No niin, lupaan teille, että jos sir Daniel rupeaa häntä hommaamaan naimisiin, niin ryhdymme toimenpiteisiin. Siihen asti tai siksi kun oikea hetki on käsissä, meidän kaikkien tulee hävitä näkyvistä, kuten yön varjot häviävät aamuauringon noustessa. Sir Daniel saa urkkia lännestä ja idästä löytämättä vihollista, kunnes hän tulee aivan huolettomaksi, luullessaan ettei vihollista enää olekaan. Mutta neljällä silmällämme, Dick-ystävä, seuraamme häntä lakkaamatta, ja neljällä kädellämme kaikkien pyhimysten avulla hänet kukistamme."

Kahden päivän kuluttua oli Moat Housen linna väki kasvanut niin, että sir Daniel uskalsi hyökätä ulos linnastaan. Neljäkymmenen miehen etunenässä hän ratsasti Tunstallin kylään saakka mitään vastustusta kohtaamatta. Ei ainoatakaan vihollista hän voinut metsästä löytää, ei yksikään nuoli lentänyt, silta, jota ei enää vartioitu, oli avoinna kelle tahansa, ja kun sir Daniel ratsasti sen yli, hän näki kyläläisten pelokkaina tirkistelevän asuntojensa ovista.

Viimein yksi heistä rohkaisi mielensä ja astui syvästi kumartaen ritarin luo kirje kädessään.

Ritarin kasvot synkistyivät hänen lukiessaan kirjettä, joka kuului näin:

Vilpilliselle ja julmalle aatelismiehelle,
Daniel Brackley-ritarille, tämä:

Olen huomannut, että Te alusta alkaen olette ollut vilpillinen ja paha. Kätenne ovat isäni veren tahraamat, ja sitä ei käy pois peseminen. Kerran tulette sortumaan minun toimestani, sen nyt Teille ilmoitan. Sen lisäksi ilmoitan Teille, että jos koetatte antaa jalosukuisen neidon Joan Sedleyn vaimoksi jollekin muulle kuin minulle, joka pyhällä valalla olen vannonut ottavani hänet vaimokseni, tapaa kosto teidät varsin nopeasti. Ensimmäinen askel siihen suuntaan on myös ensimmäinen askel kohti hautaanne.

Rich. Shelton.

KOLMAS KIRJA

Lordi Foxham

ENSIMMÄINEN LUKU

Talo rannalla

Kuukausia oli kulunut siitä kun Richard Shelton pakeni holhoojansa luota. Tämä aika oli ollut vaiherikas Englannille. Lancasterin puolue, joka silloin näytti olevan häviön partaalla, oli jälleen nostanut päätään. Yorkilaiset olivat taistelutanterella kärsineet tappion ja hajaantuneet, heidän johtajansa oli kaatunut sodassa. Näyttipä siis miltei siltä kuin Lancasterin puolue olisi lopullisesti saanut täydellisen voiton vihollisistaan.

Pieni Shorebyn kaupunki Till-joen luona oli täynnä lähiseudun lancasterilaisia aatelismiehiä ja heidän satureitaan. Siellä oli Risinghamin jaarli kolmensadan rautapukuisen miehen seurassa. Lordi Shorebylla oli kaksisataa miestä — sir Danielkin oli siellä, ja hänellä oli käskynsä alaisina kuusikymmentä miestä. Hän oli nyt päässyt suureen suosioon ja taas alkanut rikastuttaa itseään laittomilla anastuksilla. Hän majaili miehinensä omassa talossaan kaupungin pääkadun varrella. Ajat olivat tosiaankin muuttuneet.

Oli pimeä, viiltävän kylmä ilma tammikuun ensimmäisellä viikolla. Kävi ankara tuuli ja taivas ennusti lunta ennen aamua.

Halvassa olutkapakassa syrjäkadun varrella, likellä rantaa, istui kolme neljä miestä juomassa olutta ja, kuten näytti, ahmien jotain ruokalajia sen ohella. He olivat kaikki iloisia, tanakoita, päivettyneitä miehiä, vahvakätisiä ja rohkeasilmäisiä. Pukuna heillä oli pitkät mekot, jommoisia maakansa tähän aikaan käytti. Siitä huolimatta olisi varmaan juopunut soturikin kaksi kertaa ottanut punnitakseen ennen kuin olisi ruvennut tässä seurassa riitaa rakentamaan.

Vähän matkan päässä näistä miehistä istui leimuavan takkavalkean edessä nuorukainen. Hänen pukunsa oli melkein samanlainen kuin toistenkin, mutta hänen ulkomuodostaan saattoi kuitenkin helposti päätellä, että hän oli jalosukuinen ja että hän olisi voinut kantaa miekkaa, jos olot olisivat olleet toisenlaiset.

"Ei", sanoi yksi miehistä. "En pidä tästä elämästä. Hitto viekoon! Tämä ei ole sopiva paikka iloisille veitikoille. Reippaalle pojalle pätee selvä tie, tiheä viita ja harvat viholliset. Täällä olemme sen sijaan suljettuina kaupunkiin, vihollisten ympäröiminä, ja kaiken lisäksi saatte nähdä, että sataa lunta ennen kuin päivä koittaa."

"Niin, mutta olemmehan täällä nuoren Sheltonin tähden", sanoi toinen nyökäyttäen päätään nuorukaisen puoleen.

"Olen kyllä valmis vaikka mihin nuoren Sheltonin edestä", vastasi edellinen puhuja, "mutta en suurestikaan halua lopettaa päiviäni hirsipuussa toisen hyväksi."

Ovi aukeni ja yksi mies edellisten lisäksi astui sisään ja meni suoraa tietä nuorukaisen luo.

"Herra Shelton", hän sanoi, "sir Daniel lähtee matkalle kahden soihdunkantajan ja neljän jousimiehen saattamana."

Dick — sillä hän juuri oli tuo nuorukainen — nousi heti seisaalle.

"Lawless", hän sanoi, "sinä otat toimeksesi John Copperin vartiovuoron. Greensheve seuraa minua. Copper, käy edellä. Tällä kertaa seuraamme häntä, jos hän lähtee Yorkiin."

Seuraavalla hetkellä he olivat pimeässä kadulla olutkapakan ulkopuolella. Copper, viimeksi kapakkaan tullut mies, osoitti kahta soihtua, jotka vähän matkan päässä lekottivat tuulessa.

Koko kaupunki oli vaipunut uneen, kadut olivat tyhjä, helppo oli siis seurata matkuetta joutumatta huomatuksi. Edellä kävivät nuo kaksi soihdunkantajaa, heidän perässään kulki yksinäinen mies, jonka pitkä viittaa tuuli liehutteli, ja jälkijoukkona astuskeli neljä jousimiestä, kullakin jousi olalla. He liikkuvat reippain askelin eteenpäin mutkikkaita kujia myöten alas rantaan päin.

"Onko hän joka ilta käynyt tätä tietä?" kuiskasi Dick.

"Jo kahtena päivänä ennen tätä", vastasi Copper, "ihan samaan aikaan ja saman seurueen saattamana."

Sir Daniel miehineen oli nyt tullut kaupungin ulkoreunalle. Shoreby oli linnoittamaton pikkukaupunki. Lancasterin herrat kyllä vartioivat kaikkia kaupunkiin vieviä teitä, mutta mahdotonta ei suinkaan ollut kenenkään huomaamatta tulla kaupunkiin tahi lähteä siltä pois syrjäkatuja myöten.

Se kuja, jota sir Daniel seurueineen kulki, päättyi epätasaiseen hiekkanutmeen, jonka takaa kuului aallokon pauhina. Vartijaa ei ollut likellä eikä ainoakaan tuli tuikkinut tässä kaupunginosassa.

Dick miehineen lähenei varovasti takaa-ajonsa esinettä, mutta tuskin he olivat päässeet talojen välistä ja saapuneet aukiolle, kun he huomasivat toiselta taholta lähenevän soihdun.

"Ahaa", arveli Dick, "tämä rupeaa haiskahtamaan petokselta."

Sir Daniel oli seisahtunut, soihdut pistettiin hietaan ja miehet paneutuivat pitkällensä, ikään kuin odottaakseen toisen seurueen tuloa.

Tämä lähenikin nopeasti. Siihen kuului neljä miestä: kaksi jousimiestä, palvelija soihtuineen ja keskellä heitä pitkään viittaaan pukeutunut herrasmies.

"Tekö se olette, lordi?" sir Daniel huudahti.

"Minä juuri, ja jos konsanaan mies on suorittanut todellisen ritarinkokeen, niin kylläpä minä sen nyt olen tehnyt", vastasi äsken tulleen seurueen johtaja, "sillä ken tahansa uhmaisi mielummin jättäjäisiä, noitia ja kaikkia pakanallisia vehkeitä kuin tätä purevaa kylmyyttä."

"Sitä suuremmaksi käy palkka, hyvä lordi, älkää sitä epäilkö", sanoi ritari Daniel. "Mutta emmekö

jatka kulkuamme? Mitä pikemmin olette nähnyt tavarani, sitä pikemmin pääsemme palaamaan kotiin!"

"Mutta mitä varten pidätte tyttöä tänne piilotettuna, hyvä ritari?" puhuteltu kysyi. "Jos hän on niin nuori, kaunis ja rikas kuin sanotte, mistä syystä ette häntä vie vertaistensa seuraan? Kyllä kai silloin löytäisitte edullisen naittamistilaisuuden, eikä teidän tarvitsisi näin palelluttaa sormianne eikä antautua kavalille nuolille alttiiksi; vaeltaessanne öisin tällaisina rauhattomina aikoina."

"Olenhan teille jo sanonut, hyvä lordi", ritari vastasi, "että se on minun salaisuuteni. Enkä nytkään rupea sitä seikkaperäisemmin selittämään. Sanon vain, että jos olette kyllästynyt vanhaan toverinne Daniel Brackleyhin, niin ilmoittakaa julkisesti aikovanne mennä naimisiin Joanna Sedleyn kanssa, ja vakuutan kunniasanallani, että te silloin varsin pian pääsette hänestä. Ennen pitkää tapaatte silloin hänet nuoli selässä."

Herrat jatkoivat yhdessä matkaansa nopein askelin, soihdunkantajat edellä ja jousimiehet jälkijoukkona.

Dick miehineen seurasi heitä niin pitkän välimatkan päässä, että hän ei voinut kuulla heidän keskustelunsa sisällystä. Hän tunsikin toisen ritarin vanhaksi lordi Shorebyksi, joka oli niin huonossa maineessa, että sir Danielkin julkisesti oli häntä moittivinaan.

Pian he saapuivat rantahiekalle, ilma tuoksui suolalta ja aaltojen kuohu kasvoi. Täällä laajassa, muurilla aidatussa puutarhassa sijaitsi pieni kaksikerroksinen puurakennus talleineen ja talousrakennuksineen.

Etumaisin soihdunkantaja avasi muurissa olevan oven lukosta ja sulki sen taas sisäpuolelta, koko seurueen mentyä sisään.

Dick miehineen ei siis voinut pitemmälle seurata heitä, ellei halunnut kiivetä muurin yli ja pistää siten päätään ansaan.

He istuivat siis maahan pensasten taakse odottamaan. Sisäpuolella soihtujen liekki liikkui yhtä mittaa edestakaisin, ikään kuin soihdunkantajat olisivat kiertäneet vartiona.

Kahdenkymmenen minuutin kuluttua koko seurue astui taas ulos puutarhasta. Juhlallisesti sanottuaan toisilleen hyvästi ritarit miehinensä erosivat toisistaan ja läksivät kumpikin eri haaralle kotiinsa.

Niin pian kuin heidän askeleittensa ääni oli hukunut tuulen suhinaan, Dick karkasi seisaalle — hänen oli näet kovin kylmä.

"Copper", hän sanoi, "astu muurin luo, niin kapuan hartioillesi ja yli muurin."

He menivät kaikki kolme lähelle muuria, Copper kumartui, Dick nousi hänen hartioilleen ja tarttui muurin harjakiveen.

"Nyt, Greensheve", kuiskasi Dick, "seuraa sinä ja jää sitten makaamaan muurin päälle, jotta voit kurottaa kätesi minulle, jos joutuisin ahdinkoon." Näin sanottuaan hän laskeutui alas puutarhaan. Oli kaikkialla pimeä kuin haudassa, ei valon merkkiä koko talossa. Tuuli vinkui vihaisesti ja aallot pauhasivat. Ei muuta ääntä.

Dick hiipi varovasti askel askelelta pensasten välitse, kunnes hän huomasi tulleen käyttävälle. Silloin hän seisahtui, otti viittansa alta jousensa ja astui sitten rohkeammin eteenpäin. Käytävä johti rakennusten luo, jotka kaikki näyttivät kovin rappeutuneilta, joten olisi luullut niitä ihan autioiksi. Dickiä tämä ei kuitenkaan pettänyt. Hän tutki tarkoin joka paikkaa, ja tultuansa toiselle, merenpuoleiselle sivulle, hän huomasi heikon valonhohteen eräässä yläikkunassa.

Hän vetäytyi pari askelta taaksepäin ja luuli havaitsevansa varjon liikkuvan sisällä huoneen takaseinässä. Hän muisti että hänen kätensä äsken oli sattunut tikapuihin. Hän palasi niitä hakemaan ja löysikin ne vähän aikaa etsittyänsä, toi ne mukanaan ja asetti ne seinää vasten ikkunan alle.

Tikapuut olivat lyhyet, mutta kun Dick nousi ylimmälle kapulalle, ylettyi hänen kätensä ikkunan ulkopuolella olevaan rautaristikoon, ja siihen tarttuen hän nosti itseänsä niin että saattoi katsoa sisälle huoneeseen.

Siellä oli kaksi henkilöä. Toisen hän heti tunsikin Bennet Hatchin vaimoksi, ja toinen — solakka, kaunis ja totisennäköinen nuori neiti pitkässä koruompeleisessa hameessa — oliko se todellakin hänen metsätoverinsa, Joanna Sedley — sama John, jota hän oli aikonut kurittaa vyöllänsä?

Melko tyrmistyneenä Dick laskeutui jälleen tikapuitten kapulalle. Oliko hänen kihlattunsa noin hieno olento? Ujous ja toivottomuus valtasi hänen mielensä. Mutta nyt ei ollut aikaa pitkiin miettimisiin.

Alhaalta kuului hiljainen: Hei! Dick laittausi nopeasti alas.

"Kuka siellä?" hän kuiskasi.

"Greensheve!" kuului vastaus.

"Mitä tahdot?" Dick kysyi.

"Taloa vartioidaan, herra Shelton", vastasi toinen. "Emme ole täällä yksin vartioimassa. Maatessani vatsallani muurin päällä näin useiden henkilöiden hiiviskelevän pimeässä ja kuulin heidän hiljaa viheltävän toisilleen."

"Pyhimysten kautta, sepä kummallista!" Dick sanoi. "Olisivatkohan ne sir Danielin miehiä?"

"Ei suinkaan", Greensheve vastasi. "Jos omat silmäni vielä ovat päässäni, niin heillä jokaisella oli lakissaan valkoinen tähti ja siinä jotain mustaa."

"Valkoinen tähti ja siinä musta merkki?" toisti Dick. "Semmoista tunnustähteä en tunne, ei ole semmoista näillä seuduin. Kaikissa tapauksissa teemme viisaimmin hiipiessämme pois mahdollisimman varovasti. Olemme täällä arveluttavassa asemassa. Epäilemättä sir Danielillakin on miehiä täällä vartioimassa, ja niin saatamme joutua kahden tulen väliin. Ota tikapuut, ne täytyy palauttaa paikoilleen."

He veivät tikapuut takaisin ja hiipivät hapuillen samaan paikkaan mistä olivat puutarhaan tulleet.

Copper makasi nyt Greensheven sijaisena muurilla. Hän kurotti käsivartensa ja nosti muurin ylitse ensiksi toisen ja sitten toisen.

Hiljaa ja varovasti he laskeutuivat alas toiselle puolen, uskaltamatta virkkää mitään ennen kuin olivat päässeet entiseen piilopaikkaansa pensasten taa.

"Nyt, John Copper", sanoi Dick, "sinun täytyy lähteä takaisin Shorebyhin ja rientää kuin henkesi edestä. Sieltä sinun pitää heti paikalla tuoda minun luokseni niin monta miestä kuin saat käsiisi. Kokouspaikka on tässä, tahi jos päivä rupeaa sarastamaan ennen kuin saat miehet kokoon, niin jääkää kaupungin ulkopuolelle. Greensheve ja minä jäämme tänne vartioimaan. Nopeasti nyt, John Copper, ja suojelkoot sinua pyhimykset!"

"Ja nyt, Greensheve", hän jatkoi Copperin lähdettyä, "tehkäämme iso kierros puutarhan ympäri. Tahtoisin mielelläni saada selkoa siitä, ovatko silmäsi pettäneet?"

He pysyttelivät jonkin matkan päässä muurista ja nousivat joka töyrylle, jolta saattoivat luoda silmäyksen puutarhaan. Tällä tavoin he olivat kiertäneet puutarhan kahdelta laidalta mitään huomaamatta, ja joutuivat rannalle. Muuri ulottui näet tällä puolen niin likelle rantaa, että heidän täytyi astua rantahiekalle aivan lähelle vedenrajaa, voidakseen pysytellä sopivat matkan päässä muurista. Vaikka nousuvesi vielä oli alhaalla, oli rantapenger niin loiva, että joka ärjyaalto heitti hiekkarannalle vaahtoa ja vettä. Dickin ja Greensheven täytyi tästä syystä kahlata Pohjanmeren suolaisessa ja jääkylmässä vedessä, joka välistä nousi heidän polviinsa saakka.

Äkkiä he näkivät miehen hahmon kuvastuvan hiukan vaaleampaa muuria vasten. Kuten kiinalainen varjokuva hän heilutti kiivaasti käsiänsä ja kyykistyi sitten. Vähän matkan päässä toinen mies toisti samat temput, ja näin jatkuen tämä äänetön tunnussana kulki eteenpäin piiritetyn puutarhan ympäri.

"He pitävät tarkkaa vartiota", Dick kuiskasi. "Palatkaamme takaisin maihin, hyvä herra", vastasi Greensheve, "me seisomme täällä liian näkyvissä, kuvastumme selvästi valkoista hyrskyä vasten."

"Totta puhut", Dick vastasi. "Kiiruhtakaamme takaisin maihin."

TOINEN LUKU

Kahakka pimeässä

Läpimärkinä ja viluisina molemmat seikkailijat palasivat entiselle paikalleen.

"Taivas suokoon Copperin yrityksen onnistuvan", Dick sanoi. "Lahjoitan komean vahakynttilän

Shorebyn pyhälle Neitsyt Marialle, jos mies saapuu ajoissa. Tuossa talossa on se tyttö, jota rakastan, ja nämä vartioivat miehet ovat epäilemättä vihollisia."

"Jos John pian tulee", Greensheve vastasi, "suoriudumme pian näistä. Ei niitä ole kuin noin neljäkymmentä muurin ulkopuolella, minun luullakseni, ja kun he ovat noin erillensä toisistaan, on kahdenkymmenen miehen helppo hajoittaa heidät. Mutta hyvä herra Dick, koska tyttö nyt on sir Danielin hallussa, niin ei minun mielestäni olisi vahingoksi, jos hän nyt joutuisi toisiin käsiin. Mutta kenen miehiä he mahtavat olla?"

"Minä epäilen", Dick vastasi, "että he ovat lordi Shorebyn miehiä. Mihin aikaan he tänne saapuivat?"

"He alkoivat tulla siihen aikaan kun te menitte muurin yli", Greensheve vastasi. "En ollut maannut muurin päällä minuuttiakaan, kun jo huomasin ensimmäisen heistä hiipivän kulman ympäri."

Dick oli kahden vaiheilla. Jos nuo talon ympäri hiipijät olivat lordi Shorebyn miehiä, jotka aikoivat väkivallalla viedä Joannan pois, niin asia päättyisi vielä pahemmin kuin jos tyttö jäisi sir Danielin haltuun. Hänelle ei siis jäänyt muuta neuvoa kuin kaikilla tavoin estää tytön poisviemistä.

Aika kului ja kaikki pysyi hiljaisena. Joka neljännestunnin kuluttua toistui tuo omituinen tunnusmerkin antaminen, ikään kuin olisi johtaja tahtonut tietää, olivatko hänen miehensä varuillaan, mutta mitään muuta ei tapahtunut.

Tähän aikaan alkoivat Dickin apujoukot saapua paikalle. Yö ei ollut pitkälle kulunut, kun jo noin kaksikymmentä miestä oli hänen käytettävänä. Nämä hän jakoi kahteen osastoon. Itse hän rupesi toisen johtajaksi ja toisen hän määräsi Greensheven johdettavaksi.

"Vie sinä, Kit, oma osastosi tuonne rannalle, puutarhamuurin lähimpään kulmaan, ja järjestä miehesi taitavasti", Dick määräsi. "Te pysytte sitten paikoillanne, kunnes huomaatte minun toiselta puolen tekevän hyökkäyksen. Päähyökkäys on tehtävä merenpuoleista joukkoa vastaan, sillä siinä luultavasti on joukon johtaja; muut juuskoot tiehensä, jos haluavat. Ja muistakaa, älkää ampuko jousilla, saattaisitte vain vahingoittaa toisianne. Käyttäkää miekkaa, ja jos me voitamme, lupaan teille jokaiselle runsaan palkan, sitten kun olen saanut omaisuuteni haltuuni."

Sangen kirjava oli se joukko, jonka Ellis Duckworth oli haalinut kokoon saavuttaakseen elämänsä päämäärän: koston. Siinä oli varkaita, murhamiehiä, köyhtyneitä talonpoikia ja muita haaksirikkoutuneita ihmisparkoja. Rohkeimmat ja sotakuntoisimmat heistä olivat vapaaehtoisesti tarjoutuneet Richard Sheltonin palvelukseen. Mutta alun pitäen heistä oli tuntunut ikävältä valvoa sir Danielin liikkeitä toimittomina Shorebyn kaupungissa, ja he olivat jo ruvenneet nurisemaan, jopa uhanneet lähteä poisikin. Ilomielin he nyt ottivat osaa yritykseen, joka näytti lupaavan kovan kahakan, ehkäpä hyvän saaliinkin.

He heittivät yltään pitkät asetakkinsa ja toiset esiintyivät nyt vihreissä nutuissaan, toiset taas paksuissa nahkatakkeissa. Monella heistä oli hytyrän alla rautalevyllä vahvistettu lakki, ja koska heillä aseina oli miekka ja tikari, vieläpä muutamilla metsäkarjukeihäs ja tapparakin, he kyllä kykenivät taistelemaan sotaan harjaantuneita läänitysjoukkojakin vastaan. Pitkät asetakit, jouset ja nuoliviinet piilotettiin pensaihin, ja sitten lähtivät molemmat osastot päättävästi otteluun.

Saavuttuaan talon toiselle puolen Dick asetti miehensä riviin noin kymmenen metrin päähän muurista ja asettui itse pari askelta muitten edelle. Sitten he kohottivat kuin yhdestä suusta sotahuudon ja hyökkäsivät vihollisen kimppuun. Tämä odottamaton yllätys hämmensi kokonaan hajallaan olevat vastapuolen miehet, ja ennen kuin he ehtivät selvitä, kaikui toisesta päästä yhtäläinen huuto. Silloin he eivät enää koettaneetkaan tehdä vastarintaa, vaan suuri osa heistä pötki pakoon suin päin.

Siihen ei kuitenkaan leikki loppunut. Yllätys oli kyllä alussa auttanut Dickin puolta, mutta hänen joukkonsa oli vähälukuinen vastapuoleen verrattuna. Pakovesi oli ruvennut nousemaan niin että rantahiekasta oli jäänyt ainoastaan kapea kaistale, ja tällä ahtaalla ja määrällä taistelutanterella muurin ja aallokon välillä alkoi nyt pimeässä epävarma, hurja taistelu elämästä ja kuolemasta. Vastustajat olivat hyvästi aseistetut. He kävivät raivokkaasti hyökkääjien kimppuun, ja pian joukot olivat käsikähmässä toistensa kanssa. Dick, joka ensimmäisenä oli heittäytynyt taisteluun, sai heti vastaansa kolme miestä. Ensimmäisen hän kaatoi yhdellä iskulla, mutta kun toiset kaksi häntä kiivaasti ahdistivat, hänen täytyi peräytyä. Toinen heistä oli tavattoman kookas mies, oikea jättiläinen. Hän heilutti kaksiteräistä miekkaa kuin ratsupiiskaa. Tätä vastustajaa, hänen pitkiä käsivarsiaan ja raskasta asettaan Dickin oli lyhyine tapparoineen mahdoton vastustaa, ja jos toinen mies olisi yhtä aikaa häntä ahdistanut, Dick olisi epäilemättä ollut mennyttä kalua. Mutta toinen mies, joka oli lyhyempi ja hitaampi liikkeissään, seisoi hetkisen toimetonna, kenties siksi että hän näki huonosti pimeässä tai luuli kuulevansa muita vihollisia takanaan.

Askel askelelta Dick varovasti peräytyi, pitäen tarkoin silmällä pelättävän vastustajansa jok'ainoata liikettä. Nyt tuo hirveä kalpa nousi ja iski kauhealla voimalla, mutta sukkelana Dick väistyi, ja nopeasti kuin salama hänen tapparansa tapasi jättiläisen, joka tuskasta kiljahtaen kaatui pitkällensä hiekalle.

Dick ei kuitenkaan ehtinyt hengähtääkään, kun jo toinen mies kävi hänen kimppuunsa. Molemmat taistelijat olivat ruumiinvoimiltaan tasamittaiset, toinen oli taitavampi miekan käytössä, jota vastoin Dick tapparoinen oli sukkelampi liikkeissään. Ei kumpikaan heistä alussa päässyt voittopuolelle toisestaan, mutta vanhempi ja tyynempi heistä ymmärsi paremmin katsoa etunsa ja sai Dickin vähitellen työnnettyksi veteen polviin asti. Tässä hänen notkeutensa ei ollut hänelle miksikään hyödyksi. Hän oli tullut erotetuksi miehistään ja huomasi asemansa arveluttavaksi. Näin ollen hän päätti heti ratkaista taistelun rohkealla hyökkäyksellä. Kun seuraava aalto vetäytyi takaisin ja hänen jalkansa siten jäivät hetkeksi kuivalle, hän hyökkäsi rohkeasti vastustajansa kimppuun, torjui tapparallaan hänen miekaniskunsa ja tarttui hänen kurkkuunsa. Mies kaatui selällensä aaltojen hyrskyväään vaahtoon ja Dick hänen päällensä. Temmattuaan aseensa vastustajansa kädestä Dick nousi läpimärkänä mutta voitonriemuisena.

"Antautukaa", sanoi Dick, "minä lahjoitan teille henkenne."

"Minä antaudun", sanoi vastustaja nousten polvilleen, "te taistelette nuorukaisen tavalla, taitamattomasti ja uhkarohkeasti, mutta urhoollisesti kuin jalopeura."

Rannalla vielä oteltiin. Miekka iski miekkaan, aaltojen pauhinan voittivat tuskanparkuna ja sotahuudot.

"Viekää minut päällikkönne luo, nuorukainen", sanoi voitettu ritari, "on aika tehdä loppu tästä teurastamisesta."

"Sir", Dick vastasi, "jos näillä rohkeilla miehillä on päällikkö, niin kyllä hän on se mies, joka paraikaa puhuu kanssanne."

"Käsketään siis miehenne lopettamaan leikki, niin minä teen samoin", sanoi toinen.

Dickin vastustajan äänessä kuten hänen käytöksessään yleensäkin oli jotain jaloa, joka heti saattoi Dickin täydellisesti luottamaan hänen vilpittömyyteensä.

"Aseet pois, miehet!" ritari huusi, "olen antautunut säästääkseni henkeni."

Silmänräpäyksessä hiljeni aseiden kalske ja melu.

"Lawless", Dick huusi, "oletko hengissä?"

"Olen", Lawless vastasi, "hengissä ja hyvässä kunnossa."

"Sytyttäkää soihtu", Dick sanoi.

"Eikö sir Daniel ole täällä?" kysyi ritari.

"Sir Daniel?" toisti Dick, "toivottavasti ei, sillä siinä tapauksessa kävisi minun huonosti."

"Mutta", kysyi ritari jälleen, "kenen asioissa siis oikeastaan liikutte, jollette kuulu sir Danielin väkeen? Minkä tähden siis hyökkäsitte meidän kimppuumme? Missä tarkoituksessa olette täällä? Ja lopettaakseni kyselyni, kenelle olen antautunut, nuori kiivas ystäväni?"

Ennen kuin Dick ennätti vastata, kuului ääni pimeästä.

"Lordi", sanoi puhuja, "jos nämä miehet ovat sir Danielin vihollisia, on varsin ikävää että olemme täällä tapelleet. Mutta nyt olisi parasta, jos sekä he että me poistuisimme täältä. Talon sisällä ovat vartijat epäilemättä kuulleet meteliä — elleivät he ole kuolleita tai kuuroja — he ovat arvattavasti antaneet merkkejä kaupunkiin, ja jollemme nopeasti korjaa luitamme pois, on sir Danielin väki varmaankin ennen pitkää täällä, ja silloin olemme kaikki tyynni surman suussa."

"Hawksley on oikeassa", lordi sanoi. "Minne meidän on mentävä, sir?"

"Minun puolestani, lordi", Dick sanoi, "menkää minne haluatte. Alan uskoa että meillä on täysi syy rakentaa ystävyyttä keskenämme. Joskin ensimmäinen tuttavuutemme alkoi niin sanoakseni kovakouraisesti, en tahtoisi jatkaa tätä menoa. Erotkaamme siis, lordi, kättä lyöden, ja yhtykäämme neuvottelemaan milloin ja missä suvaitsette."

"Te olette liian luottavainen, nuori ystäväni", lordi sanoi, "mutta tällä kertaa ette turhaan luota. Yhtykäämme huomenna aamunkoitteessa 'Pyhän Briden ristin' kohdalla. Tulkaa pojat, seuratkaa!"

Vieras poistui miehineen melkein salaperäisellä nopeudella. Dickin miehet alkoivat korjata ruumiita pois, ja hän itse tarkasteli vielä kerran taloa, jolloin hän huomasi korkealla räystäään alla pienen ikkunan, jossa oli valoa. Tämä epäilemättä näkyi kaupunkiin, sir Danielin taloon, ja oli varmaankin se merkki, joka Hawksleytä oli pelottanut ja joka arvattavasti ennen pitkää oli tuova Tunstallin ritarin keihäsmiehet paikalle.

Hän kallisti korvansa maahan ja luuli kuulevansa kumeeaa melua kaupungista päin. Hän riensi rannalle. Täällä oli kaikki työ jo tehty. Kaatuneilta oli riisuttu vaatteet ja aseet, ja paraikaa neljä miestä kahlasi vedessä laskien viimeisen ruumiin meren syvyyteen.

Parin minuutin kuluttua, kun nelikymmenmiehinen ratsujoukko hyökkäsi paikalle, oli merenrannalla sijaitsevan talon ympäristö autio ja hiljainen.

Dick ja hänen miehensä palasivat "Vuohi ja Säkipilli"-nimiseen olutkapakkaan nauttimaan muutaman tunnin lepoa ennen seuraavan päivän kohtausta sovitussa yhtymäpaikassa.

KOLMAS LUKU

Pyhän Briden risti

"Pyhän Briden risti" sijaitsi vähän matkan päässä Shorebystä Tunstallin metsän reunalla. Kaksi tietä yhtyi tässä paikassa, toinen tuli Holywoodista metsän läpi, toinen, joka johti Eisinghamista, oli sama tie, jota myöten olemme nähneet Lancasterin sotajoukon jäännösten epäjärjestyksessä pakenevan. Yhtymäpaikasta tie johti alas mäkeä Shorebyn kaupunkiin. Likellä molempien teiden yhtymäkohtaa oli pienellä kummulla vanha ränstynyt risti.

Tälle paikalle Dick saapui seitsemän paikkeilla seuraavana aamuna. Ilma oli kylmä, maa härmässä. Idässä päiväkoitto kirjasi taivaankannen tulipunaiseksi ja punakellerväksi.

Dick istui ristinjalustan alimmalle askelmalle, kääriytyi pitkään viittaansa ja tähysteli tarkkaavaisesti joka taholle. Hänen ei tarvinnut kauan odottaa. Holywoodista päin tulla tömistä komean hevosen selässä ratsumies. Hänen sotavarusteensa olivat loistavat ja kallisarvoiset, hartioilla liehui kallispuuhkainen vaippa. Neljäkymmentä askelta taempana ratsasti joukko keihäsmiehiä, jotka seisahuivat heti kun yhtymäpaikka tuli näkyviin, ritari sitä vastoin lähestyi yksinänsä. Hänen kasvojensa käskävä ja arvokas ilme oli hänen, asunsa ja aseittensa mukainen.

Hiukan arastellen Dick astui alas mennäkseen vankiansa vastaan.

"Kiitän teitä, lordi, täsmällisyydestänne", Dick sanoi kohteliaalla, matalalla äänellä. "Suvaitseeko teidän armonne astua maahan?"

"Yksinkö täällä olette, nuori mies?" kysyi tulija.

"Niin ajattelematon en ole", Dick vastasi, "totta puhuakseni metsä kummallakin puolen tätä ristiä on täynnä rohkeita miehiäni."

"Olette menetellyt viisaasti", lordi sanoi. "Se miellyttää minua sitäkin enemmän, koska viime yönä taistelitte uhkarohkeasti, pikemmin hullun saraseenin kuin kristityn soturin tavalla. Mutta ei sovi minun, voitettun, valittaa."

"Vain sattuma soi minulle voiton, lordi", vastasi Dick. "Jolleivät aallot olisi tulleet minun avukseni, olisin jäänyt alakynteen."

"Olette varsin kohtelias", ritari sanoi.

"En suinkaan kohtelias", Dick vastasi. "Mutta kun uuden päivän valossa näen, miten uljaan ritarin voitin, en ainoastaan aseitteni, vaan pimeyden, aaltojen ja sattuman avulla, ja tiedän miten helposti taistelu olisi voinut päättyä päinvastaisella tavalla — sellaiselle kokemattomalle ja kömpelölle soturille kuin minä olen — niin älkää ihmetelkö, lordi, jos voittoni saattaa minut hämille."

"Kauniisti puhuttu", vieras sanoi. "Teidän nimenne?"

"Nimeni, mylord, on Shelton", Dick vastasi.

"Ja minua sanotaan lordi Foxhamiksi", sanoi toinen puolestaan.

"Siinä tapauksessa, hyvä lordi, jos sallitte minun sanoa, olette Englannin suloisimman tytön holhooja", Dick vastasi, "ja silloin minä tiedän mitkä lunnaat pyydän teistä ja teidän joukostanne. Rukoilen teitä, hyvä lordi, luovuttakaa — olkaa lempeä ja armollinen — minulle ylevän neidon Joanna Sedleyn käsi. Ja ottakaa te puolestanne. Rukoilen teitä, hyvä lordi, luovuttakaa — Ja, jos suvaitsette, minun kiitollisuuteni ja palvelukseni on oleva teidän käytettävänä kuolemaani saakka."

"Mutta ettekö ole sir Danielin holhotti? Niin luulen kuulleen, jos olette Harry Sheltonin poika", lordi Foxham sanoi.

"Ettekö suvaitse astua maahan, hyvä lordi? Haluaisin mielelläni kertoa teille kaiken, mitään peittelemättä, kuka olen ja millä perusteella uskallan niin rohkean anomuksen esittää. Pyydän, hyvä lordi, käykää istumaan näille askelmille, kuulkaa minun kertomukseni ja tuomitkaa minut sen mukaan hyväntahtoisesti."

Niin sanottuaan Dick ojensi kätensä lordille auttaakseen häntä astumaan alas, ja sitten hän vei hänet ristien ääreen ja pyysi hänet istumaan sille paikalle, missä hän itse oli istunut ennen lordin saapumista. Itse hän jäi kunnioittavasti seisomaan jalon vankinsa eteen ja kertoi juurta jaksain elämänsä vaiheet viime yön kohtauksiin saakka.

Lordi Foxham kuunteli totisena ja lausui, kun Dick oli lopettanut:

"Nuori herra Shelton, te olette samalla sekä hyvin onnellinen että onneton nuorukainen. Mitä onneenne tulee, olette sen rehellisesti ansainnut, onnettomuuteenne ette ole syypää. Olkaa huoleti, olette saanut ystävän, jolta ei puutu valtaa eikä vaikutusta. Ja joskaan teidän arvoisenne miehen ei mielestäni sovi seurustella lakipattojen kanssa, minun täytyy tunnustaa, että olette sekä uskollinen että kunnollinen, varsin vaarallinen taistelussa ja hyvin kohtelias rauhassa. Mitä omaisuuteenne tulee, ette saa sitä nähdä ennen kuin tapahtuu valtiollinen mullistus. Niin kauan kuin Lancasterin puolue on vallassa, pitää sir Daniel omaisuutenne hallussa. Mitä minun holhottiini tulee, on asianlaita toinen, olen ennen luvannut hänet toiselle, Hamley-nimiselle sukulaiselleni. Lupaus on aikoja sitten annettu —"

"Oi hyvä lordi, ja nyt on sir Daniel luvannut hänet lordi Shorebylle", Dick keskeytti. "Ja vaikka tämä lupaus on aivan äsken annettu, on todennäköisempää että se saatetaan täytäntöön heti."

"Siinä olette oikeassa", lordi vastasi. "Ja ottaessani sen lisäksi lukuun, että olen teidän vankinne, ja vielä senkin, että tyttö itse tulisi onnettomaksi jonkun muun kuin teidän kanssanne, tahdon siinä kohden suostua. Mutta auttakaa minua urheiden poikienne kanssa —"

"Hyvä lordi", Dick keskeytti, "he ovat noita samoja henkipattoja, joiden vuoksi minua äsken moititte."

"Olkoot mitä ovat, taistella he ainakin osaavat", lordi vastasi. "Auttakaa minua siis, ja jos meidän onnistuu vapauttaa hänet, niin ritarinsanallani lupaan: te saatte hänet vaimoksenne."

Dick polvistui vankinsa eteen. Mutta tämä ponnahti seisaalle, nosti Dickin pystyyn ja syleili häntä kuin omaa poikaansa.

"Jos aiotte mennä naimisiin Joannan kanssa", hän sanoi, "täytyy meistä heti tulla ystävykset."

NELJÄS LUKU

"Hyvä toivo"

Tunnin kuluttua Dick istui taas "Vuohi ja Säkipilli"-nimisessä olutkapakassa. Ellis Duckworth oli monenlaisissa hommissa. Hän ei nyt ollut Shorebyssa. Sanottiinpa, että hän sekaantui valtiollisiinkin riitoihin tunnetun "kuninkaantekijän" Richardin, Warwickin jaarlin asiamiehenä. Hänen poissa ollessaan oli joukkueen päällikkyyks joutunut Richard Sheltonin toimeksi.

Dick istui nyt kapakassa aamiaista syömässä. Hänen totiset ja mieltivät kasvonsa osoittivat, että hänellä oli tärkeitä tekeillä. Hän oli lordi Foxhamin kanssa sopinut rohkean hyökkäyksen tekemisestä sinä iltana rantataloa vastaan, vapauttaaksensa Joannan sir Danielin vallasta. Mutta hänen tiedustelijansa toivat perin masentavia tietoja.

Edellisenä yönä tapahtunut taistelu rantatalon ympärillä oli pelästyttänyt sir Danielia. Tämä oli vahvistanut talon vartioväkeä ja lisäksi asettanut miehiä pitkin taloon vieviä teitä, ja ratsujoukko oli valmiina kaupungissa rientämään avuksi heti saatuaan talosta merkin.

Ei ollut siis ajattelemistakaan valloittaa taloa äkkiyllätyksellä maan puolelta. Dick rupesi näin ollen ajattelemaan hyökkäystä mereltä päin.

"Lawless!" hän huudahti äkkiä, "voitko hankkia minulle laivan?"

"Laivanko?" Lawless vastasi hämmästyneen näköisenä. "No niin, jos te olette tukena, luulen voivani vaikka mitä. Saanhan koettaa."

Sattuma tuli Lawlessin avuksi. Toisen pöydän ääressä istui joukko miehiä juomassa. Heidän puvustaan, käytöstavastaan ja puheestaan oli helppo huomata, että he olivat merimiehiä. Näitä miehiä Lawless nyt alkoi tarkata.

Kauan hänen ei tarvinnut kuunnella heidän puheluaan, kun hänen älykkäässä päässään jo oli keino valmiina. Heidän puheestaan hän sai selville, että yksi heistä oli laivan omistaja ja samalla sen päällikkö. Muut nimittivät häntä Arblasteriksi, laiva oli nimeltään "Hyvä toivo", kotoisin Yarmouthista ja ankkuroituna sataman suuhun.

Lawlessin omatunto ei ollut kovinkaan arka. Hänen kirjavat elämänvaiheensa olivat melkoisesti hämmentäneet hänen oikeuskäsityksiään, niin että hän empimättä oli hyväksynyt ohjeeksensa lauselman: tarkoitus pyhittää keinot.

Huomattuaan että kapakan antimet olivat jo kylliksi hämmentäneet miesten arvostelukyvyn, hän ryhtyi rohkeasti asiaan.

Lähestyttyään heidän pöytänsä hän istui pian hyvänä ystävänä heidän seurassaan vilkkaasti puhellen, kehuskellen rikkauksiaan ja auliisti tarjoillen juotavaa. Kapteeni ihastui näin iloiseen ja runsaskätiseen ystävään ja koetti hänkin kykynsä mukaan kertoilla ja kehuskella kauppojaan ja yrityksiään. Sana seurasi sanaa, ja ennen kuin Lawless nousi pöydästä, hän oli — tietysti mitään maksamatta — vuokrannut laivan. Kapteeni ja pari hänen miehistään olivat vaipuneet sikeään uneen ja muut olivat hoiperrellen poistuneet kapakasta.

Lavdess kutsui nyt avukseen muutamia tovereitaan, ja kapteeni Arblaster ja hänen kaksi seuralaistaan kannettiin pihan takana olevaan heinälatoon, jonka ovet tarkoin teljettiin.

Dick, joka uteliaana mutta äänettömänä katselijana oli koko ajan istunut toisen pöydän ääressä, lähetti nyt sanan lordi Foxhamille, että niin pian kuin ilta rupesi hämärtämään, oli aika ryhtyä toimiin, hänellä oli laiva vuokrattuna satamassa.

Sen jälkeen hän miehistään valitsi pari tottunutta miestä, joiden seurassa hän lähti satamaan, missä he pian löysivät "Hyvän toivon" laivaveneen. Oli pimeä ja tuulinen ilta, synkät pilvet ennustivat myrskyä, ja alkoi jo tuiskuta lunta. Meri aaltoili kovasti. Dick miehineen astui veneeseen. Onnellisesti he saapuivat laivan luo, vaikka pikku vene hyppeli aalloilla kuin pähkinänkuori.

"Hyvä toivo" oli ankkurissa erillään muista aluksista, ja pahan sään takia oli niin sen kuin muidenkin alusten jok'ainoa mies mennyt maihin. Ei ollut muuta elävää olentoa laivassa kuin pieni koira, joka kyllä vihaisesti ärhentäen koetti sitä puolustaa Dickin miehineen noustessa kannelle. Pian tämäkin puolustaja saatiin suljetuksi kojuun. Sen jälkeen he sytyttivät lyhdyn, joka vedettiin ylös köysistöön merkiksi maalla oleville. "Hyvä toivo" oli melkein täydessä lastissa. Muun tavaran ohessa siinä oli koko joukko viinitynnyreitä. Dick avasi yhden ja he joivat pikarin aiotun retken onneksi. Sitten Dick jätti toisen miehen laivaan vartijaksi, toisen laskeutuessa alas veneeseen soutaakseen Dickin takaisin rantaan.

"Pidä hyvin vahtia, Jack", Dick sanoi lähtiessään, "täällä sinä kyllä tulet toimeen."

"Niin", vastasi mies, "kyllä varmaan niin kauan kuin laiva on satamassa, mutta kunhan se pistää keulansa ulos —. Katsokaa kuinka se jo vapisee! Se kai kuuli sanani ja sen sydän sävähti tammisten kylkiluitten sisässä. Katsokaa, herra Dick, kuinka taivas mustenee!"

"Todellakin", myönsi Dick katsellen taivasta, "näyttää kyllä uhkaavalta. Mutta se on kai vain ohimenevä vihuri."

Dick ei kuitenkaan ollut niin levollinen kuin hänen sanoistaan saattoi luulla. Laskeutuessaan laivaveneeseen hän teki ristinmerkin ja rukoili mielessään Jumalaa ja Pyhää neitsyttä niiden puolesta, jotka hänen tähtensä aikoivat panna henkensä tämmöiselle ilmalle alttiiksi.

Palatessaan maihin hän kohtasi lordi Foxhamin miehinensä, ja vähitellen hänen omatkin miehensä

saapuivat paikalle. Lordilla oli päässään musta hytyrä, joka puoleksi kätki hänen kasvonsa, ja halpa karkea sarkavaippa peitti hänen kiiltävää sotapukuaan.

"Nuori Shelton", lordi sanoi, "aiotteko lähteä meren vaaraan tällaisella säällä?"

"Aion, lordi", Shelton vastasi. "Sir Danielin ratsuväki vartioi taloa, on mahdotonta saada maan puolelta mitään aikaan. Parempi siis koettaa meren puolelta, sään uhallakin."

"Hyvä on", lordi sanoi, "minä seuraan häpeän vuoksi, mutta kyllä tunnustan, että mieluummin olisin tänä yönä katon alla."

Sillä aikaa kun Dick oli käynyt laivassa, oli aina toimielias Lawless, huolimatta siitä että hän juotuansa Arblasterin kanssa oli aika humalassa, hankkinut riittävän luvun veneitä, joihin lordi Foxhamin ja Dickin miehet nyt astuivat.

Niistä neljästäkymmenestä miehestä, jotka näin ottivat laivan haltuunsa, olivat enimmäkseen maamoukkia, jotka eivät milloinkaan olleet astuneet jalkeensa laivan kannelle. Ainoastaan kahdeksan heistä oli ollut merimiehen toimessa. Näitten avulla saatiin pari purjetta nostetuksi, ja Lawless, joka tuskin kykeni jaloillaan seisomaan, istui varmana pitämään peräsintä.

Matkan alku ei näyttänyt rohkaisevalta. Pieni alus keikkui aalloilla kuin kaarnankappale, ja räntä ja vaahto roiskui miesten kasvoihin. Toiset heistä makasivat kannella pitäen kiinni mikä mistäkin, meritautisina ja rukoillen, toiset taas olivat kömpineet alas kannen alle viinitynnyrien ääreen, joista lupaa kysymättä hankkivat itselleen lohdutusta.

Ei ollut siis pahoista enteistä puutetta. Myrskykin yhä kiihtyi, aallot kävivät yhä korkeammiksi. Ja peräsintä hoiteli Lawless merimieslauluja loilotellen. Mutta ikään kuin vaiston johtamana hän ohjasi aluksen tyrskyjen ja särkkien välitse, kunnes tultiin rappeutuneen kivilaiturin kylkeen, johon alus kytkettiin.

VIIDES LUKU

Hyökkäys ja pako

Laituri, johon laiva kytkettiin, ei ollut kaukana rantatalosta. Tarkoitus oli vartioväen huomaamatta päästä maihin ja sitten nopeasti saartaa talo, tunkeutua huoneisiin ja viedä Joanna pois. Mutta maihin astuttaessa syntyi äänestä melua, miehet kun eivät taipuneet noudattamaan järjestystä. Melu herätti vartioväen huomion, vaikka pimeys esti heitä vihollista näkemästä.

Kun vihdoinkin viimein laiturilla oli päästy jonkinlaiseen järjestykseen, Dick valitsi luotettavimmista miehistä vähäisen joukon, jonka etunenässä hän lähti tiedustelemaan asiain tilaa. Tuskin hän oli ehtinyt laiturin maanpuoleiseen päähän, kun hän luuli kuulevansa jotain ääntä. Hän käski miesten pysähtyä ja hiipi yksin eteenpäin. Suureksi pettymykseksi hän saattoi pimeässäkin erottaa miehiä ja hevosia. Hänet valtasi toivottomuus. Edessä oli taisteluun valmis vihollinen, takana kuohuva meri, ja miehistönä tyytymätön ja kuriton joukko.

Dick vetäytyi nopeasti taapain. Ei ollut muuta neuvoa kuin ryhtyä kaikesta huolimatta hyökkäykseen. Hiljaisella vihellyksellä hän antoi sovitun merkin. Seuraus oli toinen kuin mitä hän oli tarkoittanut. Nuolisade singahti Dickin laiturille sulloutuneeseen joukkoon. Ensimmäisiä haavoittuneita oli lordi Foxham, joka kannettiin takaisin laivaan. Hänen miehensä jäivät johtoa vaille. Äkkiä kuului ääni: "Kaikki on hukassa." Siihen vastasi toinen: "Laivaan, miehet, henkenne tähden." Ja kolmas lisäsi: "Meidät on petetty!" Silmänräpäyksessä oli kaikki kuri ja järjestys mennyttä.

Kaikki koettivat kilvan päästä laivaan, toinen tuuppaili toistaan, moni suistui laiturilta mereen, haavoittuneet vaikeroivat huutaen apua, surkea sekasorto vallitsi.

Nuolien yhä sadellessa saatiin laiva viimein irti laiturista, ja myrskyisessä aallokossa se lähti liikkeelle. Mutta kamala oli retki, kamala miesten tila. Raivoisat aallot uhkasivat tuossa tuokiossa upottaa koko aluksen, kansi oli täynnä haavoittuneita ja kuolevia, laivan valurei'istä virtasi veri. Lawlessia, joka istui peräsintä hoitamassa, uhattiin, ja miekallaan hänen täytyi pitää paikkaansa puhtaana hyökkääjistä. Viinitynnyreitä avattiin, ja kuka ei ollut meritautin nujertama, nujertui viiniin.

Masentuneena seiso Dick Lawlessin rinnalla. "Lawless", hän sanoi, "me olemme nyt kaikki sinun varassasi, mutta me luotamme sinuun, sinä olet kylmäverinen ja uskollinen."

"Pelkään että olemme hukassa", Lawless vastasi. "Niin kauan kuin olemme täällä ahtailla vesillä, saatamme ehkä selvyttyä, joskin on vaikea pimeässä väistää särkkiä, mutta aavalla merellä tämä laiva on pian mennyt kalua."

"Niinkö luulet?" Dick sanoi huolestuneena.

"Niin luulen", Lawless vastasi, "ettekö huomaa miten raskaasti se jo nousee aalloille. Jos se ottaa enemmän vettä, se painuu pohjaan kuin myllynkivi taikka ajautuu rantakallioihin pirstaleiksi."

"Eikö sinua pelota?" Dick kysyi. "Hoidathan peräsintä ihan tyynenä!"

"Niin", Lawless vastasi, "ei ole tämmöisessä leikissä pelosta apua. Jos kuolla täytyy, tahdon kuolla silmä kirkkaana ja käsi vankkana."

Dick ei vastannut mitään, ihmetteli vain itsekseen miehen kylmäverisyyttä.

Kansi oli nyt melkein tyhjänä miehistä. He eivät kestäneet kylmää talvista myrskyä ja laivan yli tyrskyävää vaahtoa, vaan olivat pyrkineet kannen alle, missä he parhaansa mukaan hakivat lohdutusta Arblaster-kapteenin viinitynnyreistä, laulellen ja pitäen kovaa räyhiniä. Vähitellen laulu ja räyhini hiljeni ja vihdoinkin ihana vaikenen, kun "Hyvän toivon" liikunnat rupesivat tuntumaan yhä pelottavammilta. Toiset makasivat meritautisina hiljaa oihkaillen. Kannella ei nyt enää ollut muita kuin Greensheve, Cuckow ja eräs nuori lordi Foxhamin mies. Nämä olivat vakavia ja luotettavia miehiä, jotka Dick määräsi Lawlessin käskettäviksi. Sitten hän meni alas kojuun, johon lordi Foxhamin palvelijat olivat isäntänsä vieneet.

Täällä lordi nyt makasi vaikerrellen, ja laivakoira säesti häntä surkeasti ulvahdellen joko vankeutensa takia tai vaaraa aavistaen.

Lordi Foxham makasi lavalla turkisvaippa allansa. Pieni lamppu paloi unisena Arblasterin Pyhän neitsyen kuvan edessä. Dick saattoi lampun himmeässä valossa erottaa haavoittuneen kalpeat kasvot ja kuoppaiset silmät.

"Olen vaarallisesti haavoittunut", lordi sanoi heikolla äänellä. "Tulkaa lähemmäksi, Shelton, jotta luonani olisi ainakin yksi jalosukuinen, sillä surkeata on, elettyänsä jalona ja rikkaana koko elämänsä, tällä tavoin haavoittua nurkkakahakassa ja kuolla tämmöisessä laivarähjässä lurjusten ja seikkailijain seurassa. — Onko laivassa pappia?"

"Ei ole", Dick vastasi.

"Toivon että kuoltuani olette minulle yhtä hyvä ystävä kuin eläessäni olitte jalomielinen vihollinen. Olen kaatunut varsin onnettomalla ajalla — onnettomalla sekä itselleni että Englannille ja kaikille niille, jotka minuun ovat luottaneet. Väkeni kokoontuu Hamleyn, teidän kilpakosijanne johdolla Holywoodiin. Ottakaa tämä sormus, se on hankkiva teille luottamusta esittäessänne minun käskyni. Kirjoitan pari sanaa Hamleyle, pyydän häntä luopumaan neidosta teidän hyväksenne. Tahdotteko tehdä minulle tämän palveluksen?"

"Hyvä lordi, mitä käskette?" Dick kysyi.

"Niin", lordi vastasi, "mitäkö käsket?" ja hän katseli Dickiä tutkivasti. "Oletteko yorkilainen vai lancasterilainen?" hän kysyi viimein.

"Häpeäkseni tuskin osaan vastata siihen kysymykseen", Dick sanoi. "Sen vain tiedän että olen Ellis Dukworthin puolella; totta kai siis olen yorkilainen."

"Hyvä on", lordi sanoi. "Kuulkaa siis! Saavuin tänne pitääkseni näitä Shorebyn lordeja silmällä sillä aikaa kun oivallinen lordi Richard, Gloucesterin herttua,[11] kokoo riittävän sotavoiman kukistaaksensa heidät. Olen hankkinut tietoja heidän voimistaan, vartiopaikoistaan ja asemistaan. Nämä tiedot minun piti kirjoitettuna antaa nuorelle lordille tuntia ennen keskipäivää ensi sunnuntaina 'Pyhän Briden ristin' kohdalla metsässä. Valitettavasti en nyt voi sitä tehdä. Sen tähden pyydän teitä viemään ne puolestani perille. Ja muistakaa, ettei myrsky eikä sade, ei haava eikä rutto saa estää teitä määrättyllä ajalla saapumasta tuohon sovittuun paikkaan, sillä Englannin kohtalo riippuu tästä arvanheitosta."

"Suostun epäröimättä tähän tehtävään ja luulen voivani suorittaa sen toivomuksenne mukaisesti", Dick vastasi.

"Hyvä on", lordi sanoi, "herttua on antava teille enempiä määräyksiä, ja jos ymmärtäväisesti ja

kunnollisesti noudatatte hänen käskyjensä, olette saanut kiinni onnen oikeasta päästä. Nostakaa lamppu hiukan lähemmäksi, jotta näen kirjoittaa." Hän kirjoitti pari riviä "kunnianarvoiselle sukulaiselleni Sir John Hamleylle" ja sitten toisen kirjeen, johon hän ei pannut päällekirjoitusta.

"Tämä on herttualle", hän sanoi. "Tunnussana on: 'Englanti ja Edward', ja vastaus: 'Englanti ja York'."

"Ja Joanna, hyvä lordi?" kysyi Dick.

"Niin, Joannasta teidän täytyy itsenne pitää huolta, olen molemmissa näissä kirjeissäni maininnut omasta puolestani valinneeni teidät. Lopusta teidän täytyy itsenne selviytyä. Kuten tiedätte, olen teitä auttaakseni pannut henkeni alttiiksi, enempää ei kukaan voi tehdä."

Haavoittunut oli nyt puhunut niin kauan, että hänet valtasi väsymys. Dick siis pisti kallisarvoiset kirjeet poveensa, käski hänen rohkaista mieltään ja jätti hänet lepoon.

Noustuansa kannelle Dick huomasi, että päivä jo sarasti kylmänä sinertäen. Sekä tuuli että aallokko oli asettunut, mutta mainingeissa laiva vyöryi kauheasti. Ranta, vuoroin kallioita vuoroin hiekkasärkkiä, oli tuulen alla ihan lähellä. Taempaa näkyivät Tunstallin metsäiset harjut.

Lawless istui yhä peräsिमessä, ja kannelle nousseet miehet katselivat kalpeina uhkaavaa rannikkoa.

"Ajaudummeko rantaan?" Dick kysyi.

"Ajaudumme", Lawless vastasi tyynesti, "jollemme sitä ennen mene pohjaan."

Greensheve, Hawksley ja muista miehistä parhaat olivat kannesta murtaneet irti lautoja, joista sekä muusta irtotavarasta he paraikaa tekivät lauttaa. Sitä ei kuitenkaan tultu tarvitsemaan, sillä koht'ikään laiva ankarasti tärähtäen puskeutui hiekkaan. Pari kertaa laineet sitä vielä nostivat, ja sitten se jäi pohjaan tarttuneena paikalleen.

Säikähdys ja kauhistus valtasi miehet, mutta aina peloton Lawless rauhoitti heitä.

"Älkää hätäilkö!" hän sanoi, "pakoveden aika on tulossa, silloin voimme vaaratta kahlata maihin."

Noin tunnin kuluttua vesi olikin alentunut sen verran, että he saattoivat lähteä aluksesta.

Dick oli mennyt alas lordi Foxhamin luo, joka makasi vuoteellaan epätoivoisena ja kauhistuneena pimeässä, sillä lamppu oli laivan törmätessä pudonnut ja sammunut. Kojussa oli vettä polven korkeudelta.

"Älkää pelätkö, lordi", Dick sanoi. "Pyhimykset suojelevat meitä. Laineet ovat heittäneet laivan matalalle rantasärkälle, ja niin pian kuin vesi alenee, pääsemme kahlaamaan rantaan."

Päästyänsä eheinä rantaan he huomasivat mäenkukkulalla joukon miehiä, jotka näyttivät epäluuloisina heitä tähystelevän.

"Menkäämme heidän puheilleen", sanoi Hawksley. "Tuolla on mökki, ja mitä pikemmin pääsemme katoksen alle, leimuavan tulen ääreen, ja löydämme kuivan vuoteen, sitä parempi lordi-raukalle."

Mutta he eivät ehtineet astua monta askelta, kun mäellä olevat miehet ikään kuin sopimuksesta nousivat kaikki yhtäikaa ja lähettivät haaksirikkoisia kohti nuolisateen.

"Takaisin, takaisin!" lordi huudahti. "Taivaan tähden, älkää ampuko vastaan! He luulevat meitä ranskalaisiksi merirosvoiksi, eikä kumma, koska emme kykene puolustamaan omia rantojamme näinä onnettomina aikoina."

Haaksirikkoiset etenivät väistyen pitkin rantaa. Talonpojat tähystelivät heitä tarkoin ja seurasivat jonkin matkan päässä, kunnes saavuttiin maantielle, jolloin he levollisina palasivat kotiinsa, tyytyen siihen että olivat omansa pelastaneet.

ENSIMMÄINEN LUKU

Luola

Se paikka, jossa Dick ja lordi Foxham joukkoineen saapuivat maantielle, ei ollut kovin kaukana Hollywoodin luostarista ja vain noin kolmen tunnin matkan päässä Shorebysta. Lordin miehet veivät hänet luostariin, ja Dick jäi yksikseen niiden "Mustan nuolen" miesten seuraan, jotka vielä olivat jäljellä.

Heitä ei enää ollut kuin tusinan verta ja jotkut niistäkin haavoittuneita. Ja kaikki olivat raivoissaan yrityksen vaivoista ja huonosta tuloksesta. Dickillä ei ollut muuta neuvoa kuin tyhjentää kukkaronsa vähäksi tyydytykseksi viluisille ja nälkäisille tovereilleen. Sitten hän kiitti heitä heidän urhoollisuudestaan, vaikka kyllä mielessään moitti heidän pelkuruuttaan. Tämän jälkeen miehet saivat palata Shorebyhin.

Ainoastaan luotettava Lawless jäi Dickiä saattamaan. Heidän tultuaan monihaaraiseen, korkeita ja kierorunkoisia tammia kasvavassa metsikössä olevaan tienristeykseen, Lawless sanoi:

"Nyt, herra Richard, jollette ole liian ylpeä vierailaksenne miehen luona, joka ei ole jalosukuinen eikä edes kelpo kristitty, voin teille tarjota pikarillisen viiniä ja nuotion, jonka ääressä saatte sulatella vilunkohmeen pois luistanne."

"Kiitos ja kunnia", Dick sanoi, "pikarillinen viiniä ja hyvä nuotio! Niiden luokse olisin valmis käymään pitkänkin matkan."

Lawless poikkesi tieltä, ja astuskeltuaan reippaasti ja varmasti kappaleen matkaa he saapuivat luolantapaiseen, johon oli tuiskunnut lunta sisään. Ylellisyyttä ei luolassa suinkaan ollut, mutta nokinen tulisija nurkassa ja iso rautakiskoinen tammiarkku osoittivat heti, että se oli ihmisen asunto eikä eläimen kaivama pesä.

Vaikka kinos puoleksi peitti luolan suun ja sisässäkin oli lunta, oli siellä kuitenkin lämpöisempi. Lawless viritti tulen kuiviin oksiin ja muihin sytykkeihin, jotka rupesivat iloisesti loimuamaan, ja halpa asunto tuntui oikein kodikkaalta.

"Tässä on nyt vanhan Lawlessin kaniininkolo", sanoi luolan isäntä tyytyväisenä lämmitellessään tulen edessä. "Estäköön taivas minkään nuuskivan koiran osumasta tänne! Niin, kyllä olen liikkunut maailmassa siellä ja täällä, kuljeksanut maita ja meriä neljätoistavuotiaasta alkaen, jolloin ensi kerran pakenin luostarinkirkosta, vieden mukanaani lukkarin kultaketjun ja messukirjan, jonka möin neljästä markasta. Englannissa olen ollut, Ranskassa ja Burgundissa, vieläpä Espanjassakin, jonne tein pyhiinvaelluksen sieluparkani puolesta. Ja vielä merelläkin, joka on joka miehen maata. Mutta tässä on minun kotini, herra Shelton. Tämä on minun isänmaani, tämä maakuoppa. Olipa sade tai tuuli, olipa mailla kirjava kevät tai talvi, jolloin istun rovion ääressä ja kuuntelen kuinka kultarintakerttu lirittelee metsässä — tämä on kirkkoni ja torini, vaimoni ja lapseni. Tänne aina palaan ja täällä toivon saavani kerran kuolla."

"Onhan tämä lämmin pesä", Dick sanoi, "mukava ja hyvin piilossa."

"Niin pitääkin", Lawless sanoi, "jos se löydettäisiin, särkyisi sydämeni. — Mutta tässä", hän lisäsi pistäessään sormensa hietapermanton, "tässä on viinikellarini, ja nyt otamme pullon oivallista sydämenvahvistajaa."

Vähän kaivettuaan maata hän veti esille suuren nahkaleilin, joka oli melkein täynnä makeaa tulista viiniä. Juotuansa toistensa terveydeksi ja Lawlessin lisättyä puita tuleen he paneutuivat pitkälleen nauttimaan suloisesta lämmöstä.

"Herra Shelton", Lawless virkkoi, "kaksi kertaa on hankkeenne rauennut tyhjiin, ja näyttää siltä kuin menettäisitte tytön — eikö niin?"

"Niin näyttää", Dick myönteli.

"Kuulkaa siis vanhan veitikan neuvoa!" Lawless jatkoi. "Te käytte liian paljon muitten asioita, Ellis Duckworthin, joka ei haudo mielessään muuta kuin sir Danielin surmaa, samoin lordi Foxhamin asioita

— pyhimykset häntä suojelkoot, hän kai tarkoittaa hyvää. Mutta pitäkää te huolta omista asioistanne, hyvä Dick-herra. Laittanutukaa lähelle tyttöä ja pitäkää häntä hyvänä, muutoin hän teidät unohtaa. Ja olkaa sitten, kun aika tulee, valmis sieppaamaan hänet satulaanne."

"Niin, mutta hän on sir Danielin talossa ja hallussa", arveli Dick.

"Siis menemme sinne", Lawless vastasi.

Dick tuijotti häneen kysyvästi.

"Tarkoitan mitä sanon", nyökkäsi Lawless. "Ja jos ehdotukseni teitä hämmästyttää, niin katsokaa tänne!"

Samassa hän otti avaimen ja avasi tammiarkkunsaa, josta hän veti esille ensiksi munkinkaavun, sitten köysivyön ja lopuksi rukousnauhan, jonka puiset helmet olivat siksi jyrkeviä, että sitä saattoi käyttää aseena.

"Tässä", hän sanoi, "pankaa yllenne."

Dickin pukeutuessa tähän valepukuun Lawless toi värejä ja siveltimen, ja hetkisen kuluttua Dick oli muuttunut totiseksi nuoreksi munkiksi.

"Kas niin", sanoi Lawless, "jähkahan minäkin olen samoin muuttunut, olemme niin oiva munkkipari, ettei paremmasta apua. Ja sitten me astumme rohkeasti sir Danielin taloon, jossa meidät pyhän kirkon tähden otetaan auliisti vastaan."

"Mitenkä minä voin sinulle kaiken tämän hyvytesi palkita?" Dick sanoi.

"Älkää puhuko, veli", vastasi Lawless. "Tämän teen ainoastaan huvikseni. Älkää minusta huoliko. Olen sitä laatua, että itse pidän huolen itsestäni. Minulla on kieli yhtä pitkä kuin luostarin kellolla, ja mitä en saa pyytämällä, otan itse."

Vanhan veitikan suu vääntyi ilon irvistykseen, ja joskin Dickistä tuntui vastenmieliseltä olla kiitollisuudenvelassa näin epäiltävälle henkilölle, hän ei voinut olla hänelle nauramatta.

Lawless oli nyt arkustaan ottanut itsellensä yhtäläisen valepuvun, mutta kummaksensa Dick huomasi että hän pukunsa alle kätki viinen mustia nuolia.

"Mitä varten otat nuo", hän kysyi, "kun sinulla ei ole jousta?"

"Arvelen että saattaa jokin otsa — ehkä selkäkin murtua, ennen kuin olemme sieltä selviytyneet, ja jos joku sattuu kaatumaan, tahdon näyttää miltä taholta isku tulee."

"Koska näin perusteellisesti hankettamme valmistelet", Dick sanoi, "olisi kai parempi sekä itseni että niidenkin tähden, jotka ovat nämä paperit minulle säilytettäväksi antaneet, että jätän ne tänne, kuin että pidän niitä mukanani. Mihin minä ne piilotan?"

"Poistun metsään", Lawless sanoi, "viheltämään pari laulunpätkää, niin voitte sillä aikaa piilottaa paperit mihin tahdotte, ja ripottaa hiekkaa päälle."

"En ikinä", Dick huudahti, "luotan sinuun. Olisin totta tosiaankin halpamielinen, jollen luottaisi."

"Kallis veli, olette vielä kokematon lapsi", vastasi vanha henkipatto. "Minä olen vanha hyväsydäminen kristitty, joka en pettäisi toisen henkeä enkä säästä omaani, kun kysytään ystävän auttamista pulasta, mutta, lapsi kulta, minä olen ammattivaras syntyjäni ja tottumuksesta. Jos pulloni olisi tyhjä ja suuni kuiva, ryöstäisin teidät, kallis nuori herra, niin varmaan kuin teitä rakastan, kunnioitan ja ihailen. Voiko selvemmin puhua?"

Sen sanottuaan hän poistui pensaikkoon. Ihmetellen miehen ominaisuuksien keskinäistä ristiriitaisuutta Dick piilotti maahan paperinsa, pitäen luonansa ainoastaan yhden, joka ei saattanut hänen ystäviään vahingoittaa, jos se joutuisikin syrjäisten käsiin, sen kirjeen näet, jonka sir Daniel oli kirjoittanut lordi Wensleydalelle Risinghamin tappion jälkeen ja jonka sankarimme seuraavana päivänä löysi tapetun kirjeenviejän povesta. Se saattaisi häntä hyödyttää, jos hän joutuisi pulaan.

Sitten Dick sammutti tulen ja lähti tapaamaan toveriaan, joka seisoj vanhojen tammien alla viheltelemässä. Nähdessään toisensa taivasalla he eivät voineet olla nauramatta, niin hullunkurisilta he valepuvussaan näyttivät.

He alkoivat kävellä Shorebyn tietä, joka toisinaan kulki metsän reunassa, toisinaan kentällä sen ulkopuolella. Siellä täällä oli jokin mökkipahanen. Erään semmoisen kohdalla Lawless äkkiä seisahtui.

"Veli Martin", hän sanoi jäljitellyllä munkinäänellä, "menkäämme tuohon majaan kerjäämään noilta syntisparoilta! Pax vobiscum!"[12]

Sitten hän heti lisäsi: "On niinkuin pelkäsin. Äänessäni ei ole ihan oikeata sävyä. Sir Danielin talossa moni mies minut tuntee, minun täytyy, luvallanne, harjoitella hiukan ennen kuin menen panemaan kaulani alttiiksi. Menkäämme sisään." Sitten hän lisäsi: "Katsokaa kuinka hyödyllistä monipuolisuus on. Jollen olisi ollut merimies, olisi epäilemättä 'Hyvä toivo' mennyt pohjaan, jollen olisi varas, ei olisi minulla ollut väriä, millä maalata kasvojamme, ja jollen olisi harmaanaveljenä veisannut luostarinkirkossa, en saattaisi esiintyä tässä valepuvussa niin luonnollisesti, etteivät koiratkaan epäile."

He olivat nyt mökin luona. Lawless kohottautui varpailleen kurkistaaksensa sisään.

"Ahah!" hän sanoi, "yhä parempaa! Nyt saamme oikein koettaa. Siellä on joitakin meikäläisiä, ja päälle päätteeksi saan toveri Copperille tehdä hauskat keppokset."

Näin sanoen hän avasi oven, ja molemmat astuivat sisään.

Pöydän ääressä istui kolme "Kostajan" miestä parhaan kykynsä mukaan pistämässä muonaa nahkaansa. Tikarinsa he olivat iskeneet pöytään, ja ne tuimat silmäykset, joita he loivat isäntäväkeen, osoittivat että he kestityksestään saivat kiittää pakkoa eikä hyväntahtoisuutta. Munkkien astuessa nöyrän arvokkaina sisään, he näyttivät erityisen vastenmielisesti katselevan heitä, ja yksi heistä — John Copper itse — joka esiintyi johtajana, käski tönkeästi heitä poistumaan. "Emme tarvitse kerjäläisiä", hän sanoi.

Mutta toinen, vaikka hänkään ei tuntenut munkkeja, lausui toverin kovia sanoja lieventääkseen: "Ei niin, me olemme väkeviä miehiä ja otamme. Mutta nämä ovat heikkoja ja pyytävät. Lopussa nämä kuitenkin joutuvat päällepäin ja me allepäin." Ja kääntyen Lawlessiin hän lisäsi: "Älkää, isä, hänestä välittääkö, vaan tulkaa ja ottakaa kulaus pikaristani ja antakaa minulle siunauksenne!"

"Pyhimykset varjelkoot minua", Lawless vastasi, "rupeamasta Belialin miesten parissa juomaan viiniä! Mutta säälistä syntisparvoja kohtaan tahon antaa teille siunatun pyhäinjäännöksen. Sielunne tähden pyydän teitä sitä suutelemaan ja hellimään."

Näin sanoen hän sieppasi mustan nuolen povestaan ja heitti sen pöydälle, tarttui sitten Dickin hihaan, ja samassa he katosivat ennen kuin hämmästyneet miehet ehtivät virkkaa sanaakaan.

"No nyt", hän sanoi, "olemme koettaneet valepukuamme ja valekasvojamme, nyt uskallan panna viheliäisen ruumiini alttiiksi mille seikkailulle tahansa, niinkuin vain tahdotte."

"Hyvä on", sanoi Dick, "menkäämme suoraa tietä Shorebyhyn."

TOINEN LUKU

Vihollisen talossa

Sir Danielin talo Shorebyssa oli tilava tammihirsistä tehty olkikattoinen rakennus, jonka takana oli puisto hedelmäpuineen, lehtokujineen, huvimajoineen, ja puiston takaa kohosi korkealle luostarinkirkon torni.

Tässä talossa sir Daniel ajan tavan mukaan piti ylellistä hovia. Ovet olivat avoinna kaikille. Sinne kokoontuikin väkeä kaikenlaista, kuljeskelevia runoilijoita, ilveilijöitä, lääkkeiden ja pyhäinjäännösten kaupustelijoita, ja erittäinkin olivat tervetulleita papit, munkit ja pyhiinvaeltajat. Tässä talossa he kaikki asustivat, söivät ja joivat. Kun ulkona oli kylmä ja satoi lunta, pyrki sinne säältä suojaan ja katetun pöydän ääreen myös monenlaista koditonta kulkuriväkeä.

Myöhään illalla saapui muiden mukana kaksi munkkia, toinen vanha, toinen nuori. Nyt he seisoivat takkavalkean ääressä lämmittelemässä. Vanhempi tuntui olevan iloinen veitikka, jonka ympärille sotamiehet ja muut vetelehtijät kokoontuivat kuulemaan hänen kokkapuheitaan. Nuorempi taas vetäytyi vähitellen taemmaksi, missä hän istui tarkoin kuunnellen ja huomioiden, mitä hänen ympärillään tapahtui.

Hänen tähystelevä silmänsä keksi nyt pienen kulkueen, joka pääportista saapui taloon. Etunenässä kulki kaksi paksuihin turkisvaatteisiin verhoutunutta naista. Heitä seurasi pari kamarineitsyttä ja neljä

vankkaa aseellista sotilasta.

Sotilaat seisahtuivat talon pääovelle, mutta naiset ja kamarineitsyt astuivat sisään.

"Pitempi heistä on kai sir Danielin puoliso", Dick arveli, "ja missä hän on, siinä varmaankin Joanna on lähellä."

Varovasti hän rupesi heitä seuraamaan, ja koska ainoastaan siellä täällä jokin öljylamppu lekotti himmeästi valaisten, hänen onnistui kenenkään huomaamatta seurata heitä kolmanteen kerrokseen saakka. Tosin oli nuorempi nainen parikin kertaa kääntynyt ja katsahtanut häneen tutkivasti, antamatta kuitenkaan mitään merkkiä siitä, että hän olisi hänet tuntenut tai että munkin käytös olisi hänestä tuntunut oudolta ja epäilyttävältä.

Kolmannessa kerroksessa vanhempi nainen kamarineitsyeineen meni oikeanpuoleiseen käytävään ja sisään huoneeseensa, nuoremman jatkaessa kulkuaan. Dick jäi katsomaan sinnepäin, minne vanhempi nainen oli mennyt, arvellen että "koska lady Brackleyn huone on tässä, kyllä kai emännöitsijä Hatchkin pian ilmestyy jollekin asialle." Samassa joku löi häntä takaa olkapäähän. Dick päästi hillityn huudahduksen ja tarttui lujasti ahdistajan käteen. Hämmästykseseen hän huomasi, että se oli nuorempi äskeisistä naisista. Hänkin näytti pelästyneeltä.

"Pyydän nöyrästi anteeksi", Dick sanoi, "mutta minulla ei ole silmiä niskassani, en voinut tietää että olitte nainen."

Tyttö tarkasteli häntä terävästi, pelästys rupesi muuttumaan kummastukseksi ja kummastus epäilyksi. Dick, joka ymmärsi hänen ajatuksensa, rupesi pelkäämään turvallisuuttaan tässä vihollisen talossa.

"Kaunis tyttö", hän sanoi tekeytyen levolliseksi, "sallikaa minun suudella kättänne osoitukseksi että annatte minulle anteeksi."

"Olette kummallinen munkki, nuori mies", vastasi nainen katsoen häntä vakavasti ja terävästi silmiin. "Hämmästykseni asetuttua saatan teissä huomata maallikon sekä käytöstä että puhetapaa. Mitä täällä toimitatte? Ystävänäkö vai vihollisena olette täällä? Ja minkä tähden varkaan tavalla vakoilette lady Brackleytä?"

"Siitä pyydän teitä olemaan vakuuttunut, jalo neitsyt", vastasi Dick, "että varas minä ainakaan en ole. Ja joskin olisin tänne tullut vihollisena, en ainakaan kauniiden tyttöjen vihollisena. Henkeni on teidän käsissänne. Vain huudahdus teidän huuliltanne, ja minä olen kuoleman oma. En luule teidän sitä tarkoittavan."

"Oletteko siis vakoilija — yorkilainen?" kysyi tyttö.

"Olen kyllä yorkilainen ja tavallaan vakoilijakin. Mutta se, mikä on tuonut minut tähän taloon, ei ole yorkilaisuus eikä lancasterilaisuus. Minä jättäydyn teidän armoillenne, rakastan nuorta neitiä, nimeni on —"

Nuori nainen tukki hänen suunsa kädellään, heitti pikaisen katseen ympärilleen, ja nähdessään ettei ketään ollut näkyvissä, hän rupesi lujasti vetämään häntä mukaansa.

"Hys!" hän sanoi. "Tulkaa, sanon sitten."

Hiukan hämmästyneenä Dick seurasi häntä pitkään käytävään ja sitten äkkiä pieneen kamariin, jossa, niinkuin muissakin huoneissa, paloi tuli takassa.

"Nyt", sanoi tyttö pakottaessaan hänet istumaan tuolille, "istukaa ja noudattakaa ehdottomasti suosiollisia käskyjäni. Teidän henkenne on minun vallassani, enkä epäile käyttä valtaani. Olette julmasti tarttunut käsivarteeni. Ette muka tiennynt että olen tyttö. Jos olisitte tiennynt, olisitte ehkä käyttäneet vyötänne!"

Niin sanoen hän hävisi huoneesta, jättäen Dickin avosuin kummastelemaan, näkikö hän unta vai oliko hän valveilla?

"Käyttäneet vyötä!" hän toisti, "käyttäneet vyötä!" Hän muisteli metsäkohtausta, ja mielessään hän näki Matchamin hennon vartalon ja rukoilevat silmät.

Sitten hän heräsi ajattelemaan, kuinka vaarallisessa tilanteessa hän oli. Hän kuuli jotain ääntä viereisestä huoneesta, ikään kuin joku olisi liikkunut, sitten hän kuuli huokauksen ihan likeltä, ja seisossaan kuuntelemassa hän huomasi, että riippuvat seinäverhot aaltoilivat. Nyt ovi kuului aukenevan, samassa verhot jakautuivat, ja lamppu kädessä seiso i Joanna Sedley hänen edessään.

Hämmästyttä, vapisematta hän nosti lamppunsa tarkemmin katsellakseen nuorta munkkia. "Mitä täällä toimitatte, hyvä veli?" hän kysyi. "Luultavasti olette erehtyneet. Ketä haette?"

"Joanna", sanoi Dick, ja hänen äänensä petti. "Joanna", hän toisti, "sanoit rakastavasi minua, ja minä narri uskoin."

"Dick!" huudahti neito. "Dick!" Ja samassa hän sulki hämmästyneen Dickin syleilynsä ja peitti hänen suunsa suudelmilla.

"Oi, sinä hullu poika!" hän huudahti. "Oi armas Dick! Jospa näkisit itsesi. Ai, ai, nyt minä tuhrin pilalle ihomaalisi, Dick! Mutta", hän lisäsi huohtaen, "sen voi korjata, mutta korjattavissa ei ole, minä pelkään, minun joutumiseni lordi Shorebyn vaimoksi."

"Onko se siis päätetty?" kysyi Dick järkyttyneenä.

"Huomenna ennen puoltapäivää, Dick, meidät vihitään luostarin kirkossa", kuului vastaus. "Sekä Matcham että Joanna Sedley saavat surkean kohtalon. Jos kynelet auttaisivat, itkinsin silmät päästäni. Olen rukoillut, mutta taivas ei minua sääli. Oi Dick, rakas Dick! Ellet voi viedä minua pois tästä talosta ennen huomispäivää, meidän täytyy jättää toisemme Jumalan haltuun iäksi päiväksi."

"Ei, Joanna!" Dick vastasi. "Sitä sanaa en ikinä päästä huuliltani. Toivottomalta kyllä näyttää. Mutta huomispäivä ei ole vielä tullut. Taivaan ja pyhimysten kautta! Ennen kuin tiesin edes nimeäsi, heittäydyin sinun tähtesi vaaraan, ja nyt nähtyäni että olet kaunein ja paras tyttö koko Englannin valtakunnassa — luuletko minun nyt peräytyvän? Jos välillämme olisi syvä meri, kulkisin sen poikki, jos tie olisi täynnä jalopeuroja, hajoittaisin ne kuin hiiret." Pidellen toisiaan käsistä he rakastuneitten tavalla lempisanoin selittelivät tunteitaan, kun he äkkiä kuulivat kahinan, ja taas jakaantui seinäverho heidän takanaan.

"Taivaan tähden", lausui sisääntulija, äskeinen nuori nainen. "Te pidätte täällä semmoista hälinää. Ja nyt, Joanna, mitä annatte minulle, ystävällenne siitä, että olen tuonut kultanne tänne teidän luoksenne?"

Joanna syleili häntä sydämellisesti.

"Ja te, herra", hän sanoi kääntyen Dickin puoleen, "mitä te minulle annatte?"

"Tahtoisin mielelläni kiittää teitä samalla tavoin", Dick vastasi.

"Tulkaa siis", tyttö sanoi, "se teille sallitaan."

Mutta Dick, käyden punaiseksi kuin pioni, ainoastaan suuteli hänen kättään.

"Mikä vika on kasvoissani?" tyttö kysyi niiaten maahan asti, ja kun Dick viimein oli varsin laimeasti häntä syleillyt, hän lisäsi: "Joanna, teidän kultanne on varsin ujo silmienne edessä, mutta minä vakuutan, että hän oli paljoa rohkeampi, kun ensiksi kohtasimme toisemme. Minulla on siitä vielä sinelmät ja mustelmat muistona. Ja nyt, oletteko sanottavanne sanoneet? Minun täytyy pian lähettää pois tämä kuljeksiva ritari."

Mutta molemmat huudahtivat, että he eivät vielä olleet ehtineet puhella kuin pari sanaa, ja yö on pitkä.

"Mutta illallinen?" neiti kysyi. "Kello soi pian."

"Ah tosiaan", Joanna huudahti, "sen olin ihan unohtanut."

"Piilota minut sitten", sanoi Dick, "verhon taa tai arkkuun tai mihin vain tahdotte, niin minä jään tänne siksi kun palaatte. Muistakaa, kaunis neiti, että me kenties viimeisen kerran elämässämme olemme yhdessä!"

Ja nuoren neidin sydän suli. Kun siis illalliskello parin minuutin kuluttua soi, oli Dick piilossa seinäverhon takana, siinä missä oli rako, niin että hän saattoi vapaasti hengittää ja myös nähdä mitä huoneessa tapahtui.

Hiljaisuus vallitsi nyt siellä ylhäällä. Ainoastaan takkavalkean räiskynä keskeytti sen silloin tällöin. Äkkiä hän kuuli hiiviskeleviä askeleita. Ovi aukeni ja mustakasvoinen kääpiömäinen olento, pukeutuneena lordi Shorebyn väreihin, pisti ensiksi päänsä ja sitten koko epämuotoisen ruumiinsa huoneeseen. Suunsa hän piti auki ikään kuin paremmin kuullaksensa, ja hänen tutkivat ja terävät silmänsä harhailivat levottomina ja vireinä paikasta toiseen. Hän tutki tarkoin huoneen kaikki nurkat ja sopet, kosketellen siellä täällä seinäverhoakin, jonka takana Dick seisoi, mutta ikään kuin ihmeen kautta Dick jäi havaitsematta. Tutkittuansa lamppua ja huonekalujen aluksia hän aikoi kovin pettyneen

näköisenä hankkiutua pois, kun hän äkkiä heittäytyi polvilleen ja sai käteensä jotakin, jonka hän tarkoin tutki ja sitten tyytyväisenä pisti vyölaukkuunsa.

Dickin mieli lannistui, sillä esine, jonka kääpiö oli löytänyt, oli hänen vyöstään pudonnut vipsu, ja selvää oli, että tämä toimielias urkkija heti paikalla oli vievä löytönsä isännälleen.

Dick harkitsi nopeasti, mitä hänen tuli tehdä. Pitikö hänen henkensä kaupalla heti hyökätä urkkijan kimppuun, vai mitä? Hän ei ehtinyt tehdä päätöstä ennen kuin hän kuuli raa'an äänen, joka selvästi lähti juopuneen suusta, laulelevan käytävässä:

"Tunstallin metsään vihantaan mi toimi teidät toi?"

Ei ollut epäilemistäkään. Lawless oli juonut itsensä päihdyksiin ja käveli nyt laulellen ja naureskellen hakemassa paikkaa, missä hän saisi nukkua päänsä selväksi.

Dick oli raivoissaan. Urkkija oli loilotuksen kuullessaan ensin pelästynyt, mutta huomattessaan olevansa tekemisissä juopuneen kanssa, hän hiipi pois kamarista ketterästi kuin kissa.

Dick ei tiennyt mikä nyt neuvoksi. Jollei hän tavannut Lawlessia, oli mahdotonta tehdä mitään Joannan pelastamiseksi. Jos hän taas rupeaisi väittelemään juopuneen kanssa, se saattoi helposti maksaa hänen henkensä, jos urkkija vielä liikkui lähellä.

Uskaltaa kuitenkin täytyi. Hän astui pois piilopaikastaan ja seisoj ovesta käsi nostettuna varoitukseksi Lawlessille. Mutta tämä ei välittänyt, astui vain likemmäksi ja mainitsi häntä nimeltä. Dick hypähti esiin ja ravisti häntä käsivarresta.

"Elukka!" hän huudahti. "Tämä on pahempi kuin petos. Syöksethän juomisellasi meidät kaikki turmioon."

Mutta Lawless vain hymyili, horjuili edestakaisin ja koetti taputella Dickiä olkaan.

Samassa Dick kuuli jotain ääntä käytävän seinäverhon takaa. Hän hypähti ääntä kohti, ja seuraavassa vilauksessa Dick ja urkkija piehtaroivat irti reväistyn seinäverhon poimuissa lattialla. Tavoitellen toisiaan kurkusta he kamppailivat äänettöminä. Mutta Dick oli väkevämpi, ja pian urkkija makasi hänen polviensa alla pitkänään. Yhdellä iskulla Dickin tikari teki hänestä lopun.

KOLMAS LUKU

Kuollut urkkija

Lawless oli neuvottomana katsellut tätä lyhyttä taistelua, ja vielä sittenkin kun se oli ratkaistu ja Dick kuunteli, lähestyikö kukaan alemmista kerroksista, vanha juoppolalli yhä tyhmännäköisenä tuijotteli kuolleen kasvoihin, hoippuillen pettävillä jaloillaan.

"Hyvä on", sanoi Dick viimein, "he eivät ole mitään kuulleet, pyhimysten kiitos. Mutta mitä teen tälle urkkijaparalle? Ainakin otan vipsuni hänen laukustaan."

Niin sanoen hän avasi laukun, jossa oli vähän rahaa, vipsu ja lordi Shorebyn sinetillä suljettu lordi Wensleydalelle osoitettu kirje. Nimi herätti Dickin huomiota, hän mursi epäröimättä kirjeen auki ja luki sen. Se oli lyhyt mutta, Dickin mieliksi, selvä todistus lordi Shorebyn petollisesta yhteydestä Yorkin-puolueen kanssa.

Ajan tavan mukaan hänellä oli mukanaan pienet kirjoitusneuvot, ja pieneen paperiliuskaan hän kirjoitti nopeasti seuraavat rivit:

Lordi Shoreby, te, joka kirjoititte kirjeen, tiedättekö mistä syystä miehonne on kuollut?
Yhden neuvon annan teille: jättäkää häät pitämättä.

John Kostaja.

Hän asetti paperin kuolleen miehen rinnalle. Vieressä katselevan Lawlessin järki rupesi vähitellen hiukan selvenemään. Hän otti kaapunsa alta mustan nuolen ja pisti sillä paperin kiinni. Dickiä hirvitti

tuo kylmäverinen tunteettomuus kuollutta miestä kohtaan, ja hän päästi tahtomattaan hiljaisen huudahduksen.

"Toverikuntani saakoon sille tulevan kunnian", Lawless hoki, "eikö niin?" Ja sitten hän ummisti silmänsä, avasi suunsa ja alkoi laulaa jylistää.

"Vaiti, hurja!" huudahti Dick sysäten häntä seinää vasten. "Jos mies, jossa on enemmän viiniä kuin järkeä, jotain älyää, niin pyhän neitsyen nimessä korjaa luusi tästä talosta, missä saatat meidät molemmat hirsipuuhun! Mene!"

"Pyhän messun kautta", Lawless huudahti, "jollei minua tarvita, niin kyllä lähden." Sen sanottuaan hän rupesi risteilemään alaspäin, silloin tällöin törmäten seinään.

Tuskin hän oli hävinnyt näkyvistä, kun Dick palasi piilopaikkaansa seinäverhon taakse, vaikka järki neuvoikin häntä mitä pikimmin poistumaan koko talosta. Mutta rakkaus vei järjestä voiton.

Aika kävi hänelle pitkäksi. Takkatuli oli sammumaisillaan, lamppu loppuun tuikahtamassa, kaikki hiljaista ja äänetöntä. Silloin tällöin kantautui jotain kilinää tai ääntä alhaalla illallista syövien luota.

Viimein kuitenkin alkoi kuulua läheneviä ääniä ja askelia, ja heti sen jälkeen saapui useita sir Danielin vieraita käytävään, missä he heti huomasivat revityn seinäverhon ja kuolleen miehen.

Toinen juoksi sinne, toinen tänne, kaikki huusivat.

Vieraat, sotilaat, naiset, palvelijat, sanalla sanoen kaikki ja kaikenlaiset talon vakinaiset ja satunnaiset asukkaat riensivät paikalle ja yhtyivät yleiseen melskeeseen.

Tie avautui ja sir Daniel itse astui näkyviin huomispäivän sulhasen, lordi Shorebyn saattamana.

"Hyvä lordi", sanoi sir Daniel. "Enkö ole puhunut teille tuosta kirostusta 'Mustasta nuolesta'. Tässä näette todisteen! Siinä se nuoli on, ja pyhän ristin kautta, ystävä, tapettu mies on teidän väkeänne tahi joku, joka on varastanut teidän värinne."

"Totta tosiaan hän on minun miehiäni", lordi vastasi säpsähtäen, "ja vielä lisäksi yksi parhaista. Soisin itselläni olevan monta semmoista. Hän oli viekas kuin kettu, innokas kuin verikoira ja vaitelias kuin myyrä."

"Niinpä niin, ystävä", sir Daniel arveli, "mutta mitä hän nuuski minun taloni yläkerroksissa? Nyt hän ei enää nuuski."

"Jos suvaitsette, sir Daniel", sanoi joku, "kirjoitettu paperiliuska on kiinnitetty miehen rintaan."

"Antakaa minulle nuoli ja paperi, kaikki tyynni", ritari sanoi.

Saatuana kirjoituksen käteensä ja luettuansa sen hän kääntyi synkännäköisenä lordi Shorebyn puoleen:

"Tämä viha seuraa aina minun kintereilläni. Tämmöinen musta nuoli sattuu vielä minuunkin. Ja, hyvä ystävä, noudattakaan neuvoani; jos nuo koirat saavat vainua teistä, ne pysyvät kintereillänne sitkeästi kuin tauti. Katsokaamme mitä he ovat kirjoittaneet. On niin kuin ajattelin. Te olette merkitty kuin vanha tammi, jonka kirves kaataa tänään tai huomenna. Mutta mitä tässä mainittu kirje sisälsi?"

Lordi Shoreby tempasi paperiliuskan, luki sen, rutisti sen kädessään, ja huolimatta kauhistuksestaan, joka tähän saakka oli pidättänyt häntä lähenemästä, hän heittäytyi polvilleen kuolleen viereen ja rupesi innokkaasti tutkimaan miehen laukkaa.

"Ystävä!" hän sanoi hämmästyneenä noustuaan. "Minulta on todellakin hävinnyt tärkeä kirje. Jos saisin käsiini sen miehen, joka sen on ottanut, niin hän pian pääsisi koristamaan hirsipuuta. Mutta vartioikaamme ensiksi talon ovia, täällä on ollut jo tarpeeksi hälinää."

Kuollut mies kannettiin luostarinkirkkoon. Vartijoita asetettiin talon ympärille, joka ovelle ja joka porraskäytävään sekä kokonainen joukko etuhalliin. Ei ollut puutetta miehistä, koska sekä sir Danielin että lordi Shorebyn väki majaili talossa. Vasta sitten kun kaikki tämä oli toimitettu ja suhteellinen hiljaisuus oli palannut, uskalsivat molemmat tytöt vetää Dickin piilopaikastaan ja kertoa hänelle kaikki mitä oli tapahtunut. Dick puolestaan kertoi heille urkkijan käynnistä ja kuolemasta.

"Ah", Joanna huokaili, "mitä apua on tästä kaikesta? Huomenna minut kuitenkin viedään vihille."

"Kuinka!" sanoi toinen neiti, "onhan täällä kuljeksiva ritarimme, joka ajaa jalopeuroja kuin hiiriä! Tulkaa, ystävä jalopeuranajaja, lohduttakaa meitä, puhukaa ja antakaa meille hyvä neuvo."

Dick punastui kuullessaan omat kerskuvat sanansa, mutta pysyi silti rohkealla mielellä.

"Olemme todellakin pulassa", hän sanoi. "Kunpa vain puoleksi tunniksi pääsisin pois tästä talosta, niin luulen varmaan että siitä selviäisimme, ja häistä ei tulisi mitään."

"Entäs jalopeurat", tyttö ärsytteli, "kuinka niitten käy?"

"Pyydän anteeksi", Dick sanoi. "En nyt ole kerskailutuulella. Olen avun ja neuvon tarpeessa. Jollen pääse ulos tästä talosta, en voi saada aikaan edes tyhjän vertaa. Ja vartijoita seisoo joka ovella. Mutta minä yritän sittenkin. Munkki ei herätä suurta huomiota, ja koska löysin hyvän keijukaisen tannetuojakseni, löydän ehkä toisen viemään minut pois. Mikä tuon urkkijan nimi oli?"

"Rutter", sanoi neitonen. "Mutta sanokaa, jalopeuranajaja, mikä on tarkoituksenne?"

"Aion rohkeasti mennä pois", Dick vastasi, "ja jos joku koettaa estää, sanon levollisesti aikovani mennä rukoilemaan Rutterin sielun puolesta."

"Teidän juonenne ei todellakaan ole erikoisen mutkikas", neitonen sanoi, "mutta saattaahan se silti olla hyvä."

"Enpä juonta tarkoitakaan", Dick sanoi, "mutta usein rohkeus auttaa enemmän kuin suurikin viisaus."

"Olette oikeassa", neitonen sanoi. "Hyvä on, menkää Pyhän neitsyen nimessä, ja suojelkoon teitä taivas! Te jätätte tänne tyttöparan, joka teitä hartaasti rakastaa, ja toisen, joka on teidän uskollinen ystäväenne. Olkaa siis varovainen heidän tähtensä."

"Niin", Joanna lisäsi, "mene Dick, yhtä vaarallista on jäädä tänne kauemmaksi. Mene, minun sydämeni on sinun kanssasi, pyhimykset sinua suojelkoot!"

Dick meni ensimmäisen vartijan ohi niin varmannäköisenä, että mies vain seisoa töllisteli. Mutta seuraavassa polvekkeessa vartija laski keihäänsä käytävän poikki ja käski hänen mainita asiansa.

"Pax vobiscum!" Dick vastasi. "Menen rukoilemaan Rutter-paran sielun puolesta."

"Hyvä on", vartija vastasi, "mutta ei ole sallittua mennä yksin." Niin sanoen hän kumartui tammisen aidakkeen yli ja päästi kimeän vihellyksen. "Sieltä tullaan", hän sanoi ja päästi Dickin menemään.

Porrasten juurella seisoivat vartijat valmiina ottamaan häntä vastaan, ja Dickin mainittua saman asian käski vartion päällikkö neljän miehen seuraamaan häntä kirkkoon.

"Älkää antako hänen päästä pakoon, pojat", hän sanoi. "Viekää hänet sir Oliverin luo, jos henkenne on teille kallis."

Ovi avattiin, kaksi miestä talutti Dickiä, yksi kummastakin käsivarresta, yksi käveli edellä ja neljäs perässä, nuoli viritetyn varsijousen juonella. Tässä järjestyksessä he kävivät puutarhan läpi yön pimeydessä ja lumisateessa. Luostarinkirkon ikkunoista levisi himmeä valo.

Kirkon ovella olevat vartijat päästivät Dickin sisään vasta hänen saattajiensa lausuttua pari sanaa.

Kirkko oli heikosti valaistu. Ainoastaan vahakynttilät pääalttarilla ja jokunen ylhäisten perheitten hautakappeliensa edessä laesta riippuva lamppu levittivät vähän valoa. Keskellä kuoria makasi kuollut mies paareilla.

Pääalttarin portailla seisoj juhlapukuinen pappi lukemassa messua, ja ympärille polvistuneet munkit mutisivat hiljaa rukouksia.

Dickin astuttua kirkkoon nousi yksi heistä ja tullen häntä vastaan kysyi saattajilta, mikä asia toi tämän vieraan munkin kirkkoon. Vaikka vastaus lausuttiin hiljaisella äänellä, vei kaiku sen pitkin kirkkoa.

"Munkki!" kuului sir Oliverin ääni, sillä hänkin oli läsnä. "Veljeni, en ole teitä vaivannut. Kuka te olette? Kenen pyynnöstä olette tullut yhtymään rukouksiimme?"

Dick, jonka kasvot olivat kaapupäähineen peitossa, viittasi pappia, sir Oliveria, astumaan pari askelta syrjään jousimiesten luota, ja kun tämä seurasi hänen kutsuaan, hän kuiskasi:

"Tiedän etten voi pettää teitä, sir. Henkeni on käsissänne."

Sir Oliver hätkähti rajusti. Hänen pulleat punaiset kasvonsa kävivät kalmankalpeiksi, ja hetken aikaa hän seisoj sanatonna.

"Richard", hän sanoi sitten, "en tiedä mikä sinut on tänne tuonut, mutta suuresti epäilen että sinulla on pahoja aikeita. Vanhan ystävyysvuoksi en kuitenkaan tahdo syöstä sinua perikatoon. Saat viipyä täällä koko yön minun vieressäni kuorituolissa, saat olla siinä kunnes lordi Shorebyn vihkiminen on toimitettu ja hääsaatto on rauhassa lähtenyt kirkosta. Ja jos kaikki käy hyvin eikä sinulla ole ollut mitään salavehkeitä, voit sinäkin lähteä minne tahdot. Mutta jos sinä punot joitakin murhajuonia, saat ne maksaa omalla verelläsi. Amen."

Viimeiset sanat lausuaan sir Oliver teki hartaan ristinmerkin, kääntyi alttarin puoleen ja kumarsi nöyrästi.

Sitten hän lausui taas muutamia sanoja sotamiehille, tarttui Dickin käteen ja vei hänet kuoriin asettaen hänet istumaan tuolille oman istuimensa viereen. Nuorukainen polvistui heti, kuten tapa vaati, ja näytti vaipuvan hartaudenharjoituksiinsa.

Mutta hänen ajatuksensa harhailivat levottomina sinne tänne. Hän huomasi että niistä sotilaista, jotka olivat saattaneet hänet kirkkoon, kolme ei palannutkaan takaisin, vaan asettui rauhallisesti sivukäytävään ikään kuin vartijoiksi — epäilemättä sir Oliverin käskystä. Hänen täytyi siis vankina jäädä tähän puolipimeään kirkkoon, tappamansa miehen läheisyyteen, ja voimatta mitään tehdä hänen täytyi huomispäivänä olla läsnä, kun hänen lemmittynsä vihitään toisen vaimoksi.

NELJÄS LUKU

Luostarinkirkossa

Luostarinkirkossa kesti rukoilemista koko yön lakkaamatta, ja Richard Sheltonin täytyi pysyä aitiossaan ihan likellä kuollutta, joka makasi kätet ristissä rinnalla ja lasimaiset silmät kirkon holviin tuijottavina.

Ainoastaan yhden kerran yön kuluessa sir Oliver kumartui vankinsa puoleen ja kuiskasi: "Richard, jos tarkoitat minulle paha, vannon sieluni autuuden kautta, että se kohtaa viatonta. Syntinen olen Jumalan edessä — mutta sinua vastaan en ole tehnyt syntiä."

"Isäni", Dick vastasi samoin kuiskaten, "uskokaa minua, en teille mitään paha tarkoita. Mutta mitä teidän viattomuuteenne tulee, en voi unohtaa että te varsin väkinäisesti puhdistitte itsenne."

"Ihminen saattaa olla johonkin syypää olematta itse rikollinen", pappi jatkoi. "Hänet voidaan viekoitella tekemään jotain, jota hän ei tiedä eikä tahdo. Niin oli minunkin laitani. Viekoittelin kyllä isäni kuoleman kitaan, mutta niin totta kuin Jumala on läsnä tässä temppelissä, vannon, etten tietänyt mitä tein."

"Saattaa niin olla", Dick vastasi. "Mutta katsokaa minkä hirmuisen verkon olette kutonut. Olen täällä nyt yhtäaikaa teidän vankinanne ja teidän tuomarinnan, joten teidän täytyy sekä vainota että pyytää minulta anteeksi. Jos olisitte aina pysynyt vilpittömänä ihmisenä ja hyvänä pappina, ette nyt minua pelkäisi ettekä samalla kertaa vainoaisi. Menkää rukoilemaan. Minä tottelen teitä sen tähden, että minun täytyy, mutta älkää vaivatko minua seurallanne."

Pappi huoautti niin syvään, että se melkein herätti sääliä Dickissä, ja painoi päänsä käsiinsä kuten mies, jota raskas huoli painaa. Ei hän enää yhtynyt veisuuseen, mutta Dick kuuli hänen lakkaamatta kalistelevan rukousnauhaansa ja kuiskailevan rukouksia.

Vähitellen päivä rupesi sarastamaan. Vahakynttiläin valo himmeni himmenemistään. Lumimyrsky oli vaiennut — ja kirkas aurinko valaisi puhdasta talvimaisemaa.

Kirkonpalvelijoille tuli kiire. Kannettiin parit ruumiskappeliin, veripilkut pestiin pois tiililattiasta, ja suuri joukko hurskaita ihmisiä saapui vähitellen kirkkoon rukoilemaan, kukin suojeluspyhimyksensä kappelissa. Siten kirkossa syntyi yleinen sekaannus ja hälinä, niin etteivät sir Danielin vartijat ovelta voineet tarkoin pitää Dickiä silmällä. Dick saattoi siis vapaammin katsoa ympärilleen. Suureksi hämmästykseseen hän muitten seassa huomasi Lawlessin yhäti munkinpuvussa.

Samassa tämäkin näki Dickin ja antoi hänelle kädellään ja silmillään merkin.

Dick ei suinkaan ollut vielä antanut hänelle anteeksi eilispäiväistä sopimatonta juopumustaan, mutta

välttääksensä kohtausta, joka saattaisi heille molemmille tuottaa turmion, hän antoi hänelle mahdollisimman selvästi viittauksen poistua.

Lawless vetäytyi pylvään taa ja Dick rauhoittui hiukan. Suuri oli siis hänen hämmästyksensä, kun hän tunsu nykäistävän hihastaan, ja katsoessaan sivulle hän näki Lawlessin rukoilijan asennossa. Dickin levottomuus lisääntyi vielä, kun sir Oliver nousi ja meni sotilasvartion luo. Olisiko hän jotain huomannut ja ruvennut varomaan?

"Älä liiku", Dick kuiskasi, "olemme nyt pahassa kiipelissä, josta etupäässä on kiittäminen sinun eilistä juopumustasi. Olisihan sinun pitänyt käsittää, etten ole täällä omasta tahdostani, mikset siis voinut noudattaa viittaustani ja mennä pois?"

"Antakaa anteeksi!" Lawless vastasi, "arvelin että Ellis oli lähettänyt teille sanan, ja olen täällä hänen käskystään."

"Ellis?" toisti Dick. "Onko Ellis palannut?"

"On", Lawless sanoi. "Hän tuli viime yönä ja antoi minulle aika selkäsaunan päihtymisestäni — joten olette saanut hyvitystä, nuori herra. Hurja ihminen on Ellis Duckworth! Hän on ratsastanut kuin jehu ehtiäksensä tänne estämään vihkimistä. Te tunnette hänen tapansa. Jos hän tahtoo, niin hän tekee."

"Me molemmat olemme siis kuolemaan tuomitut!" Dick sanoi. "Olen täällä vankina, epäluulon alaisena, ja kaulani on takeena siitä vihkimyksestä, jonka hän aikoo estää. Minulla on ollut kaksi ehtoa: menettää rakkaani tai henkeni. Hyvä, arpa on heitetty: menetän henkeni."

"Pyhän-messun kautta!" sanoi Lawless puoleksi nousten, "minä lähdän heti."

"Pysy liikkumatta, ystävä Lawless", sanoi Dick pannen kätensä hänen olalleen ja painaen häntä alas. "Katso tuonne sivukäytävään, siellä sotilas pitää sinua silmällä. Tyydy kohtaloosi! Laivassa olit pelkäämätön, ole nytkin hirsipuun uhatessa."

"Se tulee niin äkkiä, nuori herra Dick", Lawless vastasi. "Antakaa minun vähän hengittää, niin olen oleva yhtä luja kuin te itse, pyhän messun kautta!"

"No nyt tunnen vanhan urhoollisen toverini!" Dick vastasi. "Ei kuolema minuakaan miellytä, mutta ei auta itku, miksi siis itkisimme?"

"Niin on", toisti Lawless. "Kuolemasta viisi, sen täytyy tulla ennemmin tai myöhemmin, ja kuoleman hirsipuussa sanotaan olevan yhtä helppo kuin mikä muu kuolema tahansa. Tosin en ole ketään tavannut, joka olisi siitä palannut kertomaan."

Sen sanottuaan vanha seikkailija asettui mukavaan asentoon, pani kätensä ristiin ja rupesi katselemaan ympärilleen mitä välinpitämättömimmin, melkein pä hävyttömästi.

"Parasta pysyä tyynenä ja odottaa", Dick sanoi. "Emme vielä tiedä, mihin toimenpiteeseen Ellis on ryhtynyt. Kenties vielä pääsemme tästäkin pälkäästä."

Tuskin he olivat lakanneet puhelemasta, kun kuului iloista soittoa, joka lähenemistään läheni, ja samaan aikaan rupesivat kirkonkellot soimaan. Kirkon suuri läntinen ovi avattiin, ja kansaa virtasi joukoittain kirkkoon. Dickille selvisi, että lordi Shoreby ja sir Daniel olivat pelosta ja varovaisuudesta päättäneet vihkimyksen toimitettavaksi varhain aamulla ja että hääseurue nyt oli tulossa.

Jotkut lordi Shorebyn miehet avasivat kansanjoukossa tien, lykäten väkeä taapäin kummallekin puolelle, ja avonaisen kirkonoven ulkopuolelle saapuneet soittajat jäivät siihen kasvot ponnistelusta punaisina. Sitten he jakaantuivat kahteen ryhmään, ja heidän väliltään astui hääjoukko kirkkoon.

Ensimmäisenä astui kalpea morsian sir Danielin taluttamana. Häntä seurasi morsiusneitona se nuori neiti, joka edellisenä iltana oli ollut Joannan ja Dickin seurassa. Heidän takanaan käveli sulhanen koreimmassa loistopuvussaan mutta luuvaloisten jalkojensa takia surkeasti ontuen, ja hänen paljas päänsä loisti mielenliikutuksesta punaisena, kun hän sen paljasti astuessaan kirkon kynnyksen yli.

Mutta sillä hetkellä syntyi kansanjoukossa kohua. Osoitettiin sormilla parvea, johon kaikkien silmät nyt kääntyivät. Siellä seisoivat näet kolme tai neljä miestä käsissään jännitetyt varsijouset. Dick näki kuinka nuolet lennähtivät, ja kirkossa syntyi sanomaton hälinä. Ennen kuin oli ehditty tointua, miehet olivat hävinneet. Ellis Duckworth oli tehnyt tehtävänsä.

Kirkossa oli soitto vaiennut, samoin kellot tornissa. Sijaan oli tullut hääväen pauhina ja hälinä, ja keskellä kirkkoa makasi sulhanen kivipermannolla kahden mustan nuolen lävistämänä. Morsian oli pyörtynyt. Korkeana seisoivat sir Daniel, hämmästyksen ja raivon valtaamana. Hänen toisessa

käsivarressaan tutisi nuoli. Toinen oli hiipaissut hänen otsaansa, josta veri juoksi hänen kasvoilleen.

Hävinneet olivat teon tekijät, mutta panttina olivat Dick ja Lawless vielä kirkossa. He olivat kyllä jousseet ja koettaneet tunkeutua väkijoukon läpi ulos, mutta väentungos teki yrityksen turhaksi, minkä takia he palasivat paikoilleen.

Mutta nyt nousi sir Oliver kalmankalpeana kauhusta, kääntyi sir Danielin puoleen ja viittasi Dickiin.

"Tuossa on Richard Shelton", hän huudahti, "oi onnetonta päivää! Hän on syyppää verenvuodatukseen! Ottakaa hänet kiinni! Käskekää vangita hänet! Kaikkien meidän henkeämme kysytään, pankaa hänet lujiin siteisiin, hän on vannonut tappavansa meidät kaikki."

Sir Daniel oli hurjassa mielentilassa, vihan ja kasvoihin juoksevan veren sokaisemana hän karjaisi: "Missä? Temmatkaa hänet tänne! Hollywoodin pyhän ristin kautta, hän saa katkerasti katua tätä hetkeä."

Kansa peräytyi ja joukko jousimiehiä eteni kuoriin, tarttui Dickiin ja heitti hänet alttarin portaille. Lawless puolestaan jäi liikkumattomana istumaan paikalleen.

Sir Daniel pyyhkäisi veren kasvoistaan voidakseen paremmin katsella Dickiä.

"Petollinen ja hävytön lurjus!" hän huudahti. "Oletpa nyt joutunut haltuuni. Minä vannon kaiken pyhän kautta, että jokaisesta verenpisarasta, joka tippuu silmiini, tahdon pusertaa tuskanvikiän kurjasta ruumiistasi. Viekää hänet talooni, tahdon kiduttaa sinua jäsen jäseneltä."

Mutta työntäen luotaan kiinniottajat Dick huusi kovalla äänellä:

"Turvapaikka! Eikö kirkko ole turvapaikka, pyhät isät?"

"Olet verellä saastuttanut kirkkoa, poika!" lausui pitkä, loistavasti puettu mies.

"Missä ovat todisteet?" Dick vastasi. "Minua syytetään osallisuudesta tähän murhaan, mutta todisteita ei ole lainkaan. Tunnustan vapaasti, että olen kosinut tätä neitosta, ja uskallan sanoa että olin suosittu kosija. Mutta entä sitten? Enpä luule rakkautta tyttöön rikokseksi — enkä edes hänen rakkautensa saavuttamista. Kaikkeen muuhun olen syytön."

Hyväksymisen sorinaa kuului ympäriltä. Mutta toiselta puolelta häntä vastaan viskeltiin uusia syytöksiä.

"Pyhydenhäväsijä", huudettiin, "hän on munkin puvussa tunkeutunut sir Danielin taloon ja kirkkoon."

Samassa sir Oliver viittasi Lawlessiin, syyttäen tätä osallisuudesta rikokseen. Hänetkin siis temmattiin rukouspaikastaan ja asetettiin Dickin viereen. Nyt syntyi todellinen taistelu, kun toiset läsnäolijat koettivat vapauttaa syytettyjä vetämällä ja lykkäämällä heitä sinne tänne syyttäjien luota, toiset taas kirosivat ja löivät heitä nyrkillään. Dickin korvissa humisi ja silmissä pimeni, kuten hukkuvan ihmisen.

Sama pitkä mies palautti järjestyksen käskeväällä äänellään.

"Tutkikaa", hän sanoi, "onko heillä aseita. Siitä saatamme päättää, mitä heillä on mielessä."

Dickiltä ei löydetty muuta kuin hänen tikarinsa, ja tämä puhui hänen puolestaan, kunnes yksi jousimiehistä veti tikarin tupesta ja huomasi sen Rutterin veren tahraamaksi. Sir Danielin seuralaiset nostivat tämän johdosta hälinän, jonka sama pitkä mies tukahdutti kädenviittauksella ja käskeväällä silmäyksellä.

Mutta Lawlessin vuoron tullessa löydettiin hänen kaapunsa alta viisi yhtäläistä nuolta kuin ne, jotka äsken oli ammuttu.

"Mitä nyt sanotte?" kysyi pitkä mies ankarannäköisenä Dickiltä.

"Sir!" Dick vastasi. "Olen turvapaikassa, eikö niin? Hyvä, huomaan teidän ryhdistänne, että olette ylhäisessä asemassa, ja teidän kasvoissanne on hurskauden ja oikeamielisyyden ilme. Teidän vangiksenne jättäydyn mielelläni luopumalla pyhän paikan turvasta. Mutta mieluummin kuin jättäydyn tämän miehen mielivaltaan — miehen, jota kuuluvalla äänellä syytän täällä oman isäni murhasta ja minun tilojeni ja tulojeni laittomasta anastamisesta — mieluummin pyydän teitä omalla jalolla kädellänne antamaan minulle armonpiston. Omin korvin olette kuullut, kuinka hän minulle uhkasi

kidutusta ennen kuin syyllisyyttäni oli tutkittu. Ei ole kunnianne arvoista jättää minua veriviholliseni haltuun, vaan tutkittakoon asiani laillisesti, ja jos minut huomataan syylliseksi, niin ottakaa henkeni."

"Hyvä lordi", huudahti sir Daniel, "älkää kuunnelko, mitä tämä susi puhuu. Hänen verinen tikarinsa huuruaa valheen takaisin vasten hänen kasvojaan."

"Hyvä ritari, sallinette sanoa", lordi vastasi, "teidän oma kiivautenne ei puhu teidän puolestanne."

Mutta tällöin tapahtui jotain odottamatonta. Morsian, joka nyt oli toipunut ja kauhistuneena katseli tätä kohtausta, hyökkäsi häntä ympäröivien estelemisistä huolimatta esille ja lankesi lordin eteen polvilleen.

"Lordi Risingham", hän huudahti, "kuulkaa minua oikeuden nimessä. Olen täällä tämän miehen hallussa väkivalloin ryöstettynä. Minut on ryöstetty kavaluudella sukulaisten luota.

"Siitä päivästä alkaen en ole kokenut sääliä, en hyvyyttä, enkä lohdutusta kenenkään muun puolelta kuin ainoastaan hänen — Richard Sheltonin — jota he syyttävät ja koettavat tuhota. Hyvä lordi, jos hän eilen oli sir Danielin talossa, niin minä hänet sinne saatoin, hän tuli minun pyynnöstäni eikä hän tarkoittanut mitään pahaa. Niin kauan kuin sir Daniel kohteli häntä hyvin, Shelton oli hänelle uskollinen ja taisteli hänen puolestaan 'Mustaa nuolta' vastaan. Mutta kun tämä ilkeä holhooja kavalasti väijyi hänen henkeänsä, niin että hänen täytyi yöllä paeta tästä verellä tahratusta talosta, niin kehen hän saattoi turvata? Ei hänellä ollut auttajaa, ei rahaa penniäkään. Jos hän silloin joutui henkipattojen seuraan, kumpaaako siitä syytätte, nuorukaistako, jonka henkeä väijyttiin, vai holhoojaa, joka käytti väärin holhoojanasemaansa?"

Ja nyt Joannan viereen polvistui tuo toinen nuori nainen, josta jo on puhuttu.

"Ja minä, hyvä lordi ja setäni", hän sanoi, "minä todistan omantuntoni mukaan ja kaiken pyhän kautta, että tämä Joanna Sedley puhuu totta. Minä itse, arvoton, vein nuoren miehen Joannan luo."

Lordi Risingham kuunteli tyyneesti ja seisoi hetkisen äänetönnä. Sitten hän ojensi kätensä Joannalle ja auttoi häntä nousemaan, mutta ei osoittanut samaa kohteliaisuutta sille, joka oli sanonut häntä sedäksi.

"Sir Daniel", lordi sanoi, "tässä on meillä varsin sekava vyyhti, jonka selvittäminen, teidän suosiollanne, jää minun asiakseni. Rauhoittukaa siis, asianne on luotettavissa käsissä, oikeutta noudatetaan. Menkää nyt viipymättä kotiin ja pitäkää huolta haavastanne, ilma on tuima, enkä soisi teidän saavan kylmänvihoja."

Hän viittasi kädellään. Huomaavaisten palvelijain jatkamana viittaus kulki eteenpäin kirkon toiseen päähän. Heti soi kirkon ulkopuolella torventoitotus, ja avonaisesta ovesta astui sisään lordi Risinghamin väreihin ja vaakunaan pukeutunut rivi jousimiehiä ja sotilaita. Dick ja Lawless vapautettiin sir Danielin miesten käsistä, ja sulkien rivinsä vankien takana lordin miehet kulkivat pois kirkosta.

Kun he astuivat Joannan ohi, tyttö ojensi molemmat kätensä Dickiä kohti ja huusi hänelle jäähyväistervehdyksen, ja morsiusneito, jonka mieltä hänen setänsä osoittama tyytymättömyys ei millään muotoa ollut masentanut, heitti Dickille suukosen huutaen hänelle: "Pysykää rohkeana, jalopeuranajaja!" Ja nämä hilpeät sanat saattoivat kansan hymyilemään ensi kerran tämän tapauksen aikana.

VIIDES LUKU

Lordi Risingham

Vaikka lordi Risingham epäilemättä oli ylhäisin mies Shorebyssä silloin majailevista herroista, hän asui varsin vaatimattomasti yksityisen miehen talossa kaupungin reunalla. Ainoastaan aseelliset miehet ovella, jopa useasti saapuvat ja menevät lähetit ilmaisivat korkean lordin tilapäistä asuntoa. Tästä syystä Dick ja Lawless pistettiin samaan suojaan.

"Hyvin puhuttu, nuori herra Richard", sanoi Lawless, "erittäin hyvin puhuttu, ja minä puolestani kiitän teitä sydämestäni. Täällä olemme hyvissä käsissä, meitä tutkitaan oikeudenmukaisesti ja tänä iltana meidät hirtetään samaan puuhun."

"Niinpä pelkään todellakin, ystäväraukka", Dick vastasi.

"Mutta vielä on yksi jänne jousessamme", Lawless jatkoi. "Ellis Duckworthin kaltaisia miehiä ei ole kuin yksi tuhannessa. Te olette hyvin läheinen hänen sydämelleen sekä oman itsenne että isänne tähden. Ja tietäessään teidät syyttömäksi tähän tekoon hän kyllä mullistaa maat ja taivaat pelastaakseen teidät."

"Tuskinpa hän voi tehdä mitään", Dick vastasi. "Hänellä on vain kourallinen miehiä käytettävänä. Jospa vain olisin päässyt huomiseen — jos vain voisin huomenna tuntia ennen keskipäivää saapua sovittuun paikkaan — kävisi kaikki luullakseni toisin. Mutta nyt ei ole apua."

"Hyvä", päätteli Lawless, "jos te vain takaatte minun syyttömyyteni, kyllä minä takaan teidän puolestanne pelkäämättä. Ei se meitä suurestikaan auta, mutta jos minut hirtetään, se ei suinkaan tapahdu siksi, etten osannut soittaa suutani."

Dickin vaipussa omiin mietteisiinsä vanha veijari kyyristyi nurkkaan ja peitti kasvonsa munkinkaavullaan, nukkuaksensa paremmin. Pian hän kuorsasi minkä jaksoi, ikään kuin ei olisi ollut hädän päivää.

Oli jo iltapuoli, kun ovi avattiin ja Dickiä tultiin noutamaan yläkertaan, lämpöiseen huoneeseen, missä lordi Risingham istui takkatulen edessä mietteisiin vaipuneena. Kun Dick astui sisään, hän nosti silmänsä.

"Sir", hän sanoi, "minä tunsin isänne, joka oli kunnon mies, ja se seikka kehoittaa minua lempeyteen. Mutta en saata teiltä salata, että teitä syytetään rumista asioista. Te seurustelette murhamiesten ja rosvojen kanssa, teidän epäillään petollisesti anastaneen laivan, olette rikkonut yleistä rauhaa ja valepuvussa piililyt vihollisenne talossa, jossa samana iltana on tapettu mies."

"Jos sallitte, lordi", Dick sanoi, "tahdon heti tunnustaa tekoni semmoisena kuin se on. Minä tapoin Rutterin, ja todisteena" — hän haki povestaan — "on kirje, jonka otin hänen laukustaan."

Lordi Risingham otti kirjeen, avasi sen ja luki sen kahdesti.

"Te olette lukenut tämän?" hän kysyi.

"Olen lukenut", Dick vastasi.

"Oletteko yorkilainen vai lancasterilainen?" lordi kysyi.

"Vähän aikaa sitten minulta kysyttiin samaa. En silloin ymmärtänyt mitä minun piti vastata", Dick sanoi. "Mutta koska jo kerran olen vastannut, en tahdo muuttaa puoluetta. Olen yorkilainen, lordi."

Lordi nyökäytti päätään hyväksymisen merkiksi.

"Rehellisesti vastattu", hän sanoi. "Mutta miksi sitten annatte minulle tämän kirjeen?"

"Eivätkö kaikki puolueet hylkää kavaltajia?" Dick kysyi.

"Niin kai pitäisi olla", lordi vastasi. "Ja ainakin minä hyväksyn vastauksenne. Teissä on enemmän nuoruuden kuin vilpillisyyden vikaa, huomaan. Jollei sir Daniel olisi mahtava meidän puolemme mies, olisin melkein taipuvainen puolustamaan teidän asiaanne. Sillä minä olen tutkinut asioita ja olen saanut tietää, että teitä vastaan on pahoin rikottu ja se on luettava puolustukseksenne. Mutta huomatkaa, sir, olen ennen kaikkea johtajan asemassa, minun on valvottava kuningattaren etuja, ja joskin luonnoltani, kuten luulen, olen oikeutta kunnioittava mies ja pikemmin liiaksikin lempeäsydäminen, minun täytyy kuitenkin järjestää toimenpiteeni puolueeni etujen mukaan. Ja saadakseni sir Danielin pysymään puolellani, teen paljon."

"Olen kai hyvin rohkea mielestänne", Dick vastasi, "kun annan teille neuvoja, mutta luotatteko todellakin sir Danielin sanaan? Hän on varsin usein ennen muuttanut puoluetta."

"On kyllä. Semmoinen on tapa tätä nykyä Englannissa. Mitä sille mahtaa?" lordi sanoi. "Mutta te arvostelette Tunstallin ritaria väärin. Hän on viime aikoina ollut vilpittömästi uskollinen Lancasterin puolueelle, myös viime vastoinkäymisen jälkeen."

"Jos suvaitsette vilkaista tähän kirjeeseen, ehkä jossain määrin muutatte mieltänne", Dick sanoi ojentaen lordille sir Danielin lordi Wensleydalelle osoittaman kirjeen.

Kirjeen vaikutus ilmeni heti lordin kasvoista. Hänen katseensa kävi synkäksi ja uhkaavaksi kuin vihastuneen jalopeuran, hänen kätensä tarttui nopeasti tikariin.

"Olette kai lukenut tämänkin?" hän kysyi.

"Olen", Dick vastasi. "Hän vain muuttanut tilanne lordi Wensleydalelle."

"Niin on!" lordi vastasi. "Minä olen teille kiitollinen tästä kirjeestä. Se on minulle näyttänyt ketunpesän. Pyytäkää minulta jotain, nuori herra Shelton, ja minä olen osoittava teille kiitollisuuttani. Ensiksikin, olkaa yorkilainen tai lancasterilainen, te olette nyt vapaa. Menkää Pyhän neitsyen nimessä! Mutta kuten itse ymmärrätte, vaatii oikeus että hirtetään toverinne Lawlessin. Hänen rikoksensa on julkinen, ja tarpeellista on, että rangaistus seuraa tekoa."

"Hyvä lordi!" Dick sanoi. "Minun ensimmäinen pyyntöni on, että säästätte hänetkin."

"Hän on vanha kirottu konna, varas, hirtehdin ja maankulkija", lordi sanoi. "Hän olisi jo ansainnut hirsipuun, samantekevä hirtetäänkö hänet tänään vai huomenna. Kerran se kuitenkin tapahtuu."

"Totta kyllä", Dick sanoi. "Mutta ystäväydestä minuun hän tuli tänne, minä olisin itsekäs ja kiittämätön, jos hylkäisin hänet."

"Olette kiusallinen, sir", sanoi lordi ankarasti. "Sillä tavoin ei menestytä tässä maailmassa. Kuitenkin päästäkseni teidän itsepäisyydestänne tahdon vielä kerran tehdä teille mieliksi. Lähtekää siis yhdessä, mutta olkaa varovaiset ja rientäkää pois Shorebystä. Sillä sir Daniel (piru hänet vieköön) janoo ahneesti teidän vertanne."

"Hyvä lordi, ainostaan sanoilla voin nyt teitä kiittää, mutta toivon että minulla pian on tilaisuus kiittää teitä teoilla", Dick sanoi poistuessaan huoneesta.

KUODES LUKU

Kapteeni Arblaster

Kun Dick ja Lawless päästettiin takatietä ulos talosta, jossa lordi Risingham majaili, oli ilta jo käsissä.

He pysähtyivät puutarhanmuurin suojaan neuvottelemaan, mitä tietä olisi viisainta kulkea. Heidän asemansa oli sangen vaarallinen. Jos joku sir Danielin miehistä sattuisi heidät näkemään ja nostaisi metelin, heidät otettaisiin silmänräpäyksessä vangiksi, ja silloin he olisivat mennyttä miestä. Eivätkä vaarat väijyneet heitä yksin Shorebyn kaupungissa, koko ympäristö kuhisi vihollisen vartioita, joiden käsiin he milloin tahansa saattoivat joutua.

Jonkin matkan päässä he näkivät myllyn, joka kohosi aukeamalla, ja sen läheisyydessä hyvin suuren ladon, jonka ovet olivat selkosen selällään.

"Jospa piiloutuisimme tuonne, kunnes yö joutuu?" Dick ehdotti.

Koska Lawless ei tietänyt parempaakaan keinoa, he juoksivat mainittuun latoon ja pian loisti kuu hopeanvalkoisena lumelle. Nyt jos koskaan heidän oli pyrittävä entiseen majataloonsa, vaihtaakseen vaaralliset valepukunsa tavallisiin vaatteisiin. Mutta yön pimeydessäkin oli varmintä kiertää kaupungin syrjäkatuja ja välttää vilkasliikkeisempiä paikkoja.

He saivat tehdä pitkän kierroksen. He joutuivat rantaan lähelle tuota Dickille niin tärkeätä taloa, joka nyt oli pimeä ja autio, ja saapuivat viimein satamaan. Monet laivoista olivat, mikäli he saattoivat kirkkaassa kuutamossa erottaa, nostaneet ankkurinsa ja käyttivät hyväkseen suotuisaa säätä, suunnatakseen kulkunsa toisiin satamiin. Tästä syystä sataman oluttuvat, joissa vastoin voimassa olevaa lakia paloi tuli vielä iltasoiton jälkeen, eivät olleet enää tungokseen asti täynnä väkeä, ja hilpeät merimieslaulut olivat vaienneet.

Nostellen munkinkaapujensa liepeitä polviin asti Dick ja hänen lihava toverinsa riensivät eteenpäin lumikinosten läpi, puikkelehtien ranta-aittojen ja kaikenlaisten romukasojen välitse, ja olivat jo saapuneet puolitiehen satamasta, kun he joutuivat aivan lähelle muuatta oluttupaa. Juuri samassa avattiin äkkiä ovi, ja kirkas valovirta osui pakolaisiin.

He pysähtyivät heti ja olivat vaipuvinaan syvään keskusteluun.

Kolme miestä astui ulos ovesta toinen toisensa jälkeen, ja kolmas sulki oven. He astuivat kaikki

jotakuinkin epävarmasti.

Dick ja Lawless tunsivat heti kaksi heistä. Toinen oli "Hyvän Toivon" isäntä, kapteeni Arblaster, ja toinen hänen laivamiehensä. Kolmas oli tuntematon. Kookkain heistä puhui valittavalla äänellä:

"Seitsemän astiaa hienointa ranskalaista viiniä, mitä ikinä mikään viinikauppias on myynyt, paras purjealus koko Dartmouthissa, kullattu Mariankuva ja kolmetoista puntaa selvää kultarahaa..."

"Niin, niin, olen minäkin kärsinyt tappiota", toinen keskeytti. "Martinpäivänä minulta varastettiin viisi riikintaalaria ja nahkakukkaro, joka sekin kyllä oli maksanut aika lailla."

Kapteenin vaikeroivat sanat vaikuttivat syvästi Dickiin. Tähän asti hän oli tuskin kertaakaan ajatellut Arblaster-rukkaa, joka hänen ajattelemtoman kepposensa tähden oli menettänyt koko omaisuutensa. Näinä sotaisina aikoina ylemmät säädyt eivät näet paljoa piitanneet halpasäätyisten ihmisoikeuksista. Mutta tämä odottamaton kohtaaminen johdatti peittelemättä hänen mieleensä, miten omavaltaisesti hän oli menetellyt toisen omaisuuden suhteen ja kuinka surkeasti hänen yrityksensä oli päättynyt. Molemmat, sekä Dick että Lawless, kääntyivät pois päin, jotta heitä ei tunnettaisi.

Mutta laivakoira oli paennut hylystä ja päässyt takaisin Shorebyhin. Se seurasi nyt Arblasterin kintereillä. Äkkiä se alkoi vainuta ja höristää korviaan ja rupesi sitten rajusti haukkumaan molempia munkkeja.

Sen isäntä lausui epävakaisella äänellä:

"Kuulkaahan, kunnan ystävät! Antakaa lantti köyhälle laivuriraukalle, jonka koko omaisuus on hävinnyt kuin tuhka tuuleen. Kysykää tältä Tomilta, laivamieheiltäni, ellette minua usko. Seitsemän astiaa hyvää ranskalaista viiniä, plataanipuinen, runsaasti kullattu Marian-kuva ja kolmetoista puntaa kultana ja hopeana! Mitä siitä arvelette? Sitä paitsi ei kukaan kumppaneistani koko Dartmouthin ankkuripaikalla ole tapellut ranskalaisia vastaan niin rohkeasti kuin minä. Kas niin, raha tänne vain!"

Dick ja Lawless eivät uskaltaneet kumpikaan hiiskua, peläten että kapteeni tuntisi heidät äänestä. He seisovivat siinä avuttomina kuin vene karilla, eivätkä tienneet mitä tehdä, minne kääntyä. — "Oletko mykkä poika?" kysyi viimein laivuri.

"Toverit", hän sopersi kääntyen toisten puoleen, "minä en pidä mykistä, he ovat epäkohteliasta väkeä."

Mutta Tom, joka oli vahva, tukeva mies, oli sillä aikaa alkanut epäillä noita kahta äänetöntä munkkia. Hän astui askelen eteenpäin, tarttui kovakouraisesti Lawlessin olkapäähän ja kysyi karkeasti kiroten, mikä häntä vaivasi, kun hän ei vastannut. Lawless huomasi joutuneensa kiikkiin ja antoi merimiehelle niin kovan töytäyksen, että tämä kaatui pitkin pituuttaan hietikolle. Sitten vanha seikkailija pötki kypälämäkeen ja käski Dickin seurata perässä.

Kaikki tämä oli silmänräpäyksen työ. Mutta ennen kuin Dick ennätti paeta, oli Arblaster iskenyt häneen kiinni, ja Tom, joka sätki hiekalla, tarttui hänen toiseen sääreensä, kolmannen miehen heiluttaessa uhkaavasti miekkaansa.

Richard Shelton ei tällä hetkellä tuntenut niin paljon pelkoa ja suuttumusta kuin nöyryytystä. Hän häpesi sitä, että hän, joka oli päässyt sir Danielin käsistä ja voittanut lordi Risinghamin suosion, nyt oli aivan avuttomana vanhan juopuneen laivurin ja hänen parin toverinsa vallassa. Sen lisäksi sanoi hänen omatuntonsa, nyt kun oli liian myöhäistä, että hän ansaitsi rangaistuksen, koska hänellä ei ollut rahoja korvata laivurille vahinkoa, minkä oli hänelle tuottanut.

"Malttakaahan, kun katson häntä silmästä silmään", sanoi laivuri kääntäen Dickin kasvot kuuta kohti. "Pyhä neitsyt!" hän huusi sitten, "sehän on laivanryöstäjä!"

"Hei!" Tom huusi.

"Niin, totta tosiaan! Se on hän itse ilmi elävänä!" Arblaster toisti. "Kuules sinä lurjus!" hän kirkui. "Missä on laivani? Missä on viinini? Kas niin, nyt olet käsissäni. Maltahan, kyllä minä sinut löylytän."

Raivostuneet miehet alkoivat piestä Dickiä voimiensa takaa. Dick ei päässyt heidän käsistään muulla tavoin kuin houkuttelemalla heidät uudestaan kapakkaan keskustelemaan asioista. Tapansa mukaan miehet ahkerasti joivat, kunnes Dick arveli hetken sopivaksi ja luikahti nopeasti ovesta ulos.

Juopuneet miehet hoipertelivat hänen jälkeensä kiljuen ja meluten. Mutta Dick oli heitä sukkelampi. Kaavun liepeet nostettuna hän pimeässä juoksi henkensä takaa, tietämättä minnepäin Lawless oli suunnannut matkansa ja minnepäin hänen itsensä tuli pyrkiä.

Harhailtuansa puolen yötä hän pääsi jonkinlaiseen vierasmajaan kaupungin ulkopuolelle, missä hän sai kohtalaisen yösjän, ja vaipui heti sikeään uneen.

VIIDES KIRJA

Richard Kyttyräselkä

ENSIMMÄINEN LUKU

Torventoitotus

Jo aikaisin seuraavana aamuna, ennen päiväkoittoa Dick nousi kurjalta vuoteeltaan ja vaihtoi munkinkaapunsa enemmän säätynsä mukaisiin vaatteisiin ja lähti nyt rauhallisempaan ja paremmalla onnella matkaan.

Dickin aikomuksena oli koettaa päästä Lawlessin metsäluolaan, johon hän oli piilottanut lordi Foxhamin paperit. Koska hän oli varhain lähtenyt matkalle, hän luuli ehtivänsä sinne kyllin ajoissa ennättääkseen vielä kohtaamaan Gloucesterin nuoren herttuan sovitussa yhtymäpaikassa.

Oli kylmä aamu. Ilma oli tyyni ja kuiva, kuu oli jo laskenut, tähdet vain vielä tuikkivat kirkkaina. Lumen heijastus teki ilman valoisaksi ja vaikutti virkistävästi mieleen.

Dick oli kulkenut suurimman osan Shorebyn ja metsän välistä aukeata ja saapunut kummun juurelle noin parinsadan metrin päähän paikasta, missä Pyhän Briden risti seiso, kun hän äkkiä kuuli torventoitotuksen, joka rikkoi aamun hiljaisuuden niin kimeästi ja läpitunkevasti, ettei Dick milloinkaan ollut sen vertaista kuullut. Toitotus uudistui pari kertaa, sitten kuului aseitten kalsketta.

Dick heristi korviaan, paljasti miekkansa ja juoksi reippaasti mäkeä ylös. Pian hän pääsi ristin luo ja joutui hämmästykseseen keskelle tulista taistelun tuoksinaa. Seitsemän tai kahdeksan miestä oli toisella puolen, toisella ainoastaan yksi. Mutta niin nopealiikkeinen ja taitava oli tämä ainoa ja niin hurjasti hän kävi vastustajiensa kimppuun, että jo ennen kuin Dick ehti sekaantua leikkiin, hän oli kaatanut maahan yhden, pahasti haavoittanut kahta ja torjunut muut luotaan.

Näytti kuitenkin ihmeeltä, että hän ollenkaan kykeni vastustamaan niin monta vihollista, ja pieninkin sattuma, jalan luiskahdus tai käden hairahdus saattoi hänelle maksaa hengen.

"Kestäkää vielä hetkinen, sir", huusi hänelle Dick, "täältä tulee apua", ja unohtaen olevansa yksin ja että hänen huutonsa oli jotensakin turha, hän kiljaisi: "Mustan nuolen puolesta! Mustan nuolen puolesta!" ja hyökkäsi häikäilemättä ahdistajien selkään.

Nämä olivat kuitenkin urheita miehiä, jotka eivät pelästyneet yllätyksestä, vaan kääntyivät nopeasti uutta vastustajaansa kohti tavattoman raivokkaasti. Neljä yhtä vastaan he kävivät hänen kimppuunsa. Miekat salamoivat kirkkaassa tähtivalossa ja säkenet sinkoilivat. Nyt yksi vastustajista kaatui, Dick tuskin tiesi mistä syystä; sitten isku sattui hänen omaan päähänsä, ja vaikka teräskypärä hytyrän alla suojeli häntä, painoi isku hänet kuitenkin toiselle polvelle ja hänen päätänsä pyörrytti.

Sillä aikaa oli mies, jonka avuksi Dick oli rientänyt, vetäytynyt taapäin ja toitahtanut nyt torveensa tällä kertaa vielä räikeämmin ja pitempään kuin ennen. Seuraavassa silmänräpäyksessä ahdistajat kääntyivät uudestaan häntä vastaan Dickin onneksi. Mutta mies puolustautui taaskin urheasti, käyttäen miekkaa ja tikaria, kättä ja jalkaa yhtä väsymättä. Hän hyökkäsi ja peräytyi, teki hyppäyksiä ja lankesi polvilleen erinomaisen taitavasti ja nopeasti.

Korvia särkevät torventoitotukset eivät kuitenkaan olleet turhaan kajahtaneet. Metsästä kuului lumen

vaimentamaa kavioiden kapsetta, ja onneksi sekä vieraalle miehelle että Dickille syökyi kummaltakin puolen tietä parvi kiireestä kantapäähän aseistettuja ratsumiehiä. Jokaisen ratsastajan takana istui hevosen selässä vielä jousimies, joten apuväki oli kahdenkertainen.

Tämmöisen ylivoiman yllättäminä ahdistajilla ei ollut muuta neuvoa kuin äänettöminä antautua.

"Vangitkaa nuo lurjukset!" huusi uljas torventoitottaja, ja kun käskyä oli noudatettu, hän lähestyi Dickiä ja katseli häntä terävästi silmiin.

Dick kohtasi tyynesti hänen tutkivan katseensa. Vasta nyt hän huomasi että soturi, joka äsken oli osoittanut niin suurta voimaa, taitoa ja päättäväisyyttä, oli vielä nuorukainen, häntä itseään tuskin vanhempi.[13] Sen lisäksi hän oli hiukan epämuotoinen, toinen olkapää oli näet toista korkeampi. Kasvot olivat äskeisestä ponnistuksesta huolimatta kalpeat, rumat ja tuskanilmeiset. Ainoastaan kirkkaat, terävät ja rohkeat silmät ilmoittivat sisäistä tarmoa.

"Sir", sanoi nuorukainen, "tulitte sopivaan aikaan avukseni, ette hetkeäkään liian aikaisin."

"Mylord", vastasi Dick, joka hämärästi tunsikin olevansa ylhäisen henkilön seurassa, "olette itse niin satumaisen taitava miekankäyttäjä, että olisitte kyllä suoriutunut ominkin voimin. Joka tapauksessa oli minulle onni, ettei väkenne kauemmin viipynyt."

"Mistä minut tunsitte?" vieras kysyi.

"En tälläkään hetkellä tiedä kenen kanssa puhun", Dick vastasi.

"Onko se mahdollista?" kysyi toinen, "ja siitä huolimatta panitte henkenne alttiiksi tässä epätasaisessa taistelussa."

"Näin yhden miehen ottelevan monta vastaan", Dick vastasi, "ja häpeällisesti olisin käyttäytynyt, ellen olisi rientänyt hänen avukseen."

Omituinen pilkallinen hymy ilmestyi nuoren ylimyksen huulille hänen vastatessaan:

"Puhutte varsin jalosti, mutta päästäksemme itse asiaan — oletteko lancasterilainen vai yorkilainen?"

"En tahdo salata, jalo lordi", Dick vastasi, "että olen Yorkin suvun puolella."

"Pyhän messun kautta!" vastasi vieras jälleen. "Se on teille onneksi."

Näin sanoen hän kääntyi yhden seuralaisensa puoleen ja lausui samalla pilkallisella ja julmalla äänellä kuin ennen:

"Pitäkää huoli siitä, että nuo urheat herrat saavat matkapassin. Nostakaa heidät ilmaan."

Elossa ei enää ollut kuin viisi hyökkääjää. Jousimiehet tarttuivat heihin, heidät vietiin metsänreunaan, ja parin minuutin perästä hirsinuora oli tehnyt heistä lopun.

"Ja nyt", huudahti epämuotoinen johtaja, "takaisin vartiopaikkoihinne ja olkaa vasta nopeammat."

"Armollinen herrani ja herttua", sanoi yksi hänen miehistään, "rukoilen teitä, älkää jääkö tänne yksin. Pidättäkää ainakin kourallinen keihäsmiehiä luonanne."

"Mies", sanoi herttua, "minä en ole moittinut teitä vitkallisuudestanne, älkää tekään nyt ruvetko minun aikeitani valvomaan. Luotan käteeni ja käsivarteeni, joskin olen viallinen. Te olitte varsin hitaat tulemaan, kun torvi äsken kutsui, nyt liian rohkeasti annatte minulle neuvoja. Mutta niin on aina: viimeisinä keihäällä, ensimmäisinä kielellä. Tehkää päinvastoin!"

Ja melkoisen kopealla kädenliikkeellä hän viittasi heitä poistumaan.

Jalkamiehet nousivat taas ratsumiesten taakse hevosten selkään, ja koko joukko kahlasi lumessa pois, häviten metsään eri tahoille.

Päivä oli nyt jo tulossa ja tähdet vaalenivat vaalenemistaan. Harmaassa päivänvalossa molemmat nuorukaiset katselivat toisiansa.

"Te olette nähnyt kostoni", herttua sanoi, "joka samoin kuin säiläni on sekä terävä että nopea. Mutta en millään muotoa soisi teidän luulevan minua kiittämättömäksi. Tulitte minun avukseni hyvällä miekalla ja vielä paremmalla rohkeudella — jollette pelkää epämuotoisuuttani, sallikaa minun syleillä teitä!"

Näin sanoen nuori päällikkö ojensi käsivartensa syleilyyn.

Sydämessään Dick tunsi sekä kauhua että inhoa sitä miestä kohtaan, jonka hengen hän oli pelastanut. Mutta kehoitus lausuttiin sellaisella tavalla, että olisi ollut kovin epäkohteliasta, jopa tylyäkin estellä tai epäröidä. Hän heittäytyi siis toisen avoimeen syliin.

"Ja nyt, mylord", hän lausui vapauduttuaan syleilystä, "arvaanko oikein? Oletteko Gloucesterin herttua?"

"Olen Richard, Gloucesterin herttua", kuului vastaus. "Entä te — mikä on teidän nimenne?"

Dick sanoi nimensä ja näytti lordi Foxhamin sinettisormuksen, jonka herttua heti tunsi.

"Te olette tulleet ennen sovittua aikaa, mutta niin olen minäkin tehnyt", herttua sanoi. "Olin täällä kaksi tuntia ennen päivännousua. Mutta tämä on minun ensimmäinen sotaleikkini; tällä retkellä, herra Shelton, olen voittava tahi menettävä kunniani. Tuolla Shorebyssä majailevat viholliseni kahden vanhan, taitavan päällikön, Risinghamin ja Brackleyn johdolla. He ovat kaiketi vahvasti varustetut, mutta kahdelta taholta estetyt peräytymästä, merensataman ja virran saartamina. Luulenpa, Shelton, että voisimme tuottaa heille tuntevan tappion, jos voisimme hiipiä vihollisen kimppuun odottamatta ja nopeasti."

"Niin minäkin arvelen", Dick vastasi innostuen.

"Onko teillä lordi Foxhamin muistiinpanot mukanne?" herttua kysyi.

Dick ilmoitti, mistä syystä hänellä ei nyt ollut muistiinpanoja, mutta sanoi rohkenevansa itsekkin antaa tarkkoja tietoja vihollisista.

"Omasta puolestani arvelen, että jos on riittävästi väkeä, olisi parasta nyt heti hyökätä vihollisen kimppuun", hän sanoi. "Sillä, nähkääs, päivän koittaessa yövartiot poistetaan, päivällä ei ole vartioimista laisinkaan — ainoastaan kulkuvartiot kiertävät laitakaupungilla. Nyt juuri, kun yövartio on lakannut ja muu sotaväki istuu aamiaisensa ääressä — olisi sopiva aika hajoittaa heidät."

"Paljonko luulette heitä olevan?" herttua kysyi.

"Ei täyttä kahtatuhatta", Dick vastasi.

"Minulla on 700 miestä metsässä takanamme", herttua sanoi, "700 tulee Kettleystä, he saapuvat pian. Kauempana on vielä 400 miestä, ja Holywoodissa puolen päivänmatkan päässä täältä on lordi Foxhamin väkeä 500 miestä. Odotammeko heitä vai ryhdymmekö heti hyökkäykseen?"

"Herttua", Dick vastasi, "hirttäessänne nuo viisi roistoa ratkaisitte itse asian. Mitä väkeä he lienevätkin olleet, heitä kaivataan kuitenkin näinä levottomina aikoina, heitä ruvetaan etsimään ja seutua penkomaan. Sen tähden on minun nöyrä ajatukseni se, että jos aiotte turvautua yllätykseen, teidän ei tule hukata hetkeäkään."

"Niin minäkin arvelen", Kyttyräselkä sanoi. "Tunnin kuluessa saatatte ansaita ritarikannukset. Reipas mies menköön Holywoodiin lordi Foxhamin sinettisormus mukanaan, toinen mies tielle jouduttamaan minun nuhjuksiani! Niin, Shelton, pyhän ristin kautta tapahtukoon niin!"

Sitten hän taas toitahtui torveaan.

Tällä kertaa hänen ei tarvinnut kauan odottaa. Tuokiossa ristin ympärillä oleva aukio oli täynnä ratsuja ja jalkaväkeä. Herttua lähetti miehen toisensa jälkeen jouduttamaan niitä 700 miestä, jotka olivat taempana metsässä, ja jo neljännestunnin kuluttua hän saattoi asettua joukkojensa etunenään kulkeakseen mäkeä alas Shorebyta kohti.

Hänen suunnitelmansa oli hyvin yksinkertainen. Hän aikoi valloittaa sen osan kaupunkia, joka oli oikealla puolen valtatieä, ja linnoittua ahtaihin kujiin siksi kunnes lisäväkeä saapuisi.

Jos lordi Risingham päättäisi peräytyä, herttua ajaisi häntä takaa, joten lordi joutuisi kahden tulen väliin, koska lisäväki tullessaan kohtaisi hänet. Jos taas lordi päättäisi jäädä kaupunkiin, hän joutuisi satimeen, jossa herttuan ylivoima hänet nujertaisi.

Ei ollut siis herttualla muuta pelkoa kuin että hänen ensimmäiset 700 miestänsä voitettaisiin ja hajoitettaisiin. Tämän välttämiseksi oli tarpeellista, että yllätys oli nopea ja täydellinen. Senpä tähden piti nytkin jalkamiesten istua hevosenselässä ratsumiesten takana, ja Dickille tapahtui se kunnia, että hän sai istua herttuan takana.

Niin kauan kuin he olivat metsän peittäminä, kuljettiin hitaammin. Kun oli päästy metsän reunaan, pysähdyttiin lepäämään ja tarkastamaan asemaa.

Aurinko oli nyt noussut ja valaisi kylmäkirkkaalla keltaisella valollaan Shorebyn punaisia rakennuksia, joitten lumivalkoisilta katoilta aamusavut nousivat kohti taivasta.

Herttua kääntyi Dickin puoleen.

"Tuossa kaupunkipahasessa", hän sanoi, "jossa ihmiset nyt kaikessa rauhassa keittävät aamiaistaan, joko te voitatte tänään kannuksenne ja minulle alkaa uusi elämä, täynnä valtaa ja kunniaa — taikka me molemmat kaadumme ja meidät haudataan unohduksen yöhön. Olemme kaksi Richardia. Siis rohkeutta, Shelton. Meidän tulee voittaa, ja niinkuin meidän miekkamme tänään kalskuu miesten kypäriä vasten, niin pitää meidän nimemmekin kerran kaikua ihmisten korvissa."

Dick hämmästyi kuullessaan herttuan kunnianhimoista ja tulista puhetta. Tyynesti ja järkevästi hän vastasi, että hän omasta puolestaan tahtoi tehdä velvollisuutensa ja toivoi muittenkin tekevän samoin. Silloin olisi hänen luullakseen voitto varma.

Hevoset olivat nyt tarpeeksi levähtäneet, herttua nosti miekkansa, kannusti ratsunsa juoksemaan, ja koko joukko kiiti täyttä laukkaa yli lumipeitteisen lakeuden, joka heidät erotti kaupungista.

TOINEN LUKU

Shorebyn tappelu

Välimatka oli vain noin viisisataa askelta. Mutta tuskin he olivat tulleet metsän suojasta esiin, kun he huomasivat väkijoukkojen meluten ja huutaen tulvivan lumisilla niityillä kaupunkiin kummaltakin puolen. Ja itse kaupungissa nousi rymy ja liike, eivätkä hyökkääjät ehtineet suorittaa puolta matkaa ennen kuin torninkellot jo rupesivat soimaan.

Nuori päällikkö puri hammasta. Hätäkellojen nyt jo soidessa hän pelkäsi tapaavansa viholliset valmistautuneina. Jollei hänen onnistuisi saada jalansijaa kaupungissa, sortuisi ja hajaantuisi hänen pieni joukkonsa piankin.

Kaupungissa eivät lancasterilaiset kuitenkaan olleet niinkään hyvässä tilassa. Oli niinkuin Dick oli sanonut. Yöpartijat olivat jo riisuneet aseensa ja muu väki loikoi kaupungin eri osissa majoissaan levollisena kuin rauhan vallitessa, ihan varustautumattomana ja mitään hyökkäystä odottamatta. Koko kaupungissa oli tuskin viittäkymmentä miestä täysissä tamineissa, tuskin viittäkymmentä ratsua satuloituna. Mutta nämäkään eivät osanneet noudattaa minkäänlaista järjestystä, vaan ensi säikähdyksessään riensivät mikä minnekin, kun johtoa ei näkynyt.

Siten tapahtui, että kun Gloucesterin herttua saapui kaupungin laitimaisten talojen luo, ei kadunsuussa ollut vastassa kuin pivollinen keihäsmiehiä, jotka hän hajoitti kuin myrsky ruumenet.

Heidän edettyänsä kaupungissa noin sata askelta Dick kosketti herttua käsivarteen. Ymmärtäen seuralaisensa tarkoituksen herttua pidatti hevosensa, nosti torven suulleen, toivotusti sovitun kimeän kajahduksen ja ohjasi hevosensa pääkadulta oikealle. Kuin yksi mies koko hänen joukkonsa noudatti annettua käskyä ratsastamalla kujia myöten oikealle. Ainoastaan parikymmentä ratsumiestä pysähtyi kadun suuhun. Jalkamiehet hypähtivät heti maahan heidän takaansa, osa heistä jännitti varsijousensa ja toinen osa hyökkäsi läheisiin taloihin ja otti ne haltuunsa.

Ne harvat lancasterilaiset, jotka olivat aseissa, hämmästyivät nähdessään vihollisen niin äkkiä muuttavan suuntaa ja pelästyivät huomattessaan vartijoiksi jääneen jälkijoukon. Hetkisen neuvoteltuansa he peräytyivät kaupungin sisäosiin hakemaan lisävoimia.

Se kaupunginosa, jonka herttua Dickin neuvosta oli ottanut haltuunsa, käsitti viisi kapeata kujaa ja kurjia hökkelit, jotka kohosivat matalalla mäellä.

Tässä köyhäin kaupunginosassa ei majailnut yhtäkään lancasterilaista herraa, ei ylhäisempää eikä alhaisempaa, ei edes sotaväkeä. Vakinaiset asukkaat taas pakenivat heti kuin yhteisestä päätöksestä, jättäen asuntonsa kylmille niin pian kuin herttuan väki ilmestyi. Ei siis ollut vastarintaa.

Melkein keskellä kaupunginosa oli jotenkin pahamaineinen olutkapakka. Koska nuo viisi kujaa

tämän kohdalla yhtyivät, päätti herttua sijoittaa päämajansa tähän oluttupaan. Dickin hän määräsi vartioimaan yhtä noista viidestä kadusta.

"Menkää", hän sanoi, "ansaitsemaan kannukset itsellenne. Hankkikaa minulle kunniaa, toinen Richard toiselle Richardille. Sanon teille: jos minä nousen, niin tekin nousette samoilla tikapuilla. Menkää", hän lisäsi puristaen lujasti Dick Sheltonin kättä.

Mutta niin pian kuin Dick oli mennyt, hän sanoi vähäpätöisennäköiselle jousimiehelle, joka seisoi aivan hänen vieressään:

"Lähde, Dutton, ja heti", hän lisäsi. "Seuraa tuota nuorukaista. Jos huomaat hänet uskolliseksi, vastaat hänen turvallisuudestaan henki hengestä. Onneton olet, jos palaat ilman häntä! Mutta jos huomaat hänet petolliseksi tai jos vain epäiletkin, häntä — pistä hänet kuoliaaksi takaa."

Sillä aikaa Dick kiirehti hänelle uskottuun paikkaan, jonka tärkeyden hän kyllä älysi. Se oli näet ahdas ja pimeä kuja, jonka yli kummaltakin puolen rakennukset osaksi ulottuivat, mutta koska se päättyi kaupungin toriin, oli luultavaa että tappelun ratkaisu oli tapahtuva tässä kohden.

Tori oli täynnä sokin sokin pakenevia kaupunkilaisia, mutta vihollisen sotaväestä ei vielä näkynyt merkkiäkään. Dick arveli siis ehtivänsä hyvin ryhtyä puolustustoimenpiteisiin.

Kadun kaksi viimeistä taloa oli jätetty tyhjiksi, niiden ovet olivat selkiselällänsä. Dick pani sotamiehet kantamaan ulos huonekalut ja rakentamaan niistä katusulun. Sata miestä oli annettu hänen käytettäväkseen. Heistä hän asetti suurimman osan näihin taloihin, joiden ikkunoista he saattoivat ampua. Loput hän otti mukaansa katusulun puolustusväeksi.

Kaupungissa vallitsi hurja hälinä ja melu. Kellot soivat, torvet kajahtelivat, ratsujoukkoja kiiti sinne tänne; naiset huusivat, päällikköjen käskyt raikuivat — oli korvia tukahduttava melske. Vähitellen hälinä rupesi asettumaan, ja pian nähtiin torilla ratsu- ja jalkamiehiä, jotka rupesivat järjestymään taistelurintamaan.

Suuri osa näistä oli pukeutunut tummanpunaiseen ja siniseen, ja Dick tunsii sir Daniel Brackleyn, joka hevosenselässä järjesti väkeänsä.

Seurasi hetkisen hiljaisuutta, ja sitten soi neljä torvea miltei yhtäaikaa. Niiden ääneen vastasi viides torvi torilta, ja samassa rupesivat rivit liikkumaan eteenpäin. Nuolisade tapasi varustuksen ja talon, jotka herttuan väki oli ottanut haltuunsa.

Taistelu oli alkanut yhteisestä merkistä noiden viiden kadun suulla. Dick älysi, ettei hän voinut puolustaa asemaansa, jollei hän saattanut täydellisesti luottaa omaan satamiehiseen joukkoonsa.

Seitsemän nuolikuuroa seurasi toinen toistaan. Äkkiä Dick huomasi, että joku takaa kosketti hänen käsivarttansa, ja kääntyessään katsomaan hän näki nuorukaisen, joka ojensi hänelle kiiltävillä metallilevyillä varustetun nahkakölterin.

"Herttua lähettää tämän teille", nuorukainen sanoi. "Hän huomasi teidän lähteneen taisteluun ilman rautapaitaa, sir Richard."

Dickin sydäntä sykähdetti tämä herttuan huolenpito. Hän hypähti maahan hevosenselästä ja nuolien sadellessa hänen ympärilleen hän pukeutui nopeasti rautapaitaansa. Surukseen hän samassa huomasi nuolen sattuneen nuorukaiseen, joka kuolettavasti haavoittuneena kaatui maahan.

Sillä aikaa vihollisen koko joukko oli ennättänyt niin likelle, että Dick antoi miehilleen käskyn ampua. Mutta ikään kuin viholliset olisivat tätä odottaneet, he hyökkäsivät voimakkaan sotahuudon kohottaen Dickin varustusta vastaan. Ratsuväki seisoi vielä liikkumatta, kypäränsilmikko alas laskettuna.

Sitten käytiin tuliseen ja veriseen käsiryssyyn. Hyökkääjät heiluttelivat toisella kädellään miekkaa, toisella he koettivat repiä rikki sulkuväestystä, jota vastustajat taas puolustivat henkensä edestä. Vähän aikaa taisteltiin näin melkein ääneti, ystäväin ja vihollisten kaatuessa toistensa päälle sekaisin. Äkkiä annettiin torvella vihollisen jalkaväelle käsky vetäytyä taapain. Koska aina on helpompaa repiä rikki ja hävittää kuin rakentaa, hyökkääjät olivat saaneet varustuksen sen verran revityksi, että se oli nyt puolta matalampi ja sen lisäksi pysyi huonosti koossa.

Jalkaväki peräytyi nyt nopeasti kaikille suunnille, jättäen sijaa ratsuväelle, joka iskevän kyykäärmeen nopeudella teräsvarusteissaan syöksyi puoleksi hävitettyä katusulkua vastaan. Syntyi ankara ottelu. Ensimmäiset hyökkääjät, miehet ja hevoset kaatuivat, mutta taemmat ratsastivat heidän ylitsensä eteenpäin. Dickin rivit särkyivät, ja ratsuväki hyökkäsi täyttä laukkaa kujaa myöten eteenpäin.

Mutta Dick ja hänen eloon jääneet miehensä tekivät sotakirveillään ratsastajien takana ankaraa työtä

kujan suussa, ja kun kaatuneet hevoset miehineen olivat muodostaneet entistä korkeamman varustuksen, jonka takaa samoin kuin talojen ikkunoista nuolet yhäti lensivät, alkoi jäljelle jäänyt osa ratsuväkeä vähitellen peräytyä, ja kun nuolet nyt satelivat vielä sakeammin, muodostui peräytyminen melkein paoksi.

Sillä aikaa se osa ratsuväkeä, joka oli päässyt varustuksen yli, oli rientänyt katua ylöspäin ja saapunut oluttuvan luo, missä herttua itse varajoukkoineen oli heitä vastaanottamassa. He pakenivat sinne tänne hurjassa epäjärjestyksessä, kauhean Kyttyräselän ja hänen väkensä takaa-ajamina, ja kiitivät takaisin kujaa alaspäin, mistä taas Dick miehinensä lähetti heihin nuolisateen. Kahden vihollisen väliin joutuneina lancasterilaiset ratsumiehet parin minuutin kuluessa hajosivat niin, ettei heitä enää ollut ainoatakaan elävää miestä näkyvissä.

Nyt Dick nosti miekkansa ja käski miestensä kohottaa kaikuvan eläköönhuudon.

Herttua oli laskeutunut alas hevosenselästä ja tuli tarkastamaan sulkua. Hänen kasvonsa olivat valkoiset kuin lumi, mutta hänen silmänsä paloivat kuin timantit ja hänen äänensä oli liikutuksesta käheä ja sortunut. Hän katseli varustusta ja hänen suunsa vetäytyi tyytyväiseen hymyyn.

"Richard Shelton", hän sanoi, "olen teihin tyytyväinen. Polvistukaa!"

Tällä aikaa lancasterilaiset olivat uudestaan järjestyneet ja heidän jalkaväkensä lähetti taas sakean nuolisateen kujan suuhun, missä herttua ja Dick seisoivat. Kylmäverisenä ja tyynenä, ikään kuin hän ei olisi tätä huomannutkaan, herttua paljasti miekkansa ja löi Dickin ritariksi.

"Ja nyt, sir Richard", herttua jatkoi, "jos näette lordi Risinghamin, toimittakaa minulle heti sanoma, vaikka teidän täytyisi lähettää viimeinen miehenne. Sillä tietäkää, te kaikki", hän lisäsi korottaen äänensä, "jos lordi Risinghamin kaataa toinen käsi kuin minun, tämä voitto kääntyy mielestäni tappioksi."

"Herttua", sanoi yksi hänen seuralaisistaan, "te panette tarpeettomasti kalliin henkenne alttiiksi. Minkä tähden jätte tänne seisomaan?"

"Catesby", herttua vastasi, "tässä paikassa riehuu tappelu eikä muualla. Tässä meidän tulee voittaa, muualla tapellaan ainoastaan näön vuoksi. Ja mitä alttiiksipanemiseen tulee — jos te olisitte muodoton kyttyräselkä, jota lapsetkin kadulla pilkkaavat, pitäisitte ruumistanne halvempänä ja hetkisen kunniaa elinkauden arvoisena. Siitä huolimatta ratsastamme, jos niin tahdotte, tarkastamaan muita asemia. Kaimani sir Richard kyllä pitää hallussaan tämän paikan. Häneen voimme luottaa. Mutta huomatkaa, sir Richard, pitäkää silmänne auki, älkää nukkuko, ei ole vielä kaikki lopussa, pahin leikki on ehkä vielä tulossa."

Hän astui aivan lähelle nuorta Sheltonia katsoen häntä terävästi silmiin, ja ottaen hänen kätensä molempiin omiinsa hän puristi sitä niin kovasti, että tuntui kuin veri olisi pusertunut ulos. Dick kammoksui tätä katsetta. Tämä mieleton kiihko, tämä rohkeus ja julmuus herttuan silmissä ei ennustanut hyvää. Nuori herttua oli kyllä rohkea ja kuin luotu sodassa ratsastamaan rivien etunenässä, mutta pelättävä oli, että sodan jälkeen, rauhan päivinä ja ystävien piirissä tämä hillitön luonne levittäisi kuolemaa ja turmiota ympärilleen.

KOLMAS LUKU

Shorebyn tappelu (Jatkoa)

Kun herttua oli lähtenyt, Dick rupesi katsomaan ympärilleen. Nuolisade oli vähennyt. Vihollinen oli kaikkialla peräytymäisillään. Suurin osa torista oli tyhjä. Lumi oli hyytyneen veren punaama, kuolleitten miesten ja hevosten peittämä, ja sulitetut nuolet seisoivat kuin sianharjakset lumessa.

Dickin omasta väestä oli kuolema korjannut kauhean sadon. Sadasta miehestä, jotka hänellä tappelun alussa oli ollut, oli jäljellä tuskin seitsemääkymmentä, jotka kelpasivat aseitaan käyttämään.

Päivä kului kulumistaan. Ensimmäistä lisäjoukkoa odotettiin joka hetki, ja lancasterilaiset, jotka heidän hurja mutta onnistumaton hyökkäyksensä jo oli masentanut, olivat liian heikossa tilassa voidakseen kestää uutta vihollista.

Kello oli kymmenen aamupuolella. Dick kääntyi vieressään seisovan hintelän jousimiehen puoleen, joka paraikaa sitoi haavoittunutta käsivarttaan. "Reippaasti taisteltu", hän sanoi, "totta tosiaan, eivät he toistamiseen meitä ahdista."

"Sir", pieni jousimies sanoi, "olette tapellut urhoollisesti Yorkin puolesta ja vielä paremmin omasta puolestanne. Ei vielä milloinkaan ole kukaan niin nopeasti päässyt herttuan suosioon. Käsittämätöntä on, että hän uskoi näin tärkeän aseman miehelle, jota hän ei tuntenut. Mutta olkaa varuillanne, sir Richard! Jos joudutte tappiolle — niin, jos väistytte jalankin verran — on mestaaajan kirves tahi köysi rangaistuksenne. Tahdon rehellisesti tunnustaa, että minä seison tässä iskeäkseni teihin takaa, jos teette jotain epäiltävää."

"Tekö?" Dick huudahti kauhistuneena. "Ja takaa?"

"Ihan niin", jousimies vastasi, "ja koska tällainen tehtävä ei minua miellytä, ilmaisen sen teille. Henkenne uhalla teidän tulee puolustaa tätä asemaa. Niin, Kyttyräselkämme on taitava miekankäyttäjä ja hyvä soturi, mutta olipa hän kylmällä tai kuumalla päällä, niin hän vaatii että kaikissa kohdin hänen käskyjään tarkoin noudatetaan. Se, joka laiminlyö tai estelee, on kuoleman oma."

"Pyhimysten nimessä", Dick huudahti, "semmoinenko hän on? Ja tahtovatko sotilaat semmoista päällikköä seurata?"

"Tahtovatko?" toisti mies. "Tahtovat, ja tahtovat mielellään, sillä jos hän onkin ankara ja nopea rangaistessaan, hän on yhtä aulis palkitessaan. Ja jollei hän muitten verta ja hikeä säästä, ei hän omastaankaan ole kitsas, aina ensimmäisenä taistelussa, viimeisenä levossa. Pitkälle hän vielä pääsee, pitkälle, tämä Gloucesterin Richard Kyttyräselkä."

Dick rupesi huomaamaan että se suosio, jonka hän niin pikaisesti oli saavuttanut, toi mukansa vaaraakin. Hän loi tutkivan ja huolestuneen katseen torille. Asiat olivat siellä entisellään.

"Tämä hiljaisuus ei minua miellytä", hän selitti. "Varmaankin he valmistavat jotain yllätystä?"

Kauan hänen ei tarvinnutkaan odottaa. Jousimiehet rupesivat taas järjestymään ja hitaasti lähenemään Dickin varustusta kadun suussa. Nuolia sateli taas, mutta hyökkäyksessä oli jotain epäröivää. He eivät lähenneet reippaasti, vaan näyttivät ikään kuin odottavan jotain merkkiä.

Levotonna Dick katseli ympärilleen, aavistaen salaista vaaraa. Ja aivan oikein. Puolitiessä katua oli talo, jonka sekä ovesta että ikkunoista äkkiä alkoi tulla "Punaisen ruusun" jousimiehiä. Sikäli kuin miehet pääsivät kadulle, he asettuivat järjestettyihin riveihin ja rupesivat lennättämään nuoliaan kohti Dickiä ja hänen miehiänsä.

Torilla sijaitsevat joukot uudistivat samalla kahta vertaa innokkaammin hyökkäyksensä, lähenivät lähenemistään Dickin varustusta, yhäti ahkerasti ampuen.

Dick kutsui avuksi kaikki miehensä taloista, joihin heidät tappelun alussa oli sijoitettu, ja muodosti vastarintaman kummallekin taholle, kehoittaen ja kiihottaen väkeään sekä sanoilla että liikkeillä. Nuolia sateli kummaltakin puolen.

Talo toisensa jälkeen avattiin nyt pitkin katua ja ovista ja ikkunoista tulvi lancasterilaisia niin että niitä oli Dickin takana yhtä monta kuin hänen edessäänkin. Hänelle rupesi selviämään, ettei hän kauan enää voinut asemaansa puolustaa. Ja mikä pahempi, joskin hän voisi sitä puolustaa, se ei olisi miksiäkään hyödyksi, sillä koko yorkilaisten joukko näytti olevan auttamattomasti häviön partaalla.

Silloin Dick päätti tehdä uhkarohkean kokeen. Hän teki hurjan hyökkäyksen takanansa olevia joukkoja vastaan, niin hurjan, että lancasterilaiset jousimiehet horjuivat ja peräytyivät niihin rakennuksiin, joista he voitonvarmoina olivat tulleet.

Mutta torilla sijaitsevat viholliset olivat sillä aikaa käyneet katusulun kimppuun, se kun oli jäänyt puolustusta vaille. Dick kääntyi nopeasti näitä vastaan, ja hänen pieni urhea joukkonsa ajoi hyökkääjät takaisin. Mutta silloin taas takana olevat kolmannen kerran tulvivat ulos taloista, niin että Dickin oli pakko uudestaan kääntyä heitä vastaan.

Tällä tavoin hänen joukkonsa täytyi yhtä mittaa puolustautua vuorotellen takaa ja edestä hyökkääviä vihollisia vastaan, eikä se aikaa myöten olisi jaksanut pitää paikkaansa.

Äkkiä Dick kuuli kovaa torventoitotusta kaupungin ulkoreunoilta. Moniääninen, voitonriemuinen sotahuuto kajahti voimakkaana. Silloin etupuolella olevat viholliset rupesivat nopeasti vetäytymään pois kujan suusta torille. "Pakoon!" huudettiin. Torvet törähtelivät yhtä mittaa, toiset kehoittivat hyökkäämään, toiset taas uudestaan järjestymään. Siitä Dick saattoi varmasti päätätä, että oli taisteltu ja että lancasterilaiset ainakin tällä haavaa olivat joutuneet tappiolle ja nyt pakenivat kauhistuneina.

Ja sitten seurasi Shorebyn murhenäytelmän viimeinen kohtaus. Dickin edessä olevat jousimiehet tekivät äkkiä kokokäännöksen ja juoksivat täyttää laukkaa kuin piestyt koirat, ja samalla torin yli kiiti myrskynä ratsuväki, toinen joukko edellä, toinen ajaen sitä takaa.

Keskellä tulisinta mellakkaa Dick näki hurjan Kyttyräselän. Tässä tappelussa tämä jo näytti sitä huimaa urheutta ja taitoa, millä hän raivasi itselleen tien sotatanteren yli ja mikä vuosia myöhemmin, jolloin hänen nimensä jo oli rikosten tahraama, Bosworthin taistelutanterella[14] melkein yksin ratkaisi taistelun ja Englannin valtaistuimen kohtalon. Väsymättä hän ratsasti eteenpäin kannustaen voimakasta sotaratsuaan ja polkien maahan kaiken mikä oli hänen tiellään. Verisellä miekallaan hän raivasi itselleen tietä siihen paikkaan, minne lordi Risingham oli koonnut ympärilleen urheimmat ritarinsa. He kohtasivat toisensa: kookas, voimakas ja kuuluisa soturi ja tuo kivulloinen kyttyräselkäinen nuorukainen.

Richard Shelton näki heidät. Ei silmänräpäystääkään hän epäillyt, miten tämä kohtaus oli päättyvä. Rivit sulkeutuivat heidän ympärillään niin ettei hän voinut nähdä kumpaakaan taistelevaa, mutta kun ne hetken kuluttua avautuivat, lordi Risingham oli kadonnut näkyvistä ja kaikkien etunenässä huimimmassa kahakassa näkyi Richard Kyttyräselkä taas kannustavan vankkaa hevostaan ja heiluttavan veristä miekkaansa.

Taistelu oli kuitenkin pian lopussa. Gloucesterin herttua Richard oli voittanut ensimmäisen suuren ja tärkeän voittonsa.

NELJÄS LUKU

Shoreby ryöstetään

Ei ainoatakaan vihollista ollut enää näkyvissä. Dick alkoi synkkänä laskea, montako hänen urheista miehistään oli vielä jäljellä. Itse hän oli loppen väsynyt, kankea ja arka jäseniltään, niin että hänestä tuntui mahdottomalta enää ryhtyä uusiin ponnistuksiin.

Mutta vielä ei ollut aika levähtää. Shoreby oli valloitettu äkkirynnäköllä. Ja huolimatta siitä, että se oli linnoittamaton kaupunki ja ettei asukkaita millään tavoin voitu syyttää vastustamisesta, olivat raat soturit yhtä raakoja taistelun päätyttyä, ja nyt alkoi sodan julmin osa. Gloucesterin Richard ei ollut niitä päälliköitä, jotka suojelevat asukkaita hurjilta sotamiehiltä, ja vaikka hän olisikin tahtonut heitä suojella, on tuskin luultavaa että hän olisi voinut.

Oli siis varsin ymmärrettävää, että Dick kävi levottomaksi Joannan kohtalosta ja päätti nyt heti koettaa päästä siitä selville. Hän siis valitsi miehistään neljä luotettavinta ja pyrki niitten kanssa sir Danielin talolle.

Tultuansa torin poikki vastakkaisille kaduille hän näki kaikkialla kuolemaa ja hävitystä. Kadut olivat täynnä ruumiita ja pois heitettyjä aseita, siellä täällä oli taloissa vielä asukkaita, jotka koettivat puolustautua sisään tunkevia ryöstäjiä vastaan heittämällä ikkunoista huonekaluja heidän päällensä.

Päästyään pääkadulle, jonka varrella sir Danielin talo sijaitsi, Dick huomasi heti kauhuksensa, että se oli jo valloitettu. Avonaisesta ovesta tulvi sotamiehiä sisään, toiset taas tulivat ulos, vieden mukansa mitä suinkin jaksoivat kantaa.

Mielettömänä kauhusta Dick hyökkäsi sisään ja nousi yläkerrokseen. Huoneet olivat tyhjät asukkaista, ainoastaan ryöstäviä sotamiehiä juoksenteli ulos ja sisään.

Dick tarttui ohi kulkevan jousimiehen takkiin. "Olitko täällä taloa valloitettaessa?" hän kysyi.

"Päästä irti", sanoi juopunut jousimies, "taikka lyön."

"Maltahan", Dick sanoi. "Pysähdy ja vastaa minulle, muutoin syntyy toinen leikki." Mutta juopunut soturi löi häntä vain olkapäähän. Silloin Dickin kärsivällisyys loppui ja hän puristi vastahakoista miestä vasten rautapukuista rintaansa kuin pientä lasta.

"Armoa", soturi vaikeroi, "jos olisin tietänyt teidän olevan näin kiivas, en olisi niin varomattomasti teitä loukannut. Kyllä olin täällä."

"Tunnetko sir Danielin?" Dick kysyi.

"Tunnen hyvin", vastasi mies.

"Oliko hän talossa?"

"Oli, sir, mutta juuri tullessamme suuresta portista hän ratsasti puutarhan kautta pois."

"Yksinkö?" Dick huudahti.

"Hänellä oli mukanaan parikymmentä keihäsmiestä", mies sanoi.

"Keihäsmiestä! Eikö naisia?" kysyi Dick.

"Totta tosiaan, en minä naisia nähnyt", jousimies vastasi. "Mutta jos sen tahdotte tietää, ei täällä naisia ollutkaan."

"Kiitoksia", Dick sanoi, ja kun hän kopeloituaan vyölaukustaan huomasi, ettei hänellä ollut mukanaan rahaa, hän sanoi miehelle: "Kysele minua huomenna, Richard Shel — sir Richard Sheltonia, niin saat runsaan palkkion."

Sitten hän riensi luostarin kirkolle. Kirkon ovi oli auki. Tähän oli paennut suuri joukko kaupungin asukkaita, miehiä, naisia ja lapsia. Kirkko oli niin täyteen ahtautunut, että ihmiset painoivat toisiaan kuin sillit tynnyrissä. Alttarilla rukoilivat papit täydessä kirkollisessa juhlapuvussa Jumalan armoa. Kun Dick astui kirkkoon, kajahti äänekäs messu kirkon korkeissa holveissa.

Dick tunkeutui kansanjoukon läpi päästäkseen ovelle, josta noustiin torniin. Pitkä pappismies astui häntä vastaan.

"Mihin pyrit, poikani?" hän kysyi ankarasti.

"Isä", Dick vastasi, "älkää minua pidätelkö, liikun Gloucesterin herttuan asioissa."

"Gloucesterin herttuan?" toisti pappi. "Onko siis taistelu päättynyt niin surullisesti?"

"Taistelu on päättynyt, isä", Dick vastasi. "Lancasterilaisten joukko on murskattu, lordi Risingham — Jumala suokoon hänelle rauhan! — makaa taistelukentällä. Ja nyt teidän luvallanne toimitan asiani." Ja samassa hän, hiljaa työntäen kauhistuneen papin tieltään, avasi oven ja ryntäsi tornin avonaiselle tasakatonle. Sieltä hänellä oli laeva näköala yli kaupungin ja sen ympäristön, kenttien, metsien ja meren.

Kaduilta tunki hänen korviinsa sekava moniääninen hälinä. Satamassa ei ollut ainoatakaan laivaa, ei edes venettä. Mutta kauempana merellä oli kokonainen laivasto valkeita purjeita, jotka turmion pesästä veivät pakolaisia kohti tuntemattomia kohtaloita.

Kentällä kaupungin ja metsän välillä liikkui ratsastajajoukkoja, toiset pyrkivät metsän suojaan, toiset taas, yorkilaiset, koettivat heitä estää ajamalla takaisin kaupunkiin. Valkealla lumella makasi kaatuneita miehiä ja hevosia.

Rannalla huomasi vielä tappelun jälkimaininkia. Ne jalkasoturit, jotka eivät olleet laivoihin ja veneisiin mahtuneet, tekivät täällä vielä vastarintaa ampuen kapakkain ikkunoista ja ovista yorkilaisia jalkamiehiä. Pari taloa oli sytytetty palamaan, ja mustat savupatsaat nousivat kylmässä auringonvalossa ja ajautuivat tuulen mukana yli meren.

Aivan metsän reunassa Holywoodin taholla ratsasti pakolaisjoukko, joka erityisesti herätti Dickin huomiota. Se oli jotenkin lukuista, — niin pitkälle kuin silmä kantoi ei missään näkynyt niin suurta lancasterilaisjoukkoa. Hevosten kaviot jättivät lumeen tumman ja leveän jonon mustia jälkiä, niin että Dick saattoi askel askelelta seurata heidän tietänsä ja erottaa mistä kohden kaupunkia he olivat lähteneet.

Dickin seisoessa tätä kulkuetta katsomassa se oli jo saapunut metsän reunaan. Siellä se teki käännöksen, niin että Dick saattoi katsella sitä sivulta, ja hän saattoi nyt selvemmin nähdä esineet ja väritkin, jotka auringonvalossa erosivat takana olevasta tummasta metsästä.

"Tummanpunaista ja sinistä", Dick huudahti. "Saatan vannoa sen olevan tummanpunaista ja sinistä!"

Tuossa tuokiossa hän riensi tornista alas kadulle. Hänen piti nyt välttämättömästi tavata Gloucesterin herttuaa. Katu oli täynnä juopuneita ja kiljuvia sotamiehiä. Toiset olivat ryöstäneet tavaraa niin runsaasti, että eivät jaksaneet sitä kantaa. Mutta herttuaa hän ei nähnyt eivätkä sotamiehetkään tietäneet antaa hänen kyselynsä tyydyttävää vastausta. Sattumalta hän löysi herttuan sataman puolelta. Tämä istui hevosenselässä järjestämässä siellä vielä vastarintaa yrittelevien jousimiesten pois karkoittamista.

"Sir Richard Shelton", sanoi herttua, "olen huomannut teidät täysipainoiseksi. Saan kiittää teitä kahdesta asiasta — toisesta, jota pidän halpahintaisena, hengestäni, ja toisesta, josta en voi teitä milloinkaan kylliksi kiittää, tämänpäiväisestä voitosta. Catesby, jos minulla olisi kymmenen semmoista päällikköä kuin sir Richard, kulkisin suoraa tietä Lontooseen. Mutta nyt, sir, mainitkaa palkkanne."

"Ilomielin, hyvä lordi", Dick sanoi. "Muuan henkilö, jota kohtaan minulla on vanhaa kaunaa, on päässyt pakoon, ja hän on vienyt mukanaan neidon, jota rakastan ja kunnioitan. Antakaa siis minulle viisikymmentä keihäsmiestä, ajaakseni häntä takaa. Koetan rehellisesti maksaa kiitollisuudenvelkani, jos suostutte tähän pyyntöön."

"Kuka hän on?" kysyi herttua.

"Sir Daniel Brackley", Dick vastasi.

"Sen kaksimielisen konnan kimppuun!" herttua huudahti. "Ei tässä ole puhetta suosiosta, päinvastoin suoritatte minulle palveluksen, jos teette lopun hänen ilkitöistään. Catesby, antakaa hänelle viisikymmentä keihäsmiestä. Ja sir, miettikää sillä aikaa, miten parhaiten voisin teille suositani osoittaa. Mielihyvin myöntäisin teille mitä tahansa."

Juuri herttuan puhuessa olivat "Valkoisen ruusun" miehet valloittaneet yhden rantakapakoista, jonka he olivat piirittäneet kolmelta eri taholta. Puolustajat otettiin vangiksi tai ajettiin pakoon. Tämä oli herttuan mieleinen työ, hän ratsasti lähemmäksi ja käski tuoda vangit näkyviin.

Niitä oli neljä tai viisi, niiden joukossa lordien Shorebyn ja Risinghamin miehiä. Viimeisenä tulla laahusteli pitkä harmaapäinen laivuri puolihumalassa, kintereillään vinkuva koira.

Nuori herttua katseli heitä pari minuuttia ankarasti.

"Hyvä", hän sanoi sitten, "hirttäkää heidät!" Ja sitten hän aikoi ratsastaa eteenpäin katselemaan, miten ottelu toisaalla menestyi.

"Hyvä lordi", kiirehti Dick sanomaan. "Olen teidän suosiollanne valinnut palkintoni. Suokaa minulle tämän vanhan laivurin henki ja vapaus."

Gloucester kääntyi Dickin puoleen ja katsoi häntä terävästi silmiin.

"Sir Richard", hän sanoi, "en käy sotaa riikinkukonsulilla, vaan teräsnuolilla. Ne, jotka ovat vihollisiani, surmaan armotta. Sillä huomatkkaa, tässä rikki revityssä Englannin valtakunnassa ei ole yhtäkään miestä joukossani, jolla ei olisi veljeä taikka ystävää vastapuolueessa. Jos rupean toiselle tai toiselle osoittamaan suosiota, saattaisin yhtä hyvin pistää miekkani tuppeen."

"Saattaahan olla niinkin, lordi, mutta siitä huolimatta pyydän suosionne uhallakin saada olla niin uhkarohkea, että vetoan teidän armonne lupaukseen", Dick vastasi.

Gloucesterin Richard punastui kovasti. "Pankaa mieleenne", hän sanoi terävästi, "en rakasta armoa enkä armonpyytäjiä. Te olette tänä päivänä alkanut kohota nopeasti kunniaan ja maineeseen. Jos vetoatte sanaani, olen velvollinen siinä pysymään, mutta taivaan kunnian kautta, siihen suosioni sammuu."

"Tappio on minun", Dick sanoi.

"Antakaa hänelle hänen laivurinsa", sanoi herttua, ja pyöräyttäen hevosensa hän käänsi nuorelle Sheltonille selkensä.

Dick ei ollut iloissaan eikä suruissaan. Hän oli nähnyt liian paljon herttuan luonnetta pitääksensä tämän ystävyyttä sanottavassa arvossa. Hänen voittamansa suosion synty ja kasvu oli ollut liian nopeata, löyhää ja pintapuolista, synnyttääkseen luottamusta. Yhtä seikkaa vain hän pelkäsi, sitä että kostonhaluinen päällikkö ei antaisikaan keihäsmiehiään. Mutta siinä kohden hän ei oikein arvostellut Gloucesterin herttuan kunniantuntoa ja ennen kaikkea hänen päättäväisyyttänsä. Jos hän kerran oli katsonut Dickin oikeaksi mieheksi ajamaan sir Danielia takaa, niin hän ei ollut niitä miehiä, joka olisi muuttanut päätöstään. Sen hän piankin näytti huutaessaan Catesbya kiirehtimään, koska ritari odotti.

Sillä aikaa Dick kääntyi vanhan laivurin puoleen, joka näytti olevan ihan yhtä välinpitämätön sekä tuomiostaan että vapautuksestaan.

"Arblaster", sanoi Dick, "olen pahoillani siitä, että menetitte laivanne. Olen nyt koettanut korvata laivan hengellänne."

Vanha laivuri katseli häntä tylsästi ja juron näköisenä, suutaan avaamatta.

"Reipastukaa!" Dick jatkoi. "Henki on henki, vanha jöröpää, ja se on laivoja ja viinejä kalliimpi. Sanokaa että suotte minulle anteeksi, sillä jos henkenne on teistä arvoton, se on minulle maksanut loistavasti alkaneen elämänuran. Kas niin, olen maksanut velkani kalliisti, älkää noin jörritelkö."

"Jos minulla olisi ollut laivani", sanoi viimein Arblaster, "olisin ollut turvassa kaukana täältä merellä — minä ja laivamieheni Tom. Mutta te hävititte laivani, ja minä olen nyt kerjäläinen. Ja mitä Tomiin tulee, niin eräs ruskeatakkinen hölmö ampui hänet kuoliaaksi. 'Hitto vieköön!' tämä sanoi, ja se oli hänen viimeinen sanansa, henkiparka pakeni. Ei hän milloinkaan enää purjehdi merellä, Tom-raukka."

Dickin valtasi syvä katumus ja sääli. Hän yritti tarttua laivurin käteen, mutta tämä väisti häntä itsepintaisesti.

"Älkää!" hän sanoi, "olette pitänyt pahaa peliä minun suhteeni, tyytykää siihen."

Sanat tukehtuivat Dickin kurkkuun ja kyynelät nousivat hänen silmiinsä. Hän näki vanhan miesrukan viinin ja surun sokaisemana poistuvan lumessa horjuvin askelin, alla päin, ja hänen kintereillään juoksenteli koira, jota hän tuskin huomasi. Ja nyt vasta Dick rupesi täydellisesti käsittämään, miten hurjaa peliä tässä elämässä pelaamme ja että tehty teko on peruuttamaton, vaikka kuinkakin katkerasti sitä kadumme.

Mutta nyt ei ollut aikaa turhiin katumismietteisiin. Catesby oli koonnut ratsumiehet ja ratsasti Dickin luo. Laskeutuen satulasta hän tarjosi Dickille hevosensa.

"Tänä aamuna", hän sanoi, "olin melkein kateellinen teille voittamastanne suosiosta. Se ei ollut pitkäikäinen. Ja nyt sir Richard, hyvästä sydäimestä tarjoan teille tämän hevosen — kiirehtikää pois täältä."

"Suokaa minun kysyä", Dick vastasi, "mistä johtui tuo nopea suosio?"

"Teidän nimestänne", Catesby vastasi. "Semmoinen on hänellä taikausko. Jos minun nimeni olisi Richard, olisin huomenna kreivi."

"Hyvä sir, kiitän teitä", Dick vastasi. "Ja koska minun onneni täällä on mennyttä, sanon teille hyvästi. En ole erikoisesti suruissani tämän onnen kukistumisesta, joskin valta ja rikkaus saattavat houkutella. Sananen korvaanne — tämä teidän herttuanne on kauhea nuorukainen."

Catesby hymyili. "On", hän sanoi, "sen, joka tahtoo ratsastaa Kyttyräselkä Dickin kanssa, täytyy istua lujasti satulassa. Niin, Jumala varjelkoon meitä pahasta. Kiirehtikää!"

Dick asettui ratsumiestensä etunenään ja lähti matkalle.

Varovasti ja verkalleen Dick ratsasti läpi kaupungin. Katuja peittivät kuolleet ja haavoittuneet, joiden vaivat kovassa talvipakkasessa kipeästi vihloivat Dickin mieltä. Talosta taloon liikkui räyhääviä, kiljuvia sotureita ryöstöpuuhissaan. Kaikki tämä kurjuus koski Dickin sydämeen, sitä syvemmin, kun äskeinen tapaus vielä painoi hänen omaatuntoaan.

Viimein hän saapui kaupungin ulkoreunaan. Siellä hän piankin huomasi lumessa saman leveän likaisen polun, jonka hän kirkontornista oli nähnyt. Hän saattoi nyt jouduttaa vauhtiaan, tarkastaen kuitenkin ratsastaessaan polun varrelle kaatuneita miehiä ja hevosia. Moni niistä oli sir Danielin väreissä, siellä täällä hän näki tutut kasvot.

Noin puolivälissä kaupunkia ja metsää oli nähtävästi oteltu. Pakenevan joukon kimppuun oli varmaankin hyökätty, sillä ruumiit makasivat täällä likellä toisiaan, kaikki nuolten lävistäminä. Kaatuneiden seasta Dickin silmä huomasi aivan nuoren pojan ruumiin, jonka kasvot hänestä tuntuivat tavattoman tutuilta.

Hän seisautti joukkonsa, astui maahan ja kohotti pojan päätä. Silloin putosi hytyrä pojan päästä ja paksut, pitkät, ruskeat hiukset valuivat olkapäille. Samassa haavoittunut avasi silmänsä.

"Oh, jalopeuranajaja!" sanoi heikko ääni. "Tyttönne on edempänä. Ratsastakaa — ratsastakaa nopeasti!"

Ja sitten nuori tyttöroukka vaipui uudestaan tainnoksiin.

Yksi Dickin miehistä toi pullon tehokasta virvoitusjuomaa, jolla Dickin onnistui herättää tyttö tajuihinsa. Sitten hän nosti Joannan ystävän satulankaarelle ja riensi eteenpäin metsään.

"Mistä syystä otitte minut?" sanoi tyttö. "Te vain siten viivästyitte."

"Oi neiti Risingham", Dick vastasi, "Shoreby on täynnä verta, juopumusta ja väkivaltaa. Tässä olette turvassa. Rauhoittukaa."

"En tahdo joutua kiitollisuudenvelkaan kenellekään teidän puoluelaisistanne", hän huudahti. "Laskekaa minut maahan."

"Neiti", Dick vastasi, "ette tiedä mitä sanotte. Olette haavoittunut —"

"En ole", hän sanoi. "Ainoastaan hevoseni ammuttiin."

"Saman tekevä", Dick sanoi. "Olette täällä keskellä lumikinoksia, vihollisten ympäröimänä. Tahtokaa tai olkaa tahtomatta, minä vien teidät mukanani. Olen iloissani tästä tilaisuudesta. Voin tällä tavoin maksaa osan velastani."

Tyttö oli vähän aikaa mitään virkkamatta. Sitten hän äkkiä kysyi: "Setäni?"

"Lordi Risingham?" Dick sanoi. "Mielelläni kertoisin teille hyviä uutisia. Valitettavasti ei minulla niitä ole. Näin hänet kerran tappelussa, ainoastaan kerran. Toivokaamme parasta."

VIIDES LUKU

Yö metsässä. Alicia Risingham

Saattoi jotenkin varmasti otaksua, että sir Daniel pyrki Moat Houseen. Mutta luultavaa oli myös, että paksu lumi, myöhäinen aika ja pakko kulkea metsän kautta valtateitten välttämiseksi oli viivyttävä hänen matkaansa, niin että hän tuskin saattoi toivoa saapuvansa perille ennen aamua.

Dickillä oli kaksi vaihtoehtoa. Hän saattoi joko seurata sir Danielin jälkiä tai kulkemalla toista tietä ehtiä ennen häntä ja sulkea häneltä tien hänen linnaansa.

Kumpikin suunnitelma saattoi olla arveluttava. Joannan tähden hän pelkäsi tappelua, ja saapuessaan metsän reunaan hän ei vielä ollut tehnyt päätöstään.

"Mitä arvelette?" hän kysyi eräältä mieheltään, "seuraammeko sir Danielin jälkiä vai menemmekö suoraa tietä Tunstalliin?"

"Sir Richard", mies vastasi, "minä seuraisin heidän jälkiään niin kauan kuin he pysyvät yhdessä."

"Epäilemättä olette oikeassa", Dick vastasi. "Mutta asian kiireellisyyden tähden olemme joutuneet tälle retkelle ihan valmistautumatta. Täälläpäin ei ole taloja, joissa saisi suojaa ja ravintoa, ja aamun koittaessa ovat sormemme kankeat ja vatsamme tyhjä. Mitä sanotte pojat? Tahdommeko asian tähden heittäytyä yömatkan vaivoihin, vai poikkeammeko Hollywoodin luostariin nauttiaksemme äitimme, kirkon vieraanvaraisuutta. En tahdo ketään pakottaa, mutta omasta puolestani ehdottaisin, että jatkaisimme matkaa, jos tahdotte minua seurata."

Melkein yhteen ääneen miehet vastasivat seuraavansa sir Richardia minne hän vain tahtoi. Dick ratsasti siis eteenpäin.

Sir Danielin joukko oli polkenut lumen varsin kovaksi, niin että takaa-ajajien oli helpompi kulkea. Pian he saapuivat Hollywoodin valtatielle. Tiellä oli vähän aikaa mahdotonta erottaa takaa-ajettujen jälkiä. Kun ne sitten taas vähän kauempana näyttäytyivät metsän lumessa, huomasi Dick ikäväkseen, että sir Daniel oli jo jakanut joukkonsa, koska jälkiä oli vähemmän.

Dick seurasi kuitenkin umpimähkään metsään johtavia jälkiä. Mutta hetken aikaa kuljettuaan he saapuivat paikkaan, missä jäljet jakautuivat yhtä moneen haaraan kuin kaikki kompassin suunnat.

Epätoivoissaan Dick pidätti hevosensa. Lyhyt talvipäivä oli loppumaisillaan, taivaanrannalla heitti aurinko punaisenkeltaisena kehränä himmeät säteensä puitten runkojen ja lehdettömien oksien välitse, ja tummat varjot pitenivät yhä lumella. Pakkanen puri hyppysiä, ja hevosten sieraimista nousi henki höyrypilvenä ilmaan.

"Meidät on viekkaasti saatettu eksyksiin", sanoi Dick. "Menkäämme kaikissa tapauksissa

Hollywoodiin, se on vielä lähempänä kuin Tunstall, auringon asemasta päättäen."

He poikkesivat siis vasemmalle, pyrkien luostariin. Mutta koska lumi nyt oli polkematta, he joutuivat vain hitaasti eteenpäin. Silloin tällöin nousi kinos eteen, ja pian aurinkokin meni maillensa, ja nyt heidän oli kulkeminen sankassa pimeydessä. Ainoastaan kylmät tähdet tuikkivat.

Ei ollut muuta neuvoa kuin leiriytyä siksi kun he kohta nousevan kuun valossa saattaisivat jatkaa kulkuaan.

Vartijat asetettiin, pieni ala puhdistettiin lumesta, ja muutaman turhan yrityksen jälkeen heidän viimein onnistui syyttää nuotio loimuamaan. Miehet istuivat tiheässä kehässä tulen ympärillä, jaettiin mitä sattui olemaan ruoka-aineita, ja pullot kiersivät suusta suuhun.

Dick valitsi niukasta varastosta parhaat palaset ja vei ne lordi Risinghamin veljentyttärelle, joka istui hevosenloimella erillensä muista, selkä puun nojassa.

Kun Dick tarjosi hänelle ruokaa, hän hätkähti kuin unesta heräten ja kieltäytyi päättään pudistaen vastaanottamasta sitä.

"Armollinen neiti", Dick sanoi, "rukoilen teitä, älkää rangaisko minua niin kovasti. En tiedä, miten olen herättänyt epäsuosionne. Olen tosin kuljettanut teidät tänne vasten tahtoanne, mutta sehän on hyvässä tarkoituksessa. Olen myös saattanut teidät yökylmälle ja pimeälle alttiiksi, mutta kiireinen matkamme johtuu siitä, että tahdon pelastaa ja suojella henkilöä, joka on yhtä arka ja avuton kuin te itse. Älkää ainakaan rangaisko itseänne, hyvä neiti, vaan syökää, ellei juuri nälän vuoksi, niin ylläpitääksenne voimianne."

"En tahdo vastaanottaa mitään siitä kädestä, joka on surmannut sukulaiseni", tyttö vastasi.

"Neiti kulta!" huudahti Dick, "vannon pyhän ristin kautta, etten ole häneen koskenut kädelläni."

"Vannokaa, että hän vielä elää."

"En voi teitä pettää", Dick vastasi. "Niin raskaalta kuin minusta tuntuukin, minun täytyy mieltänne pahoittaa. Sydämessäni luulen, että hän on kuollut."

"Ja te kehoitate minua syömään!" Alicia huudahti. "Ja olette muka ritari. Te olette voittanut kannuksenne surmaamalla hyvän setäni. Ja ellen minä olisi ollut kyllin ajattelematon ja petollinen pelastaakseni teidät vihollisenne talossa, olisitte nyt kuoleman oma, ja hän — joka on enemmän arvoinen kuin kaksitoista teidän vertaistanne — eläisi vielä."

"Minä täytin ainoastaan velvollisuuteni kuten sukulaisennekin teki omasta puolestaan", Dick vastasi. "Jos hän vielä eläisi — taivas tietää, että se on hartain toivoni — hän kiittäisi minua eikä moittisi."

"Sir Daniel on kertonut minulle kaiken", tyttö sanoi. "Hän piti teitä silmällä katusulun luona. Teistä, hän sanoi, riippui koko puolueen onni tai onnettomuus, teitä sai Kyttyräselkä kiittää voitostaan. Sen vuoksi juuri te surmasitte lordi Risinghamin, yhtä varmasti kuin jos olisitte itse omilla käsillänne hänet tappanut. Ja sitten vaaditte vielä, että minä söisin sitä, mitä te minulle tarjoatte. Mutta odottakaa, sir Daniel kostaa kyllä puolestani."

Silloin valtasi katumus Dick-raukan. Muisto vanhasta Arblasterista heräsi taas eloon, ja hän voihki ääneensä.

"Olenko minä teidän mielestänne rikollinen?" hän kysyi, "teidän joka puolustitte minua — joka olette Joannan ystävä!"

"Mitä tekemistä teillä oli taistelussa?" vastasi tyttö. "Te ette kuulunut mihinkään puolueeseen, olette vain poika — luuta ja lihaa vain, ilman järkeä ja kykyä. Minkä vuoksi taistelitte? Halusitte vain aikaansaada meteliä — siinä kaikki."

"Ei", Dick huudahti, "älkää niin sanoko. Vanhassa Englannissamme ovat olot tätä nykyä sellaiset, että on miltei välttämätöntä itsekunkin taistella toisella tai toisella puolella. Ei kukaan voi seisoa yksin, se sotii luonnon järjestystä vastaan."

"Niiden, joilla ei ole omaa arvostelukykyä, ei pitäisi tarttua miekkaan", nuori neito vastasi. "Te, joka vain tappelette umpimähkään ilman pätevää syytä, ette ole teurastajaa parempi. Ainoastaan jalo tarkoituspäätä oikeuttaa sodan, mutta te olette sen häväissyt."

"Jalo neiti", vastasi onneton Dick, "tunnustan että olette osittain oikeassa. Olen ollut liian kiihkeä ja toiminut ennen kuin olin siihen kypsä. Olen jo anastanut laivan — siinä luulossa, sen vannon — että voisin tehdä jotain hyvää, mutta yritykseni aiheutti monen syyttömän kuoleman ja tuotti surua ja

onnettomuutta vanhalle miesparalle, jonka kasvot nyt yötä päivää vainoavat minua kuin jäytävä omatunto. Ja mitä aamulliseen toimintaan tulee, ajattelin vain kuinka voisin kunnostautua ja saada kunniaa, niin että pian voisin mennä naimisiin — ja voi! Nyt olen syypää rakkaan sukulaisenne kuolemaan, hänen, joka osoitti minulle niin suurta hyvyttä. En tiedä mitä kaikkea vielä olenkaan rikkonut. Onhan mahdollista, että olen auttanut 'Valkoisen ruusun' Englannin valtaistuimelle, ja siitä ehkä koituu vain onnettomuutta rakkaalle isänmaalleni. Oi jalo neiti, huomaan nyt selvästi rikokseni. En todellakaan ansaitse elää. Katumukseni merkiksi aion heti tämän seikkailun päätyttyä mennä luostariin, luopua Joannasta ja sotilasammattista. Minä rupean munkiksi ja rukoilen joka päivä jalon sukulaisenne sielun puolesta."

Kun Dick näin puhui katumuksen ja itsensä syyttämisen raatelemana, hän oli huomaavinaan, että nuori neito nauroi hänelle.

Nostaessaan päätään hän näki, että Alicia Risingham tarkasti häntä, ja nuotiotulen valossa hän huomasi, että tytön kasvoissa oli omituinen mutta ei epäystävällinen ilme.

Ajatellen että nauru, jonka hän oli luullut huomanneensa, oli vain mielikuvitusta, hän jatkoi hiukan rohkaistuneena: "Jalo neiti, eikö tämä voi teitä tyydyttää? Minä luovun kaikesta sovittaakseni mitä olen rikkonut, minä saatan rukouksillani taivaan autuuden lordi Risinghamille. Ja tämän kaiken teen samana päivänä, jolloin olen voittanut kannukseni ja pitänyt itseäni onnellisimpana nuorukaisena koko maan piirissä."

"Voi sinä poikaparka — sinä suuri, kiltti poika!" huudahti Alicia Risingham.

Dickin suureksi hämmästykseksi tyttö ensin pyyhki kynelet hänen poskistaan, heittäytyi sitten hänen kaulaansa kuin äkillisen tunteen valtaamana, kohotti hänen kasvojaan ja suuteli häntä sydämellisesti. Luonnollinen, suorasukainen Dick joutui perin hämilleen.

"Mutta kuulkaahan", tyttö sanoi hilpeästi, "te, uljas soturi, tarvitsette tietysti illallista. Miksi ette syö?"

"Parahin neiti Risingham", Dick vastasi, "minun piti vain ensin pitää huolta vankini ravinnosta, mutta suoraan sanoen ei katumisvelvollisuuteni enää salli minun iloita ruoasta. Minulle on hyödyllisempää paastota ja rukoilla, jalo neiti."

"Sanokaa minua Aliciaksi", tyttö tokaisi, "emmekö ole vanhoja ystäviä? Ja syökäämme nyt yhdessä, minä jaan illalliseni teidän kanssanne pala palalta. Jos te ette syö, en minäkään, mutta jos te syötte vahvasti, syön minäkin kuin susi."

Näin sanoen hän alkoi syödä, ja Dick, jolla oli mainio ruokahalu, teki hänelle seuraa, ensin vastahakoisesti, mutta sitä myöten kuin hänen mielialansa kohosi, maistui ruoka yhä paremmalta, ja viimein hän jo oli koko joukon edellä ruokatoveristaan.

"Jalopeuranajaja", Alicia sanoi, "te ette erityisesti ihaile pojanpukimissa olevia tyttöjä, vai kuinka?"

Kuu oli noussut, ja vielä viivyttiin ainoastaan siksi, että väsyneet hevoset saisivat levätä. Kuun valossa näki Dick, joka nyt oli kylläinen mutta yhä vielä katuvainen, että tyttö katseli häntä hiukan veikistellen.

"Mitä, neiti", hän sanoi kummastuneena tytön muuttuneesta käytöksestä.

"Kas niin", jatkoi Alicia, "älkää kiistäkö. Joanna on kertonut sen minulle, mutta katsokaa minua, Jalopeuranajaja, katsokaa minua — olenko minä kauhistuttava — mitä?"

Hän katseli nuorukaiseen hilpeästi.

"Te olette jotenkin pieni, tietysti", Dick alkoi.

Tässä tyttö taaskin keskeytti hänet purskahtaen iloiseen raikuvaan nauruun, joka yhä lisäsi Dickin hämmästyttä ja neuvottomuutta. "Jotenkin pieni!" hän huudahti. "Kuulkaapas nyt, olkaa yhtä rehellinen kuin olette rohkea, minä olen mielestänne kääpiö tai ainakin jotain sinnepäin, mutta siitä huolimatta sanokaa — enkö kuitenkin ole mukiin menevä?"

"Kyllä, neiti, te olette erinomaisen kaunis", vastasi onneton ritari koettaen turhaan näyttää luontevalta.

"Ja kuka mies tahansa naisi minut ilomielin, eikö niin?" tyttö jatkoi.

"Niin varmasti, neiti, ilomielin", Dick vastasi.

"Sanokaa minua Aliciaksi", sanoi tyttö.

"Alicia", sanoi Dick.

"Kuulkaahan nyt, jalopeuranajaja", tyttö jatkoi. "Koska te olette surmannut sukulaiseni ja siten saattanut minut turvattomaksi maailmassa, vaatii kunnianne teitä antamaan minulle kaiken mahdollisen hyvityksen, eikö niin?"

"Niin, se on myönnettävä", Dick vastasi. "Vaikka omantuntoni mukaan tosin olen vain osaksi syyppää urhean ritarin kuolemaan."

"Joko te nyt tahdotte peräytyä?" Alicia huudahti.

"En, neiti, en suinkaan. Olenhan jo sanonut teille, että olen valmis teidän käskystänne menemään luostariin", Richard vakuutti.

"Siis, kunnianne kautta, te olette minun?" jatkoi tyttö yhä.

"Kunniani kautta, neiti, luulenpa — — —", alkoi nuorukainen.

"Kas niin!" tyttö keskeytti, "te teette aivan liiaksi verukkeita! Kunnianne kautta, ettekö ole minun, kunnes olette sovittanut onnettomuuden, minkä minulle olette tuottanut?"

"Olen, kunniani kautta", Dick vakuutti.

"Kuulkaa siis", jatkoi tyttö. "Te olisitte jotenkin nurinkurinen munkki, luullakseni, ja koska minä nyt saan vallita teitä mieleni mukaan, päätän täten ottaa teidän puolisoiksi. Ei, ei, älkää vastustelko!" hän huusi, "se ei hyödytä mitään. Pitäisihän teidän itsekin huomata, kuinka luonnollista on että te, joka olette riistänyt minulta kodin, annatte minulle uuden kodin menetetyksi sijaan. Ja mitä Joannaan tulee, vakuutan teille, että hän ensimmäisenä hyväksyy tämän toimenpiteen, sillä oikeastaanhan on yhdentekevä, kummanko meistä otatte vaimoksenne, kun olemme niin hyviä ystäviä. Mitä väliä sillä on?"

"Neiti", sanoi Dick, "minä menen luostariin, jos niin haluatte, mutta en ikipäivinäni ota vaimokseni koko avarassa maailmassa ketään muuta kuin Joanna Sedleyn, siihen ei minua saa väkivalta eikä kenenkään naisen mielisuosio. Suokaa anteeksi, että lausun ajatukseni näin peittelemättä, mutta kun nuori tyttö esiintyy rohkeasti, täytyy miesrukan esiintyä vielä rohkeammin."

"Dick!" sanoi Alicia Risingham, "te olette kelpo poika, tulkaa tänne ja suudelkaa minua siitä hyvästä. Kas niin, älkää pelätkö, suutelo on Joannan tähden, ja minä luovutan sen hänelle, kun hänet tapaan, ja sanon samalla, että se on varastettu. Ja mitä minuun tulee, ette suinkaan yksin ole syyppää onnettomuuteeni, ettehän te ollut yksin tuossa suuressa taistelussa, ja jos Yorkin suku nyt tuleekin valtaistuimelle, se ei ole teidän vikanne. Mutta teillä on lämmin ja rehellinen sydän, Dick, ja jos minun olisi mahdollista kadehtia Joannaa jostakin, kadehtisin häneltä teidän rakkauttanne."

KUUKES LUKU

Dick ja Joanna

Hevoset olivat nyt levänneet ja syöneet mukaan otetun vähäisen rehuvarastonsa. Dickin käskystä sammutettiin nuotio lumella, ja miehet nousivat hevostensa selkään. Tällöin Dick muisti, tosin sangen myöhään, ylänkömaissa tavallisen varokeinon, ja kiipesi korkean tammen latvaan. Sieltä hän saattoi nähdä kauas yli kuun valaiseman lumipeitteisen metsän. Lounaassa kohosi tummana taivaanrantaa vasten kanervainen ylänkö, jossa Joanna ja hän pakomatallaan olivat kohdanneet kauhistavan spitaalisen, ja juuri siellä hänen tottunut silmänsä keksi pienen, neulannupin kokoisen pilkun, joka loisti punertavaa valoa.

Dick pahoitteli nyt ankarasti omaa huolimattomuuttaan. Jos tuo valo johtui sir Danielin nuotiosta, olisi Dickin jo kauan sitten pitänyt se huomata. Joka tapauksessa ei hänen itsensä olisi millään ehdolla pitänyt virittää tulta. Nyt ei ainakaan enää sopinut tuhлата kallista aikaa. Suorin tie ylängölle oli noin kaksi mailia pitkä, mutta sen leikkasi kahtia hyvin syvä ja jyrkkä notko, jota hevosten oli mahdoton kulkea. Koska aika oli täpärällä, Dick päätti jättää hevoset ja koettaa onneaan jalkaisin.

Kymmenen miestä jätettiin vartioimaan hevosia, ja kun oli sovittu merkeistä, jotka molempien joukkojen hätätilassa tuli antaa toisilleen, lähti Dick joukkonsa etunenässä matkaan. Alicia Risingham käveli reippaasti hänen rinnallaan.

Miehet olivat riisuneet raskaat varustuksensa sekä jättäneet keihäänsä ja astuivat nyt rohkein mielin eteenpäin jäätyneellä hangella kuun kirkkaassa valossa. Ääneti ja hyvässä järjestyksessä he astuivat notkoon, jonka pohjalla pieni virta vaivoin raivasi itselleen tietä lumen ja jään keskitse, ja vastakkaisella rannalla noin puolen mailin päässä siitä paikasta, missä Dick oli huomannut tulenloisteen, pysähtyttiin hiukan hengähtämään ennen hyökkäystä.

Metsän syvässä hiljaisuudessa saattoi kuulla pienimmänkin äänen pitkän matkan päästä, ja Alicia, jonka kuulo oli erittäin tarkka, nosti varoittaen sormensa suulleen ja kumartui kuuntelemaan. Kaikki seurasivat hänen esimerkkiään, mutta lukuun ottamatta puron hiljaista lorinaa alhaalla laaksossa aivan heidän takanaan, ei Dick voinut erottaa hiiskahdustakaan, vaikka hän jännitti huomionsa äärimmilleen.

"Mutta olen aivan varma siitä, että kuulin aseiden kalsketta", Alicia kuiskasi.

"Neiti", sanoi Dick, joka pelkäsi enemmän nuorta neitiä kuin kymmentä tuimaa soturia, "en suinkaan tahtoisi väittää teidän erehtyneen, mutta kenties melu kuuluu jommasta kummasta leiristä."

"Ei", tyttö sanoi, "se kuuluu lännestä."

"Tulkoon nyt mistä tahansa", vastasi Dick, "ja käyköön niin kuin kohtalo määrää. Parasta ettemme siitä lainkaan välitä, vaan ryhdymme vitkastelematta toimeen. Ylös, ystäväni, olemme jo kylliksi levähtäneet."

Sitä myöten kuin he kulkivat eteenpäin, he huomasivat lumessa lukuisia hevosten kavionjälkiä, ja yhä selvemmäksi kävi, että he lähestyivät suuren ratsujoukon leiripaikkaa. Pian he saattoivat nähdä savun kohoavan puitten välistä, joiden alempia oksia leimuava nuotio valaisi.

Dickin määräysten mukaan miehet alkoivat nyt yksitellen hiipiä läheiseen viidakkoon, piirittääkseen vihollisen leirin joka puolelta. Sijoitettuaan Alician suuren tammen suojaan Dick hiipi itse suoraa päätä kohti tulta.

Puitten lomasta hän näki koko leiripaikan. Tuli oli sytytetty pienelle kanervaiselle kummulle, jota kolmelta puolen ympäröi viidakko, ja se paloi kirkkaasti leimuten ja kovasti rätisten. Nuotion ympärillä istui kymmenkunta paksuihin viittoihin kietoutunutta miestä, mutta vaikka lumi ylt'ympärillä oli tallattu aivan kuin olisi kokonainen rykmentti siinä temmeltänyt, etsi Dickin silmä turhaan hevosia. Hän alkoi aavistaa joutuneensa ansaan. Katsellessaan miehiä tarkemmin hän tunsi Bennet Hatchin, joka teräskypärä päässä uljaan näköisenä lämmitteli käsiään tulen ääressä. Erillään muista istui kaksi mieheksi puettua hentoa olentoa, jotka Dick luuli tuntevansa Joanna Sedleyksi ja sir Danielin vaimoksi.

"Vähätpä tuosta", hän arveli itsekseen, "vaikka kadotankin hevoset, en sitä sure, jos minun vain onnistuu saada Joanna haltuuni."

Leirin vastakkaiselta puolen kuului heikko vihellys, joka ilmoitti, että Dickin miehet nyt olivat sulkeneet ketjun ja piirittäneet leirin.

Äänen kuultuaan Bennet syöksyi pystyyn, mutta ennen kuin hän ennätti tarttua aseisiin, huusi Dick hänelle:

"Bennet, Bennet, vanha ystäväni! Te vain suotta uhraatte miehenne, jos koetatte tehdä vastarintaa."

"Nuori herra Shelton, Pyhän Barbaran nimessä!" huusi Bennet Hatch. "Minäkö antautuisin? Paljon te vaaditte! Kuinka monta miestä teillä on?"

"Minä sanon teille, Bennet, että te olette saarroksissa, ylivoiman ympäröimänä. Caesar ja Kaarle Suuri olisivat teidän asemassanne pyytäneet armoa. Minulla on täällä nelisenkymmentä sotilasta, jotka tottelevat pienintäkin viittaustani, ja ensimmäinen nuolisade puhdistaa leiripaikkanne, sen vakuutan."

"Herra Dick", Bennet sanoi, "minua surettaa, mutta minun täytyy täyttää velvollisuuteni. Pyhimykset teitä armahtakoot!"

Näin sanoen hän kohotti pienen torven huulilleen ja puhalsi kovan toivotuksen.

Syntyi hetken aikaa kestävä hämminki, sillä Dick, joka pelkäsi molempien naisten puolesta, epäröi antaa ampumismääräystä. Bennetin pieni joukko sitä vastoin tarttui nopeasti aseisiin tehdäkseen voimakasta vastarintaa. Hälinän aikana syöksyi Joanna paikaltaan ja riensi nuolen nopeudella lemmittynsä rinnalle.

"Tässä olen, Dick", hän huusi, tarttuen innokkaasti Dickin käteen.

Mutta Dick seiso i edelleen neuvotonna. Hän oli vielä vasta-alkaja sodan kovassa koulussa, ja kun hän ajatteli vanhaa lady Brackleytä, kuolivat komentosanat hänen huulilleen. Hänen omat miehensä alkoivat käydä maltittomiksi. Muutamat heistä huusivat häntä nimeltä ja toiset alkoivat omin päin ampua. Jo ensi nuolisade kaatoi Bennet-raukan, ja silloin Dick viimeinkin heräsi.

"Eteenpäin!" hän huusi. "Ampukaa, pojat, ja koettakaa pysyä suojassa. Englanti ja York!"

Juuri silloin kuului yön hiljaisuudesta kaviontöminää, joka lähene i ja kasvoi uskomattoman nopeasti. Samalla vastasivat torventoitotukset yhtä mittaa Bennetin äskeiseen kutsuun.

"Hyökkäys, hyökkäys!" huusi Dick. "Kokoontukaa minun ympärilleni! Tännepäin, jos henkenne on teille kallis!"

Mutta hänen miehensä, jotka olivat jalkaisin ja hajallaan, hämmentyivät joutuessaan saarroksiin juuri silloin, kun itse luulivat saavuttaneensa helpon voiton. He alkoivat peräytyä, toiset seisoivat neuvottomina, toiset taas katosivat tiheikköön. Ja kun ensimmäinen ratsurivi syöksyi nelistäen paikalle, joutuivat jotkut miehistä hevosten jalkoihin tai kaatuivat keihäisiin, mutta suurin osa Dickin väestä oli aivan yksinkertaisesti kadonnut tietymättömiin.

Dick seiso i hetken aikaa typeryneenä, syyttäen itseään ankarasti uhkarohkeasta ja ajattelemattomasta menettelystä. Sir Daniel oli nähnyt hänen tulensa ja lähtenyt pääjoukkonsa kanssa joko hyökätäks een takaa-ajajainsa kimppuun tai ahdistaa kseen heitä selästä käsin, jos he itse rohkenisivat ryhtyä hyökkäykseen. Sir Daniel oli toiminut kuten taitava sotapäällikkö ainakin, Dick taas kuin malttamaton poika. Ja siinä seiso i nyt nuori ritari, tosin kihlattunsa rinnalla mutta muuten yksin ja hylättynä, ja koko hänen joukkonsa sekä miehet että hevoset olivat hajallaan avarassa metsässä kuin kourallinen nuppineuloja heinäladossa.

"Pyhimykset minua nyt auttakoot!" hän ajatteli. "Olipa onni että saavutin kannukseni aamullisista urotöistäni, sillä tämä seikkailu ei minulle kunniaa tuota."

Sitten hän alkoi juosta Joannan käsi yhä omassaan.

Läpi yön hiljaisuuden raikuivat sir Danielin miesten huudot ja hoilotukset, kun he täyttä neliä ratsastivat joka suunnalle pakenevien jälkeen. Mutta Dick tunkeutui rohkeasti tiheään viidakkoon ja juoksi eteenpäin nopeasti kuin kauris. Kuun hopeasäteet saivat valkeat lumiaukiot vielä hohtavammiksi, jolloin pimeys viidakoissa kävi sitä synkemmäksi, ja voitettujen hajanaiset parvet houkuttelivat takaa-ajajia eri suunnille. Tästä johtui, että Dick ja Joanna juostuaan hetken aikaa henkensä edestä uskalsivat pysähtyä tiheään pensaikon suojaan, josta he saattoivat kuulla takaa-ajajien huudot. Vähitellen ne kuitenkin hiljenivät ja häipyivät kaukaisuuteen.

"Jospa sentään olisin pitänyt osan miehistä varaväkenä, olisi onni ehkä vielä kerran kääntynyt", Dick valitti haikeasti. "Mutta oppia ikä kaikki, ja ensi kerralla, pyhimysten nimessä, käy paremmin."

"Mutta rakas Dick, mitä siitä välität?" Joanna sanoi. "Mehän olemme nyt taas löytäneet toisemme."

Dick katseli häntä, ja siinä oli vielä kerran — John Matcham ilmielävänä. Mutta nyt ei valepuku häntä enää pettänyt, ja kun tyttö rumentavassa puvussaan iloisesti hymyillen ja hellästi katseli häntä, paisui hänen sydämensä ilosta.

"Lemmittyäni", hän sanoi, "jos kerran sinä annat ajattelemattomuuteni anteeksi, mitäpä silloin surisin. Lähtekäämme nyt suoraa päätä Holywoodiin. Siellä majailee hyvä holhoojasi ja luotettava ystäväni lordi Foxham. Vähät siitä olemmeko rikkaita vai köyhiä, kuuluisia vai tuntemattomia. Tänään armaani, olen ansainnut kannukseni ja saanut kunniaa ja ylistystä ylhäisiltä rohkeuteni vuoksi. Luulin silloin olevani uljain soturi koko Englannin valtakunnassa. Mutta ensiksikin jouduin mahtavien epäsuosioon ja nyt olen saanut kelpo löylytyksen ja menettänyt koko joukkoni. Ylpeys käy lankeemuksen edellä. Mutta, rakas Joan, siitä en välitä lainkaan, jos sinä vain vielä minua rakastat ja tahdot ruveta vaimokseni. Niin, jos menettäisin ritarinarvonikin, en välittäisi siitä rahtuakaan."

"Rakas Dick!" Joanna huudahti. "Oletko tosiaankin lyöty ritariksi?"

"Olenpa niinkin, armaani, sinä olet nyt ladyäni", nuorukainen vastasi hellästi, "tai ainakin tulet siksi huomenna, jos vain tahdot."

"Tahdon, Dick, ilomielin", tyttö vastasi.

"Mitä nyt, sir? Luulin kuulleen i että aiotte munkiksi!" sanoi ääni aivan heidän vieressään.

"Alicia!" Joanna huudahti.

"Niin, hän juuri", vastasi nuori tyttö ja astui esille. "Alicia, jonka jätitte jälkeenne kuolleena, Alicia, jonka jalopecuranajajasi löysi ja herätti kuolleista, alkaen häntä sitten kosiskella, jos tahdot tietää totuuden."

"Oi, ei, sitä en usko!" Joanna huudahti. "Dick!"

"Dick!" matki Alicia. "Niin juuri Dick! Vai niin, herraseni, te hylkääte tyttöraukkoja hädän hetkellä", hän jatkoi kääntyen nuoren ritarin puoleen. "Te asetatte heidät tammien taakse. Niin, niin, ritarillisuuden päivät ovat todella luetut, kuten sanotaankin."

"Neiti kulta", Dick huudahti epätoivoissaan, "vannon että aivan unohdin teidät. Teidän täytyy koettaa antaa minulle anteeksi. Näettehän että olen löytänyt Joannan."

"En usko, että teitte sen tahallanne. Mutta minä aion kostaa julmasti. Kerron salaisuuden lady Sheltonille — tulevalle", hän lisäsi kumartaen sievästi. "Joanna", hän jatkoi, "luulen tosiaan että kihlattusi on urhea taistelussa, mutta hän on myös, sen sanon sinulle suoraan, helläsydämisin hupakko koko Englannissa. Hänelle saat tehdä mitä ikinä haluat. Ja nyt, te hassut lapset, teidän täytyy ensin suudella minua kumpikin vuoroonne, tulevan onnen ja ystävyiden nimeen, ja suudelkaa sitten toisianne minuutin verran, ei sekuntiakaan kauemmin. Sen jälkeen lähdemme kaikki kolme Holywoodiin niin nopeasti kuin suinkin pääsemme, sillä metsä on täynnä vaaroja, ja sitä paitsi täällä on kauhean kylmä."

"Mutta kosiko minun Dickini sinua tosiaankin?" Joanna kysyi.

"Ei, sinä pikku hupsu", Alicia vastasi, "minä kosin häntä. Minä tarjouduin todella hänen vaimokseen, mutta hän käski minun mennä niin pitkälle kuin pippuri kasvaa. Niin juuri hän sanoi. Minun täytyykin tunnustaa, että hän on enemmän rehellinen kuin kohtelias. Mutta, lapset, olkaa nyt järkeviä ja lähdetään matkaan. Koetammeko vielä kerran kulkea laakson poikki, vai valitsemmeko suoran tien Holywoodiin?"

"Niin", Dick sanoi, "olisin hyvin tyytyväinen, jos saisin käsiini hevosen. Minua on näet koko lailla rusikoitu ja löylytetty näinä viime päivinä, niin että ruumiini on sekä sininen että keltainen. Mutta mitä arvelette? Jos väkeni pelästyen sotamelskettä on lähtenyt pakoon ratsuineen, olemme turhaan tehneet mutkan. Suorin tie Holywoodiin on tuskin kolmea mailia, kello ei vielä ole lyönyt yhdeksää, lumi kannattaa hyvin ja kuu paistaa kirkkaasti. Mitä arvelette, kävelemmekö muutta mutkitta jalan?"

"Päätetty!" Alicia huudahti, mutta Joanna tarttui vain lujemmin Dickin käteen.

He lähtivät siis matkaan paljaiden lehtimetsien ja laaksojen kautta, astuen lumisia polkuja kylmässä talvikuutamossa. Dick ja Joanna kulkivat käsi kädessä, tyytyväisinä ja onnellisina, ja heidän hilpeä ystävänsä seurasi heitä parin askelen päässä, unohtaen oman surunsa toisten onnea katsellessaan.

Etäältä kuului kyllä vielä tunstallilais-ratsumiesten kavionkopse, kun nämä kiivaasti ajoivat pakolaisia takaa. Silloin tällöin kuului teräksenkalsketta ja huutoja, josta he arvasivat vihollisten joutuneen otteluun. Mutta nämä nuoret ihmiset, jotka olivat kasvaneet melkein sodan jaloissa ja vastikään kokeneet niin monta vaaraa, eivät olleet pelkureita eivätkä arkaluontoisia. He iloitsivat siitä, että äänet kaikuivat yhä kauempaa, ja kulkivat tyytyväisinä melkein kuin hääsaatossa, kuten Alicia leikkilisesti huomautti. Ei metsän synkkä yksinäisyys, ei yön pimeys eikä pakkanen voinut himmentää tai häiritä hetken onnea.

Saavuttuaan eräälle kummulle he näkivät Hollywoodin laakson jalkainsa juuressa. Luostarinkirkon korkeat ikkunat olivat kynttilöillä ja tulisoihduilla valaistut, torninhuiput kohosivat mykkinä kohti kirkasta iltataivasta, ja korkeimmalla huipulla loisti kullattu risti kuutamossa. Luostaria ympäröivällä aukiolla paloi nuotioita, teltoja näkyi kaikkialla, ja keskellä tätä kirjavaa kuvaa kiemurteli jäätynyt joki.

"Pyhimysten nimessä!" Dick huudahti, "tuolla on lordi Foxhamin väki vielä leirissä. Sanansaattajaa on varmaankin kohdannut jokin onnettomuus. Sen parempi meille. Nyt kykenemme otteluun sir Danielia vastaan."

Mutta lordi Foxhamin viipyminen Hollywoodin jokilaaksossa riippui kokonaan muista syistä kuin mitä Dick otaksui. He olivat kyllä alkaneet marssia Shorebyta kohti, mutta ennen kuin he olivat ennättäneet puolitiehen, he kohtasivat toisen lähetin, joka käski heidät takaisin entiselle leiripaikalleen, sulkeakseen tien lancasterilaisilta pakolaisilta ja samalla pysyäkseen lähempänä yorkilaista pääarmeijaa. Richard Kyttyräselkä oli näet taistelun päätyttyä jo matkalla yhtyäkseen veljeensä, ja vähän ajan kuluttua siitä kun Foxhamin soturit olivat palanneet Holywoodiin, pysähtyi Gloucesterin Richardin hevonen luostarinportin eteen. Korkean vieraan kunniaksi olivat ikkunat noin kirkkaasti valaistut, ja kun Dick Joannan ja Alicia Risinghamin seurassa saapui luostariin, kestettiin herttuan seuruetta parhaillaan

luostarin ruokasalissa rikkaan ja mahtavan luostarin parhailla herkuilla.

Dick saatettiin melkein vasten omaa tahtoaan sisään. Sairaana väsymyksestä istui Gloucester nojaten käteensä kalmankalpeita, hirvittäviä kasvojaan. Lordi Foxham, jonka haavat nyt olivat melkein parantuneet, istui kunniasijalla hänen vasemmalla puolellaan.

"Miten on, sir?" kysyi Richard. "Tuotteko sir Danielin pään mukananne?"

"Teidän korkeutenne", Dick vastasi pelottomasti vaikka surullisena, "valitettavasti en tuo väkeänikään mukanani. Olen joutunut perinpohjaisesti tappiolle."

Gloucester katseli häneen ja rypisti uhkaavasti kulmakarvojaan.

"Minä annoin teille viisikymmentä ratsumiestä ja vastaavan määrän peitsimiehiä."

"Teidän korkeutenne, sain ainoastaan viisikymmentä miestä ratsuväkeä", nuori ritari vastasi.

"Mitä se merkitsee?" Gloucester kysyi. "Hän pyysi viisikymmentä peitsimiestä?"

"Jos teidän korkeutenne suvaitsee", vastasi Catesby mielistellen, "kun oli kysymys vain yksinkertaisesta takaa-ajosta, riittivät ratsumiehet mielestäni."

"Hyvä", Gloucester vastasi lisäten: "Shelton, teidän on lupa poistua."

"Ei, pysähtykää!" sanoi lordi Foxham. "Tämä nuori mies liikkui myös minun asiollani. Sanokaa, nuori herra Shelton, onko teidän onnistunut löytää tuo nuori tyttö?"

"On, pyhimyksille kiitos", Dick sanoi. "Hän on täällä, tässä talossa."

"Niinkö? Silloin, teidän korkeutenne", lordi Foxham jatkoi kääntyen herttuan puoleen, "ehdotan että teidän suosiollanne vietetään häät huomenna ennen sotajoukkojen lähtöä. Tämä nuori herra..."

"Nuori ritari", oikaisi Catesby.

"Onko se totta, sir William?" huudahti lordi Foxham.

"Olen omin käsin lyönyt hänet ritariksi palkaksi siitä, mitä hän on minulle tehnyt", Gloucester sanoi. "Hän on kahdesti taistellut urhoollisesti minun puolestani, rohkeutta häneltä ei puutu, mutta hän on vailla miehen rautaista tahtoa. Hän ei sen vuoksi tule kohoamaan korkealle, lordi Foxham. Hän on nuorukainen, joka taistelutanterella sotii kuin jalopeura, mutta hänen ruumiissaan sykkii kanan sydän. Oli kuitenkin miten oli, jos hän aikoo naida, niin naittakaa hänet Pyhän neitsyen nimessä, ja pian."

"Niin, hän on uljas nuorukainen — sen tiedän", lordi Foxham sanoi.

"Olkaa levollinen, sir Richard. Minä olen järjestänyt asiat herra Hamleyn kanssa, ja huomenna vietämme häänne."

Dick piti nyt viisaimpana poistua, mutta ennen kuin hän oli ennättänyt ulos ruokasalista, harppasi muuan mies, joka juuri oli laskeutunut hevosenselästä luostarinportin edustalla, ylös portaita neljä porrasta kerrallaan, syöksyi palvelijain ohi saliin ja heittäytyi herttuan eteen polvilleen.

"Voitto, teidän korkeutenne!" hän huusi.

Ja ennen kuin Dick oli ennättänyt asettua huoneeseensa, joka hänelle annettiin lordi Foxhamin vieraana, hän kuuli jo sotilaiden leiritulten ääressä kohottavan riemuhuutoja. Samana päivänä olivat näet lancasterilaiset noin kahdenkymmenen mailin päässä kärsineet toisen tappion.

SEITSEMÄS LUKU

Dickin kosto

Seuraavana aamuna Dick oli jalkeilla ennen auringonnousua ja pukeutui niin hienosti kuin mahdollista, lordi Foxhamin vaatevarastoa käyttäen. Saatuaan kuulla, että Joanna jaksoi hyvin, hän lähti kävelemään kuluttaakseen aikaansa.

Hetken aikaa hän käveli katsellen sotamiehiä, jotka kulkivat aseissa talvisessa aamuhämärässä. Mutta vähitellen hän samoili yhä kauemmaksi, kulki viimein äärimmäisen vartion ohi ja astui yksin lumipeitteiseen metsään, nähdäkseen auringonnousun.

Hänen ajatuksensa olivat rauhalliset ja onnelliset. Herttuan epäsuosiota hän ei surrut. Kun Joanna oli hänen rinnallaan ja lordi Foxham hänen uskollinen suojelijansa, hän saattoi toivorikkaana katsella tulevaisuuteen ja kaipausta muistella menneitä päiviä.

Ajatuksiinsa vaipuneena hän kulki yhä syvemmälle metsään, aamu valkeni, aurinko punasi jo itäisen taivaanrannan, ja tuon tuostakin tuprutti jäätävä viima kylmää lunta korkealle ilmaan. Hän kääntyi palatakseen luostariin, mutta juuri samassa hän huomasi olennon, joka oli piilossa suuren puun takana.

"Seis!" hän huusi. "Kuka siellä?"

Puhuteltu astui esiin ja viittasi kädellään, ikään kuin hän ei voisi puhua. Hän oli pyhiinvaeltajan puvussa ja päähine oli vedetty syvälle kasvojen yli, mutta Dick näki heti ensi silmäyksellä, että se oli sir Daniel.

Miekka kädessä Dick astui häntä kohti, ja käsi kaavun sisässä ikään kuin kätkeytyä asetta pidellen ritari seisoi tyyneästi odottaen hänen lähenemistään.

"Mitä nyt, Dick?" sir Daniel sanoi. "Aiotko hyökätä lyödyn miehen kimppuun?"

"En ole koskaan uhannut henkeänne", Dick vastasi, "ja minä olin vilpitön ystävänne, kunnes te aloitte vaania minun henkeäni."

"Sen tein ainoastaan itsepuolustukseksi", ritari vastasi. "Ja nyt, poikani, on sanoma viimeisestä taistelusta ja tuon kiroton epaton majoileminen omassa metsässäni tykkänään murtanut voimani. Olen matkalla etsimään tyyssijaa luostarista ja aion sitten viedä mukanani mitä voin ja lähteä meren yli, alkaakseni Ranskassa tai Burgundissa uutta elämää."

"Holywoodiin ette pääse", Dick sanoi.

"Kuinka? Ja miksi en?" kysyi ritari.

"Kuulkaa, sir Daniel, tämä on minun hääaamuni, ja aurinko, joka juuri nousee, valaisee elämäni onnellisinta päivää. Te olette ansainnut kuoleman — kahdessakin suhteessa: ensiksi surmaamalla isäni ja sitten kavaltamalla minut, holhokkinne. Mutta en minäkään ole synnitön, olen itekin syypää monen ihmisen kuolemaan, ja tänä ilon päivänä en tahdo olla tuomari enkä pyöveli. Vaikka olisitte itse paholainen ilmielävänä, en teihin kättäni satuttaisi, vaan te saisitte vapaasti mennä minne haluatte minun puolestani. Pyytäkää Jumalalta anteeksi, minä annan teille anteeksi vapaaehtoisesti. Mutta minä olen Yorkin suvun palveluksessa enkä kärsi vakoojia sen leirissä. Jos te siis astutte askelenkaan kauemmaksi tähän suuntaan, minä kohotan ääneni ja käsken lähimmän vartijan vangitsemaan teidät."

"Sinä pilkkaat minua", sir Daniel sanoi. "Minä en ole turvassa missään muualla kuin Hollywoodin muurien sisäpuolella."

"Siitä en välitä", Richard sanoi. "Teille on tie auki itään, länteen tai etelään, mutta pohjoista kohti en salli teidän kulkevan. Hollywood on teiltä suljettu. Menkää, älkääkään pyrkikö takaisin, sillä niin pian kuin te olette poistunut, varoitan minä jokaista vartijaa, niin että he pitävät silmillä kaikkia pyhiinvaeltajia. On siis aivan turhaa, että yritättekin sinnepäin, se olisi teille vain turmioksi."

"Sinä tuomitset minut kuolemaan", sir Daniel sanoi synkästi.

"En, sitä en tee", Richard vastasi. "Jos haluatte mitellä voimianne kanssani, niin tulkaa vain, ja vaikka pelkään, ettei se ole oikein puolueettani kohtaan, suostun vaatimukseenne ja taistelen teitä vastaan kutsumatta ketään avukseni. Sillä tavoin voin rauhallisesti kostaa isäni kuoleman."

"Mutta sinulla on pitkä miekka", sir Daniel sanoi, "ja minulla vain tikari."

"Minä vetoan yksin taivaaseen", Dick vastasi heittäen miekkansa kappaleen matkaa taaksepäin lumelle. "Jos kohtalomme niin vaatii, tulkaa, ja Kaikkivaltiaan avulla toivon voittavani teidät, te kavala mies."

"Aioin vain koetella sinua, Dick-kulta", sanoi ritari purskahtaen teeskenneltyyn nauruun. "Minä en suinkaan tahtoisi vuodattaa vertasi."

"Menkää siis, ennen kuin on myöhäistä", Shelton vastasi. "Viiden minuutin kuluttua kutsun vartion. Huomaan olleeni liian kärsivällinen suhteenne. Jos olot olisivat olleet päinvastaiset, olisin minä jo kauan venynyt maassa kädet ja jalat sidottuina."

"Hyvä, Dick, minä lähden", sir Daniel sanoi. "Kun ensi kerran tapaamme, kadut varmaankin kovasydämisyttäsi."

Näin sanoen ritari kääntyi ja alkoi astua pois päin puitten lomitse. Dick katseli hänen jälkeensä vaihtelevin tuntein, kun hän varovasti hiipi tiehensä, silloin tällöin heittäen häijyn katseen nuorukaiseen, joka oli säästänyt hänen henkensä, mutta jota hän kuitenkin epäili.

Tien toisella puolen oli viidakko, jota muratti tiheänä kiersi, niin että se talvisaikanakin oli läpitunkematon silmälle. Äkkiä kuului tiheiköstä kuin soittimen kielen kilahdus, viuhahtaen lensi nuoli ja Tunstallin ritari kaatui kirkaisten lumelle.

Dick juoksi hänen luokseen ja kohotti häntä. Ritarin kasvot olivat tuskasta vääntyneet ja hän kuiskasi vaivoin: "Onko nuoli musta?"

"On, se on musta", Dick vastasi vakavasti.

Sanaakaan sanomatta vaipui haavoitetun pää Dickin sylistä taapäin, ja sir Danielin elämä oli päättynyt.

Hiljaa nuorukainen laski hänet lumelle ja rukoili hänen syntisen ja kuolemaan valmistumattoman sielunsa puolesta. Hänen vielä rukoillessaan kohosi aurinko äkkiä taivaanrannan yli ja kultarintakertut alkoivat viserrellä muratin seassa.

Kun hän kohosi pystyyn, hän huomasi toisen miehen, joka oli polvillaan muutaman askelen päässä, ja paljastetuin päin odotti Dick, kunnes tämä oli päättänyt rukouksensa. Se kesti kauan. Pää syvään kumarassa ja kädet kasvojen edessä vieras rukoili kuten henkilö, joka on kovassa tuskassa tai sielunhädässä. Jousesta, joka oli maassa hänen vieressään, Dick päätteli että hän oli sir Danielin surmannut.

Viimein hän kohosi pystyyn, ja Dick tunsi Ellis Duckworthin.

"Richard", hän sanoi vakavasti, "minä kuulin kaiken. Te valitsitte paremman osan, annoitte anteeksi, minä huonomman, ja tuossa makaa nyt viholliseni maassa. Rukoilkaa puolestani!"

Hän puristi lujasti Richardin kättä.

"Sir", Richard sanoi, "minä rukoilen mielelläni puolestanne, mutta en tiedä vaikuttaako se mitään. Jos kosto, jota te niin kauan olette harjoittanut, nyt alkaa tuntua teistä katkeralta, niin malttakaa mielenne ja antakaa anteeksi muille vihollisillenne. Hatch on kuollut, miesrukka, ja tuossa makaa sir Daniel. Jos panette vähänkään arvoa rukoukseeni, niin pyydän teitä säästämään sir Oliveria."

Duckworthin silmät säihkyivät.

"Ei", hän sanoi, "paholainen on vielä väkevä minussa. Mutta rauhoittukaa, mustat nuolet eivät enää lennä — veljeskunta on hajonnut. Ne viholliset, jotka vielä elävät, saavat rauhassa päättää päivänsä, milloin taivaan Herra niin säätää. Ja te itse, nuori mies, menkää nyt sinne, missä onnenne teitä odottaa, älkääkä enää koskaan muistelko Ellis Duckworthia."

KAHDEKSAS LUKU

Loppu

Noin kello yhdeksän aamulla lordi Foxham talutti holhokkiansa, joka taas oli pukeutuneena sukupuolensa mukaisesti ja astui Alicia Risinghamin rinnalla Hollywoodin kirkkoon päin, kun Richard Kyttyräselkä, jonka otsa jo oli murheen uurtama, äkkiä sattui heidän tielleen ja pysäytti heidät.

"Tämäkö on nuori morsian?" hän kysyi, ja kun lordi Foxham vastasi myöntävästi, hän lisäsi: "Kaunis lapsi, kohottakaa päänne, jotta näen kasvonne."

Hän katseli tyttöä hetken aikaa synkästi.

"Te olette kaunis", hän sanoi vihdoin, "ja mikäli olen kuullut, myös rikas. Mitä sanotte, jos ehdotan teille kauneutenne ja ylhäisen syntyperänne mukaisen avioliiton?"

"Teidän korkeutenne", Joanna vastasi, "teidän luvallanne menen mieluummin naimisiin Richard Sheltonin kanssa."

"Miksi niin?" herttua kysyi tuimasti. "Ottakaa puolisoskenne se, jonka minä määrään, ja hänet korotetaan korkeaan arvoon ja te olette lordin puoliso ennen iltaa. Mitä sir Richardiin tulee, sanon teille suoraan, että hän elää ja kuolee vähäpätöisenä ritarina."

"Minä en pyydä taivaalta suurempaa armoa kuin saada kuolla sir Richardin puolisona", Joanna vastasi.

"Kuulkaa, mylord", Gloucester sanoi kääntyen lordi Foxhamiin. "Tämä pari näkyy olevan teidän mieleisenne. Kun minä kehoitin tätä nuorukaista palkinnoksi palveluksistaan pyytämään itselleen jotakin suosionosoitusta, hän valitsi sen, että anoi armoa vanhalle juopuneelle laivurille. Minä pyysin häntä miettimään, mutta hän pysyi mielettömyydessään. 'Silloin on suosioni lopussa', minä sanoin, ja hän vastasi mitä julkeimman nenäkkäästi: 'Vahinko on minun.' Ja sen hän kautta kaikkien pyhimysten saakin kokea."

"Sanoiko hän niin?" huudahti Alicia. "Oivasti sanottu, jalopeuranajaja."

"Kuka tämä on?" herttua kysyi.

"Sir Richardin vanki", lordi Foxham vastasi. "Neiti Alicia Risingham."

"Naittakaa hänet luotettavalle miehelle", sanoi herttua.

"Olen ajatellut sukulaistani Hamleyta, jos teidän korkeutenne hyväksyy hänet. Hän on hyvin palvellut puolueemme asiaa."

"Se sopii hyvin", herttua sanoi. "Pitäkää huoli siitä, että heidät vihitään mitä pikimmin. Haluatteko mennä naimisiin, kaunis neito?"

"Haluan, teidän korkeutenne", Alicia vastasi, "jos mies on kelvollinen ja komea —." Hän mykistyi säikähtäen sopimattomia sanojaan.

"Kyllä hän on komea mies, neitiseni", Richard vastasi levollisesti, "minä olen ainoa kyttyräselkä koko puolueessani, muuten ovat kaikki miten kuten kauniskasvuisia. Hyvät naiset ja te, lordi", hän lisäsi äänellä, jonka sävy yhtäkkiä tuntui sekä vakavalta että kohteliaalta, "älkää pitkö minua liian epäkohteliaana, jos nyt jätän teidät. Päälliköllä ei sodassa ole aika omassa vallassaan."

Sirosti kumartaen hän poistui upseeriensa saattamana.

"Oi kuinka minä häpeän!" huudahti Alicia.

"Te ette häntä tunne", lordi Foxham vastasi. "Se oli hänelle vain pikku seikka, ja hän on jo unohtanut sananne."

"Silloin hän on oikea ritari", sanoi Alicia.

"Ei, mutta hänellä on niin paljon muuta ajattelemista", lordi vastasi. "Mutta älkäämme enää viivytelkö."

Kuorissa oli heitä odottamassa Dick ja muutamia muita nuorukaisia. Joanna ja Dick yhdistettiin nyt avioliiton siteillä. Kun he onnellisina mutta vakavina palasivat raikkaaseen talvi-ilmaan ja päivänpaisteeseen, oli sotajoukko jo lähtenyt liikkeelle ja Gloucesterin herttuan sotalippua kannettiin juuri luostarinkirkon ohi. Komeana se liehui välkkyvien miekkojen yläpuolella, ja sen takana ratsasti teräspukuisten ritarien ympäröimänä rohkea, vihamielinen, kunnianhimoinen, epämuotoinen Gloucesterin herttua eteenpäin sillä tiellä, joka johti hänet lyhytaikaiseen kuninkuuteen ja lukemattomiin rikoksiin.

Morsiussaatto lähti nyt luostarin ruokasaliin, jossa hääaamiainen oli valmiina. Isä ruokamestari itse piti huolta siitä, ettei mitään puuttunut, ja otti osaa iloiseen ateriaan. Hamley oli unohtanut entisen mustasukkaisuutensa ja keskusteli ahkerasti Alician kanssa, joka mieli hyvänä kuunteli hänen kohteliaisuuksiaan. Ulkona kajahtivat torventoitotukset, aseet kilisivät ja sotaratsujen kaviot tömisivät, mutta Dick ja Joanna istuivat onnellisina käsi kädessä hymyillen toisilleen.

Sota ja taiston temmellys ei heitä tästedes koskenut. He elivät kaukana sodan pauhinasta vihreässä metsässä, jossa heidän lemmensatunsa alkoi.

Kaksi vanhaa miestä nautti Dickiltä eläkettä ja eli kauan Tunstallin kylässä rauhallista ja huoletonta elämää, joskin ehkä liian ahkerasti viiniä ja olutta viljellen. Toinen heistä oli koko elämänsä ollut

merimies eikä koskaan lakannut suremasta toveriansa Tomia. Toinen, joka oli kokenut yhtä ja toista elämässä, syventyi taas vanhoilla päivillään hengellisiin asioihin ja kuoli hyvin hurskaana läheisessä luostarissa, kantaen nimeä veli Honestus. Näin sai Lawless toivonsa täytetyksi ja kuoli munkkina.

Viiteselitykset:

[1] Punainen ja Valkoinen ruusu, kaksi Englannissa keskiajan loppupuolella kuninkaanvallasta taistelevaa valtiollista puoluetta, Lancasterin ja Yorkin sukuhaarojen kannattajat.

[2] Dick lyhennys nimestä Richard.

[3] Englannin penny = noin 2:30 (1949).

[4] Englantilainen vaskiraha = noin 60 Suomen penniä (1949).

[5] Englannin punta = lähes 550 markkaa (1949); punnassa on 20 sillinkiä.

[6] Lady, lue: leidi, armollinen rouva, hieno rouva.

[7] Orléansin neitsyt.

[8] Vanha englantilainen kultaraha = n. 185 mk (1949).

[9] Markka, entinen engl. raha, arvoltaan huomattavasti meidän markkaamme suurempi.

[10] Lukkari.

[11] Tähän aikaan Richard Kyttyräselkä (sittenkin kuningas Richard kolmas) ei vielä ollut Gloucesterin herttua. Lukijan luvalla häntä selvyuden vuoksi tässä kuitenkin siksi sanotaan. Tekijän muistutus.

[12] Rauha olkoon teille!

[13] Richard Kyttyräselkä oli todellisuudessa tähän aikaan paljoa nuorempi.

[14] Julmuudestaan ja rikoksistaan kuuluisa kuningas Richard III kaatui Bosworthin taistelussa 1485.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MUSTA NUOLI: KERTOMUS RUUSUJEN AJALTA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you

have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic

works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to

the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.